

PLA D'OCUPACIÓ DE QUALITAT DE LES ILLES BALEARS 2017-2020

PACTE PER LA COMPETITIVITAT, L'OCUPACIÓ DE QUALITAT I EL PROGRÉS SOCIAL

JUNY 2017

GOVERN ILLES BALEARS

GOIB CONSELLERIA TREBALL, COMERÇ I INDÚSTRIA

MINISTERIO DE EMPLEO Y SEGURIDAD SOCIAL

Unión Europea
Fondo Social Europeo
"El FSE invierte en tu futuro"

Illes Sostenibles

soib formació i ocupació

#Qualitat Ocupació

ESTRATEGIA DE EMPRENDIMIENTO Y EMPLEO JOVEN
garantía juvenil

PLA D'OCUPACIÓ DE QUALITAT DE LES ILLES BALEARS 2017-2020

PACTE PER LA COMPETITIVITAT, L'OCUPACIÓ
DE QUALITAT I EL PROGRÉS SOCIAL

JUNY 2017

GOVERN
ILLES
BALEARS

Índex

1. Introducció 5
2. Objectius del POQIB 7
2.1.- Objectius generals: 7
2.2.- Objectius específics 8
3. Diagnosi de l'economia i l'ocupació a les Illes Balears 9
3.1.-Fets estilitzats de l'economia i el mercat de treball de les Illes Balears 9
3.2. Evolució econòmica 14
3.2.1.- Conjuntura econòmica recent 14
3.2.2.- La productivitat de l'economia balear 17
Any 2008 20
Any 2015 20
3.2.3.- L'especialització productiva 20
3.3.- El teixit empresarial 22
3.4.- Evolució de l'estructura demogràfica 29
3.5.- El mercat de treball 33
3.5.1.- La població inactiva 33
3.5.2.- La població activa 34
3.5.2.1.- Evolució de la població activa 34
3.5.2.2.- Evolució de la taxa d'activitat 35
3.5.3.- La població ocupada 36
3.5.3.1.- Evolució de la població ocupada i de les hores treballades 36
3.5.3.2.- Població ocupada per illes i règim 38
3.5.3.3.- Població ocupada per sectors econòmics 39
3.5.3.4.- Població ocupada per sexe, edat i nacionalitat 42
3.5.3.5.- Evolució de la taxa d'ocupació 43
3.5.3.6.- Població ocupada per nivell d'estudis i qualificació 44
3.5.3.7.- L'estacionalitat en l'ocupació i els fixos discontinus 45
3.5.4. La població aturada 47
3.5.4.1. Evolució de la població aturada 47
3.5.4.2.- Població aturada per sectors econòmics 50
3.5.4.3.- Població aturada per sexe, edat, nacionalitat i nivell d'estudis 51
3.5.4.4.- Evolució de la taxa d'atur 52
3.5.4.5.- Població aturada i cobertura de les prestacions 53
3.5.4.6.- Població aturada i durada de la demanda 54
3.5.5.- El capital humà 56
3.5.5.1.- Principals indicadors educatius 56
3.5.5.2.- La formació professional per a l'ocupació 60
3.5.6.- Els joves que no estudien ni treballen (NI-NIS) 63
3.6- Condicions de treball i relacions laborals 66
3.6.1.- Precarietat laboral 66
3.6.1.1.- La temporalitat contractual 66
3.6.1.2.- La parcialitat contractual 67
3.6.1.3.- Les hores treballades 69
3.6.2.- Els costs laborals 70
3.6.3.- La sinistralitat laboral 72
3.6.4.- Els convenis col·lectius 74
3.6.5.- Regulació de l'ocupació 75
4. Marc jurídic del Pla d'Ocupació de Qualitat de les Illes Balears 77
4.1.- Àmbit internacional 77
4.2.- Àmbit europeu 78
4.3.- Àmbit estatal 79
4.4.- Àmbit autonòmic 80
5. Prioritats i línies d'actuació del POQIB 83
PRIORITAT 1. Millora de la Qualitat de l'Ocupació i la Salut en el Treball 85
1.1. Línia d'actuació de lluita contra la precarietat laboral 85
1.2. Línia d'actuació de desenvolupament de l'Estratègia Balear de Seguretat i Salut laboral 2016-2020 86
PRIORITAT 2. Impuls per a l'efectiva igualtat de gènere en el treball 89
2.1. Línia d'actuació de lluita contra la discriminació, l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe. 89
2.2. Línia d'actuació de foment de polítiques d'igualtat i de corresponsabilitat familiar i laboral 90
2.3. Línia d'actuació per aplicar la perspectiva de gènere en l'oferta formativa del subsistema de formació professional per a l'ocupació 91
2.4. Línia d'actuació de capacitació i sensibilització cap a Polítiques d'igualtat 92
2.5. Línia d'actuació per a l'atenció de les dones víctimes de la violència de gènere 93

2.6. Línia d'actuació de creació d'un registre públic de plans d'igualtat segons l'article 45 de la Llei Orgànica 3/2007 94
PRIORITAT 3. Millora del Servei d'Orientació Laboral de la CAIB 95
3.1. Línia d'actuació per a l'impuls de l'orientació a través de la Cartera comuna de serveis del Servei Nacional d'Ocupació 95
3.2. Línia d'actuació per a la creació i desplegament del Sistema integrat d'informació i orientació entre l'administració educativa i laboral 97
3.3. Línia d'actuació per a l'assessorament sobre les mesures de foment d'ocupació existents, a la contractació laboral i de suport en els processos de recol·locació prevists 98
3.4. Línia d'actuació per a la promoció de l'autoocupació a través del Servei d'orientació 99
PRIORITAT 4. Desplegament de l'Estratègia Balear de Formació Professional per a l'Ocupació 101
4.1. Línia d'actuació sobre desenvolupament normatiu del model integrat de formació professional 101
4.2. Línia d'actuació per al desplegament de la formació professional per a l'ocupació en centres propis del SOIB i dels centres educatius de la Conselleria d'Educació i Universitat 102
4.3. Línia d'actuació per a l'establiment del marc de col·laboració pública–privada en el Subsistema de Formació Professional per a l'Ocupació 104
4.4. Línia d'actuació per a l' orientació dels recursos formatius d'acord els objectius estratègics de la CAIB de millora del model productiu actualment existent 105
4.5. Línia d'actuació d'inclusió formativa de les persones amb un nivell educatiu baix 106
4.6. Línia d'actuació per a l'impuls de la formació dual i de la promoció de l'aprenentatge dins l'àmbit laboral 107
4.7. Línia d'actuació per a la posada en marxa i posicionament dels Centres de Referència Nacional de Manteniment en Nàutica, Turisme i Serveis Socials 109
4.8. Línia d'actuació per a l'establiment d'una millora en la competitivitat a través de la formació d'oferta adreçada preferentment a persones treballadores que estan ocupades 110
4.9. Línia d'actuació per fomentar els elements clau que afecten a la qualitat de la formació professional per a l'ocupació 110
4.10. Línia d'actuació de l'IQPIB per a la millora del dispositiu de certificació de les competències professionals mitjançant el reconeixement de l'experiència professional 112
4.11. Línia d'actuació per a l'accés a la formació professional per a l'ocupació mitjançant plataformes tecnològiques 113
4.12. Línia d'actuació pel foment de la col·laboració entre la Conselleria de Treball, Indústria i Comerç amb el Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social en matèria de lluita contra el frau en formació 114
4.13. Línia d'actuació per l'establiment d'ajudes formatives pel reforç de les polítiques de formació. 114
PRIORITAT 5. Desenvolupament del Servei d'Intermediació Laboral de la CAIB 117
5.1. Línia d'actuació per a la millora en la gestió de les ofertes d'ocupació i l'adequació de la intermediació laboral a la Cartera comuna de Serveis 117
5.2. Línia d'actuació per a la captació i fidelització d'empreses per a la intermediació 119
5.3 Línia d'actuació pel desenvolupament de les noves tecnologies per a la intermediació laboral del SOIB 120
5.4. Línia d'actuació de consolidació de programes europeus com a mecanisme d'adquisició d'experiència laboral de les persones desocupades inscrites al SOIB 120
5.5. Línia d'actuació en matèria informativa i d'assessorament sobre la contractació i les mesures de suport per a l'activació, la contractació i la inserció laboral 122
PRIORITAT 6. Col·lectius d'atenció immediata i específica 125
6.1. Línia d'actuació SOIB Jove: integració de totes les polítiques d'ocupació i formació juvenil. 125
6.2. Línia d'actuació SOIB Visibles: Pla integral d'atenció per als desocupats de llarga durada i pels majors de 45 anys 129
6.3. Línia d'actuació SOIB Inclosos: impuls d'un sistema laboral integral d'atenció a les persones amb capacitats diferents i en risc d'exclusió social 133
PRIORITAT 7 Modernització del Servei d'Ocupació 137
7.1. Línia per a la millora de la Xarxa d'oficines i d'informació del SOIB 137
7.2. Línia de foment de polítiques de desenvolupament local 138
7.3. Línia de actuació per a l'enfortiment del capital humà del SOIB 139
7.4. Línia per a la millora dels processos del SOIB 139
7.5. Línia per a l'enfortiment de la diagnosi i del coneixement del mercat de treball de les Illes Balears 141
7.6. Línia per a l'establiment d'un programa de seguiment i avaluació de les polítiques actives d'ocupació 142

6. Calendari d'execució del POQIB i grans fites 145

7. Pressupost del POQIB 147

8. Concertació i seguiment del POQIB 149

1. Introducció

Aquest document estableix les principals línies d'actuació en termes de polítiques actives d'ocupació i de treball a la comunitat autònoma de les Illes Balears. Com a tal, parteix del reconeixement del paper transversal que el treball i l'ocupació juguen en el desenvolupament econòmic i en la distribució del benestar a les Balears. Al respecte, resulta ineludible la necessitat de marcar un full de ruta en polítiques d'ocupació que sobrepassi la mirada a curt termini, moltes vegades substantivada en la fase del cicle econòmic en què se situa, i, en canvi, afronti els diferents reptes amb un horitzó a mitjà i llarg termini.

Una mirada llarga ens porta ineludiblement a la complexitat dels processos que envolten al treball i l'ocupació, com a processos socials què intervenen multitud d'agents, però especialment les empreses, els treballadors i les administracions públiques. Aquesta complexitat, lluny de suposar una dificultat, ha d'esdevenir una oportunitat, que s'ha de fer realitat, i des d'un vessant positiu, caminant sobre els rails de la concertació social. En aquest sentit, un dels valors del Pla d'Ocupació de Qualitat de les Illes Balears 2017-2020 (POQIB) és precisament fer realitat l'article 27 de l'**Estatut d'Autonomia** que determina els drets relatius a l'ocupació i al treball des de la concertació i del diàleg social com a instrument indispensable de cohesió social. Amb aquest ànim, el POQIB constitueix una peça essencial dins dels objectius del **Pacte per la Competitivitat, l'Ocupació de Qualitat i el Progrés Social**.

Sota el principi del diàleg i la concertació social, es volen posar les bases per a unes polítiques de treball i d'ocupació que permetin a les Illes Balears transformar-se en una economia més competitiva i inclusiva dins un context de generació de riquesa sostenible i compartida.

Els efectes de la crisi econòmica iniciada en el 2008 han estat molt profunds, amb una incidència sobre el mercat de treball balear d'un abast molt gran. Malgrat que l'economia balear ha experimentat una important reactivació econòmica en els darrers semestres, els efectes de la crisi són encara ben presents, tal com ho testimonien l'elevat atur de llarga durada, especialment entre les persones majors de 45 anys, i la taxa d'atur dels joves. Per tant, el POQIB no pot ser aliè a aquesta situació i, en conseqüència, planteja la necessitat d'establir a curt termini mesures adreçades als col·lectius més afectats per la crisi econòmica.

Però a la vegada que s'ha de fer front als col·lectius més vulnerables i adoptar una perspectiva de curt termini, també és cert que el mercat de treball balear pateix problemes que venen d'enrere i que cal afrontar. En aquest cas, estam parlant de problemes estructurals que s'han d'encarar de manera decidida si volem aspirar a una economia més competitiva i, sobretot, més inclusiva. Per això, en combinació amb les mesures a curt termini, el POQIB pretén posar els fonaments per a un disseny de les polítiques actives d'ocupació que estableixin el Servei

d'Ocupació de les Illes Balears com a columna vertebral del nostre mercat de treball, desenvolupant totes les PAO de manera coordinada i millorar l'ocupabilitat dels treballadors i treballadores desocupades, així com ajudar al nostre teixit productiu en les seves necessitats de capital humà.

Principis rectors

Els principis rectors del POQIB per al període 2017-2020 són: **Globalitat** (la població de referència és tota la població en edat laboral), **Gratuïtat** (accés a un serveis laborals de lliure accés i sense cost a tots els ciutadans), **Integrabilitat** (totes les polítiques laborals han d'estar interconnectades), **Proximitat** (cal acostar les polítiques laborals als ciutadans, tant físicament com en línia, en termes de les seves necessitats), **Relacionals** (connectades amb la resta de polítiques del Govern de les Illes Balears), **Igualtat d'oportunitats** (les polítiques laborals han d'estar dissenyades per garantir de manera transversal la igualtat d'oportunitats en les condicions d'accés al mercat de treball de totes les persones amb independència de les seves capacitats i/o trajectòries laborals prèvia), de **No discriminació per raó de sexe** (Igualtat de tracte i d'oportunitats en l'accés a l'ocupació, a la formació i en la promoció professionals, i a les condicions de treball), **corresponsables** (han de promoure l'equilibri entre la vida personal, familiar i laboral), **Inclusives** (han de posar esment en les persones amb major risc d'exclusió social), **Adaptables i transversals** (les polítiques laborals s'han d'adequar a les necessitats laborals presents i futures que es detectin i es prevegin), t**ransparents i de rendició de comptes** (totes les polítiques laborals han de passar un procés d'avaluació per mesurar-ne l'eficàcia i eficiència), **Impuls de millora del model econòmic** (les polítiques laborals han d'actuar com a tractors de millora del model econòmic i de suport del teixit empresarial) i **Territorialitat** (adaptar les polítiques laborals a la realitat de cadascuna de les illes i territoris per afavorir, així, polítiques d'impuls local).

2. Objectius del POQIB

2.1.- Objectius generals:

1. Estendre unes condicions laborals dignes per a totes les persones treballadores, que permeti assegurar una feina de qualitat i assegurar així que el creixement econòmic sí que es pugui traduir en més benestar.

2. Consolidar el Servei d'Ocupació de les Illes Balears com un element vertebrador del mercat de treball de cadascuna de les illes.

3. Impulsar les polítiques actives d'ocupació com a palanques necessàries per a la competitivitat de les empreses de Balears.

4. Adaptar les diferents polítiques actives d'ocupació a la realitat econòmica i laboral de cadascuna de les illes i dels seus diferents mercats de treball locals.

5. Foment de la creació de llocs de feina i esperonament de l'esperit emprenedor.

6. Millora del capital humà de les persones treballadores i empresàries.

7. Millora de la intermediació laboral mitjançant un sistema d'orientació i de cassació d'ofertes i demandes àgil i gratuït per a les persones treballadores i per a l'empresariat.

8. Avançar cap a un mercat de treball més inclusiu, especialment pelsper als col·lectius amb majorsmés dificultats; joves, aturats de llarga durada, persones treballadores de majormés edat, persones en risc d'exclusió social, persones amb capacitats diferents.

9. Promoció de la igualtat entre dones i homes.

10. Promoció de la responsabilitat social corporativa.

2.2.- Objectius específics

1. Reduir la precarietat laboral a través de la reducció de la taxa de temporalitat fins al 22% i de la taxa de parcialitat fins al 14% en els treballadors en el règim general de la TGSS en el 2020.

2. Augmentar la taxa d'ocupació entre les persones de 16 i 64 anys fins al 75% el 2020.

3. Atreure al SOIB col·lectius de persones desocupades amb un nivell insuficient de registrament i reduir la diferència entre l'atur registrat al SOIB respecte del declarat per l'Enquesta de Població Activa un 25 % el 2020.

4. Lliurar a totes les persones desocupades un Itinerari Individual i Personalitzat d'Ocupació a través del Servei d'orientació abans del termini de quatre mesos des de la seva inscripció.

5. Procurar formació professional per a l'ocupació al 10% de les persones desocupades cada any.

6. Fomentar el retorn dels joves al sistema educatiu i formatiu per aconseguir que els menors de 25 anys inscrits al SOIB sense l'ESO se situï per sota del 20% dels joves inscrits.

7. Incrementar la intermediació laboral del SOIB en el conjunt de la contractació a les Balears fins al 10% al 2020.

8. Incrementar la taxa d'emprenedoria en els joves fins al 7% i dels majors de 30 anys fins al 10% en 2019.

9. Reduir fins al 10% la bretxa salarial entre dones i homes.

10. Disminuir l'índex de sinistralitat laboral de Balears un 8% en el 2020.

3. Diagnosi de l'economia i l'ocupació a les Illes Balears

3.1.-Fets estilitzats de l'economia i el mercat de treball de les Illes Balears

1. L'any 2015 marca el punt de recuperació d'una crisi econòmica que, per la seva durada i profunditat, ha modificat l'estructura productiva de l'arxipèlag, intensificant la seva especialització en els serveis. El revifament de l'activitat en el 2016 es dóna a tot el territori balear, i pel 2017 es preveu que aquest dinamisme es prolongui.

2. En els darrers deu anys, les Illes Balears han cedit posicions en el PIB per càpita dintre del conjunt espanyol, principalment a causa d'una pèrdua de productivitat que es dóna de forma transversal a tots els sectors econòmics.

3. La manca d'un nivell suficient de formació i innovació esdevenen com dos dels factors explicatius de les dificultats de competitivitat de l'economia balear.

4. El teixit empresarial ha patit amb força la recessió econòmica. Així, entre 2008 i 2015 el nombre d'empreses ha experimentat una caiguda del 6,7%, valor similar al del conjunt d'Espanya. El 82,7% de les empreses de les Illes tenen menys de 3 treballadors, i són precisament les més petites les que han aguantat millor els efectes de la crisi.

5. El descens en el nombre d'empreses entre 2008 i 2015 ha estat més intens en les activitats econòmiques vinculades a la construcció, la indústria, els transport aeri, la recerca i investigació o la banca.

6. La crisi econòmica ha aprofundit l'especialització productiva de l'economia de totes les illes, on els serveis (bàsicament les activitats turístiques) han guanyat pes, mentre la indústria i la construcció han perdut importància relativa.

7. Les Illes Balears es caracteritzen per tenir un major dinamisme demogràfic que el conjunt d'Espanya. Entre 2007 i 2015 la població ha crescut un 7,2%, enfront al 3,1% de mitjana espanyola. Aquest major dinamisme demogràfic s'explica principalment per migració de tipus laboral.

8. Les projeccions de població de l'INE apunten a un augment de la població a les Balears de l'1,9% fins al 2020, i del 1% en la població potencialment activa. En canvi, en el conjunt d'Espanya es preveu que la població es redueixi un 0,7%. Per tant, cal esperar que el dinamisme demogràfic tingui continuïtat en els propers anys.

9. L'estructura per edats de Balears, i a conseqüència de l'arribada de migració, és més rejovenida que la mitjana nacional. Tanmateix, el pes de la població en edat de treballar ha disminuït en els darrers anys i les projeccions de població apunten a un progressiu envelliment de la població. De fet, la població laboral que transitarà cap a la jubilació i que generaran vacants s'espera que creixi amb força en els propers anys.

10. La població inactiva (+4,2%) ha experimentat un menor increment que la població activa (+7,8%) entre 2008 i 2015. Aquest augment es centra en el grup de jubilats i estudiants, atès que els que es dediquen a les tasques de la llar ha baixat notablement.

11. Puja el nombre d'homes inactius, alhora que baixa el de les dones, si bé continuen essent la majoria de persones inactives, el 58%. Creixen els inactius menors de 25 anys, molts d'ells per retornar a les aules i el col·lectiu de 65 i més anys. En canvi, cau el nombre d'inactius en la resta d'edats, sobretot entre les dones entre 45 i 54 anys.

12. El mercat de treball illenc es caracteritza pel persistent increment de la població activa, que manté un bon ritme de creixement a les Illes Balears, al contrari del conjunt nacional que presenta caigudes durant els anys de crisi econòmica. El perfil de les persones que s'han incorporat al mercat de treball és sobretot femení, major de 25 anys, i de nacionalitat comunitària.

13. La crisi econòmica no ha tingut grans efectes en la taxa d'activitat i aquesta s'ha mantingut en valors superiors al 65% de la població de 16 i més anys, consolidada com la més alta de totes les comunitats autònomes, a 6,2 p.p. per sobre la mitjana espanyola en el 2015. Hi ha diferències importants per gènere: 70,9% i 60,7% per a homes i dones, respectivament.

14. La població activa balear presenta un nivell d'estudis inferior a la mitjana espanyola i europea. La taxa d'abandonament escolar, malgrat la reducció dels darrers anys, continua essent la més alta de l'Estat.

15. L'estructura educativa també destaca pel menor percentatge amb estudis mitjans i universitaris respecte dels països més desenvolupats. Malgrat l'anterior, el desajust educatiu (sobrequalificació) és el més alt entre totes les autonomies.

16. L'any 2015 es comptabilitzen a les Illes Balears 36.000 joves entre 16 i 29 anys que no estudien ni treballen, ni reben cap tipus de formació (Ni-nis), un 21% sobre el total de població d'aquesta franja d'edat. En el 2012 el seu pes va arribar al 25,6%. El increment de joves ni-nis durant els anys de crisi econòmica es troba molt lligat al fort augment de l'atur juvenil i no tant per l'evolució de la inactivitat. Una part molt rellevant d'aquests joves Ni-nis no estan inscrits al SOIB i no han acabat l'ESO.

17. L'ocupació de les Illes Balears va patir una caiguda del 9,4% entre 2008 i 2011. A partir del 2012 es comença a recuperar, i en els mesos centrals de 2016 ja s'ha recuperat tota la població ocupada que hi havia en els mateixos mesos de 2008. En el conjunt d'Espanya la destrucció de l'ocupació fou més intensa, un 16,3% entre 2008 i 2013, i encara en el 2016 es troba lluny dels ocupats del 2008.

18. De forma paral·lela, entre 2009 i 2011 es dóna una caiguda en el nombre d'hores treballades, més acusat que no en el nombre dels ocupats. Aquest fet implica un repartiment de les hores entre els ocupats, la qual cosa redueix el nombre mitjà d'hores per treballador. Aquesta situació s'inverteix en el 2015, quan el nombre de persones ocupades s'incrementa a un ritme més elevat que el d'hores efectives treballades.

19. Les Pitiüses han estat les illes que han aguantat millor l'embat de la crisi econòmica. Només perden afiliats el 2009 i presenten una evolució positiva a la resta d'anys, situant-se en increments interanuals superiors al 6% en el 2016. En canvi, Mallorca i Menorca perden afiliats del 2008 fins al 2012, situant-se també per sobre de les xifres d'afiliació del 2008.

20. L'especialització de l'economia balear en el sector serveis, menys afectat per la crisi econòmica, ha afavorit un millor comportament de l'ocupació i la posterior recuperació de Balears respecte a la resta de comunitats autònomes. En el 2015 un 83,1% dels afiliats es concentra en el sector serveis quan en el 2008 representaven el 77%.

21. El sector de la construcció és el que més ha patit la destrucció d'ocupació entre 2008 i 2015, un 37,2%. El seu pes sobre el total d'afiliats ha passat del 14,1% al 9,4% en aquest període, convergint cap a valors més propers als dels principals països desenvolupats.

22. Més en detall, les activitats econòmiques que presenten una millor evolució entre 2009 i 2015 són les relacionades amb el turisme: serveis de menjars i begudes, i serveis d'allotjament, que han generat un 45,6% del total de l'ocupació creada. Altres activitats del sector serveis perden ocupats, com ara els serveis financers, les activitats de lloguer o la reparació d'ordinadors, efectes personals i articles d'ús domèstic.

23. Entre 2008 i 2015 ha augmentat el nombre de dones ocupades, mentre que els homes, més vinculats al sector de la construcció, han patit una major reducció de llocs de feina. D'altra banda, els joves són el col·lectiu més castigat per la crisi. I, pel que fa a la nacionalitat, són els estrangers no comunitaris els que presenten descensos més importants de les xifres d'ocupació.

24. El descens del nombre dels ocupats es centra en les persones amb un baix nivell d'estudis, atès que entre 2008 i 2015 s'ha incrementat els ocupats amb estudis de grau superior de formació professional i estudis universitaris. Tanmateix les ocupacions més contractades de Balears es centren en grups de baixa o mitja qualificació.

25. Les Illes Balears, juntament amb les Canàries, presenten el menor percentatge de població ocupada amb estudis superiors d'Espanya. Ara bé, l'índex de desajustament, és a dir, els ocupats amb estudis superiors treballant en ocupacions de mitjana o baixa qualificació es continua incrementant des del 2008 i presenta els valors més alts d'entre totes les autonomies.

26. Els joves són un dels col·lectius que més ha patit la crisi econòmica. La seva taxa d'ocupació ha baixat 15,5 p.p. entre 2008 i 2015 i la taxa d'atur en el 2015 se situa en el 42,9%.

27. L'estacionalitat en l'ocupació, element estructural de la nostra economia, ha experimentat un fort creixement durant els darrers cinc anys, que s'explica en gran mesura per la major especialització de l'economia balear en el sector dels serveis i en l'activitat turística en particular.

28. La conseqüència més destacable de la crisi econòmica en el mercat de treball és l'augment de l'atur a partir del 2008 i que tocà sostre en el 2013, quan inicià la reducció, si bé encara en el 2016 es troba per sobre de l'etapa prèvia a la crisi.

29. El volum dels demandants d'ocupació que passen per les oficines del SOIB assoleix gairebé les 150.000 persones durant els mesos de temporada baixa.

30. En un primer moment l'atur va copejar més intensament als homes, joves i de nacionalitat estrangera, principalment ocupats en la construcció. En el 2015 el 52,5% dels aturats són dones, el 42,6% tenen 45 i més anys, i el 75,2% no supera els estudis obligatoris.

31. L'allargament de la recessió econòmica i les dificultats de reinserció en el mercat de treball d'alguns col·lectius ha anat estenent la situació d'atur en el temps, elevant el pes de l'atur de llarga durada fins al 35,0%. A més, aquestes situacions porten associades l'esgotament de les prestacions per atur i en el 2015 el 52,7% dels aturats no cobra cap tipus de prestació o subsidi.

32. La taxa de temporalitat havia disminuït de forma notable entre 2007 i 2012 pel fet de ser els treballadors temporals els primers en perdre el seu lloc de feina. En canvi, sembla que torna a repuntar amb els indicis de recuperació econòmica. Un de cada quatre treballadors de les Illes té un contracte temporal, que en el cas dels joves la ràtio s'eleva a set de cada deu.

33. La contractació ha experimentat un fort impuls en els darrers anys, si bé es detecta un creixement dels contractes de poca durada i fins i tot de molt poca durada i també de la rotació laboral.

34. La taxa de parcialitat de les Illes Balears i també del conjunt d'Espanya se situen molt per sota de la mitjana europea. La diferència radica en la involuntarietat de les jornades a temps parcial que en el 2015 se situa en el 56,1% a Balears.

35. Es detecta un increment dels treballadors ocupats amb jornades inferiors a 30 hores. D'altra banda, augmenta de forma significativa els que declaren treballar habitualment 43 i més hores setmanals i realitzen per tant hores extres il·legals.

36. El cost salarial per hora treballada a les Illes Balears es troba en el 2015 en uns nivells semblants als del 2011. A més, les Illes es caracteritzen per mantenir els salaris per sota de la mitjana nacional. Els augments salarials pactats en convenis col·lectius també apunten a la pèrdua progressiva de poder adquisitiu dels treballadors.

37. Les Illes Balears és una vegada més la comunitat autònoma amb l'índex d'incidència de sinistralitat laboral més elevat de l'estat. A més, s'ha donat un increment d'aquest índex entre 2012 i 2015, si bé al llarg del 2016 s'ha observat una tendència envers la seva estabilització. Tanmateix, s'observen resistències a la seva reducció.

3.2. Evolució econòmica

3.2.1.- Conjuntura econòmica recent

L'any 2015 s'inicia un nou canvi de cicle econòmic que apunta cap a la recuperació del dinamisme de l'activitat, la qual s'ha vist refermada al llarg del 2016. Després de les caigudes dels anys 2008 a 2014, les Illes Balears han recuperat els nivells de producció previs a la crisi, així com també el nombre d'afiliats a la Seguretat Social. Malgrat això, queda encara marge per a millorar les condicions sociolaborals i perquè la millora dels indicadors macroeconòmics es traslladi als treballadors i famílies. El retrocés que va patir l'economia balear deixa canvis en l'estructura econòmica i social de les Illes Balears, atès que una part important de la població ha patit reduccions salarials, amb la conseqüent pèrdua de renda disponible. De la mateixa manera, una part no petita del teixit productiu ha desaparegut, ampliant-se el procés d'especialització de l'economia balear, tal com es veurà més endavant. Des d'aquesta perspectiva, resulta clar que no es pot entendre el futur de l'economia balear sense incorporar els efectes de la crisi.

La crisi econòmica es manifestà a les principals economies mundials en una forta caiguda de la producció l'any 2009, tot i que la intensitat ha estat més forta a Europa que als Estats Units. Així mateix, el ritme al qual els països estan sortint del retrocés econòmic també és dispar, tal com es pot veure al quadre 1. Per una part, als Estats Units es preveuen creixements del PIB majoritàriament superiors al dos punts percentuals. Igual que les variacions estimades per Espanya. En canvi, Alemanya presentarà increments al voltant del punt i mig, semblants al del conjunt de la zona euro, de conformitat amb els informes dels principals organismes internacionals. No es preveu que el Japó pugui assolir un increment superior a l'1% i de cara als propers mesos, el PIB de la Xina variarà entre el 6% i el 7%.

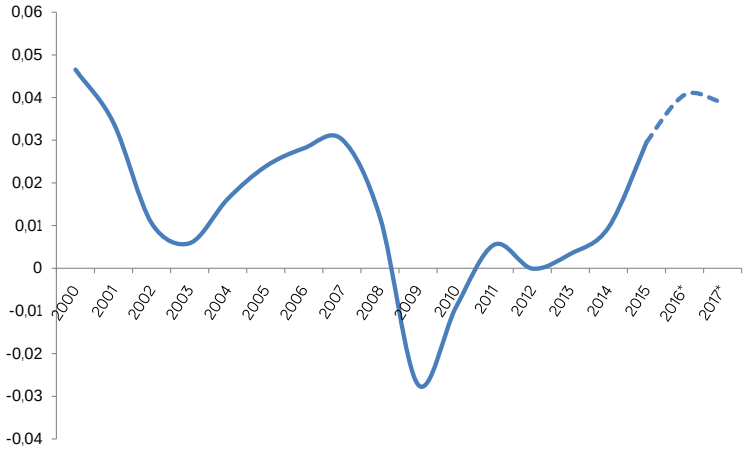
Quadre 1. Comparativa de previsions de variació anual del PIB per varis països

	Comissió Europea (maig 2016)		FMI (juliol 2016)		OCDE (setembre 2016)	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Estats Units	2,3	2,2	2,2	2,5	1,4	2,1
Japó	0,8	0,4	0.3	0,1	0,6	0,7
Xina	6,5	6,2	6.6	6,2	6,5	6,2
Unió Europea (zona euro)	1,6	1,8	1,6	1,4	1,5	1,4
Alemanya	1,6	1,6	1,6	1,2	1,8	1,5
França	1,3	1,7	1,5	1,2	1,3	1,3
Itàlia	1,1	1,3	0,9	1,0	0,8	0,8
Regne Unit	1,8	1,9	1,7	1,3	1,8	1,0
Espanya	2,6	2,5	2,6	2,1	2,8	2,3
Illes Balears*	4,1	3,9	4,1	3,9	4,1	3,9

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia (DGOE) a partir de dades e l'EUROSTAT i l'INE

En el 2015 i 2016 el PIB balear recupera el dinamisme i fins i tot avança a la taxa europea. Es preveu que aquesta millora es mantingui en la segona meitat del 2016 i al llarg del 2017, tal com mostra el gràfic 1. Les previsions de Balears per al 2016 de la Direcció General d'Ocupació i Economia són d'un creixement del 4,1% pel conjunt d'enguany i d'un creixement significatiu proper als quatre punts (3,7 %) per al 2017.

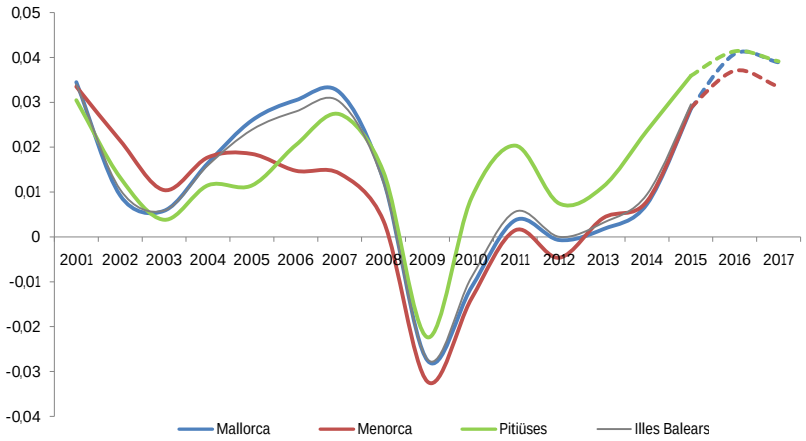
Gràfic 1. Variació anual del creixement de les Illes Balears

Els anys 2016 i 2017 són previsions
Font: Direcció General d'Ocupació i Economia (DGOE)

Com es mostra al gràfic 2, l'impacte de la crisi econòmica ha estat desigual entre les illes de l'arxipèlag balear. Per una banda, destaca el diferencial positiu de creixement que presenten Eivissa i Formentera. Ja a l'any 2009, quan les caigudes en la producció són més fortes, les Pitiüses aconsegueixen el descens més suau i també són les primeres en tornar a la senda del creixement econòmic. Malgrat això, també queda palès un refredament de la recuperació en els anys 2012 i 2013, però des d'aleshores les Pitiüses mostren variacions superiors als dos punts percentuals. Precisament la fortalesa del sector turístic i el pes més discret de la indústria han afavorit l'evolució positiva del VAB pitiús. Tot plegat, en l'acumulat 2008-2015 les Pitiüses presenten un creixement del 8,7 %, clarament per sobre de la mitjana balear, que d'acord a la DGOE ha estat del 1,1%. Les taxes de creixement de Menorca han estat més negatives durant els anys de recessió, tot i que també es revifen a partir del 2015. Així, si bé la crisi afectà de forma desigual a les diferents illes, es dóna un equilibri territorial en la presència de la recuperació econòmica, la qual es mantindrà en el 2017, quan totes les illes presenten previsions superiors als tres punts percentuals.

Gràfic 2. Variació anual del creixement per illes

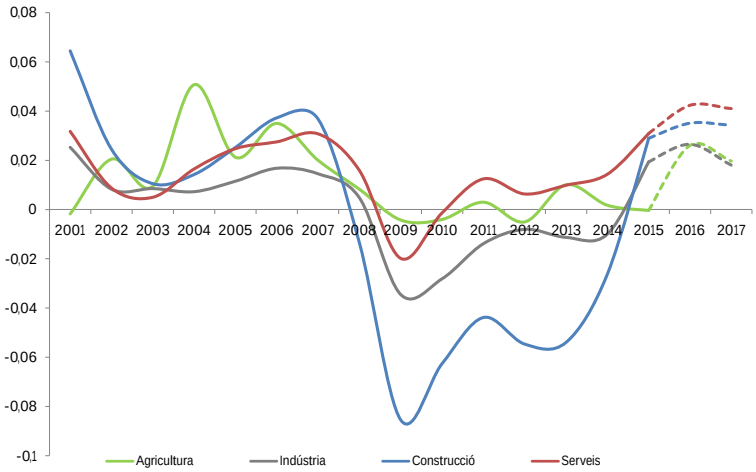
Les dades pels anys 2016 i 2017 són previsions
Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

A més de mostrar un efecte diferent entre regions a nivell mundial, la crisi econòmica també ha incidit de manera dispar entre els sectors. Així, la construcció és l'activitat que més ha cedit en termes de valor afegit (gairebé la meitat a la majoria de regions d'Espanya si es té en compte el punt més baix), mentre que els serveis han aguantat millor l'alentiment del ritme d'activitat. La indústria i l'agricultura també mostren descensos, si bé no són tan pronunciats com en el cas de la construcció.

Si es comparen els resultats de les Illes Balears amb la mitjana nacional, en agricultura i indústria , mentre que en el cas de la construcció la caiguda (-43,3 %) és lleugerament inferior al de la mitjana nacional (-45,1 %). Així, en el període 2008-2015, a les Balears tots els sectors presenten un retrocés en el valor afegit brut real, llevat del sector serveis que, amb un creixement acumulat del 7,0 %, supera al del cas espanyol (5,1 %).

Com a resultat dels canvis esdevinguts arran de la crisi, s'ha aprofundit en la terciarització de l'activitat productiva a les Illes Balears. Per una banda, les activitats relacionades amb la construcció pràcticament han reduït a la meitat el seu valor afegit brut, situant el seu pes en paràmetres similars a la mitjana de les regions europees. Paral·lelament la indústria i l'energia també enllaçaren sis anys de decreixements, amb la conseqüent cessió de protagonisme. En canvi, el sector serveis i les branques més turístiques superaren els descensos ja a l'any 2011, incrementant la presència fins assolir conjuntament una ràtio de més del 87% del VAB balear, tal com es veurà més avall. A mitjà termini, el sector terciari continuarà liderant les pujades.

Gràfic 3. Variació anual del creixement de les Illes Balears per sectors

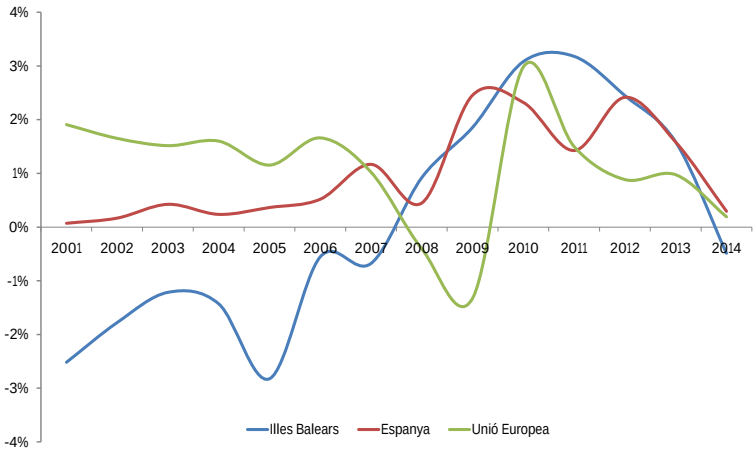
** Les dades per al 2016 i 2017 són previsions*
Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

3.2.2.- La productivitat de l'economia balear

La productivitat total dels factors és un element cabdal en l'explicació de les perspectives de qualsevol economia, ja que marca el potencial de creixement, i per tant de benestar material, a mitjà i llarg termini. A les Illes Balears, la principal font de creixement del PIB ha estat l'augment de la seva població, essencialment per l'immigració de caire laboral. Així les coses, l'eficiència global en l'ús dels factors productius no està essent tan profitosa que en la resta d'economies desenvolupades.

La productivitat aparent del treball, que posa en relació el valor de la producció obtinguda amb els mitjans laborals que s'han requerit per obtenir-la, ha estat afectada pels forts canvis esdevinguts en aquestes dues magnituds. En el període comprès entre el 2008 i el 2014 s'ha reduït tant l'índex de volum com l'ocupació, però la reducció en el segon cas ha estat més intensa. Aquest fet ha provocat que la productivitat aparent per hora de treball s'hagi mantingut creixent al llarg de la crisi fins al 2014, quan es registra una caiguda del 0,5 %, tal com es pot veure en el gràfic 4. En l'àmbit espanyol, també hi ha un augment de la ràtio entre producció i ocupació (mesurada en hores), tot i que es detecta un alentiment en el ritme de pujada. Tant la Unió Europea com el subconjunt de països de la zona euro aconsegueixen cada any increments de la productivitat per hora des del 2001, amb l'única excepció del binomi 2008 i 2009. El manteniment d'aquesta ràtio en el terreny positiu coincideix amb els períodes de creixement econòmic, contràriament al que succeeix a les Illes Balears.

Gràfic 4. Evolució de la productivitat real per hora treballada

Font: DGOE a partir de dades d'Eurostat i INE

Cal comentar que en els vuit anys anteriors al període de crisi, 2000-2008, el ritme a què creixia l'índex de volum era inferior al que mostrava l'ocupació total, i això provocà un retrocés de la productivitat al llarg d'aquests anys. El deteriorament del total dels vuit anys s'acosta al 10 % i sols dues comunitats autònomes a més de l'arxipèlag balear presenten reduccions en la productivitat real. Durant la crisi econòmica es recupera terreny perdut en termes de productivitat de les hores i el còmput, d'ençà de l'any 2000, mostra un increment d'un punt percentual, el més baix d'Espanya. Així, si es compara la relació entre producció real i hores totals que hi havia l'any 2000 amb la del 2014, solament dues comunitats autònomes queden amb una variació per sota del 7 %: les Illes Balears i Múrcia.

L'economia de les Illes Balears presenta problemes estructurals que llastren el creixement de l'arxipèlag i que afecten al conjunt de forma transversal. Una de les primeres qüestions detectades és la dificultat per fer créixer la productivitat total de l'economia balear, com es pot veure en el quadre 2. A principi de segle, el producte que s'obtenia per hora treballada a les Illes Balears tenia un valor superior al d'Espanya en un 10 %. Aquest avantatge comparatiu es va anar perdent fins que el 2008 la productivitat de les Illes Balears està fins i tot per sota de la d'Espanya en un 4%. Al llarg dels sis anys de crisi, aquesta circumstància s'ha mantingut i la productivitat balear del 2014 continua per sota de l'espanyola, si bé no s'ha incrementat el diferencial. Per tant, la principal explicació de la reducció del PIB per càpita de les Illes Balears no rau en l'increment de la població, sinó realment en una incapacitat per incrementar la productivitat global de l'economia balear. De fet, la pèrdua de 13 p.p. respecte del conjunt espanyol és força aclaridora. Amb tot, la productivitat del total de l'economia és semblant el 2014 i el 2000, mentre que Espanya ha aconseguit millorar la ràtio en aquests anys, cosa que ha provocat que les Illes Balears perdin posicions respecte a la resta del territori estatal.

Quadre 2. Productivitat real per hora i branca a les Illes Balears

Sector econòmic	Productivitat real per hora (€ termes reals)			Índex Espanya = 100		
	2000	2008	2014	2000	2008	2014
Agricultura	16,0	8,8	13,5	121	55	72
Indústria	27,4	33,9	30,4	96	99	80
Construcció	22,0	18,8	24,0	83	79	74
Comerç, transport i hoteleria	28,8	21,7	24,6	125	104	104
Informació i comunicacions	52,4	52,3	63,1	119	102	105
Activitats financeres	44,1	73,6	64,6	104	107	104
Activitats immobiliàries	367,8	289,0	320,2	120	114	93
Activitats professionals	33,9	21,5	21,4	123	108	100
AP	31,0	28,9	28,3	114	97	97
Activitats artístiques	14,1	15,7	19,2	87	95	103
Total activitats	32,6	29,4	33,0	110	96	97

Font: DGOE a partir de dades de la CRE (INE)

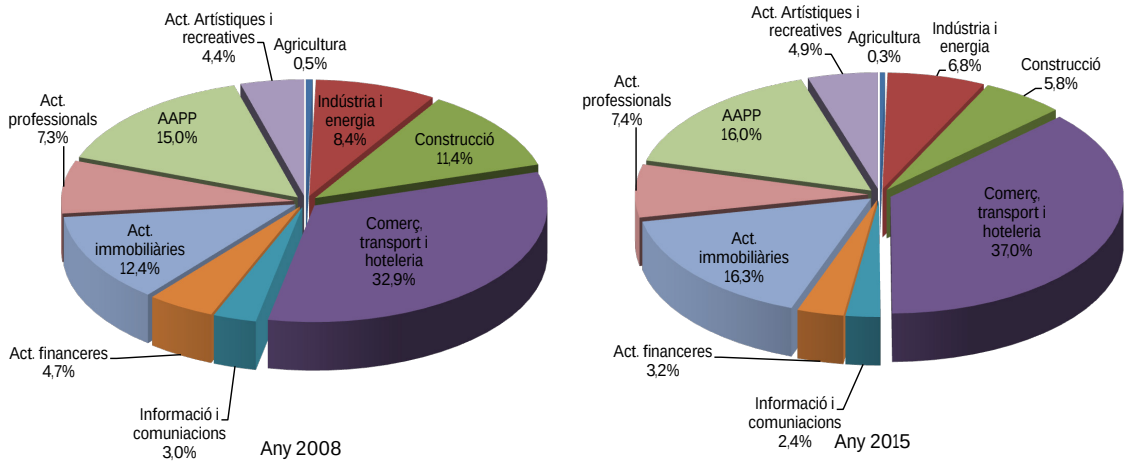
Un element de reflexió per explicar les dificultats per incrementar la productivitat mitjana de l'economia balear podria raure en l'especialització productiva. Quant a la desagregació per branques productives, la productivitat aparent de les activitats immobiliàries supera amb escreix tota la resta, atès que incorpora un valor afegit brut molt alt en comparació de les hores de treball que representa. Tal com es pot veure al quadre 2, els valors superen de llarg la resta de branques. Aquest fet es deu a la imputació d'un lloguer als habitatges ocupats pels propietaris, cosa que incrementa artificialment la productivitat per hora en aquesta branca. Atès que es tracta d'una directriu metodològica, en l'àmbit estatal es dóna una circumstància semblant i, si bé en el període anterior a la crisi la ràtio per a les Illes Balears era encara superior a la d'Espanya, en el 2014 està per davall. L'any 2000 les branques relacionades amb l'activitat turística (comerç, transport i hoteleria) presentaven el millor avantatge comparatiu amb Espanya, atès que la productivitat de les Illes Balears era un 25% superior a la nacional. De fet, són la majoria les branques amb una productivitat aparent del treball per sobre de la mitjana nacional. Durant els anys de creixement econòmic que es donaren a partir d'aleshores, la producció va augmentar a un ritme inferior al de les hores treballades, amb la caiguda de productivitat que això implica. A partir del 2008, amb l'ajustament del nombre d'hores arran de la crisi, torna a millorar el valor de la producció de cada hora treballada, si bé ho fa al mateix ritme que a la resta de l'Estat. Contràriament, la indústria va incrementar la productivitat entre l'any 2000 i el 2008, però al llarg dels anys de crisi aquesta ràtio s'ha ressentit i cedeix posicions respecte de la mitjana espanyola. Una evolució semblant mostren les activitats financeres, tot i que en aquest cas l'any 2014 la productivitat es manté per sobre de la d'Espanya. Destaca la menor productivitat relativa de l'agricultura i de les activitats artístiques, mentre que les d'informació i comunicació són les que generen un millor VAB per hora, després de les activitats immobiliàries.

Així doncs, l'anàlisi dels factors explicatius del PIB planteja que el menor ritme de creixement relatiu del PIB i la pèrdua de posicions relatives del PIB per càpita a Balears en relació amb el conjunt espanyol i amb la zona euro té una explicació en les dificultats del conjunt de l'economia balear per augmentar la productivitat global dels factors, i aquesta tendència es configura com un element estructural i transversal al conjunt de l'economia balear.

3.2.3.- L'especialització productiva

L'economia balear està indubtablement especialitzada en les activitats turístiques, la qual cosa ha conduït a les Illes Balears a una terciarització de les més elevades d'Europa. Així, les Illes Balears estan entre les 20 regions europees en què el sector serveis és més important en el VAB, de les quals bastants corresponen a capitals administratives nacionals.

Gràfic 5. Distribució del VAB per sectors a les Illes Balears, 2008 i 2015

Font: DGOE a partir de dades de la CRE (INE)

Quant a l'aportació de cada sector sobre la producció total, es pot comprovar al gràfic 5 que el sector serveis és el que té més pes a les Illes Balears i és l'únic que ha augmentat el seu pes en el 2015 i es troba per sobre la resta de comunitats autònomes. Així, la indústria i l'energia i la construcció cedeixen punts percentuals a favor del sector terciari, patró que segueixen totes les regions i de forma més acusada les Illes Balears. En concret, les Illes Balears passen d'un 79,7 % de valor afegit dels serveis en el 2008 a una aportació del 87,1 % sobre la producció total en el 2015 (la més alta en comparació amb la resta de comunitats autònomes). L'any 2008 no hi havia cap comunitat autònoma en què el sector serveis representàs més del 80 % del total i, després de l'especialització a què ha conduit la crisi, hi ha tres comunitats autònomes en què el sector serveis representa més del 85 %. A més, precisament aquestes tres regions és on menys ha cedit el PIB en termes relatius: Comunitat de Madrid, Illes Balears i Illes Canàries.

El sector de la construcció representava més del 10 % del VAB a Espanya d'ençà de l'any 2000 i arriba al punt màxim l'any 2006 (11,7 % del total). A partir del 2009 s'inicia un descens accentuat i en el 2015 suposa el 5,5 %, menys de la meitat que el 2006. A les Illes Balears, on la construcció ha tingut històricament un pes lleugerament superior a la mitjana estatal, en el 2015 queda en el 5,8 % quan en el 2008 representava l'11,4 % del total. D'aquesta forma, l'activitat del totxo ha perdut protagonisme dins el teixit productiu i s'assembla més al pes que representa en el conjunt d'Europa, on el percentatge supera lleugerament els cinc punts percentuals.

La indústria també ha perdut representativitat en el VAB espanyol i en el balear, si bé de manera més moderada que en el cas de la construcció. És més, en el cas del sector secundari no totes les comunitats autònomes presenten un descens del pes de la indústria sobre el total. Així, a Castella-la Manxa, Extremadura, la Rioja, Múrcia i Navarra la indústria posterior a la crisi té un pes superior al del 2008. Cal matisar que aquest fet es dóna perquè el retrocés de la indústria és més suau que el registrat en el VAB total, ja que a totes les comunitats autònomes l'índex de volum industrial és inferior en el 2015 respecte del 2008. A les Illes Balears el pes del sector secundari passa del 8,4 % a un 6,8 % en el darrer període disponible.

3.3.- El teixit empresarial

Un dels trets característics de l'economia de les Illes Balears és el seu dinamisme empresarial. De fet, el nombre d'empreses per a cada mil habitants supera de manera habitual a la mitjana nacional. Segons el Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE, en el 2015 hi havia 78,9 empreses per cada mil habitants a les Illes Balears, mentre que per al conjunt nacional aquest valor assoleix el 68,4. Es dóna per tant una diferència del 15,3%.

El nombre d'empreses a les Illes és de 87.111 en 2015, que representa un 3,4% més que l'any anterior. Pel que fa a Espanya, el nombre d'empreses és de 3.186.878, un 2,2% més. A més llarg termini, si es comparen les xifres de 2015 amb les de l'any 2008 (vegeu quadre 3), s'observa com tant les Illes Balears (-6,7%), com en el conjunt d'Espanya (-6,9%) s'han perdut empreses com a conseqüència de l'impacte de la recessió econòmica. Tanmateix sembla que en el 2015, per primera vegada des del 2008, creix el nombre d'empreses respecte l'any anterior i se situa en valors similars a l'any 2011.

D'altra banda, un altre tret característic del teixit empresarial balear es la gran concentració en petites i mitjanes empreses. Aquest és un fet rellevant, ja que existeix una relació clara entre grandària de les empreses i productivitat, d'una banda, i grandària i inversió en recerca i desenvolupament, de l'altra. En 2015 el 96,1 % de les empreses de les Illes tenen menys de 10 treballadors. A Espanya el pes és similar (95,8 %). Pel que fa a la grandària de les empreses de les Illes, si es comparen les dades de 2015 i del 2008, s'observa que les que més han patit una major retallada en termes relatius són les que tenen entre 10 i 49 assalariats (-36,5 %), seguides de les de 6 a 9 assalariats (-28,2 %). En canvi, sembla que han aguantat millor els efectes de la crisi econòmica les empreses més petites: les que no compten amb cap treballador (+0,5 %), que fins i tot han vist augmentar el seu nombre, i les que tenen d'un a dos assalariats (-7,1 %). Pel que a les empreses de més de 49 assalariats, que a les Illes Balears suposen un 0,6% del total, també presenten una disminució entre 2008 i 2015, en aquest cas del 19,4 %. Per tant, la crisi ha suposat un efecte més rellevant en les empreses grans, reduint-se aquest segment del teixit productiu.

Quadre 3. Evolució del nombre d'empreses segons la grandària a les Balears i a Espanya (2008-2015)

	Nombre d'empreses				Taxes de creixement		Pesos s/total d'empreses (%)	
	Illes Balears		Espanya		Illes Balears	Espanya	Illes Balears	Espanya
	2008	2015	2008	2015	2015/08	2015/08	2015	2015
Sense assalariats	47.167	47.382	1.754.374	1.754.002	0,5%	0,0%	54,4	55,0
1 a 2	26.531	24.651	958.711	899.802	-7,1%	-6,1%	28,3	28,2
3 a 5	9.883	8.389	345.848	287.430	-15,1%	-16,9%	9,6	9,0
6 a 9	4.589	3.296	160.460	112.527	-28,2%	-29,9%	3,8	3,5
10 a 19	2.974	1.903	110.369	71.518	-36,0%	-35,2%	2,2	2,2
20 a 49	1.527	955	61.709	39.101	-37,5%	-36,6%	1,1	1,2
50 a 99	320	269	16.242	11.503	-15,9%	-29,2%	0,3	0,4
100 a 199	196	172	8.061	5.928	-12,2%	-26,5%	0,2	0,2
200 a 499	104	63	4.511	3.340	-39,4%	-26,0%	0,1	0,1
500 a 999	26	17	1.117	937	-34,6%	-16,1%	0,0	0,0
1000 o més	18	14	837	790	-22,2%	-5,6%	0,0	0,0
Total	**93.335**	**87.111**	**3.422.239**	**3.186.878**	**-6,7%**	**-6,9%**	**100,0**	**100,0**

Font: OTIB a partir de dades del DIRCE

El DIRCE també ens permet desagregar el nombre d'empreses en funció de la Classificació Nacional d'Activitats Econòmiques (CNAE-2009). En el quadre 4, s'observa el nombre d'empreses per grandària i per activitat econòmica. Una de les coses a destacar és la forta concentració de les empreses en algunes de les activitats. Concretament, del conjunt d'activitats només sis d'elles sumen el 48,6 % del total de les empreses. És a dir, les activitats que proporcionalment compten amb un major nombre d'empreses en 2015 són: comerç al detall (12,4%), construcció d'immobles (10,4%), serveis de menjars i begudes (9,0%), activitats immobiliàries (6,0%), activitats especialitzades de la construcció (5,9%) i el comerç a l'engròs (4,9%). Com es pot observar, d'aquestes sis, quatre corresponen al sector dels serveis i dos a la construcció, que són els sectors amb major pes dins de l'economia de les Illes.

Quadre 4a. Nº empreses per sectors econòmics i grandària a les Balears (2015) i comparació amb 2008

CNAE-2009	Total 2015	Pes s/tot. d'empreses	Creix. perc. 2015/08	Pesos segons núm. assalariats l'any 2015							
				Sense assal.	1 a 2	3 a 5	6 a 9	10 a 19	20 a 49	50 a 99	100 o més
Total grups CNAE-2009	87.111	100,0	-6,7	54,39	28,30	9,63	3,78	2,18	1,10	0,31	0,31
05 a 09 Indústries extractives	53	0,1	-24,3	20,75	28,30	13,21	16,98	16,98	1,89	1,89	0,00
10 a 11 Indústria de productes alimentaris i begudes	476	0,5	-12,8	26,68	27,10	22,27	6,72	8,82	7,14	0,63	0,63
12 Indústries del tabac	0	0,0	-100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
13 Indústries tèxtils	135	0,2	-15,6	45,93	34,07	11,11	2,96	4,44	0,74	0,74	0,00
14 Confecció de peces de vestir	99	0,1	-19,5	68,69	22,22	6,06	2,02	1,01	0,00	0,00	0,00
15 Indústria del cuir i del calçat	125	0,1	-34,2	39,20	20,00	9,60	8,00	7,20	12,00	3,20	0,80
16 Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	421	0,5	-32,3	40,86	38,72	12,35	4,75	3,09	0,24	0,00	0,00
17 Indústries del paper	12	0,0	-47,8	25,00	16,67	16,67	8,33	16,67	8,33	8,33	0,00
18 Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	301	0,3	-18,2	50,50	29,57	8,31	3,99	4,98	2,33	0,33	0,00
20 Indústries químiques	42	0,0	-6,7	26,19	33,33	11,90	14,29	9,52	4,76	0,00	0,00
21 Fabricació de productes farmacèutics	4	0,0	0,0	25,00	25,00	0,00	0,00	0,00	50,00	0,00	0,00
22 Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	20	0,0	-37,5	30,00	30,00	15,00	15,00	10,00	0,00	0,00	0,00
23 Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	218	0,3	-26,1	30,73	27,52	14,22	12,39	11,93	3,21	0,00	0,00
24 Metal·lúrgia; fabricació de productes bàsics de ferro, acer i ferroaliatges	7	0,0	-22,2	42,86	57,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
25 Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	651	0,7	-21,8	38,10	35,02	13,67	6,45	4,76	2,00	0,00	0,00
26 Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	21	0,0	-34,4	42,86	28,57	19,05	4,76	4,76	0,00	0,00	0,00
27 Fabricació de materials i equips elèctrics	14	0,0	-44,0	35,71	28,57	7,14	21,43	7,14	0,00	0,00	0,00
28 Fabricació de maquinària i equips n.c.a.a.	25	0,0	-45,7	24,00	36,00	8,00	16,00	8,00	8,00	0,00	0,00
29 Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	4	0,0	33,3	0,00	0,00	0,00	75,00	25,00	0,00	0,00	0,00
30 Fabricació d'altres materials de transport	26	0,0	-44,7	65,38	23,08	3,85	0,00	3,85	3,85	0,00	0,00
31 Fabricació de mobles	336	0,4	-27,1	44,64	33,93	12,20	4,17	5,06	0,00	0,00	0,00
32 Indústries manufactureres diverses	250	0,3	-4,9	53,60	26,40	11,60	4,40	2,40	1,20	0,00	0,40
33 Reparació i instal·lació de maquinària i equips	733	0,8	-15,9	56,07	25,78	7,64	4,91	3,41	1,64	0,27	0,27
35 Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	225	0,3	108,3	89,33	6,67	1,78	0,89	0,44	0,44	0,00	0,44
36 Captació, potabilització i distribució d'aigua	124	0,1	-26,6	52,42	22,58	12,10	4,84	4,84	0,81	1,61	0,81
37 Recollida i tractament d'aigües residuals	8	0,0	-20,0	25,00	25,00	12,50	12,50	0,00	25,00	0,00	0,00
38 Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització	77	0,1	-26,0	20,78	19,48	18,18	14,29	12,99	6,49	3,90	3,90
39 Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	6	0,0	-78,6	83,33	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
41 Construcció d'immobles	9.085	10,4	-32,9	67,59	18,70	7,03	3,17	2,16	1,07	0,19	0,09
42 Construcció d'obres d'enginyeria civil	271	0,3	-37,8	78,97	4,80	4,80	2,21	4,06	2,58	2,21	0,37
43 Activitats especialitzades de la construcció	5.129	5,9	-19,6	57,59	26,28	8,97	3,74	2,20	0,92	0,21	0,08
45 Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	1.577	1,8	-6,4	41,22	36,53	12,11	4,50	3,55	1,71	0,25	0,13
46 Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	4.280	4,9	-6,2	49,79	25,61	10,54	7,48	3,81	2,20	0,42	0,16
47 Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes	10.815	12,4	-17,4	46,06	35,85	12,90	3,37	1,14	0,52	0,13	0,04
49 Transport terrestre; transport per canonades	3.520	4,0	-16,1	49,80	39,63	5,82	2,22	1,39	0,74	0,23	0,17
50 Transport marítim i per vies de navegació interiors	72	0,1	5,9	12,50	37,50	27,78	12,50	6,94	1,39	1,39	0,00
51 Transport aeri	9	0,0	-50,0	22,22	11,11	0,00	0,00	0,00	22,22	11,11	33,33
52 Emmagatzemament i activitats afins al transport	403	0,5	-8,6	38,71	26,30	14,64	9,18	5,71	3,47	0,99	0,99
53 Activitats postals i de correus	128	0,1	20,8	55,47	23,44	6,25	4,69	7,03	3,13	0,00	0,00
55 Serveis d'allotjament	1.983	2,3	18,1	32,07	30,16	14,88	8,52	4,03	4,24	1,92	4,19
56 Serveis de menjars i begudes	7.857	9,0	-9,6	31,67	38,16	19,35	6,20	3,04	1,30	0,17	0,13
58 Edició	230	0,3	-21,2	69,57	18,26	4,78	1,74	3,04	1,30	0,87	0,43
59 Activitats de cinematografia, de vídeo i de programes de televisió, activitats d'enregistrament de so i edició musical	138	0,2	-7,4	60,87	23,91	4,35	4,35	4,35	0,72	0,72	0,72
60 Activitats d'emissió i programació de ràdio i televisió	49	0,1	-27,9	44,90	20,41	12,24	8,16	10,20	2,04	2,04	0,00
61 Telecomunicacions	139	0,2	15,8	58,27	22,30	8,63	2,88	5,04	2,16	0,00	0,72
62 serveis de tecnologies de la informació	730	0,8	73,8	66,99	21,23	4,38	2,19	2,33	1,64	0,55	0,68
63 Serveis d'informació	117	0,1	24,5	73,50	22,22	0,00	2,56	0,00	0,85	0,85	0,00
64 Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions	39	0,0	-54,7	46,15	25,64	7,69	2,56	5,13	0,00	2,56	10,26
65 Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte Seguretat Social obligatòria	11	0,0	-21,4	45,45	9,09	0,00	18,18	9,09	9,09	0,00	9,09
66 Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances	1.577	1,8	-2,7	70,64	23,15	4,38	1,20	0,63	0,00	0,00	0,00
68 Activitats immobiliàries	5.209	6,0	38,0	69,94	22,63	5,03	1,61	0,61	0,12	0,06	0,00
69 Activitats jurídiques i de comptabilitat	3.804	4,4	-6,6	54,94	29,28	9,78	3,76	1,89	0,21	0,05	0,08
70 Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial	625	0,7	17,3	51,52	32,80	9,28	3,04	1,60	0,80	0,48	0,48
71 Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assaigs i anàlisis tècnics	2.675	3,1	-19,3	70,88	22,69	4,19	1,01	0,93	0,30	0,00	0,00
72 Recerca i desenvolupament	137	0,2	-69,0	72,99	17,52	5,11	3,65	0,00	0,00	0,73	0,00
73 Publicitat i estudis de mercat	949	1,1	11,6	69,23	21,71	4,11	2,85	1,69	0,32	0,00	0,11
74 Altres activitats professionals, científiques i tècniques	1.157	1,3	30,0	80,81	14,95	2,16	1,04	0,52	0,17	0,26	0,09
75 Activitats veterinàries	255	0,3	20,9	56,86	26,27	13,73	1,57	0,78	0,78	0,00	0,00
77 Activitats de lloguer	1.538	1,8	-0,2	53,71	32,25	9,17	2,99	1,30	0,20	0,13	0,26
78 Activitats relacionades amb l'ocupació	83	0,1	-8,8	72,29	13,25	4,82	2,41	3,61	1,20	2,41	0,00
79 Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen	479	0,5	-6,1	41,13	32,36	12,11	5,22	1,88	2,30	1,46	3,55
80 Activitats de seguretat i investigació	90	0,1	57,9	60,00	14,44	5,56	1,11	6,67	4,44	2,22	5,56
81 Serveis a edificis i activitats de jardineria	1.793	2,1	150,1	57,67	25,99	7,81	3,51	3,01	1,28	0,22	0,50
82 Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	2.859	3,3	32,4	66,81	24,48	4,72	2,17	1,19	0,35	0,14	0,14
85 Educació	2.020	2,3	35,9	53,17	23,07	9,65	4,85	3,42	3,27	1,93	0,64
86 Activitats sanitàries	3.687	4,2	20,3	69,00	21,75	5,72	1,65	0,98	0,52	0,11	0,27
87 Assistència de serveis socials amb allotjament	64	0,1	12,3	18,75	7,81	14,06	1,56	15,63	23,44	9,38	9,38
88 Activitats de serveis socials sense allotjament	85	0,1	7,6	25,88	27,06	11,76	9,41	2,35	14,12	5,88	3,53
90 Activitats de creació, artístiques i d'espectacles	896	1,0	24,4	75,45	14,73	4,13	1,34	2,01	1,00	0,56	0,78
91 Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	151	0,2	164,9	47,68	21,85	15,23	8,61	3,97	1,32	1,32	0,00
92 Activitats relacionades amb els jocs d'atzar i les apostes	267	0,3	-23,1	25,09	48,31	12,73	5,99	4,12	2,25	0,00	1,50
93 Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	1.256	1,4	13,5	42,83	28,26	12,90	7,09	5,02	2,23	0,56	1,11
94 Activitats associatives	661	0,8	-13,6	26,48	46,29	13,16	7,41	3,93	1,66	0,45	0,61
95 Reparació d'ordinadors, d'efectes personals i efectes domèstics	818	0,9	51,8	66,01	25,31	5,87	2,20	0,49	0,12	0,00	0,00
96 Altres activitats de serveis personals	2.981	3,4	10,3	51,90	36,26	8,86	2,15	0,54	0,20	0,07	0,03

Font: OTIB a partir de dades del DIRCE (INE)

Respecte del tipus d'empresa, com ja s'ha comentat, el major pes es concentra en empreses sense assalariats o d'un a dos treballadors. Ara bé, també hi ha empreses de més de cinquanta treballadors amb un pes important dins de la seva activitat, com per exemple: el transport aeri (44,4%), assistència de serveis socials amb allotjament (18,7%), mediació financera (12,8%) i assistència de serveis socials sense allotjament (9,4%). El quadre 4b il·lustra la situació per a cada una de les illes.

Quadre 4b. Nº empreses i pes per sectors econòmics i illes (2015)

	Illes Balears		Mallorca		Menorca		Eivissa		Formentera	
	Abs.	(%)	Abs.	(%)	Abs.	(%)	Abs.	(%)	Abs.	(%)
(A) AGRICULTURA, RAMADERIA, SILVICULTURA I PESCA	1.048	1,8%	766	1,8%	168	3,5%	98	1,2%	17	2,7%
(B) INDÚSTRIES EXTRACTIVES	49	0,1%	38	0,1%	5	0,1%	6	0,1%	0	0,0%
(C) INDÚSTRIA MANUFACTURERA	2.539	4,5%	1.913	4,4%	348	7,3%	261	3,2%	17	2,8%
(D) SUBMINISTRAMENT D'ENERGIA ELÈCTRICA, GAS, VAPOR I AIRE CONDICIONAT	27	0,0%	27	0,1%	0	0,0%	1	0,0%	0	0,0%
(E) SUBMINISTRAMENT AIGUA, ACTIV SANEJAMENT, GESTIÓ RESIDUS	152	0,3%	112	0,3%	20	0,4%	20	0,2%	1	0,1%
(F) CONSTRUCCIÓ	5.025	8,8%	3.687	8,5%	435	9,1%	842	10,5%	59	9,4%
(G) COMERÇ A L'ENGRÒS I AL DETALL; REPARACIÓ DE VEHICLES DE MOTOR	9.520	16,8%	7.075	16,3%	892	18,6%	1.425	17,7%	127	20,3%
(H) TRANSPORT I EMMAGATZEMATGE	2.334	4,1%	1.561	3,6%	187	3,9%	541	6,7%	44	7,1%
(I) HOSTALERIA	7.962	14,0%	5.733	13,2%	667	13,9%	1.372	17,0%	187	29,8%
(J) INFORMACIÓ I COMUNICACIONS	544	1,0%	474	1,1%	23	0,5%	46	0,6%	1	0,2%
(K) ACTIVITATS FINANCERES I D'ASSEGURANCES	438	0,8%	367	0,8%	26	0,5%	41	0,5%	4	0,6%
(L) ACTIVITATS IMMOBILIÀRIES	1.174	2,1%	856	2,0%	92	1,9%	215	2,7%	9	1,5%
(M) ACTIVITATS PROFESSIONALS, CIENTÍFIQUES I TÈCNIQUES	2.603	4,6%	2.089	4,8%	166	3,5%	327	4,1%	20	3,2%
(N) ACTIVITATS ADMINISTRATIVES I SERVEIS AUXLIARS	2.428	4,3%	1.818	4,2%	210	4,4%	367	4,6%	33	5,3%
(O) ADMINISTRACIÓ PÚBLICA I DEFENSA; SEGURETAT SOCIAL OBLIGATÒRIA	649	1,1%	524	1,2%	74	1,5%	45	0,6%	6	1,0%
(P) EDUCACIÓ	988	1,7%	798	1,8%	75	1,6%	112	1,4%	3	0,5%
(Q) ACTIVITATS SANITÀRIES I DE SERVEIS SOCIALS	1.227	2,2%	1.026	2,4%	68	1,4%	127	1,6%	6	1,0%
(R) ACTIVITATS ARTÍSTIQUES, RECREATIVES I D'ENTRENIMENT	979	1,7%	706	1,6%	98	2,0%	163	2,0%	12	1,9%
(S) ALTRES SERVEIS	2.352	4,1%	1.819	4,2%	186	3,9%	329	4,1%	18	2,8%
(T) ACTIVITATS DE LES LLARS COM OCUPADORS DE PERSONAL DOMÈSTIC	14.772	26,0%	11.944	27,6%	1.048	21,9%	1.718	21,3%	62	9,8%
(U) ACTIVITATS D'ORGANITZACIONS I ORGANISMES EXTRATERRITORIALS	11	0,0%	8	0,0%	0	0,0%	3	0,0%	0	0,0%
TOTAL	56.822	100,0%	43.338	100,0%	4.787	100,0%	8.057	100,0%	627	100,0%

Font: OTIB a partir de dades del DIRCE (INE)

La crisi econòmica no ha tingut la mateixa repercussió en totes les activitats econòmiques. Així la caiguda en el nombre d'empreses entre 2008 i 2015 ha estat més accentuada en les activitats vinculades a la construcció, la indústria, el transport aeri, la recerca i investigació o la banca: construcció d'immobles (-32,9%), indústria del cuir i del calçat (-34,2%), transport aeri (-50,0%), recerca i desenvolupament (-69,0%) i mediació financera (-54,7%), entre d'altres. D'altra banda, també s'observa com determinades activitats econòmiques han vist augmentar notablement el nombre d'empreses durant aquests anys, totes elles pertanyen al sectors dels serveis, tret del subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat (108,3%). Es pot destacar les activitats de serveis d'allotjament (18,1%) i les activitats immobiliàries (38,0%) per la seva importància i el seu pes en l'economia balear, i els serveis de tecnologia de la informació (+73,8%) i altres activitats professionals, científiques i tècniques (30,0%) per la seva relació amb la tecnologia i la innovació. També cal destacar l'empenta d'altres activitats, com l'educació (35,9%), les activitats sanitàries (20,3%), les activitats administratives d'oficina (32,4%) o la reparació d'ordinadors, efectes personals i domèstics (51,8%) que juntes suposen el 10,8% del total d'empreses de les Illes Balears.

En el darrer any, l'evolució general del nombre d'empreses és positiu, amb un creixement del 3,4%. En aquest cas l'augment es dóna bàsicament a la construcció, on totes les activitats creixen i als serveis on només es perden empreses a sis activitats. En canvi, a la indústria es continua perdent teixit empresarial, de les 33 activitats només tretze incrementen el nombre d'empreses, quatre el mantenen i la resta (16) en perden.

Finalment es fa referència a l'evolució dels treballadors d'alta a la seguretat social segons la grandària de l'empresa i el sector d'activitat econòmica. Al quadre 5 s'observa com entre 2009 i 2015, i després d'una tímida recuperació en el nombre d'ocupats (1,8% entre els treballadors d'alta al règim general), el creixement es centra en els treballadors que es troben assalariats en empreses més aviat grans: entre 101 i 500 treballadors (13,3%), entre 51 i 100 (5,5%) i de forma més suau en les que tenen entre 6 i 50 treballadors (0,8%). En canvi, cau el nombre d'assalariats en empreses més petites, com ara de 2 a 5 treballadors (-0,7%) i a l'altre extrem els que cotitzen en empreses de més de 500 treballadors (-6,5%). Es donen diferències importants per sectors econòmics, així en la construcció cau el nombre de treballadors, independentment de la grandària de l'empresa, si bé és més accentuat en el cas de les que tenen més de 500 treballadors. El mateix passa en el sector industrial, que perd ocupats en tota la tipologia d'empreses, tret d'aquelles de caire unipersonal (3,1%). Dins el sector serveis es donen divergències, així mentre que en l'hostaleria es dóna un increment de l'ocupació en totes les grandàries, el sector del comerç perd efectius en les empreses de menys de 50 treballadors i en guanya en les empreses de major volum.

Quadre 5. Pes i variació dels treballadors d'alta al règim general de la seguretat social per sector econòmic i grandària de l'empresa (2015-2009)

	T1		T2-5		T6-50		T51-100		T101-500		T+500	
	% sobre total	Var. (%) 2015/09	% sobre total	Var. (%) 2015/09	% sobre total	Var. (%) 2015/09	% sobre total	Var. (%) 2015/09	% sobre total	Var. (%) 2015/09	% sobre total	Var. (%) 2015/09
Agricultura	0,5%	50,9%	0,3%	16,4%	0,2%	-7,5%	0,5%	38,8%	0,6%	10,8%	0,0%	-
Indústria	5,7%	3,1%	7,1%	-9,5%	8,3%	-16,4%	6,2%	-15,8%	5,0%	-4,1%	1,7%	-47,1%
Construcció	11,2%	-26,7%	12,8%	-26,6%	12,7%	-21,9%	6,3%	-35,5%	2,9%	-10,0%	0,0%	-
Total Serveis	82,6%	4,4%	79,9%	6,2%	78,9%	8,2%	87,0%	12,6%	91,5%	15,4%	98,3%	-4,3%
Comerç	23,5%	-4,9%	24,3%	-4,7%	18,6%	-0,3%	12,4%	12,5%	9,1%	16,1%	13,5%	0,1%
Hostaleria	14,6%	5,0%	20,8%	12,9%	25,5%	29,7%	31,2%	31,9%	21,9%	22,1%	16,2%	59,8%
Resta serveis	44,5%	9,9%	34,8%	11,2%	34,8%	0,6%	43,4%	2,0%	60,5%	13,1%	68,6%	-13,3%
TOTAL	**100,0%**	**-0,2%**	**100,0%**	**-0,7%**	**100,0%**	**0,8%**	**100,0%**	**5,5%**	**100,0%**	**13,3%**	**100,0%**	**-6,5%**

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

En definitiva, després dels anys de crisi econòmica en el 2015 es confirma el canvi de tendència i augmenta el nombre d'empreses a les Illes Balears situant-se en valors similars al del 2011. Les petites empreses, les unipersonals, sembla que són les que millor han aguantat els embats de la recessió econòmica i sobretot les vinculades al sector dels serveis. Un element de reflexió seria conèixer si la sortida de l'atur de molts de treballadors durant els anys més difícils de crisi econòmica ha estat l'emprenedoria i d'aquí l'impuls de les empreses unipersonals.

D'altra banda, el règim d'autònoms assoleix els 85.932 afiliats el 2015 a les Illes, que representen el 19,9% de tota l'afiliació. Aquest pes supera el del conjunt nacional del 2015 (18,5%). En termes d'evolució, aquest règim va reduir els afiliats a conseqüència de la crisi econòmica durant els anys 2009 i 2012, any a partir del qual comença a remuntar. Així, l'augment interanual el 2015 és de 2.689 persones més (el 3,2%). A més llarg termini, respecte de les dades de 2005, el nombre d'autònoms s'ha incrementat un 7,9%, xifra que creix fins el 15,8% si s'analitza respecte l'any 2000.

El perfil del treballador autònom és majoritàriament masculí (65,0%), si bé respecte el 2009 el nombre d'autònoms homes s'ha reduït un 0,4%, mentre que les dones emprenedores han augmentat un 7,7%. El 71,0% dels emprenedors es troben compresos entre els 35 i els 59 anys, essent la franja d'edat amb un major pes la de 40 a 44 anys (16,1%). En canvi, el pes dels joves autònoms menors de 25 anys és del 2,2 %.

Els afiliats al règim d'autònoms per sectors econòmics es distribueixen de la següent manera el 2015: un 75,0% als serveis, un 15,7% a la construcció, un 6,4% a la indústria i el 2,9% restant a l'agricultura. Més en detall, i dins el sector dels serveis, un 23,2% del total d'autònoms es concentra en el comerç, seguit a certa distància per l'hoteleria (14,4%), i les activitats professionals, científiques i tècniques (7,5%). En comparació amb les dades del 2009, les activitats corresponents a l'agricultura, la indústria i la construcció han reduït l'afiliació. Per tant, el sector que experimenta un increment dels autònoms en aquests set anys és el dels serveis, sobretot en activitats immobiliàries (42,7%), educació (36,1%), informació i comunicacions (35,6%), activitats sanitàries (34,9%) o activitats professionals, científiques i tècniques (33,0%).

Quadre 6a. Treballadors autònoms per secció econòmica a les Illes Balears (2009-2015)

SECCIÓ ECONÒMICA (CNAE-09)	2009		2011		2013		2015	
	Abs.	Pes (%)	Abs.	Pes (%)	Abs.	Pes (%)	Abs.	Pes (%)
(A) AGRICULTURA, RAMADERIA, SILVICULTURA I PESCA	2.909	3,5%	2.622	3,3%	2.507	3,1%	2.457	2,9%
(B) INDÚSTRIES EXTRACTIVES	65	0,1%	59	0,1%	46	0,1%	48	0,1%
(C) INDÚSTRIA MANUFACTURERA	5.575	6,6%	5.219	6,5%	5.099	6,3%	5.345	6,2%
(D) SUBMINISTRAMENT D'ENERGIA ELÈCTRICA, GAS, VAPOR I AIRE CONDICIONAT	24	0,0%	23	0,0%	26	0,0%	28	0,0%
(E) SUBMINISTR AIGUA, ACTIV DE SANEJAMENT, GESTIÓ DE RESIDUS	101	0,1%	97	0,1%	101	0,1%	93	0,1%
(F) CONSTRUCCIÓ	16.185	19,3%	13.711	17,0%	12.516	15,5%	13.522	15,7%
(G) COMERÇ A L'ENGRÒS I AL DETALL; REPARACIÓ DE VEHICLES DE MOTOR	18.891	22,5%	18.882	23,4%	19.257	23,9%	19.941	23,2%
(H) TRANSPORT I EMMAGATZEMATGE	4.637	5,5%	4.524	5,6%	4.430	5,5%	4.574	5,3%
(I) HOSTALERIA	12.190	14,5%	11.996	14,9%	12.074	15,0%	12.401	14,4%
(J) INFORMACIÓ I COMUNICACIONS	1.150	1,4%	1.297	1,6%	1.347	1,7%	1.559	1,8%
(K) ACTIVITATS FINANCERES I D'ASSEGURANCES	1.180	1,4%	1.200	1,5%	1.163	1,4%	1.241	1,4%
(L) ACTIVITATS IMMOBILIÀRIES	979	1,2%	999	1,2%	1.107	1,4%	1.396	1,6%
(M) ACTIVITATS PROFESSIONALS, CIENTÍFIQUES I TÈCNIQUES	4.847	5,8%	5.039	6,3%	5.511	6,8%	6.448	7,5%
(N) ACTIVITATS ADMINISTRATIVES I SERVEIS AUXILIARS	4.506	5,4%	4.232	5,3%	4.397	5,5%	4.733	5,5%
(O) ADMINISTRACIÓ PÚBLICA I DEFENSA; SEGURETAT SOCIAL OBLIGATÒRIA	19	0,0%	20	0,0%	23	0,0%	24	0,0%
(P) EDUCACIÓ	1.383	1,6%	1.466	1,8%	1.615	2,0%	1.882	2,2%
(Q) ACTIVITATS SANITÀRIES I DE SERVEIS SOCIALS	1.688	2,0%	1.777	2,2%	1.938	2,4%	2.277	2,7%
(R) ACTIVITATS ARTÍSTIQUES, RECREATIVES I D'ENTRENIMENT	1.599	1,9%	1.576	2,0%	1.663	2,1%	1.924	2,2%
(S) ALTRES SERVEIS	6.058	7,2%	5.780	7,2%	5.720	7,1%	6.010	7,0%
(T) ACTIVITATS DE LES LLARS COM OCUPADORS DE PERSONAL DOMÈSTIC	10	0,0%	15	0,0%	20	0,0%	19	0,0%
TOTAL	83.995	100,0%	80.536	100,0%	80.567	100,0%	85.932	100,0%

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

La distribució per illes mostra que del total d'autònoms de 2015 el 76,3% es troben a Mallorca, seguits per Eivissa (13,1%), Menorca (8,4%) i Formentera (1,1%). Respecte de les xifres de l'any 2009 es pot dir que el comportament més dinàmic el tenen les Pitiüses ja que són les illes que guanyen un major nombre d'afiliats, concretament a Eivissa augmenten un 12,4% i a Formentera un 17,5%. En aquest mateix període Menorca i Mallorca pràcticament es mantenen (+0,4% i -0,1%, respectivament). El quadre 6b il·lustra la distribució dels autònoms a cada illa segons grans seccions econòmiques.

Quadre 6b. Treballadors autònoms per secció econòmica i illes, 2015

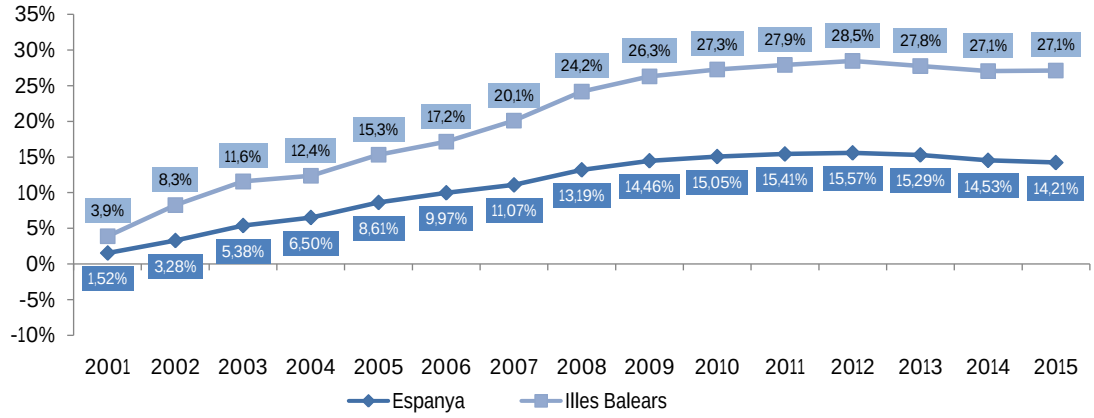
SECCIÓ ECONÒMICA (CNAE-09)	Illes Balears		Mallorca		Menorca		Eivissa		Formentera	
	Abs.	(%)	Abs.	(%)	Abs.	(%)	Abs.	(%)	Abs.	(%)
(A) AGRICULTURA, RAMADERIA, SILVICULTURA I PESCA	2.457	2,9%	1.820	2,8%	391	5,4%	220	2,0%	11	1,2%
(B) INDÚSTRIES EXTRACTIVES	48	0,1%	43	0,1%	4	0,1%	0	0,0%	0	0,0%
(C) INDÚSTRIA MANUFACTURERA	5.345	6,2%	4.110	6,3%	634	8,7%	533	4,7%	33	3,6%
(D) SUBMINISTRAMENT D'ENERGIA ELÈCTRICA, GAS, VAPOR I AIRE CONDICIONAT	28	0,0%	23	0,0%	3	0,0%	1	0,0%	0	0,0%
(E) SUBMINISTRAMENT AIGUA, ACTIV SANEJAMENT, GESTIÓ RESIDUS	93	0,1%	70	0,1%	6	0,1%	16	0,1%	0	0,0%
(F) CONSTRUCCIÓ	13.522	15,7%	10.343	15,8%	1.157	15,9%	1.805	16,1%	121	13,2%
(G) COMERÇ A L'ENGRÒS I AL DETALL; REPARACIÓ DE VEHICLES DE MOTOR	19.941	23,2%	15.129	23,1%	1.775	24,4%	2.575	22,9%	235	25,8%
(H) TRANSPORT I EMMAGATZEMATGE	4.574	5,3%	3.552	5,4%	227	3,1%	632	5,6%	35	3,8%
(I) HOSTALERIA	12.401	14,4%	9.087	13,9%	952	13,1%	1.932	17,2%	276	30,3%
(J) INFORMACIÓ I COMUNICACIONS	1.559	1,8%	1.236	1,9%	117	1,6%	167	1,5%	10	1,1%
(K) ACTIVITATS FINANCERES I D'ASSEGURANCES	1.241	1,4%	1.008	1,5%	94	1,3%	123	1,1%	8	0,9%
(L) ACTIVITATS IMMOBILIÀRIES	1.396	1,6%	1.053	1,6%	78	1,1%	232	2,1%	13	1,4%
(M) ACTIVITATS PROFESSIONALS, CIENTÍFIQUES I TÈCNIQUES	6.448	7,5%	4.982	7,6%	483	6,6%	851	7,6%	38	4,1%
(N) ACTIVITATS ADMINISTRATIVES I SERVEIS AUXLIARES	4.733	5,5%	3.553	5,4%	440	6,0%	626	5,6%	54	5,9%
(O) ADMINISTRACIÓ PÚBLICA I DEFENSA; SEGURETAT SOCIAL OBLIGATÒRIA	24	0,0%	15	0,0%	2	0,0%	7	0,1%	0	0,0%
(P) EDUCACIÓ	1.882	2,2%	1.518	2,3%	129	1,8%	208	1,9%	4	0,4%
(Q) ACTIVITATS SANITÀRIES I DE SERVEIS SOCIALS	2.277	2,7%	1.806	2,8%	176	2,4%	252	2,2%	17	1,9%
(R) ACTIVITATS ARTÍSTIQUES, RECREATIVES I D'ENTRENIMENT	1.924	2,2%	1.479	2,3%	130	1,8%	274	2,4%	14	1,5%
(S) ALTRES SERVEIS	6.010	7,0%	4.631	7,1%	481	6,6%	775	6,9%	46	5,0%
(T) ACTIVITATS DE LES LLARS COM OCUPADORS DE PERSONAL DOMÈSTIC	19	0,0%	17	0,0%	0	0,0%	2	0,0%	0	0,0%
(U) ACTIVITATS D'ORGANITZACIONS I ORGANISMES EXTRATERRITORIALS	11	0,0%	8	0,0%	0	0,0%	3	0,0%	0	0,0%
TOTAL	85.932	100,0%	65.485	100,0%	7.279	100,0%	11.235	100,0%	913	100,0%

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

3.4.- Evolució de l'estructura demogràfica

Segons l'Estadística del Padró municipal de l'INE, en 2015 el nombre d'habitants de les Illes Balears és de 1.104.479 persones. En general l'augment poblacional de les Illes supera el del conjunt d'Espanya, en part perquè les Balears són un destí atractiu per als immigrants que arriben al país. Així, a les Illes la població creix molt lleugerament en termes interanuals (0,1%), mentre que a Espanya cau un 0,3%. Si es comparen les dades de 2015 amb el 2007 (any de començament de la crisi econòmica) i també amb l'any 2000, es veu com els increments de la població balear dupliquen els nacionals. Per exemple, el creixement respecte del 2007 és del 7,2 % a Balears i del 3,1 % a Espanya. Respecte de les xifres de l'any 2000, l'augment de les Illes en aquests quinze anys és molt més destacable (30,6 %) que el nacional (15,1 %).

Gràfic 6. Creixement percentual acumulat de la població de les Illes Balears i de l'Estat espanyol (2001-2015)

Font: OTIB a partir del padró municipal (INE)

Si es desagreguen les dades de població per illes, s'observa que Mallorca compta amb 859.289 habitants, que representen el 77,8% de la població de l'arxipèlag. La segueixen Eivissa amb 140.964 persones (el 12,8%), Menorca amb 92.348 persones (el 8,4%) i, finalment, Formentera amb un total de 11.878 habitants (l'1,1%). Continuant amb l'evolució, en el darrer any les Pitiüses són les que presenten els majors increments (un 2,9 % a Formentera i un 0,5 % a Eivissa), seguides per Mallorca (0,1 %). En canvi, a Menorca es perd un 1 % de la població. Respecte de l'any 2007, s'observa un fort augment de la població de les dues illes menors (el 40,7% a Formentera i el 19,8 % a Eivissa), que supera amb escreix el de les altres dues illes: Mallorca (5,5%) i Menorca (2,3%). A més llarg termini, en el que portem de segle, la població de Formentera ha incrementat el padró en gairebé un 90% (88,9%), seguida per Eivissa que suma un 57,3% més. En aquests quinze anys Mallorca i Menorca han guanyat gairebé un quart de població (Menorca un 27,0% i Mallorca un 26,9%). Per tant, s'evidencia com les Pitiüses lideren el creixement poblacional de l'arxipèlag de manera habitual.

L'augment de la població de les Illes es correspon principalment a l'augment de la immigració i no tant al creixement vegetatiu que en 2014 mostra un resultat de 2,5 per a cada 1.000 habitants, el valor més baix des de l'any 2000. Pel que fa a la immigració, si es compara la població estrangera de l'any 2015 amb la del 2000, s'observa que ha augmen-

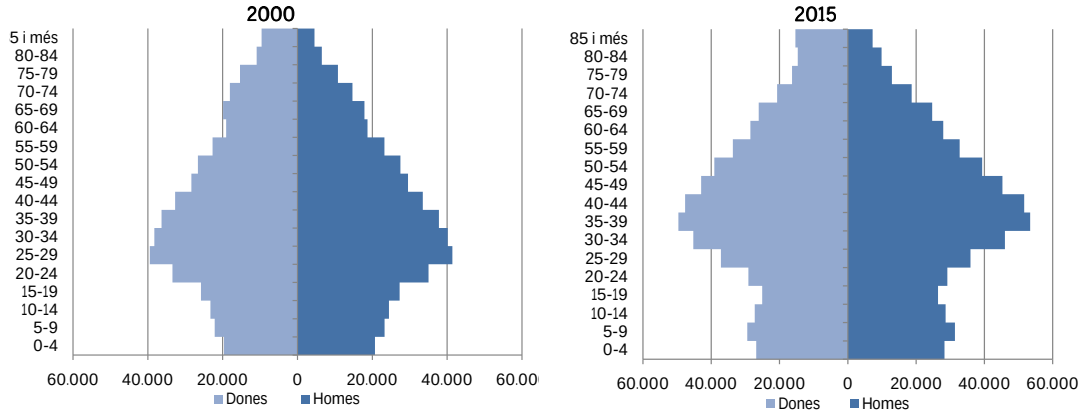
tat en 137.789 persones, que representen una variació relativa del 251,8% en aquests quinze anys. Com a conseqüència d'això, el pes de la població estrangera de les Illes ha passat del 6,5% en l'any 2000 al 17,4% en 2015.

Si s'analitza la distribució percentual de la població entre els anys 2000 i 2015 respecte del gènere, de l'edat i de la nacionalitat, s'observa que el pes entre homes i dones no ha canviat, ja que és el mateix pels dos anys estudiats. Els estrangers, en canvi, han vist incrementar el seu percentatge de manera molt destacable passant de representar el 8,4% de la població al 17,4%. Pel que fa a la població potencialment activa (entre 16 i 64 anys) el pes ha disminuït 0,7 p. p..

El pes de la població en edat laboral varia substancialment entre les diferents illes. Així les Pitiüses presenten els majors percentatges de població entre 16 i 64 anys: Eivissa (72,9%) i Formentera (74,3%). En canvi, Mallorca (67,7%) i Menorca (67,3%) presenten percentatges per sota de la mitjana. El mateix es dóna amb el pes de població estrangera sobre el total de població, essent de nou les Pitiüses les que presenten els majors percentatges: Eivissa (23,9%) i Formentera (31,8%), seguides a certa distància per Mallorca (16,7%) i Menorca (12,4%).

Amb les dades del padró municipal distribuïdes per edat i gènere es poden obtenir les piràmides poblacionals. Si es comparen les dades de l'any 2015 amb les del 2000, s'observa que la majoria de franges d'edat quinquennals han augmentat en els darrers quinze anys. Només es redueix la població, tant d'homes com de dones, entre els 15 i els 29 anys (19.593 persones menys). Respecte dels més joves i dels més grans, el creixement dels menors de 14 anys i dels majors de 65 anys és pràcticament el mateix (38.334 vs. 38.323 persones). Pel que fa a la població potencialment activa (entre 16 i 64 anys), s'ha passat de 616.845 persones en l'any 2000 a les 766.039 en el 2015. Això representa un increment de la població en edat de treballar del 24,2 % en aquest període, que s'explica en gran part per l'arribada de població estrangera.

Gràfic 7. Piràmides de població per edats a les Illes Balears (2000 i 2015)

Font: OTIB a partir del padró municipal (INE)

Un factor a tenir en compte en l'elaboració d'un pla és l'evolució de la població, ja que aquesta es reflecteix en el mercat de treball. Aquestes dades es poden trobar a l'INE, que recull les projeccions demogràfiques per als pròxims anys, concretament fins el 2029. Al quadre 7 es poden observar les projeccions per a 2015, 2020 i 2025 tant de la població potencialment activa (entre 16 i 64 anys) com de la resta de la població.

Pel que fa al conjunt de població, Espanya i les Illes Balears presenten unes previsions divergents. A Espanya, es preveu que la població es redueixi un 0,7 % entre el 2015 i el 2020, a l'igual que entre el 2020 i el 2025. En canvi, a les Illes s'espera que augmenti la població. En el primer cas, entre 2015 i 2020 un 1,9 %, i en el segon, entre 2020 i 2025 un 1,4 %. A les Illes, atès que la taxa de natalitat i el saldo vegetatiu mantenen una tendència a la baixa, aquest increment de població es pot atribuir a la immigració, que considera les Balears com un destí amb possibilitats de trobar un lloc de treball.

Respecte de la població en edat de treballar, les projeccions per a Espanya i les Illes reproduïxen el patró del conjunt de població. Mentre que a Espanya es perd al voltant del 2% de la població potencialment activa en els anys estudiats, a les Illes aquest grup poblacional es preveu que augmenti gairebé un 1%.

La resta d'edats (menors de 16 i majors de 65 anys) presenta a les Illes un augment en les projeccions. Ara bé, aquest increment es correspon bàsicament a l'augment de l'esperança de vida i a l'envelliment natural de la població. De fet, les projeccions mostren una reducció de la població entre els 0 i els 14 anys del -1,5 % en 2020 i del -2,3 % en 2025. Alhora, entre les persones de més de 65 anys s'espera un increment del 2,4 % en 2020 i del 2,7 % en 2025.

Quadre 7. Projeccions de la població per grups d'edat a l'Espanya i a les Illes Balears (2015-2020-2025)

	Projeccions		
	2015	2020	2025
Espanya			
16 a 64 anys	30.377.181	29.759.989	29.222.285
	(65,4 %)	(64,5 %)	(63,9 %)
Resta de la població	16.059.616	16.345.335	16.537.564
	(34,6 %)	(35,5 %)	(36,1 %)
TOTAL	46.436.797	46.105.324	45.759.849
Illes Balears			
16 a 64 anys	766.501	772.876	779.326
	(68,4 %)	(67,7 %)	(67,3 %)
Resta de la població	354.048	369.014	378.820
	(31,6 %)	(32,3 %)	(32,7 %)
TOTAL	1.120.545	1.141.891	1.158.148

Font: OTIB a partir de les projeccions de població de l'INE

El progressiu envelliment de la població portarà associat noves necessitats socials que repercutiran en una major demanda de serveis sociosanitaris i de llocs de treball associats als serveis a la comunitat. Aquesta tendència, i donada l'estructura per edats, es dóna en el conjunt d'Europa i obeeix a l'increment de necessitats socials i a l'impuls de polítiques públiques relacionades amb el benestar social i la qualitat de vida.

A més, segons explica el Centre Europeu per al Desenvolupament de la Formació Professional (Cedefop) en el seu informe sobre les perspectives de demandes d'ocupació per Espanya el total de nova ocupació és la suma de nous llocs de treball creats (la demanda d'expansió) i les oportunitats de treball que sorgeixen a causa de la necessitat de reemplaçar les persones que han sortit del mercat de treball, per exemple, per jubilació (demanda de substitució). Aleshores, donada l'estructura per edats, cada vegada més envellida, sembla que a mig termini, la demanda de substitució o reemplaçament proporcionarà més oportunitats d'ocupació

que la demanda d'expansió, el que significa que es crearan noves oportunitats de treball, encara que el volum d'ocupació caigui. D'aquí a 2025 es pronostica que la demanda de reemplaçament a Espanya pot proporcionar aproximadament nou vegades més oportunitats de treball que la demanda d'expansió.

3.5.- El mercat de treball

3.5.1.- La població inactiva

A l'apartat sobre demografia s'ha vist com la població de les Illes Balears no ha deixat de créixer, i com entre 2007 i 2015 l'increment es xifra en un 7,2%, creixement que se situa com el més alt de totes les comunitats autònomes. A més, a l'estructura per edats s'ha vist com per efecte de l'entrada de població estrangera, la població que té entre 16 i 64 anys és la que més ha vist incrementar el seu nombre.

Segons les dades de l'enquesta de població activa entre 2008 i 2015 la població de 16 i més anys ha crescut en 57.500 efectius (+6,5%), d'aquests un 78% s'ha incorporat a la població activa, mentre que el 22% restant s'ha sumat al gruix de població inactiva, que en el 2015 es xifra en 320.700 persones, 12.825 persones més que l'any 2008 (4,2%), any de l'inici de la crisi econòmica. Aleshores si la població activa ha crescut més de tres vegades més, en 44.675 persones, es desprèn que dit augment es deu més a la incorporació d'immigració que al trànsit de persones que passen de la inactivitat a la situació d'activitat. De fet, analitzant la vinculació d'aquestes persones inactives a l'activitat[1] (vegeu quadre 8), només representen un 5,1% sobre el total d'inactius, tot i el seu considerable augment des de l'inici de la crisi econòmica al 2008.

Segons el motiu de la inactivitat, es veu com predominen els jubilats (40,4%) i com aquests han anat guanyant pes des del 2005, quan just representaven una tercera part del total de població inactiva. De forma paral·lela el grup que ha perdut pes és el que declara que es dedica a les tasques de la llar que ha passat del 30,8% al 24,7% entre 2005 i 2015. En tercer lloc es troba el grup d'estudiants que en el 2015 amb 51.600 efectius representa el 16,1% del total d'inactius i presenta un increment del 21,5% respecte al 2008, per la qual cosa es confirma com la recessió econòmica ha fet tornar a les aules a molts de joves davant les dificultats que presentava el mercat de treball.

Quadre 8. Evolució de la població activa i inactiva a les Illes Balears (2005-2015)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pob. activa	500.700	528.875	549.025	571.575	589.975	598.925	595.175	614.150	612.050	603.600	616.250
Pob. inactiva	292.425	291.725	303.575	307.875	305.700	304.150	313.900	302.450	312.150	326.525	320.700
Pes dels inactius segons la seva vinculació a l'activitat											
Actius potencials: totals	3,4%	2,2%	1,2%	1,6%	3,2%	3,1%	3,2%	3,6%	4,1%	4,0%	3,1%
Actius potencials: desanimats	2,8%	1,7%	0,8%	0,9%	1,9%	1,7%	1,7%	1,9%	2,1%	2,0%	2,0%
Altres inactius	96,6%	97,8%	98,8%	98,4%	96,8%	96,9%	96,8%	96,4%	95,9%	96,0%	96,9%
Pes segons la classe principal d'inactivitat											
Estudiants	14,1%	14,1%	13,8%	13,8%	14,4%	16,1%	18,0%	15,3%	14,9%	14,4%	16,1%
Jubilats	32,8%	33,2%	32,4%	33,8%	35,1%	36,8%	40,6%	38,7%	37,7%	37,2%	40,4%
Tasques de la llar	30,8%	30,3%	31,6%	32,3%	30,8%	27,7%	28,5%	26,3%	27,5%	28,8%	24,7%
Altres	22,3%	22,4%	22,2%	20,1%	19,7%	19,3%	20,5%	19,7%	19,9%	19,6%	18,8%

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Es donen diferències de l'evolució de la població inactiva per sexe i grup d'edat. Així, mentre que els homes inactius han crescut un 15,5% entre 2008 i 2015, les dones han experimentat un descens del 2,8% en el mateix període. Tanmateix, les dones continuen essent majoria entre la població inactiva, un 58% del total en el 2015. Pel que fa als grups d'edat, i en consonància amb el que s'ha vist en el motius d'inactivitat, entre 2008 i 2015

[1] Els *actius potencials* són persones inactives disponibles per treballar que no cerquen feina perquè creuen que no en trobaran. Dintre d'aquest grup es desglossen els desanimats, que estan afectats per una regulació d'ocupació o per altres raons diferents de malaltia, motius personals o familiars, de cursar estudis o d'estar jubilat.

tan sols creix el grup de menors de 25 anys (10,8%), molts d'ells dins el grup d'estudiants, i el col·lectiu de 65 i més anys (18,7%) que s'englobarien dins la categoria de jubilats. En canvi, es dóna un descens en el nombre d'inactius en la resta de grups d'edat, essent el més accentuat el de les dones entre 45 i 54 anys (-34,4%).

En resum, la inactivitat es troba fortament lligada als rols de sexe i edat. Els majors de 65 anys, jubilats, representen el major gruix de població inactiva, seguits per les persones que es dediquen a les tasques de la llar i els estudiants. La creixent incorporació de la dona al mercat de treball i la necessitat de moltes famílies d'incorporar nous salaris per fer front a les conseqüències de la crisi econòmica ha fet baixar el pes de les dones sobre el total de població inactiva.

3.5.2.- La població activa

3.5.2.1.- Evolució de la població activa

A la part de demografia s'ha comentat que segons les projeccions de l'INE pels pròxims anys a Balears s'espera que la població potencialment activa, és a dir la que es troba entre els 16 i els 64 anys creixi al voltant d'un 1%. Aquest grup de població ha experimentat un fort augment (24,2%) des de l'any 2000. Aquest increment de la població en edat de treballar, juntament amb el creixement de la immigració han provocat un important augment de la població activa a les Illes en els darrers quinze anys. Així, mentre que els actius a l'any 2000 eren 407.200 persones, al 2015 ja sumen 616.300 persones, que representen un 51,4% d'actius més en aquest període. A nivell estatal, en canvi, el nombre de persones que s'incorporen al mercat de treball creix un 27,3% en el mateix període. A diferència del conjunt nacional on la població activa ha presentat caigudes durant els anys de crisi econòmica, (entre 2008 i 2015 la població activa cau un 0,6%), a les Illes Balears (tret del 2011 i el 2014 on es donen lleugers descensos interanuals) tot i que de manera més suau, es segueixen donant increments de població activa (creix un 7,8% entre 2008 i 2015).

El perfil de les persones que s'han incorporat al mercat laboral de les Illes Balears s'ha anat modificant al llarg dels anys. El quadre 9 mostra l'evolució de la població activa segons els diferents col·lectius sociodemogràfics. Quant al gènere, les dades mostren la progressiva incorporació de la dona al mercat de treball al llarg dels darrers quinze anys. Mentre que els homes han experimentat un increment del 37,2% dels actius, aquest percentatge puja fins el 71,8% en el cas de les dones. A més, la crisi econòmica no ha afectat de la mateixa manera als dos col·lectius: entre 2008 i 2015 els homes actius just han crescut un 1,9% mentre que les dones han experimentat un augment del 15,5% en el mateix període. D'aquesta manera el pes de les dones sobre el conjunt de població activa no s'ha aturat de créixer i ha passat de ser el 41% l'any 2000 al 46,6% quinze any després.

Pel que fa a l'edat, entre els anys 2000 i 2007, la franja dels de més de 55 anys va ser la que va guanyar més efectius en termes relatius, un 49,4%. La segueix la de 25 a 54 anys, amb un 39,0% més d'actius i finalment el grup més jove amb un increment més discret (3,4%). Els anys de crisi econòmica han afectat de forma diferent als diferents grups d'edat, mentre que els grups de major edat experimenten encara increments notables, el grup d'edat més jove (de 16 a 24 anys) experimenta una caiguda del 25,4% entre el 2008 i el 2015. Així, mentre que l'any 2000 el pes dels més joves era del 14,5% sobre el total de població activa i el del grup de més

de 55 anys del 9,7%; l'any 2015 les posicions s'inverteixen: el pes dels menors de 24 anys és del 7,3 % i el dels majors de 55 anys és del 14,7 %. Aquest fet es correspon en gran mesura amb els moviments naturals de la població, que registren menys naixements i alhora un major envelliment de la població per la caiguda de la mortalitat.

Quadre 9. Evolució de la població activa total, per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2000-2015)

Anys	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	16 a 24 anys	25-54 anys	55 i més anys	Espanyols	UE	NO UE
2000	407,2	240,1	167,0	58,9	308,9	39,4	-	-	-
2005	500,7	286,0	214,7	63,3	384,9	52,5	403,3	17,3	80,2
2006	528,9	302,1	226,8	63,0	408,2	57,7	420,8	26,7	81,5
2007	549,0	314,7	234,3	60,9	429,3	58,9	420,8	42,0	86,3
2008	571,6	323,2	248,4	60,1	448,5	63,0	428,1	43,7	99,8
2009	590,0	328,8	261,2	60,6	462,5	67,0	443,4	43,4	103,3
2010	598,9	328,9	270,1	56,8	473,1	69,1	447,9	53,0	98,0
2011	595,2	324,4	270,8	50,5	469,2	75,5	455,9	60,3	79,0
2012	614,2	331,5	282,7	51,9	479,5	82,8	477,6	63,7	72,9
2013	612,1	333,0	279,0	46,3	486,3	79,5	475,8	58,1	78,2
2014	603,6	326,8	276,8	42,8	477,1	83,8	469,9	59,9	73,9
2015	616,3	329,4	286,9	44,9	481,0	90,5	480,5	63,2	72,6

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Els efectes de la crisi econòmica són també evidents en la composició de la població activa per nacionalitats. Així, després del fort creixement de la població estrangera fins als anys previs a la recessió econòmica, quan els estrangers representaven una quarta part del conjunt de la població activa de les Illes en el 2008, es dóna un descens dels estrangers no comunitaris que surten d'Espanya per cercar millors oportunitat laborals. Entre 2008 i 2015 els actius nacionals creixen un 12,2%. També ho fan els estrangers comunitaris (44,7%). En canvi, es dóna una caiguda (-27,3%) entre els actius de nacionalitat no comunitària. Durant el 2005 la gran majoria d'actius estrangers eren de fora de la Unió Europea (16,0%), i els comunitaris sols representaven el 3,4 % dels actius. En canvi, en 2015, les dues posicions es troben més equiparades: un 11,8 % són extracomunitaris i un 10,3 % són ciutadans membres de la UE.

3.5.2.2.- Evolució de la taxa d'activitat

Una de les característiques del mercat de treball de les Illes Balears és l'elevada taxa d'activitat registrada. Aquest és un fet que es pot considerar com estructural, ja que es repeteix al llarg dels anys. El dinamisme de l'economia balear, gràcies principalment a la terciarització de l'economia, pot explicar la major activitat de les Illes. De fet, sol ser la taxa més elevada per comunitat autònoma. El gran augment de la població activa en els darrers quinze anys (51,3%), ha tingut el seu reflex en la taxa d'activitat que ha passat del 59,1% al 68,8%, un total de 6,7 p. p. més. La crisi econòmica no ha tingut grans efectes en la taxa d'activitat, ja que aquesta s'ha mantingut en valors superiors al 65 % de la població.

L'anàlisi dels grups sociodemogràfics també segueix el patró de la població activa. Entre el 2008 i el 2015, les dones han augmentat la taxa d'activitat en 4,2 p. p., mentre que la dels homes ha caigut 2,5 p. p. La taxa masculina del 2015 és del 70,9 % de la població, per sobre de la femenina (60,7 %), ara bé la diferència entre ambdós sexes ha passat de 16,9 p. p. l'any 2008 a 10,2 p. p. en el 2015. Per

tant, tot i que encara existeixen diferències es pot dir que en aquests darrers anys s'estan produint avanços cap a la igualtat de gènere en termes d'activitat.

Per edats, la major taxa d'activitat correspon al grup d'edat central, el de 25 a 54 anys (88,8% en 2015), seguit pels menors de 25 anys (45,1%) i pels majors de 55 anys (30,6%). En comparació, entre el 2008 i el 2015 la taxa d'activitat només s'ha reduït en el grup de joves, que ha perdut gairebé 10 p. p. En canvi, s'ha incrementat entre les persones de 25 a 54 anys (2,7 p. p.) i sobretot en els de més de 55 anys (5,3 p. p. més).

Per nacionalitat, els estrangers solen presentar de forma habitual majors taxes d'activitat que els espanyols. En 2015, la taxa dels espanyols assoleix el 63,9%, la dels comunitaris el 70,1% i la dels actius de fora de la UE el 76,9%. Respecte de l'any 2008, destaca el gran augment de la taxa d'activitat dels ciutadans de la Unió Europea (6,1 p. p. més), mentre que els extracomunitaris perden 7 p. p.

3.5.3.- La població ocupada

3.5.3.1.- Evolució de la població ocupada i de les hores treballades

La població ocupada de les Illes Balears, en consonància amb l'augment de la població activa, ha augmentat en els darrers quinze anys (33,9 %), d'acord amb les dades de l'EPA. En aquest període s'han donat diferents escenaris tot seguint la conjuntura econòmica. Des de l'any 2000 fins al 2008 el nombre d'ocupats va créixer en termes interanuals de forma interrompuda. A partir d'aquí, entre el 2009 i el 2011 té lloc un parèntesi, moment en que la recessió provoca la caiguda del nombre d'ocupats. D'ençà el 2012, es recupera el creixement de la població ocupada. Respecte de l'any 2008, s'han perdut 3.875 ocupats, un -0,8 %. Això es degut a que l'any 2008 és el que presenta un major nombre de persones ocupades des del 2000, un total de 513.500 persones. És per això que tot i que en els darrers quatre anys s'ha intensificat el ritme de creixement de l'ocupació, no ha estat suficient per superar la dada del 2008. Tanmateix, en el segon trimestre del 2016 (547.100 ocupats) s'ha recuperat tota la població ocupada que hi havia en el 2008, si bé en termes d'hores treballades encara s'està una mica enrere.

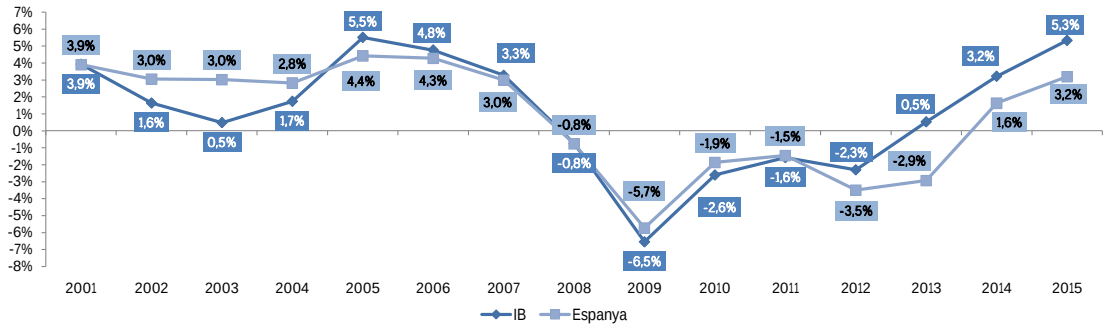
A Espanya, la pèrdua de població ocupada s'ha mantingut durant més temps, concretament durant sis anys (entre els anys 2008 i 2013 inclosos), però tot i això, respecte de l'any 2000 l'ocupació ha guanyat un 15,2 %. Si es comparen les dades de 2015 amb les de l'any 2008, s'han perdut el 12,7 % dels ocupats a Espanya (2.603.600 persones menys). Aquesta xifra supera àmpliament la caiguda del -0,8 % de les Balears en el mateix període.

Així doncs, el comportament de l'ocupació a les Illes ha estat més favorable, amb només tres anys de destrucció d'ocupació, que han suposat una menor caiguda del nombre d'ocupats. Aquest fet també es fa palès si es compara el creixement mitjà anual entre el 2015 i el 2008, que és positiu a Balears (+0,05 %), mentre que a Espanya assoleix xifres negatives (-1,7 %). L'evolució positiva de l'ocupació de les Illes probablement ve donada per la gran especialització de l'economia balear en els serveis, sector aquest que s'ha vist menys afectat per la crisi econòmica i que ha afavorit que l'activitat es recuperi abans que en el conjunt d'Espanya.

Segons les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social, i en termes d'evolució, l'afiliació ha experimentat una caiguda

del 10,5% al conjunt d'Espanya i del 4,4% a les Illes Balears entre 2008 i 2015, en consonància amb la crisi econòmica viscuda i la incipient recuperació que sembla que es dóna en l'economia global. A les Illes, el nombre d'afiliats va caure entre els anys 2008 i 2012 inclosos. Més concretament entre 2008 i 2012, anys en els que es manifesten clarament els efectes de la recessió, es varen perdre 56.460 afiliats a Balears (-12,5%), mentre que a Espanya la caiguda d'afiliació fou de més de 2,2 milions d'afiliats, el 12%. En canvi, l'any 2013 ja es tanca amb una recuperació interanual en el nombre de persones d'alta a la seguretat social a les Balears, fet que es retarda un any en el conjunt d'Espanya. El creixement de l'afiliació durant el 2015 ja es consolida per damunt del 5% a les Illes i se situa per sobre de les xifres d'afiliació del 2009.

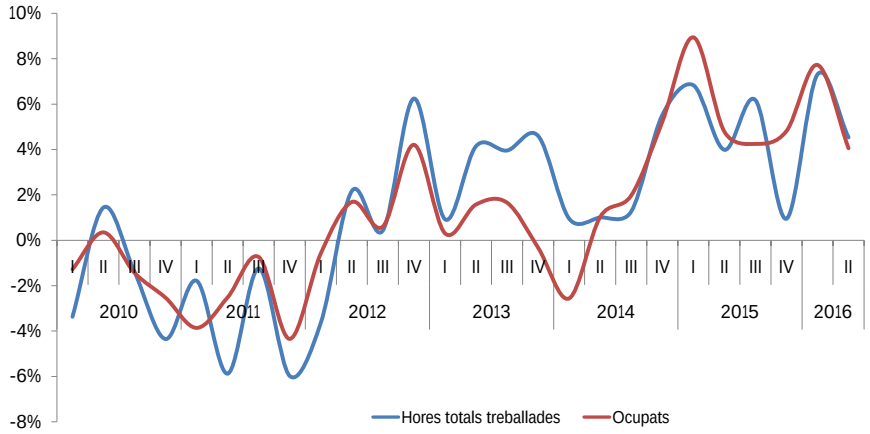
Gràfic 9. Taxes de creixement interanual de l'afiliació a la Seguretat Social a les Balears i a l'Estat espanyol (2001-2015)

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS.

Juntament amb l'evolució del nombre d'ocupats, és rellevant el nombre d'hores treballades. Concretament, els anys que més afectaren el mercat laboral, el 2009 i el 2011, es dóna una caiguda del nombre d'hores més acusat que la dels ocupats. Això implica un repartiment de les hores treballades entre els ocupats, fet que redueix el nombre mitjà d'hores per treballador. Aquesta situació s'inverteix en el 2015, quan els ocupats s'incrementen a un ritme més elevat que el d'hores efectives treballades. Així mateix, de conformitat amb les dades de l'Ibestat, l'afiliació equivalent a temps complet del règim general s'incrementa un 6,6 %, la qual cosa significa que no sols hi ha més treballadors ocupats sinó que també augmenten les hores per treballador.

Gràfic 10. Variació interanual del nombre d'ocupats i de les hores treballades

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

3.5.3.2.- Població ocupada per illes i règim

A les illes majors, després de la caiguda de l'afiliació entre els anys 2008 i 2012, s'observen creixements anuals des de l'any 2013. A les Pitiüses, només es varen perdre afiliats a l'any 2009, mantenint el creixement positiu la resta d'anys. De fet, el creixement acumulat entre l'any 2001 i el 2015 el lideren les Pitiüses (41,3 %), seguides per Mallorca (13,5 %) i Menorca (7,0 %). Si s'observa el creixement acumulat just respecte de l'any 2008, el resultat d'Eivissa i Formentera és l'únic que presenta un valor positiu (16,2% acumulat en 2015), mentre que Mallorca (-7,2%) i especialment Menorca (-15,6%) perden afiliats. Això es repeteix el 2015 ja que les illes menors tornen a liderar el creixement a l'arxipèlag: Eivissa i Formentera (7,3%) superen Mallorca (5,2%) i Menorca (2,7%). Per tant, es fa palès el major dinamisme que presenten les Pitiüses, ja que a més de mantenir el creixement positiu pràcticament tots els anys analitzats, aquest ha presentat valors superiors al de les altres illes.

Quadre 10. Taxes de creixement anual de l'afiliació a la Seguretat Social per illes (2001-2015)

Illes Balears	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mallorca	3,8	1,3	0,1	1,8	5,6	4,7	3,4	-0,8	-6,7	-3,1	-2,1	-2,6	0,3	2,8	5,2
Menorca	4,6	3,3	3,0	2,3	5,0	2,7	1,7	-2,3	-7,7	-3,3	-3,2	-4,7	1,9	1,1	2,7
Pitiüses	4,0	3,0	1,8	0,8	5,6	6,4	3,4	0,6	-5,4	1,0	2,2	1,2	2,7	6,7	7,3
Illes Balears	**3,9**	**1,6**	**0,5**	**1,7**	**5,5**	**4,8**	**3,3**	**-0,8**	**-6,5**	**-2,6**	**-1,6**	**-2,3**	**0,5**	**3,2**	**5,3**

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

La distribució de l'afiliació de les Illes Balears segons el règim és bastant estable al llarg dels anys i es caracteritza per la superioritat del règim general (vegeu quadre 11). Aquest grup concentra el 76,3% dels afiliats en 2015, seguit pel règim d'autònoms (19,9%), del especial de la llar (2,7%), del especial agrari (0,6%) i, per acabar, del especial del mar (0,5%). Si es comparen les xifres amb les de l'any 2008, el comportament de cada un dels règims és diferent. Mentre que els règims més nombrosos, el general i el d'autònoms han disminuït els afiliats (-5,7% i -2,7%, respectivament), els altres els han incrementat. En primer lloc, el règim especial de la mar ha guanyat un 5,6% d'afiliació. En segon lloc, els treballadors del règim especial agrari augmenten un 6,0%, però s'ha de tenir en compte la incorporació d'una part d'ells en el règim d'autònoms durant l'any 2008[2]. Finalment, pel que fa al règim especial de la llar el creixement és el més intens (26,6%), si bé també hi han hagut canvis a nivell normatiu[3]. Respecte dels autònoms s'ha de dir que el pes d'aquest règim és superior a les Illes que al conjunt nacional. A més en els anys analitzats (2008-2015) oscil·la entre el 19,5% i el 20,3% del total d'afiliats de les Balears.

[2] La Llei 18/2007, de 4 de juliol, estableix amb efectes de l'1 de gener de 2008 la integració dels treballadors per compte propi del règim especial agrari en el règim especial de treballadors autònoms. La Llei 28/2011, de 22 de setembre, també estableix amb efectes de l'1 de gener de 2012 la integració dels treballadors per compte d'altri del règim especial agrari en el règim general.

[3] La Llei 27/2011, d'1 d'agost, estableix amb efectes de l'1 de gener de 2012 la integració dels treballadors del règim especial de treballadors de la llar en el règim general.

Quadre 11. Evolució d'afiliacions a la Tresoreria General de la Seguretat Social per règims (2000-2015)

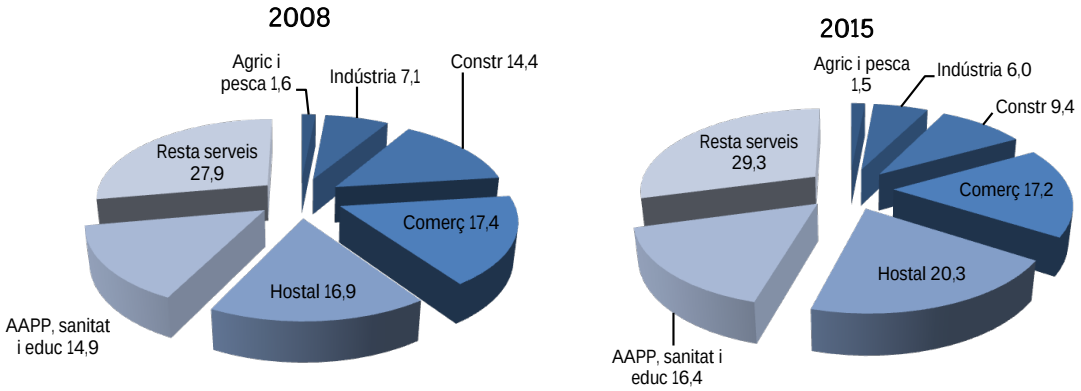
	R. General	R. Autònoms	R. Esp. de la llar	R. Esp. Agrari	R. Esp. del mar	Pes autònoms sobre el total
2000	283.375	74.209	3.894	6.029	2.303	20,1%
2005	324.458	79.637	9.753	5.163	2.235	18,9%
2008	350.189	88.333	9.311	2.350	2.061	19,5%
2010	315.622	81.590	9.683	2.750	1.972	19,8%
2012	301.062	79.638	10.462	2.707	1.915	20,1%
2014	310.777	83.243	12.084	2.482	2.048	20,3%
2015	330.097	85.932	11.790	2.492	2.177	19,9%

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

3.5.3.3.- Població ocupada per sectors econòmics

Si es realitza una anàlisi sectorial de l'afiliació de les Illes Balears, s'observa com el comportament de l'agricultura, la indústria i els serveis és més estable al llarg del temps; mentre que el de la construcció és més irregular, posant de manifest la seva vinculació amb els cicles econòmics (puja en períodes expansius i cau en moments de crisi). El gràfic 11 mostra el pes de l'afiliació per sectors econòmics de l'any 2008 i de l'any 2015. A l'any 2008, tot i la preponderància dels serveis (77,0%), l'afiliació es troba més repartida: la construcció mostra un pes destacable dins de l'economia de les Illes, amb un 14,1% del total d'ocupats, seguida per la indústria (7,1%) i per l'agricultura (1,6%). A l'any 2015, el pes dels serveis concentra a més de quatre cinquenes parts dels afiliats (83,1%), mentre que la construcció (9,4%), la indústria (6,0%) i l'agricultura (1,5%) han perdut pes. Els serveis han augmentat el seu pes en 6 p. p., ja que aquest sector va patir els efectes de la crisi més tard i amb menys intensitat. Això, ha provocat el transvasament dels afiliats, especialment des de la indústria i la construcció, cap al sector dels serveis que presentava un millor comportament. Per tant, s'ha incrementat l'especialització de les Illes Balears en els serveis, de manera que, cada vegada més, representa un pes més important dins de l'economia balear. Dins el sector serveis l'hostaleria és l'activitat que més pes ha guanyat entre 2008 i 2015, passant del 16,9% al 20,3% del totals dels ocupats de les Illes. Altres activitats com les administracions públiques, sanitat i educació també han incrementat la seva presència dins els sector de serveis. Per la seva part, el comerç tot i la seva importància es manté estable.

Gràfic 11. Pes de l'afiliació per sectors econòmics (2008 i 2015)

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS.

Entre els anys 2008 i 2015 només presenta un resultat positiu en el nombre d'ocupats el dels serveis (+3,6%). En canvi, l'agricultura (-7,7%), la indústria (-19,2%), i sobretot la construcció (-37,2%) han experimentat una reducció dels afiliats en els darrers vuit anys. És especialment intensa la caiguda de la construcció, que com és sabut, ha estat un del sectors més afectats per la recessió des del primer moment. Ara bé, el seu creixement dels dos darrers anys ha estat el més destacat.

Quant a la distribució del pes per sector i per illes el 2015, el sector amb més pes dins de cada una de les illes és el serveis, que oscil·la entre el 82,5 % a Formentera i el 75,6 % a Menorca. En detall, Menorca es caracteritza per un percentatge d'ocupats superior a la mitjana en l'agricultura i la indústria. En canvi, les Pitiüses presenten els majors percentatges en el nombre d'ocupats en l'hoteleria i la construcció. Finalment, a Mallorca es dóna una major concentració de treballadors de les administracions públiques, educació i sanitat, així com en la resta de serveis.

Quadre 12. Afiliació per sectors econòmics i illes (mitjana 2015)

	Mallorca		Menorca		Eivissa		Formentera	
	Valor	(%)	Valor	(%)	Valor	(%)	Valor	(%)
Agric i pesca	5.073	1,5%	748	2,6%	463	0,9%	50	1,3%
Indústria	20.320	5,9%	3.186	11,0%	2.164	4,1%	82	2,2%
Construcció	30.832	8,9%	3.122	10,8%	6.220	11,7%	422	11,2%
Comerç	58.953	17,1%	5.552	19,2%	8.871	16,7%	670	17,8%
Hoteleria	65.210	18,9%	5.152	17,8%	15.677	29,5%	1.445	38,5%
AAPP, sanitat i educació	60.743	17,6%	4.422	15,3%	5.384	10,1%	359	9,6%
Resta serveis	104.223	30,2%	6.750	23,3%	14.388	27,1%	727	19,3%
Total	**345.354**	**100,0%**	**28.931**	**100,0%**	**53.167**	**100,0%**	**3.755**	**100,0%**

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

En el quadre 13 es presenta la comparació de l'afiliació per activitat econòmica entre l'any 2009, quan la major part dels indicadors econòmics varen tocar fons, i l'any 2015. Aquesta anàlisi permet fer una revisió tant de les activitats que entre aquests dos anys han incrementat la seva ocupació com de les que, en canvi, han patit una major destrucció de l'ocupació.

Del conjunt d'activitats econòmiques recollides al quadre, s'observa que 35 activitats augmenten el nombre absolut d'afiliats i 49 perden treballadors. Respecte de les que guanyen afiliats, s'han registrat un total de 36.176 afiliats més. D'aquestes 35 activitats on creix l'afiliació, 2 corresponen a l'agricultura (pesca i silvicultura), 6 a la indústria i 27 als serveis. Aquesta distribució es fa palès en la generació d'afiliació entre el 2008 i el 2015, ja que just les dues primeres activitats (serveis de menjars i begudes i serveis d'allotjament) representen el 45,6 % de l'afiliació creada. La participació de la indústria en l'augment dels afiliats és del 2,7 % i la de l'agricultura és del 0,2 %.

Per altra banda, respecte de les 49 activitats on ha disminuït l'afiliació entre el 2009 i el 2015, 1 pertany a l'agricultura, 24 a la indústria, 3 a la construcció i 20 als serveis. Així, entre el 2008 i el 2015 el nombre d'afiliats que s'han perdut en aquestes activitats és de 28.325. Quant al descens per activitats destaca la construcció, ja que les tres activitats econòmiques vinculades a aquest sector segons la CNAE-2009 perden afiliats. Concretament, els afiliats que ha perdut la construcció entre aquests dos anys representen el 41,2% del total. La segueixen els serveis amb un 38,6% menys, la indústria (16,8%) i l'agricultura (1,5%). En el sector serveis destaquen les caigudes d'activitats com: els serveis financers (-23,1%), les activitats de lloguer (-19,7%) o la reparació d'ordinadors, efectes personals i articles d'ús domèstic (-28,0%).

Quadre 13. Evolució de l'afiliació per activitats econòmiques (2009-2015)

CNAE-2009	DESCRIPCIÓ	Mitjana 2009	Mitjana 2015	Var. abs. 15-09	Var. (%) 15-09
	TOTAL	**408.178**	**416.029**	**7.850**	**1,9**
56	Serveis de menjars i begudes	37.279	46.435	9.156	24,6
55	Serveis d'allotjament	33.875	41.212	7.337	21,7
82	Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars de les empreses	2.715	4.716	2.001	73,7
47	Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	48.198	49.915	1.718	3,6
86	Activitats sanitàries	24.760	26.371	1.611	6,5
93	Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	5.021	6.429	1.409	28,1
85	Educació	17.118	18.516	1.398	8,2
68	Activitats immobiliàries	2.568	3.964	1.397	54,4
96	Altres serveis personals	7.041	8.366	1.325	18,8
81	Serveis en edificis i activitats de jardineria	11.633	12.893	1.260	10,8
74	Altres activitats professionals, científiques i tècniques	1.653	2.698	1.046	63,3
62	Programació, consultoria i altres activitats relacionades amb la informàtica	1.418	2.337	919	64,8
33	Reparació i instal·lació de maquinària i equip	1.842	2.657	815	44,2
70	Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial	1.082	1.846	765	70,7
79	Activitats d'agències de viatges, operadors turístics, serveis de reserves i altres que s'hi relacionen	4.584	5.316	732	16,0
88	Activitats de serveis socials sense allotjament	3.491	4.130	639	18,3
90	Activitats de creació, artístiques i espectacles	1.387	1.957	570	41,1
87	Assistència en establiments residencials	2.466	2.936	471	19,1
63	Serveis d'informació	649	1.048	399	61,4
97	Activitats de les llars que donen ocupació a personal domèstic	615	1.011	396	64,3
80	Activitats de seguretat i investigació	2.506	2.710	204	8,1
75	Activitats veterinàries	479	638	159	33,2
72	Investigació i desenvolupament	467	578	111	23,8
13	Indústria tèxtil	272	346	74	27,4
02	Silvicultura i explotació forestal	421	487	67	15,8
46	Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	16.901	16.944	43	0,3
22	Fabricació de productes de cautxú i plàstics	82	115	34	41,4
37	Recollida i tractament d'aigües residuals	134	163	29	21,2
26	Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	36	61	25	69,4
03	Pesca i aqüicultura	71	93	22	31,3
50	Transport marítim i per vies navegables interiors	35	53	17	49,6
99	Activitats d'organitzacions i organismes extraterritorials	29	47	17	58,9
69	Activitats jurídiques i de comptabilitat	7.125	7.135	11	0,1
39	Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	6	8	2	42,4
61	Telecomunicacions	1.558	1.558	1	0,0
09	Activitats de suport a les indústries extractives	2	2	0	-7,7
05	Extracció d'antracita, hulla i lignit	3	0	-3	-
19	Coqueries i refinació de petroli	5	0	-5	-
29	Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	17	5	-12	-70,1
21	Fabricació de productes farmacèutics	141	123	-18	-12,7
27	Fabricació de material i equip elèctric	94	67	-27	-28,7
17	Indústria del paper	150	119	-31	-20,6
78	Activitats relacionades amb l'ocupació	931	897	-34	-3,6
36	Captació, depuració i distribució d'aigua	1.349	1.313	-36	-2,7
66	Activitats auxiliars dels serveis financers i de les assegurances	1.903	1.857	-47	-2,5
52	Emmagatzemament i activitats afins al transport	5.538	5.470	-68	-1,2
20	Indústria química	321	241	-80	-24,9
65	Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte Seguretat Social obligatòria	623	542	-81	-13,0
71	Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assaigs i anàlisis tècnics	2.948	2.853	-95	-3,2
32	Altres indústries manufactureres	847	739	-108	-12,8
14	Confecció de peces de vestir	432	308	-124	-28,7
59	Activitats cinematogràfiques, de vídeo i de televisió, enregistrament de so i edició musical	911	778	-133	-14,6
53	Activitats postals i de correus	1.397	1.258	-139	-10,0
24	Metal·lúrgia; fabricació de productes de ferro, acer i ferroaliatges	364	221	-142	-39,2
11	Fabricació de begudes	1.186	1.043	-143	-12,1
08	Altres indústries extractives	495	339	-156	-31,6
30	Fabricació d'un altre tipus de material de transport	1.594	1.433	-161	-10,1
15	Indústria del cuir i del calçat	1.525	1.351	-173	-11,4
35	Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	1.285	1.084	-201	-15,6
91	Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	578	372	-206	-35,7
38	Recollida, tractament i eliminació de residus; valorització	2.652	2.424	-228	-8,6
28	Fabricació de maquinària i equip n.c.o.p.	779	543	-236	-30,3
18	Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	1.376	1.130	-246	-17,9
92	Activitats de jocs d'atzar i apostes	1.316	1.064	-252	-19,1
45	Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	7.677	7.416	-262	-3,4
31	Fabricació de mobles	1.376	1.039	-337	-24,5
49	Transport terrestre i per canonades	11.967	11.603	-364	-3,0
60	Activitats de programació i emissió de ràdio i televisió	759	382	-377	-49,6
73	Publicitat i estudis de mercat	1.929	1.536	-393	-20,4
58	Edició	1.297	903	-394	-30,4
01	Agricultura, ramaderia, caça i serveis que s'hi relacionen	3.257	2.827	-429	-13,2
25	Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equip	2.667	2.219	-448	-16,8
10	Indústria de l'alimentació	4.519	4.047	-472	-10,4
00	No consta	631	111	-520	-82,5
16	Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	1.888	1.311	-577	-30,6
23	Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	2.136	1.337	-799	-37,4
94	Activitats associatives	3.898	2.950	-948	-24,3
95	Reparació d'ordinadors, efectes personals i articles d'ús domèstic	3.394	2.445	-950	-28,0
42	Enginyeria civil	2.218	1.199	-1.019	-46,0
51	Transport aeri	3.461	2.284	-1.177	-34,0
77	Activitats de lloguer	7.247	5.817	-1.430	-19,7
64	Serveis financers, excepte assegurances i fons de pensions	6.306	4.847	-1.459	-23,1
84	Administració pública i defensa; Seguretat Social obligatòria	21.124	18.998	-2.126	-10,1
43	Activitats de construcció especialitzada	23.370	19.945	-3.426	-14,7
41	Construcció d'edificis	26.785	19.551	-7.234	-27,0

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

3.5.3.4.- Població ocupada per sexe, edat i nacionalitat

Tornant a les dades de l'EPA, es pot desagregar la població ocupada segons el gènere, l'edat i la nacionalitat (vegeu quadre 14). Pel que fa al sexe, la incorporació de les dones al mercat de treball ha propiciat que siguin elles les que han augmentat en major nombre entre el 2000 i el 2015 (56,8%). A més, els efectes de la crisi no han estat els mateixos per als dos col·lectius: entre 2008 i 2015 mentre que el nombre d'ocupats cau entre els homes (-6,7 %), entre les dones s'incrementa l'ocupació (+7,1%). Aquest fet mostra com els homes, més vinculats a la construcció i la indústria, van patir en un primer moment la destrucció d'ocupació a conseqüència de la recessió, mentre que les dones més vinculades als serveis, si bé perderen efectius entre 2009 i 2011, ja presenten en el 2015 xifres d'ocupació superiors a l'etapa pre-crisis.

Respecte de l'edat, el grup que experimenta la major caiguda de l'ocupació és el dels joves menors de 25 anys que experimenten una reducció del 43% entre 2008 i 2015. A més, la incipient recuperació econòmica sembla que no té molta incidència entre aquest col·lectiu, atès que en el 2014 encara va perdre ocupats respecte a l'any anterior, segons les dades de l'enquesta de població activa. En canvi, augmenta l'ocupació entre els majors de 55 anys (29,5%), que fins i tot durant els anys més difícils de la crisi econòmica mantenen els efectius ocupats, donant-se tant sols un descens interanual en el 2013. Finalment, entre 2008 i 2015 es manté el còmput d'ocupats entre les persones de 25 a 54 anys (-0,5%), si bé s'han donat descensos importants entre el 2009 i el 2011.

Per nacionalitats i respecte de l'any 2008, els espanyols guanyen ocupats (3,1%). Ara bé, on es produeixen els canvis més destacables és en la població estrangera, tant pel que fa al seu pes respecte de la població total com pel que fa a la seva distribució. En primer lloc, el pes de la població estrangera ha passat de ser el 23,3% de la població ocupada al 20,4% en 2015, probablement perquè davant la impossibilitat de trobar feina aquí han abandonat les Illes. En segon lloc, durant els vuit anys analitzats, la població provinent de la Unió Europea s'ha incrementat en un 53,2%, mentre que els extracomunitaris han perdut el 41,6% dels efectius ocupats. Aquesta redistribució ha provocat la modificació del pes d'aquests dos grups entre el 2008 i el 2015. En l'any 2008, els ocupats de la UE suposaven el 6,9% del total, mentre que els no UE eren el 16,4%. Això canvia a partir de 2014 quan els comunitaris superen en pes als no comunitaris, de manera que en el 2015 els primers eren el 10,7% dels ocupats i els segons el 9,6%.

Quadre 14. Evolució de la població ocupada total, per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2000-2015)

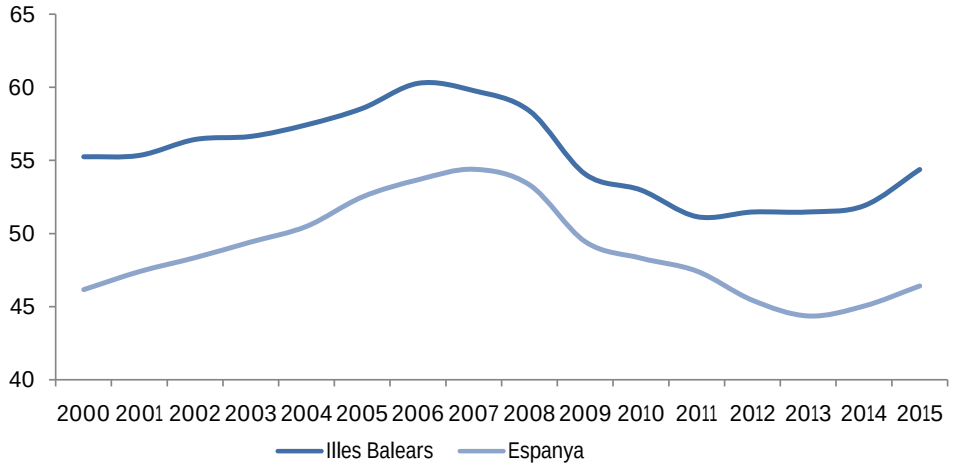
ANYS	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 i més anys	ESPANYOLS	UE	NO UE
2000	380,7	229,3	151,4	50,8	292,2	37,7	-	-	-
2005	464,6	271,2	193,4	51,8	362,8	50,0	376,4	15,8	72,4
2006	494,8	286,3	208,6	54,6	384,8	55,4	397,0	24,8	73,0
2007	509,7	295,8	213,9	51,7	401,4	56,6	395,4	38,9	75,4
2008	513,5	291,9	221,6	45,5	407,9	60,2	393,7	35,7	84,2
2009	484,3	265,5	218,8	41,1	382,5	60,7	381,4	32,8	70,1
2010	478,4	260,5	217,9	32,6	386,1	59,8	376,7	39,4	62,3
2011	465,1	251,9	213,2	29,0	372,1	64,1	366,8	46,2	52,1
2012	471,9	257,2	214,7	26,5	377,0	68,4	373,3	49,2	49,4
2013	475,9	258,0	217,8	25,4	384,2	66,3	373,9	49,4	52,6
2014	482,9	257,0	226,0	23,8	391,7	67,5	383,1	52,4	47,3
2015	509,6	272,2	237,4	25,9	405,8	77,9	405,8	54,6	49,2

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

3.5.3.5.- Evolució de la taxa d'ocupació

Com és natural, l'evolució de la taxa d'ocupació de les Illes Balears en el període entre l'any 2000 i el 2015 ha reflectit el comportament de l'ocupació. Així, entre els anys 2001 i 2006 (anys d'expansió econòmica pre-crisi) la taxa augmentava de manera interanual. Aquesta tendència canvia a partir del 2007 i continua fins al 2011, coincidint amb els anys de recessió que es caracteritzen per la destrucció de l'ocupació. A partir del 2012 la taxa de les Illes comença a remuntar, fins assolir en el 2015 el 54,4 % de la població de 16 i més anys. Respecte del valor de l'any 2008, la taxa del 2015 ha perdut 4 p. p. Malgrat que en els darrers quatre anys la taxa s'ha incrementat no ha estat suficient per compensar la caiguda de l'ocupació ocasionada per la crisi. En comparació amb els resultats de la mitjana nacional, com es pot veure al gràfic 11, el comportament d'ambdues taxes és molt similar però la taxa balear supera la espanyola a cada un dels anys analitzats, donant-se en el 2015 una diferència de 8 p.p. Cal destacar que en el 2013 la taxa de Balears recupera la primera posició en el rànquing de taxes d'ocupació per comunitats autònomes, posició que des del 2007 ocupava la comunitat de Madrid.

Gràfic 11. Evolució de la taxa d'ocupació a les Balears i a l'Estat espanyol (2000-2015)

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE).

Es donen diferències significatives a les taxes d'ocupació per sexe. Així, malgrat que la taxa d'ocupació femenina també ha experimentat una reducció durant els anys de la crisi econòmica, és més feble que la del conjunt de població; per tant, són els homes els que han patit la reducció de l'ocupació més intensa durant aquests anys. El 2015 la taxa d'ocu-

pació de les dones a les Balears és del 50,2 %, molt similar a la taxa pre-crisi. En canvi, entre el col·lectiu masculí el descens va ser més accentuat, situant-se encara en el 2015 a més de 10 punts per sota la taxa del 2006 o 2007. Tanmateix la taxa d'ocupació masculina se situa molt per sobre de la taxa femenina, i la menor diferència entre les taxes s'expliquen per la caiguda de la taxa masculina i no tant per una millora entre el col·lectiu femení.

Per edat, la reducció més intensa l'experimenten els menors de 25 anys (-15,5 p. p.), seguits dels ocupats de 25 a 54 anys (-3,4 p.p.). Quant a la nacionalitat, cau sobretot entre els estrangers (perden 7,9 p. p.), però també entre els espanyols (-2,9 p. p.). Aquesta evolució negativa de la taxa d'ocupació es repeteix en el cas de la mitjana espanyola per a cada un dels grups sociodemogràfics però amb més intensitat.

3.5.3.6.- Població ocupada per nivell d'estudis i qualificació

Els efectes de la crisi econòmica no han estat iguals en tots els nivell educatius. Així entre 2008 i 2015 els ocupats que només han arribat fins a educació primària han patit un descens del 49,1%, i els que han arribat fins a la primera etapa d'educació secundària del 8,7%. En canvi, han augmentat els ocupats que han cursat formació professional de grau superior un 42,5%, passant de 30.800 a 43.900 ocupats entre 2008 i 2015. El mateix que els ocupats amb estudis superiors que en el 2015 eren 117.700, un 39% més que en el 2008. D'aquesta manera queda manifesta la relació existent entre el nivell educatiu i l'ocupació i com a mida que augmenta la formació dels treballadors també creix la seva taxa d'ocupació i la possibilitat de mantenir-se dins el mercat de treball.

Quadre 15. Evolució de la distribució percentual de la població ocupada per nivell d'estudis i sexe a les Illes Balears (2000-2015)

Nivell d'estudis assolit	Homes				Dones				Total			
	2005	2008	2011	2015	2005	2008	2011	2015	2005	2008	2011	2015
Fins a educació primària	45,9	43,5	27,5	19,8	24,8	23,4	21,2	14,3	70,7	66,9	48,7	34,0
1a etapa Ed. secundària	105,5	114,3	94,9	104,3	60,2	70,3	61,2	64,3	165,7	184,6	156,0	168,6
Batxillerat	47,6	50,7	49,7	48,8	35,4	44,7	41,8	45,4	83,0	95,4	91,5	94,2
FP Grau mitjà i similars	22,9	28,6	20,6	25,8	18,1	22,7	20,1	25,4	41,1	51,3	40,7	51,2
FP Grau Superior	13,6	17,5	17,2	22,7	15,7	13,3	17,2	21,2	29,3	30,8	34,4	43,9
Resta Estudis superiors	35,7	37,4	42,0	50,9	39,2	47,3	51,8	66,8	74,9	84,7	93,8	117,7
Total	**271,2**	**291,9**	**251,9**	**272,2**	**193,5**	**221,7**	**213,2**	**237,4**	**464,7**	**513,7**	**465,1**	**509,6**
Distribució dels ocupats per nivell d'estudis (%)												
Fins a educació primària	16,9	14,9	10,9	7,3	12,8	10,6	9,9	6,0	15,2	13,0	10,5	6,7
1a etapa Ed. secundària	38,9	39,2	37,7	38,3	31,1	31,7	28,7	27,1	35,6	35,9	33,6	33,1
Batxillerat	17,6	17,4	19,7	17,9	18,3	20,2	19,6	19,1	17,9	18,6	19,7	18,5
FP Grau mitjà i similars	8,5	9,8	8,2	9,5	9,4	10,2	9,4	10,7	8,8	10,0	8,7	10,1
FP Grau Superior	5,0	6,0	6,8	8,3	8,1	6,0	8,1	8,9	6,3	6,0	7,4	8,6
Resta Estudis superiors	13,2	12,8	16,7	18,7	20,3	21,3	24,3	28,1	16,1	16,5	20,2	23,1
Total	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

D'altra banda, el quadre 16 recull la distribució de la població ocupada per grans grups d'ocupació (CNO a 1 dígit) i sexe a les Balears i a Espanya als anys 2011[4] i 2015. En general, les ocupacions de l'agricultura, la indústria i la construcció (grups 6 a 8) mostren un pes més elevat d'homes, mentre que les dones els superen en els serveis. De fet les dones, tant a Espanya com a les Illes Balears superen als homes en 4 grups. En el

[4] Es recull aquest any per la modificació de la Classificació Nacional d'Ocupacions a partir del 2011 (C.N.O.-11), Reial Decret 1591/2010, de 26 de novembre de 2010 pel qual s'aprova la Classificació Nacional d'Ocupacions 2011

cas de les Illes les dades són les següents: el grup 2 (tècnics i professionals científics, amb el 15,1 %), el grup 4 (empleats comptables i administratius, amb el 19,2 %), el grup 5 (treballadors dels serveis de restauració i venedors, amb el 32,8 %) i el grup 9 (ocupacions elementals, amb el 18,4 %). Aquests quatre grups d'ocupacions representen al 85,5 % de les ocupades de 2015.

Respecte dels resultats de l'any 2011 i pel que fa al conjunt d'ocupats, a les Illes han perdut pes sobre el total d'ocupació el grup 1 (directors i gerents, -0,3 p. p.), el grup 7 (artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres i la construcció, -2,0 p. p.), el grup 8 (operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors, -0,1 p. p.), i el grup 9 (ocupacions elementals. -0,8 p.p.). Pel que fa a les ocupacions que incrementen el pes de treballadors destaquen especialment el grup 5 (treballadors dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors, 1,5 p. p. més) i el grup 2 (tècnics i professionals científics i intel·lectuals, 1,1 p. p. més). A partir d'aquesta informació es pot afirmar que el pes de les ocupacions de mitjana i baixa qualificació ha disminuït en 2015 respecte del 2011, mentre que s'ha incrementat en les d'alta (nivell 1 al 3), que passa del 25,4 % al 26,5 % del total d'ocupats de les Illes Balears. Aquest fet també es dóna a nivell nacional.

Quadre 16. Distribució percentual de la població ocupada, per ocupació i sexe, a Espanya i a les Illes Balears (2011-2015)

Ocupació	Homes		Dones	
	2011	2015	2011	2015
Illes Balears				
1 Directors i gerents	6,7	6,6	4,3	3,9
2 Tècnics i professionals científics i intel·lectuals	9,6	10,6	13,9	15,1
3 Tècnics i professionals de suport	9,3	9,7	6,9	6,9
4 Empleats comptables, administratius i altres empleats d'oficina	7,6	7,0	17,9	19,2
5 Treb. dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors	19,6	22,0	32,6	32,8
6 Treb. qualificats en activitats agrícoles, ramaderes, forestals i pesqueres	3,5	4,0	0,8	0,5
7 Artesans i treb. qualificats de les indústries manufactureres i la construcció (excepte operadors d'instal·lacions i màquines)	26,5	23,6	2,2	1,6
8 Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors	9,1	8,4	0,8	1,5
9 Ocupacions elementals	7,5	7,6	20,4	18,4
0 Ocupacions militars	0,6	0,5	0,3	-
Espanya				
1 Directors i gerents	6,3	5,4	3,3	3,0
2 Tècnics i professionals científics i intel·lectuals	13,4	14,0	19,8	21,5
3 Tècnics i professionals de suport	11,9	12,1	8,9	8,7
4 Empleats comptables, administratius i altres empleats d'oficina	6,5	6,4	14,9	14,9
5 Treb. dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors	15,5	17,6	29,6	29,7
6 Treb. qualificats en activitats agrícoles, ramaderes, forestals i pesqueres	3,5	3,6	1,3	1,0
7 Artesans i treb. qualificats de les indústries manufactureres i la construcció (excepte operadors d'instal·lacions i màquines)	20,4	18,8	2,0	1,9
8 Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors	12,4	11,9	2,2	2,0
9 Ocupacions elementals	9,1	9,2	17,8	17,0
0 Ocupacions militars	0,9	0,8	0,1	0,1

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

3.5.3.7.- L'estacionalitat en l'ocupació i els fixos discontinus

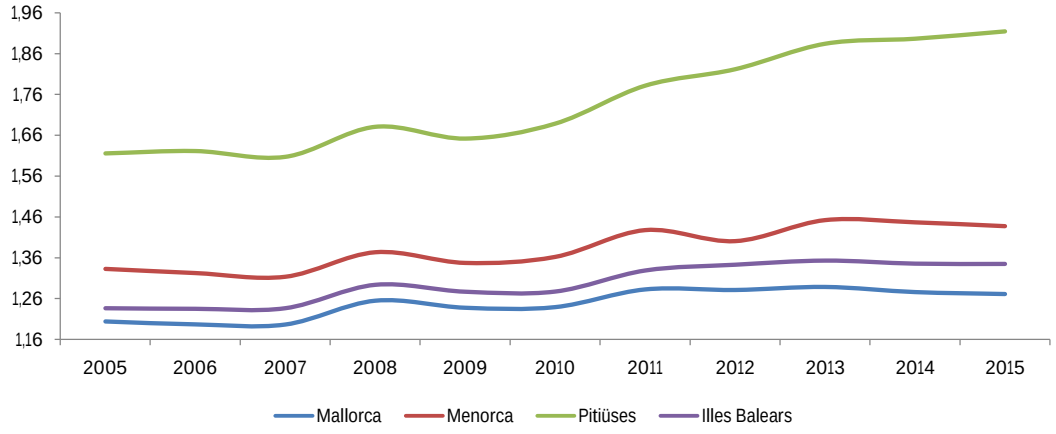
Un altre tema a considerar respecte de l'ocupació a les Illes Balears ve donat per l'estacionalitat del mercat de treball. Aquest és un tret característic de la nostra economia i que es pot considerar com estructural, per la gran importància que té el turisme en aquesta comunitat, juntament amb el fet de la falta d'altres activitats que el complementin durant tot l'any. Així, durant els mesos centrals de l'any, el mesos de temporada alta turística es caracteritzen per una elevada ocupació i per tant, per una disminució de l'atur. En canvi, durant els mesos d'hivern la situació es capgira, amb una reducció de l'ocupació i un augment dels

treballadors en situació d'atur.

El gràfic 12, mostra l'evolució de l'estacionalitat del nombre de persones afiliades a la TGSS a les Illes Balears entre els anys 2005 i 2015. Aquest indicador compara el total d'ocupació del mes de juliol respecte del mes de desembre de cada any. Els valors superiors a la unitat representen l'ocupació més elevada de juliol respecte a desembre. És evident, per tant, com a tota la sèrie el nombre de treballadors en temporada alta supera clarament el de temporada baixa.

En termes d'evolució, l'estacionalitat entre el 2005 i el 2007 es va mantenir (1,24, en ambdós anys). En canvi, en 2015 i respecte del valor de 2011, l'estacionalitat reflectida al gràfic creix (es passa de l'1,29 en 2011 a l'1,35 en 2015). Sembla, doncs, que la crisi ha tingut efectes en l'estacionalitat de les Illes. Aquest augment pot ser conseqüència, per una banda de la reducció de l'ocupació en sectors més estables al llarg de l'any, que varen ser els primers afectats i patiren amb més intensitat la recessió. I per l'altre, de l'augment de l'ocupació als serveis, que pel seu millor comportament va rebre afiliats d'altres sectors. Per illes, es veu com són les Pitiüses, amb una major especialització turística, les que presenten un índex més elevat i amb tendència a l'alça. En canvi, Mallorca amb una major diversificació econòmica, presenta l'índex més baix.

Gràfic 12. Evolució de l'estacionalitat de l'ocupació a les Illes Balears (2005-2015)

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS.

En aquest sentit i respecte del comportament per illes s'observa que Mallorca és la illa amb una menor estacionalitat seguida per Menorca. A una certa distància es troben les Pitiuses amb valors propers a 2. Per tant és en les illes menors on la diferència entre els afiliats al juliol i al desembre és major. Si es comparen les xifres de 2015 amb les de 2009, l'estacionalitat ha augmentat a tot l'arxipèlag, especialment a les illes menors, seguides de Menorca i de Mallorca.

Seguint amb l'ocupació, s'analitzen les dades d'afiliació a la Seguretat Social per tipus de contracte, especialment dels treballadors amb un contracte fix discontinu, donat el gran volum que representen a les Illes Balears. Més concretament en el 2015 hi va haver de mitjana 45.504 treballadors d'alta a la seguretat social amb contracte fixo discontinu (un 13,7% del total d'assalariats de les Balears), xifra que varia molt en funció del trimestre de l'any pel fet d'estar molt lligat a la temporada turística. Així durant el segon i tercer trimestre el nombre de fixos discontinus va assolir gairebé els 70.000 treballadors, per baixar fins els 12.000 en el darrer trimestre de l'any.

Els treballadors fixos discontinus han augmentat durant tots els anys analitzats, i han passat de 28.067 afiliats en el 2007 als 45.500 del 2015. El bon comportament d'aquest tipus de contracte es pot analitzar també amb les crides als fixos discontinus. Si es comparen les crides per tots els mesos de l'any de 2015 amb les del 2009, es fa palès com han experimentat un augment en tots els mesos de l'any. El nombre de crides en aquest període ha pujat en 15.673. D'aquestes, el 54,1 % (8.477) es concentren en el primer trimestre de l'any. Per tant, sembla que la progressiva recuperació econòmica de les Balears, així com les bones expectatives del sector turístic de les Illes han portat tant a l'augment de les crides, com al seu avançament als primers mesos de l'any, amb la conseqüent extensió de la cotització d'aquests treballadors.

3.5.4. La població aturada

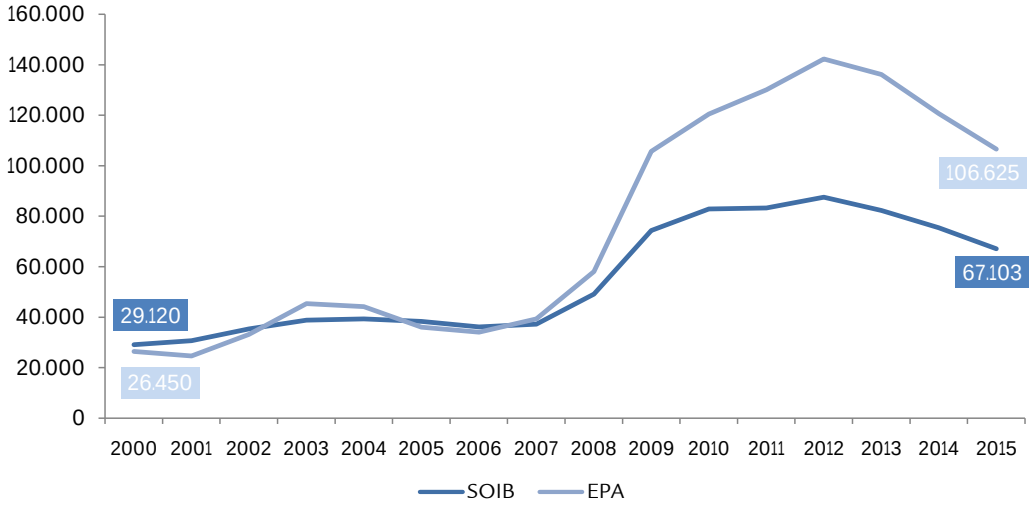
3.5.4.1. Evolució de la població aturada

Pel que fa a la població aturada, es poden extreure dades de dues fonts, que si bé ofereixen dades diferents, ens permeten analitzar de forma complementària l'evolució de l'atur a les Illes Balears. Per una banda, tenim les dades del SOIB, que son les dades que recullen l'atur registrat, és a dir, les persones que s'apunten a les oficines del SOIB com a demandants d'ocupació, ja siguin considerats estadísticament aturats o no. Per l'altre tenim les de l'EPA, que si bé és una enquesta, ens ofereix informació complementària. Les xifres d'ambdues fonts són força diferents. Aquesta diferència ve donada, entre d'altres, perquè L'EPA incorpora a la xifra d'aturats a les persones que cerquen feina activament i també als desanimats (que duen temps sense feina i com no tenen dret a prestació no s'apunten a les oficines com a demandants d'ocupació).

Malgrat les diferències, es veu com pràcticament segueixen evolucions paral·leles. En 2015, de mitjana, l'atur registrat al SOIB és de 67.103 persones i el nombre de persones aturades segons l'EPA és de 106.625. En ambdós casos, s'aprecia el gran increment que ha experimentat la desocupació en els darrers quinze anys, amb 37.983 persones més segons SOIB i 80.175 més segons EPA.

Pel que fa a la xifra mitjana d'aturats, des del començament de la crisi l'any 2008 no ha aturat de créixer fins a l'any 2013, any que registra la primera reducció de l'atur i que continua fins el 2015. Entre el 2007 i el 2012, el nombre de persones en atur es va incrementar en 50.300 persones. En canvi, d'ençà el 2013 tot seguint el canvi de conjuntura econòmica, l'atur s'ha reduït en 15.179 persones. En el darrer any aquesta reducció de l'atur s'ha intensificat, amb resultats per sobre del 10% en ambdós casos (un -11,0 % segons el SOIB i un -11,7 % segons l'EPA).

Gràfic 13. Evolució del nombre d'aturats a les Illes Balears segons l'EPA i SOIB (2000-2015)

Font: OTIB a partir de les dades de l'EPA (INE) i SOIB.

Pel que fa a la desagregació per illes (vegeu el quadre 17), es pot dir que des del 2013 totes les illes han mantingut o bé disminuït les xifres d'atur registrat. Concretament, en 2015 i en termes interanuals la reducció de l'atur ha oscil·lat entre el -9,3 % de Formentera i el -11,5 % d'Eivissa. Respecte de l'any 2008, totes les illes han incrementat el nombre d'aturats: Mallorca (+39,7 %), Menorca (+31,6 %), Eivissa (+22,4 %) i Formentera (+12,1 %). Per tant, tot i el creixement de l'atur, és fa palès el millor comportament de les Pitiüses davant la crisi, ja que han experimentat un major increment de l'afiliació i un menor augment de l'atur durant aquests anys.

Quadre 17. Evolució de l'atur registrat per illes (2005-2015)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mallorca	30.061	28.150	29.091	38.601	59.483	66.825	67.584	70.845	66.706	60.523	53.917
Menorca	2.840	2.821	2.914	3.869	5.587	6.135	6.189	6.691	6.256	5.742	5.091
Eivissa	5.159	4.884	4.963	6.327	8.881	9.469	9.033	9.558	8.933	8.751	7.743
Formentera	280	280	276	314	426	453	457	449	388	388	352
Illes Balears	38.340	36.134	37.243	49.111	74.378	82.882	83.263	87.544	82.282	75.405	67.103

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Continuant amb les dades del SOIB, el quadre 18 mostra l'evolució de les demandes d'ocupació que passen per les seves oficines. Així, les demandes d'ocupació (sol·licituds de feina que fa un treballador, aturat o no, a les oficines d'ocupació) són 105.406 en 2015, un 7,3% menys que les de l'any anterior. D'aquestes, la majoria corresponen a persones no ocupades: el 65,2 % (els denominats DENO)[5]. Els demandants que ja tenen una ocupació (fixos discontinus i altres) representen, per la seva banda, el 31,0 % del total

[5] Com a demandants no ocupats, segons la terminologia del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, s'hi inclouen les categories d'aturats registrats i altres no ocupats (demandants d'una jornada inferior a vint hores, demandants estudiants, demandants de serveis previs a l'ocupació). Els altres no ocupats són les persones demandants de feina que es considerarien aturades en l'EPA.

de demandants. El 3,8% restant són persones amb una disponibilitat limitada o que demanen una ocupació específica.

En comparació amb les xifres del 2008, malgrat que tots els grups s'han incrementat en nombres absoluts; en termes de distribució percentual no s'observen grans diferències. Pel que fa a les persones no ocupades, aquestes sumen el 66,2 % de les demandes en 2008. Els que ja estan ocupats representen el 30,7 % i la resta són el 3,0 %. Per tant, encara que els tres darrers anys, una vegada iniciada la recuperació econòmica, el nombre de demandants d'ocupació ha disminuït, s'observa que la distribució d'aquestes demandes entre persones ocupades i no ocupades no s'ha vist alterada.

Ara bé, a efectes de l'estructura necessària de les oficines del SOIB s'ha de tenir en compte que el total de persones que passen per les oficines del SOIB al llarg d'un any és el total de demandants (105.406 en 2015, que en el mes de gener arriben a les 146.111) i no només les persones registrades com aturades (67.103).

Quadre 18. Evolució dels demandants d'ocupació segons el col·lectiu (2005-2015)

ANY	TOTAL	OCUPATS		Disp. limitada / Demanen ocup. espec.	DENOS		
		Fixos discontinus	Altres		Total	Altres no ocup.	Atur registrat
2005	58.027	10.331	6.368	1.956	39.372	1.033	38.340
2006	57.372	11.865	7.070	1.677	36.760	626	36.134
2007	59.891	12.790	7.594	1.718	37.788	545	37.243
2008	75.240	14.898	8.220	2.282	49.840	729	49.111
2009	108.618	19.798	9.925	3.742	75.153	775	74.378
2010	120.573	21.771	10.687	4.507	83.608	727	82.882
2011	124.012	22.820	11.166	4.677	85.349	2.087	83.263
2012	128.908	24.390	10.146	4.751	89.621	2.077	87.544
2013	123.095	24.500	9.947	4.649	83.999	1.718	82.282
2014	113.663	24.073	8.384	4.134	77.073	1.668	75.405
2015	105.406	24.252	8.449	3.957	68.748	1.645	67.103

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Respecte de l'anàlisi de l'atur, amb les dades recollides a l'EPA es pot fer una altra aproximació a les xifres d'atur. Segons aquesta, es pot considerar com "atur potencial" a la suma de tres grups inclosos a l'enquesta. En primer lloc, es té en compte el nombre d'aturats. En segon lloc, s'incorpora la població inactiva desanimada; dins de la qual s'integren entre d'altres les persones que al no tenir dret a prestació no es registren a una oficina d'ocupació i no es considera que cerquen feina activament, però que probablement si volen treballar i, per tant, es poden considerar com aturats. En darrer lloc, s'incorpora al quadre a la població que treballa però en una ocupació a temps parcial de forma involuntària, és a dir, realitza una feina a temps parcial quan en realitat vol treballar a jornada completa. Aquestes persones per tant, es podrien considerar com "aturats parcials", però pel fet de tenir una ocupació no es troben recollits com persones en atur però en realitat volen treballar més hores, i per tant, també es podrien considerar aturats, als efectes d'aquesta anàlisi.

Si es realitza la suma d'aquests tres grups (vegeu quadre 19), es fa palès com el nombre de persones en situació d'atur augmenta considerablement. La xifra més alta s'assoleix en 2012, quan el nombre d'aturats segons

aquest anàlisi arriba a 173.772 persones. A partir de 2013 el total de desocupats baixa en termes interanuals, fins a situar-se en 2015 en 148.195 persones. Quant a la distribució del total entre cada un dels grups en 2015, la població en atur representa el 71,9 % del total, els ocupats a temps parcial involuntari són el 25,3 % i els desanimats el 2,8% restant. En comparació amb els pesos de 2008, aquest darrer grup no ha experimentat cap canvi i manté el mateix pes. Pel que fa al pes dels aturats, en aquests vuit anys s'ha reduït en 3,8 p. p., mentre que el pes de les persones amb una ocupació amb jornada parcial perquè no han pogut aconseguir una a jornada completa s'ha incrementat en 3,8 p. p. Així, segons aquestes dades sembla que respecte de l'any 2008 s'ha produït una redistribució dels aturats, de manera que en general el pes dels desanimats i dels treballadors a jornada parcial han compensat la caiguda dels aturats. Per tant, com a conclusió, es pot dir que malgrat que una vegada s'inicia la recuperació econòmica les xifres d'atur baixen, sembla que aquet fet no repercuteix en la qualitat de l'ocupació, ja que manté una part dels treballadors subocupats i, fins i tot, alguns que abandonen el mercat de treball.

Quadre 19. Evolució dels aturats potencials (2005-2015)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pob. en atur	36.100	34.100	39.350	58.100	105.725	120.500	130.100	142.300	136.200	120.725	106.625
Pob. inactiva desanimada	1.872	1.416	1.483	2.109	3.802	5.090	4.665	6.089	6.453	6.547	4.130
Pob. a temps parcial involuntari	9.848	11.131	12.099	16.459	23.658	23.977	24.449	35.383	37.324	38.488	37.440
Total	**47.820**	**46.647**	**52.932**	**76.668**	**133.185**	**149.567**	**159.214**	**183.772**	**179.977**	**165.760**	**148.195**

Font: OTIB a partir de dades del la EPA (INE)

3.5.4.2.- Població aturada per sectors econòmics

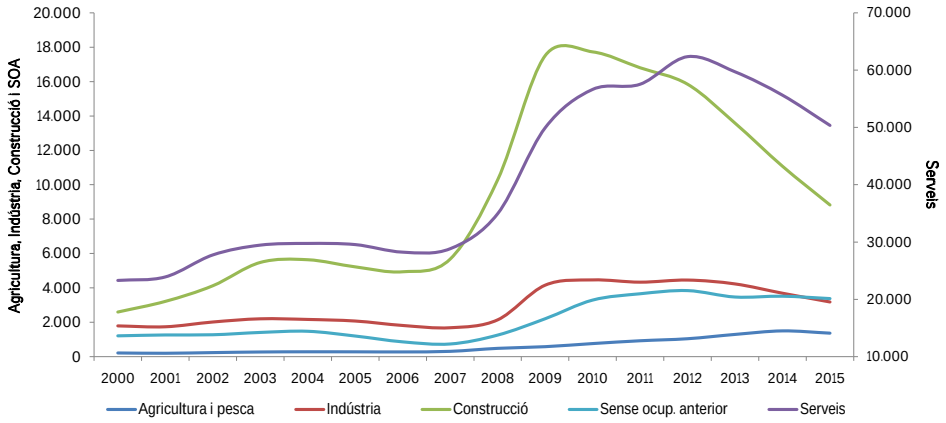
Com ja s'ha comentat, la crisi econòmica ha incidit de forma dispar en els diferents sectors econòmics. Així, la construcció és l'activitat que més ha patit els seus efectes i va experimentar primer la crescuda del nombre d'aturats, mentre que els serveis han aguantat millor la desacceleració del ritme d'activitat. Entre 2008 i 2010 la construcció va triplicar el nombre d'efectius aturats, passant de 5.671 aturats en el 2007 a 17.725 en el 2010. A partir del 2011 es dóna una progressiva caiguda de l'atur en el sector fins assolir en el 2015 els 8.818, xifra encara lleugerament superior a l'etapa pre-crisi, però molt per sota la dels pitjors anys de la crisi econòmica. Molts d'aquests aturats han cercat oportunitats laborals en altres sectors econòmics, menys castigats per l'aturada de l'activitat econòmica, com ara els serveis.

La indústria també ha experimentat importants increments en el nombre d'aturats, si bé el seu pes sobre el total d'atur registrat és notablement menor que la construcció i sobretot del serveis. Així entre 2008 i 2012 passa de 2.141 a 4.451 aturats, per la qual cosa duplica els seus registres. Ja a partir de 2013 experimenta descensos interanuals i tanca el 2015 amb una mitjana de 3.178 persones en situació d'atur.

Pel que fa al sector serveis i com s'observa en el gràfic 14 es dona un creixement en la xifra d'atur registrat a partir sobretot de l'any

2009 i una segona punta en el 2012, assolint aquest any la xifra de 62.368 aturats, fet que més que duplica la xifra del 2007 (28.847). A partir del 2013 es dóna una desacceleració dels aturats dels serveis i tanca el 2015 amb una xifra de 50.366.

Gràfic 14. Evolució de l'atur per sectors econòmics a les Balears (2000-2015)

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

La distribució de la població aturada a les Illes Balears per sectors econòmics durant el 2015 és la següent: 2% a l'agricultura, 4,7% a la indústria, 13,1% a la construcció, el 24,1% a l'hostaleria, el 13,1% al comerç, el 37,3% en altres serveis que no són hostaleria i comerç, i el 5% restant correspon al col·lectiu sense ocupació anterior. Es donen diferències per illes, així les Pitiüses tenen una major concentració d'aturats a l'hostaleria: Eivissa (35,2%) i Formentera (35,5%); i també a la construcció (15% i 20,4%, respectivament). Menorca, per la seva banda, mostra una major proporció d'aturats a l'hostaleria (28,6%) que la mitjana, i una menor en la construcció (10,9%). Finalment, Mallorca és l'illa amb un menor percentatge d'aturats a l'hostaleria (22,0%) i amb el major dels que es troben en altres serveis que no són hostaleria ni comerç (38,3%).

3.5.4.3.- Població aturada per sexe, edat, nacionalitat i nivell d'estudis

Segons les dades d'atur registrat que presenta el SOIB, i respecte de l'any 2008 l'atur ha experimentat increments a tots els grups sociodemogràfics amb diferent intensitat. Així, en un primer moment l'atur va copejar més intensament als homes, joves i de nacionalitat estrangera, principalment ocupats a la construcció. Posteriorment i davant del manteniment de la crisi, l'augment de l'atur es va traslladar a la resta de col·lectius, així com també a altres sectors com els serveis. És especialment rellevant el fort augment registrat entre les persones de 55 i més anys, que entre 2007 i 2015 augmenten en un 142,2%, per les dificultats d'aquest col·lectiu per assolir un major nivell de qualificació i tornar a inserir-se en el mercat de treball.

En el 2015, el 52,5% del total d'aturats registrats són dones. Aquesta circumstància s'havia capgirat en el 2008 quan els homes varen passar a ser majoria en les llistes de l'atur, situació que es va mantenir fins el 2013. Es dóna una majoria de dones als registres d'atur a totes les illes, tret de Formentera (46,1%), i més accentuat en el cas de Menorca (54,4%), seguit de Mallorca (52,7%) i Eivissa (50,2%) on es dóna un repartiment gairebé idèntic.

Quadre 20. Evolució de l'atur registrat per grups sociodemogràfics a les Balears (2000-2015)

Any	Total	Homes	Dones	Menors de 25 anys	De 25 a 54 anys	Majors de 54 anys	Nacionals	UE	No UE
2000	29.120	11.619	17.501	4.994	16.534	7.592	-	-	-
2005	38.340	17.278	21.062	6.077	27.002	5.260	31.888	2.266	4.186
2006	36.134	16.009	20.125	5.552	25.348	5.234	28.970	2.365	4.799
2007	37.243	16.888	20.356	5.563	26.151	5.530	28.759	2.906	5.578
2008	49.111	25.428	23.684	7.372	35.141	6.598	36.228	4.135	8.749
2009	74.378	40.605	33.773	11.296	54.143	8.938	54.072	6.839	13.467
2010	82.882	44.540	38.342	11.805	60.628	10.448	60.684	7.449	14.748
2011	83.263	44.277	38.986	10.385	61.416	11.462	61.932	7.222	14.108
2012	87.544	45.728	41.816	10.337	64.369	12.838	67.639	6.663	13.241
2013	82.282	42.320	39.961	8.797	59.923	13.562	65.446	5.663	11.173
2014	75.406	37.529	37.878	8.075	53.566	13.763	60.631	5.356	9.419
2015	67.103	31.857	35.247	7.380	46.331	13.393	54.117	4.855	8.132

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

També es donen diferències per illes en l'estructura per edats de l'atur registrat. Així, en el 2015 i en el conjunt de Balears l'11,0% són menors de 25 anys, el 69,0% tenen entre 25 i 54 anys i el 20,0% restant són majors de 54 anys. Les Pitiüses es caracteritzen per tenir un menor percentatge de població aturada major de 54 anys, sobretot en el cas de Formentera (29,7%) i no tant a Eivissa (35,2%). En canvi, Mallorca (43,9%) és la que presenta una estructura per edats de la població aturada més envellida, seguida de Menorca (40,3%).

Les dades d'atur registrat al SOIB mostren com en un primer moment els grups amb menys estudis varen ser els més afectats per la crisi, per la seva vinculació a feines menys qualificades de la construcció i la indústria. A mida que s'allarga la recessió els gran increments d'atur també es traslladen a nivells educatius superiors. L'any 2008 el 80,0 % dels desocupats tenien un nivell educatiu de fins a la primera etapa de secundària, i el 20 % restant eren persones amb estudis de batxiller, Formació Professional de grau mitjà o estudis superiors. En canvi, en el 2015 la distribució és del 75,2% i del 24,8%, respectivament.

Quadre 21. Evolució de la població aturada per nivell d'estudis i illes (2005-2008-2011-2015)

Nivell d'estudis assolit	Mallorca				Menorca				Eivissa				Formentera				Illes Balears			
	2005	2008	2011	2015	2005	2008	2011	2015	2005	2008	2011	2015	2005	2008	2011	2015	2005	2008	2011	2015
Fins a educació primària	6,7	20,4	26,8	26,5	6,8	15,8	29,0	22,4	10,1	24,0	26,4	24,8	10,4	48,7	52,5	48,3	7,2	20,7	27,0	26,1
1a etapa Ed. secundària	70,0	59,6	51,1	49,2	68,3	63,6	45,8	49,0	66,7	56,0	50,3	48,9	64,7	37,6	29,3	36,9	69,4	59,3	50,5	49,1
Batxillerat	11,3	9,1	8,8	8,6	11,5	8,3	8,1	8,6	13,7	10,4	10,9	11,2	10,1	7,0	8,3	6,8	11,6	9,2	9,0	8,9
FP Grau mitjà i similars	4,7	4,5	5,4	6,1	5,4	5,2	7,4	7,9	2,7	3,1	3,7	4,7	5,0	2,2	2,8	4,6	4,5	4,4	5,3	6,1
FP Grau Superior	2,4	2,1	2,5	3,0	3,1	2,8	3,8	4,7	2,4	2,4	3,1	3,7	4,3	2,5	2,8	3,4	2,5	2,2	2,7	3,3
Resta Estudis superiors	4,9	4,3	5,4	6,5	4,9	4,3	5,9	7,4	4,3	4,2	5,6	6,7	5,4	1,9	4,2	0,0	4,8	4,3	5,4	6,6
Total	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

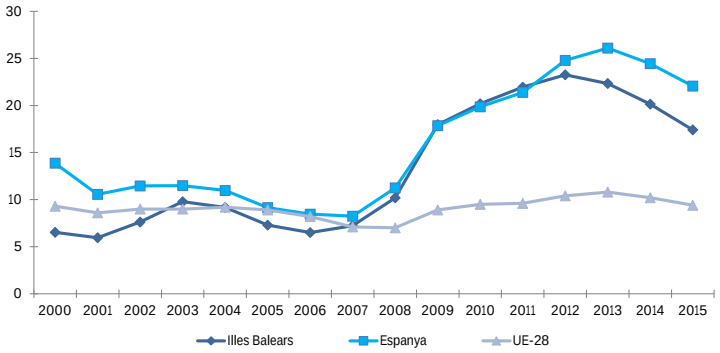
Font: OTIB a partir de dades del SOIB

3.5.4.4.- Evolució de la taxa d'atur

Una de les característiques del mercat de treball de les Illes Balears és que la taxa d'atur de les Balears sol ser inferior a la taxa espanyola (vegeu el gràfic 15). Entre els anys 2000 i 2015, la taxa balear ha estat més baixa en 13 dels 16 anys, només ha superat l'espanyola en els anys 2009, 2010 i 2011, anys en els quals l'atur ha experimentat un gran creixement. La taxa a les Illes assoleix el 17,4% de la població activa en el 2015, mentre que a Espanya és del 22,1%. Això representa una diferència de 4,6 p. p. a favor de la taxa balear, que és la diferència més alta des de l'any 2001.

En comparació, la taxa d'atur de la Unió Europea, si bé va experimentar un increment durant els anys de crisi econòmica, passant del 7,1% en el 2007 al 10,8% en el 2013, no s'ha arribat ni de bon tros a les xifres assolides en el conjunt d'Espanya o a les Illes Balears, que han sobrepassat en el cas d'Espanya el 25% durant l'any 2013.

Gràfic 15. Evolució de la taxa d'atur a les Illes Balears, Espanya i la UE-28 (2000-2015)

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE) i SOIB.

Pel que fa al sexe, la taxa de 2015 és la mateixa per ambdós sexes (17,4 %). En termes d'evolució s'ha passat d'una taxa d'atur femenina superior a la masculina fins l'any 2008, a situar-se per sota del 2009 al 2014 (amb l'excepció del 2012), per finalment, equiparar-se en el 2015. Aquesta convergència és conseqüència del major augment de la taxa masculina, per ser els sectors més masculinitzats els primers afectats per la recessió.

Per edat i respecte de les taxes de 2015, s'observa que a menys edat, major taxa. Mentre que els joves presenten una taxa del 42,9 %, les persones de 25 a 54 anys assoleixen el 15,7 % i les majors de 55 anys el 13,9 %. Per tant, es fa palès com l'atur ha afectat més als joves, que són els que signen contractes més precaris i al mateix temps compten amb menys experiència. Respecte dels resultats del 2008, el major augment de la taxa l'experimenten els joves (18,7 p. p.), seguits pels de més de 55 anys (9,4 p. p.) i pels de 25 a 54 anys (6,6 p. p.).

Per acabar, segons la nacionalitat, s'observa que els estrangers de manera habitual registren taxes d'atur superiors a les dels espanyols. Així, la diferència entre tots dos grups és de 8,1 p. p. a favor dels espanyols en 2015. A més, la taxa dels estrangers és la segona més alta després dels joves, i assoleix el 23,7 % de la població activa. Respecte del 2008, els espanyols han augmentat més la taxa d'atur (6,9 p. p.) que els estrangers (1,7 p. p.). Aquest fet pot ser degut a que en un principi els espanyols varen poder mantenir l'ocupació més temps, fins que la crisi es va aprofundir, moment en que també varen patir la pèrdua del treball.

3.5.4.5.- Població aturada i cobertura de les prestacions

Un altre aspecte a analitzar pel que fa als demandants d'ocupació és la cobertura de les prestacions contributives o no contributives durant el temps que les persones es troben fora del mercat de treball. Al quadre 22 es mostra l'evolució dels demandants de les Illes Balears segons si cobren algun tipus de prestació des del 2005. El fort augment dels demandants d'ocupació a partir del 2008 i sobretot del 2009 va portar inevitablement a un creixement de les persones que cobren algun tipus de prestació, passant dels 37.180

en el 2007 a les 75.297 tres anys més tard. El problema és que l'allargament de la recessió econòmica i les dificultats de reinserció en el mercat de treball ha anat estenent les situacions d'atur en el temps que esdevenen atur de llarga o molt llarga durada amb l'esgotament de les prestacions que porta associat. Aquest fet ha provocat que la taxa de cobertura hagi baixat de forma notable i en el 2015 un 51,6% del total de demandants inscrits al SOIB no reben cap tipus de prestació o subsidi econòmic, amb les dificultats associades que això comporta. A més, també s'observa com a partir del 2011 baixa de forma progressiva els perceptors de prestació contributiva i com de forma paral·lela augmenten els perceptors de subsidis o de renta activa d'inserció que són de menor quantia econòmica.

Quadre 22. Evolució del total de demandants i dels demandants aturats segons si cobren prestació i tipus de prestació (2005-2015)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
DEMANDANTS total	**58.027**	**57.372**	**59.874**	**75.240**	**108.618**	**120.573**	**124.012**	**128.908**	**123.095**	**113.663**	**105.406**
DEMANDANTS cobren	31.915	35.470	37.180	43.281	67.565	75.297	67.903	68.229	63.818	57.864	51.060
prestació	20.225	22.931	24.605	29.399	44.520	44.970	36.848	35.548	31.925	27.532	23.954
subsidi	11.499	12.239	12.116	13.301	22.105	28.885	28.798	29.772	28.707	26.970	23.906
renta activa	192	299	458	581	939	1.442	2.257	2.910	3.186	3.363	3.200
% demandants no cobren	**45,0%**	**38,2%**	**37,9%**	**42,5%**	**37,8%**	**37,6%**	**45,2%**	**47,1%**	**48,2%**	**49,1%**	**51,6%**
ATURATS total	**38.340**	**36.134**	**37.243**	**49.111**	**74.378**	**82.882**	**83.263**	**87.544**	**82.282**	**75.405**	**67.103**
ATURATS cobren	22.453	23.692	24.872	29.131	48.493	54.151	47.422	47.055	43.092	37.825	31.725
prestació	15.407	16.362	17.534	20.891	33.131	33.195	25.768	24.336	21.192	17.188	13.880
subsidi	6.871	7.062	6.928	7.727	14.531	19.658	19.637	20.126	19.118	17.682	15.064
renta activa	175	268	411	513	832	1.299	2.017	2.593	2.782	2.955	2.781
% aturats no cobren	**41,4%**	**34,4%**	**33,2%**	**40,7%**	**34,8%**	**34,7%**	**43,0%**	**46,2%**	**47,6%**	**49,8%**	**52,7%**

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

3.5.4.6.- Població aturada i durada de la demanda

Una altra qüestió important pel que fa a l'atur és la durada de la demanda. Les xifres de 2015 mostren el major dinamisme del mercat de treball de les Illes Balears en comparació amb Espanya, ja que tenim un major pes de demandes de durada inferior a tres mesos i alhora, un pes inferior pel que fa a demandes de més de 24 mesos (vegeu quadre 23).

Si es comparen els resultats de 2015 amb els de l'any 2009 s'observa com les demandes s'han reduït en els diferents durades fins als 18 mesos i han augmentat en les de major durada, a partir dels 18 mesos. En detall, les demandes de fins a 3 mesos han baixat un 25,4 %, les de 3 a 6 mesos un -30,4 %, les de 6 a 9 un -36,6 %, les de 9 a 12 mesos un -34,1 % i les de 12 a 18 mesos un -8,1 %. En canvi, les demandes de 18 a 24 mesos han pujat un 49,9 % i les de més de 24 mesos han crescut extraordinàriament (un 269,4 %) en el període analitzat. La situació a Espanya és pràcticament la mateixa.

Sembla que la recuperació econòmica dels darrers anys s'ha concentrat en les demandes de curta durada i no s'ha traslladat a les de llarga i molt llarga durada. Aquest fet suposa una cronificació de la situació d'atur per a moltes persones, per les quals és molt difícil tornar a trobar una feina, en part pel desànim i en part perquè les seves habilitats són posades en dubte després de tant de temps a l'atur.

En conseqüència, es veu que el mercat per ell mateix és capaç de reconduir en una certa mesura l'atur de curta durada, però no el que es perllonga en el temps. Així doncs, es fa necessària una actuació dels poders polítics i econòmics per afavorir la contractació de les persones que porten més de 18 mesos a l'atur, ja que d'altra manera s'està deixant perdre una important part del capital humà del nostre mercat de treball.

Quadre 23. Distribució de la mitjana d'atur registrat segons la durada de la demanda a les Illes Balears i a Espanya (2009 i 2015)

2009

Durada de la demanda	Illes Balears		Espanya	
	Absoluts	Percent.	Absoluts	Percent.
<3 mesos	31.175	41,9%	1.261.482	34,6%
>3 <=6 mesos	16.675	22,4%	696.717	19,1%
>6 <=9 mesos	9.233	12,4%	454.425	12,5%
>9 <=12 mesos	5.559	7,5%	308.477	8,5%
>12 <=18 mesos	5.575	7,5%	342.173	9,4%
>18 <=24 mesos	2.340	3,1%	171.882	4,7%
>24 mesos	3.821	5,1%	408.885	11,2%
TOTAL	**74.378**	**100,0%**	**3.644.041**	**100,0%**

2015

Durada de la demanda	Illes Balears		Espanya	
	Absoluts	Percent.	Absoluts	Percent.
<3 mesos	23.246	34,6%	1.137.425	26,5%
>3 <=6 mesos	11.598	17,3%	579.086	13,6%
>6 <=9 mesos	5.851	8,7%	376.049	9,3%
>9 <=12 mesos	3.665	5,5%	270.670	7,2%
>12 <=18 mesos	5.121	7,6%	385.279	10,2%
>18 <=24 mesos	3.508	5,2%	277.495	7,8%
>24 mesos	14.114	21,0%	1.206.128	25,4%
TOTAL	**67.103**	**100,0%**	**4.232.132**	**100,0%**

Font: OTIB a partir de dades del SOIB i del SPEE

Donat el gran increment dels aturats de llarga durada a les Illes, a continuació s'analitzarà el seu perfil. A primera vista s'observa que és a partir de l'any 2009 quan aquest col·lectiu experimenta els primers increments per arribar en el 2010 a superar la xifra de 20.000 persones quan durant l'etapa pre-crisi no s'arribava a les 8.000. Toca sostre en el 2013, amb 29.512 persones inscrites al SOIB amb una antiguitat igual o major a l'any. Ja a partir del 2014 el nombre d'aturats de llarga durada experimenta un descens interanual. El pes d'aquest col·lectiu respecte del total d'aturats ha passat del 15,7 % en 2008 al 35,0% en 2015.

En el 2008 el perfil dels aturats de llarga durada era clarament femení (62,9%), entre 25 i 54 anys (52,5%), tot i que el pes dels majors de 55 anys era també força representatiu (37,6%) i de nacionalitat espanyola (92,7%). Amb la crisi econòmica el pes dels homes sobre el total d'atur de llarga durada ha pujat fins arribar gairebé a equiparar-se amb el de les dones, de fet en el 2010 era ben bé el 50%. Ara bé, en el 2015 novament són les dones les que tenen una major presència entre el col·lectiu d'aturats de llarga durada (56,1%). D'altra banda, el perfil d'aquest col·lectiu s'ha rejovenit durant els pitjors anys de la crisi i les persones entre 25 i 54 anys arribaren a assolir el 65,4% en el 2011. Aquest percentatge ha baixat fins el 48,2% en el 2015. Finalment, la crisi també ha provocat que els aturats estrangers incrementessin la seva presència entre els aturats de llarga durada fins a representar el 19,1% en el 2011.

Quadre 24. Evolució de les persones en situació d'atur de llarga durada per sexe, edat, nacionalitat i si cobren prestació a les Illes Balears (2005-2015)

Any	Total	Sexe		Edat			Nacionalitat			% cobren prestació
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 anys i més	Espanyols	UE	NO UE	
2005	7.086	2.851	4.235	714	3.908	2.464	6.726	213	148	62,4
2006	6.707	2.543	4.164	597	3.542	2.568	6.333	230	144	72,6
2007	6.638	2.435	4.203	530	3.455	2.652	6.232	250	156	75,7
2008	7.709	2.862	4.847	763	4.050	2.896	7.148	297	264	75,8
2009	13.103	5.983	7.120	2.018	7.442	3.644	11.370	630	1.103	69,9
2010	22.331	11.166	11.165	2.846	14.200	5.285	18.209	1.376	2.745	67,6
2011	24.596	12.150	12.446	2.322	16.081	6.193	19.901	1.604	3.091	57,2
2012	27.975	13.754	14.221	2.751	17.928	7.296	23.122	1.636	3.217	52,3
2013	29.512	14.309	15.203	2.406	18.836	8.269	25.025	1.561	2.926	50,4
2014	27.309	12.819	14.490	1.973	16.495	8.841	23.649	1.402	2.258	48,0
2015	23.505	10.310	13.196	1.661	13.175	8.669	20.524	1.228	1.754	44,6

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Per concloure amb l'apartat de l'atur de llarga durada, s'ha de fer referència als aturats que ja no cobren cap prestació. Aquest és un grup nombrós, el qual ha de patir doblement la manca de feina. Per una banda, pel fet de trobar-se desocupat des de fa molt de temps i per l'altre perquè ja no té dret a percebre cap prestació. Això, a més dels efectes direc-

tes en la persona i en el mercat de treball, també comporta implicacions socials. Com s'observa al quadre 24, el total de persones en atur sense prestacions era de 1 de cada 4 en 2008, xifra que s'ha incrementat fins a 1 de cada 2 en 2015. Aquesta situació en l'any 2015 es dóna principalment entre les dones (59,8 %), els joves (88,9 %) i els estrangers no comunitaris (75,7 %).

Per tant, des del començament de la crisi és evident que no tan sols s'ha incrementat l'atur, sinó que també ho ha fet el nombre de persones en atur de llarga durada i sense prestació. Així com el total d'aturats ha disminuït en els darrers anys tot seguint la recuperació econòmica, també ho han fet els aturats de llarga durada i dins aquest els que no cobren cap tipus de prestació, si bé no al mateix ritme, fet que fa que el percentatge dels que no cobrin prestació no hagi parat de créixer. Aquestes persones es poden trobar en risc d'exclusió social per la manca d'ingressos.

3.5.5.- El capital humà

3.5.5.1.- Principals indicadors educatius

Un dels factors que incideix més clarament en el mercat laboral és l'educació, ja que aquesta va lligada amb les probabilitats de la persona de trobar una ocupació, així com amb els salaris i amb les condicions laborals. Tot i que el nivell educatiu mitjà dels treballadors de les Illes Balears va augmentant lleugerament any rere any, els resultats acadèmics encara es troben enfora dels de la mitjana nacional. Això pot ser conseqüència de la naturalesa del mercat de treball de les Illes Balears, que es troba condicionat per l'estructura del teixit productiu.

Respecte dels indicadors d'educació/formació, els resultats de les Illes es situen de manera habitual a la coa per comunitats autònomes, per sota de la mitjana nacional i a bastant distància dels resultats europeus. Per exemple, pel que fa a la taxa d'escolaritat[6] als 16 anys del curs 2013/14 és amb un 85,5 % la més baixa de totes les autonomies i la taxa als 18 anys cau fins al 55,7% i torna ser la més baixa de l'Estat molt per sota de la mitjana (79,9%). D'altra banda, la taxa d'abandonament escolar prematur[7], que l'estratègia Europa 2020 marca com a objectiu per l'any 2020 un màxim del 15%, es troba molt enfora en el cas d'Espanya i encara més en el cas de les Balears. El 2015, la taxa balear d'abandonament prematur és del 26,7%, fet que la situa com la més alta de totes les comunitats autònomes i molt per sobre de la mitjana nacional (20,0%). Des de l'any 2008, tant la taxa d'escolaritat com la d'abandonament han millorat lleugerament els seus resultats.

La població entre 25 i 64 anys de les Illes Balears presenta un nivell d'estudis per sota de la mitjana del conjunt d'Espanya i de la UE-28. El gran gruix (el 45,4%) presenta estudis primaris, el 27,4% estudis secundaris i el 27,2% restant estudis superiors. La gran diferència entre la Unió Europea i Espanya i també les Balears, radica en el major volum de població amb estudis secundaris a la UE-28 (46,5%) i dins aquests la importància que tenen els cicles formatius. En canvi, a la

[6] Taxa d'escolaritat segons l'INE: és la relació percentual entre l'alumnat de l'edat considerada respecte al total de població de la mateixa edat.

[7] Percentatge de població de 18 a 24 anys que té com a màxim nivell d'estudis l'educació secundària primera etapa o anteriors nivells educatius i no segueix cap tipus d'educació o formació

Unió Europea es dóna un menor percentatge de persones amb estudis universitaris que el conjunt d'Espanya. Tanmateix, i com s'observa al quadre el nivell d'estudis de la població de les Illes manté una tendència a l'alça.

Quadre 25. Població entre 25 i 64 anys per nivell d'estudis a la Unió Europea, Espanya i les Illes Balears

Nivells ISCED	Unió Europea			Espanya			Illes Balears		
	2008	2011	2015	2008	2011	2015	2008	2011	2015
0-2 Estudis primaris	28,6	26,6	23,5	48,9	46,0	42,6	52,7	49,1	45,4
3-4 Estudis secundaris	47,2	46,6	46,5	21,6	22,1	22,4	26,5	27,2	27,4
5-8 Estudis terciaris	24,2	26,8	30,1	29,5	31,9	35,1	20,8	23,7	27,2

Font: OTIB a partir de dades d'Eurostat

La distribució per nivells educatius de la població activa de les Illes es concentra en un 34,8% en els estudis d'ESO finalitzats i supera àmpliament el valor del conjunt d'Espanya (30,1%). En canvi, pel que fa a l'educació superior el percentatge de població activa que ha finalitzat aquest nivell educatiu a les Illes es troba molt per sota de la mitjana nacional (28,9% i 37,6%). De fet, les Illes Balears juntament amb les Canàries presenten el menor percentatge de població activa amb estudis superiors d'Espanya.

Al quadre 26 es pot observar l'evolució de la distribució percentual de la població activa per nivell d'estudis. En termes d'evolució, si es comparen les xifres del 2005 amb les del 2015, es fa palesa la millora de les Illes Balears: la població activa amb estudis fins a primària s'ha reduït en 7,7 p. p. Aquests actius s'han traslladat als altres grups: batxillerat (1,0 p. p. més), a FP de grau mitjà (1,3 p. p. més), FP de grau superior (1,7 p.p.) i, sobretot, a la resta d'educació superior (5,1 p. p. més). Ara bé, aquestes millores no serveixen per equiparar, per exemple, el pes dels actius amb educació superior de les Illes amb els d'Espanya, ja que a l'any 2015, la diferència entre ambdós és de 8,7 p. p., diferència que s'ha incrementat respecte de la de l'any 2001 (8,1 p. p.).

Pel que fa a les diferències per sexe, s'evidencia la major predisposició femenina cap a nivells educatius més alts, tant a les Illes com en el conjunt d'Espanya. Tot i això, entre 2005 i 2015 també ha disminuït la població activa amb estudis primaris en tots dos sexes, i s'ha incrementat el pes de tots els altres grups. Entre els homes el major increment s'ha donat en la FP de grau superior (2,5 p. p. més) i els estudis universitaris (4,2 p.p. més) i entre les dones a l'educació universitària (5,5 p. p.). D'aquesta manera, el pes de les dones actives amb estudis universitaris (25,6%) es troba molt per sobre el dels homes (16,9%) en el 2015.

Quadre 26. Distribució percentual de la població activa, per nivell d'estudis i sexe a les Illes Balears (2001-2008-2011-2015)

Nivell d'estudis assolit	Homes				Dones				Total			
	2005	2008	2011	2015	2005	2008	2011	2015	2005	2008	2011	2015
Fins a educació primària	17,3	15,6	13,2	8,5	13,3	10,8	10,1	7,3	15,6	13,5	11,8	7,9
1a etapa Ed. secundària	39,3	39,8	38,4	39,7	31,8	33,0	30,3	29,1	36,1	36,8	34,7	34,8
Batxillerat	17,1	16,8	19,7	17,5	18,0	20,2	20,1	19,5	17,5	18,3	19,9	18,4
FP Grau mitjà i similars	8,4	9,6	7,7	9,8	9,0	10,1	10,1	10,2	8,7	9,8	8,8	10,0
FP Grau Superior	5,1	5,9	6,3	7,6	7,8	5,9	7,8	8,3	6,3	5,9	6,9	7,9
Resta Estudis superiors	12,8	12,3	14,6	16,9	20,1	20,1	21,8	25,6	15,9	15,7	17,9	21,0
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Una de les característiques de l'educació en el conjunt d'Espanya respecte a la resta de països de la OCDE i de la Unió Europea és el nombre relativament modest d'alumnes que es graduen a Espanya en cicles formatius. Així el percentatge de joves entre 15 i 19 anys matriculats el 2013 en programes de formació professional a Espanya (el 21,4% sobre el total de joves matriculats en segona etapa d'educació secundària) és dels més baixos de la OCDE (el 40,6% de mitjana). Altres països com Itàlia (59,2%), Països Baixos (54,6%), Finlàndia (49,1%) o Noruega (47,1%) presenten les xifres més elevades.

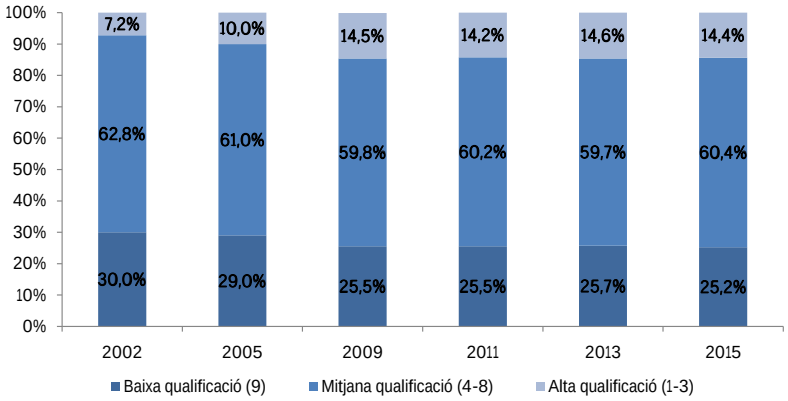
La taxa bruta de graduació en cicles formatius per al curs 2013-14 a les Illes Balears va ser del 21,3% en el Grau mitjà i del 13,5% en el Grau superior, en aquest cas la més baixa de totes les comunitats autònomes, molt per sota de la mitjana nacional (27,3%). Des d'aquesta perspectiva, idò, sembla clar que la normalització formativa amb els paràmetres europeus passa per un impuls de l'educació de grau mitjà a l'entorn de la formació professional. en coherència amb aquesta evidència, cal que els serveis d'orientació, tant educatius com laborals, fomentin les carreres professionals en l'àmbit d'aquests currículums de caire tècnic.

D'aquesta manera, les dades posen de manifest l'existència de certs punts febles en el sistema educatiu de les Illes Balears que es mantenen al llarg del temps, com poden ser la menor escolarització, l'alt abandonament escolar o la necessitat d'augmentar la població amb estudis tècnics de formació professional, entre d'altres. És necessari identificar aquests trets característics de les Illes amb l'objectiu de revertir-los i que els indicadors de les Balears guanyin posicions per comunitats autònomes. Això permetrà augmentar la formació del capital humà balear, el qual està directament relacionat amb l'ocupació. Aquestes mesures, juntament amb les que es duguin a terme en el mercat de treball, poden ser determinants en la millora de l'economia de les Illes Balears.

Si s'analitza la contractació per grans grups de qualificació s'observa com en el 2015 el 25,2% dels nous contractes es centren en ocupacions elementals o de baixa qualificació, el 60,4% en ocupacions de mitja qualificació i un 14,4% es correspon a ocupacions que es poden denominar d'alta qualificació (directors i gerents, tècnics i professionals científics i intel·lectuals, i tècnics de suport). En termes d'evolució des del 2002[8] per gran grups de qualificació (vegeu gràfic 16) s'observa com en el 2009 el pes dels contractes d'alta qualificació duplicaren el pes respecte al 2002. Des d'aleshores aquest 14,5% es manté inalterable, per tant es pot concloure que la crisi econòmica no ha alterat la contractació en les ocupacions de major qualificació professional, més aviat el contrari atès que la contractació s'ha incrementat en un ritme elevat i els contractes més qualificats ho han fet al mateix ritme, per la qual cosa s'observa una tendència de creixement de l'ocupació d'alta qualificació. De la mateixa manera els grups de baixa i mitjana qualificació varen fer el canvi de tendència en el 2009 i el seu pes es manté sense canvis del 2009 al 2015.

[8] En el 2011 va entrar en vigor la nova Classificació Nacional d'Ocupacions (C.N.O.-11). El gràfic 2 es fa a partir dels agregats del primer nivell de desagregació, tot i el canvi de classificació.

Gràfic 16. Evolució de la distribució dels contractes per grans grup de qualificació a partir dels grups CNO a les Illes Balears (2002-2015)

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

Tanmateix, sembla que el mercat de treball de les Illes Balears demanda majoritàriament treballadors poc qualificats. Aquest fet esdevé estructural a la nostra economia, ja que es repeteix al llarg del temps. Davant això, la població ocupada condiciona les seves decisions educatives, de manera que el nivell educatiu de la població creix a un menor ritme que a la resta de l'estat espanyol. Com a mostra, el percentatge de població ocupada a les Illes que compta amb estudis d'ESO és el 61,6% al 2015, mentre que a Espanya baixa fins el 51,2%; és a dir a les Illes hi ha més ocupats amb un nivell educatiu bàsic. Aquesta situació s'inverteix en els estudis superiors, en els que Espanya assoleix un valor superior al de les Illes (41,9 % vs. 31,7 %, respectivament).

Tanmateix, tot i el menor percentatge de població amb estudis universitaris, les Illes Balears es caracteritzen per tenir un fort desajust en l'ocupació. El desajust ve determinat pel nombre d'ocupats amb estudis superiors que treballen en ocupacions de mitjana o baixa qualificació (grups 4 a 9 de la CNO-2011), respecte del total d'ocupats amb estudis superiors. En el 2015 l'índex de desajustament se situava en el 41,8% i s'observa com la tendència d'aquest indicador és a mantenir-se i fins i tot a augmentar, atès que en el 2008 era del 38,6%. Aquest fet també es dóna a Espanya (37,4%), amb un increment de 4,3 p. p. Per comparació, en el conjunt de la Unió Europea el desajust entre ocupació i formació es situa en el 22,3% en el 2014. Si es té en compte que el 2008 ja ens trobàvem immersos en la recessió, aquest fet probablement respon a què els treballadors han optat per treballar, malgrat que per sota de la seva qualificació, abans que romandre en situació d'atur.

Dit això, també es fa palès al quadre 27 que des del 2013, una vegada iniciada la recuperació, el desajust s'ha incrementat. Per tant, la millora de la situació econòmica dels dos darrers anys sembla que no ha anat acompanyada d'un millor equilibri entre l'oferta i la demanda laboral. Aquesta divergència entre l'educació i l'ocupació, a part dels efectes directes que pateix la persona, com frustració, baixa productivitat, etc, també pot condicionar les possibilitats de trobar en el futur una feina adequada a la seva formació per la manca d'experiència. Això no tan sols afecta a la persona, si no a l'economia en general.

Com s'ha vist, aquests resultats estan molt condicionats pel model productiu de les Balears (amb una especialització en els serveis), que ofereix un nombre més petit que a altres economies de llocs de treball d'alta qualificació. Per tant, si es vol incrementar la productivitat i, alhora, reduir el desajust, és necessari, d'una banda, reorientar el sistema educatiu de les Balears perquè s'adapti de manera

més eficient a les ofertes del mercat de treball i diversificar l'estructura productiva amb l'objectiu de crear llocs de treball més qualificats als quals puguin accedir tots els titulats superiors de les Balears i, finalment, millorar en els processos d'intermediació laboral.

Quadre 27. Desajust entre ocupació del total d'ocupats per comunitats autònomes, 2008-2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Andalusia	32,2%	31,2%	31,5%	36,0%	36,2%	35,6%	37,2%	38,7%
Aragó	34,2%	32,5%	33,9%	38,2%	37,7%	37,6%	37,2%	39,5%
Astúries	36,7%	35,5%	35,1%	39,9%	39,7%	38,9%	39,9%	43,7%
Illes Balears	**38,6%**	**37,6%**	**37,8%**	**40,7%**	**41,1%**	**35,9%**	**40,6%**	**41,8%**
Canàries	39,0%	37,0%	36,3%	39,2%	44,2%	46,9%	46,4%	45,1%
Cantàbria	41,1%	40,0%	35,9%	42,2%	41,0%	41,8%	42,2%	47,1%
Castella i Lleó	38,6%	37,9%	37,5%	39,9%	42,1%	41,1%	41,3%	42,7%
Castella-la Manxa	35,5%	35,9%	32,1%	34,5%	37,7%	38,1%	37,0%	38,8%
Catalunya	36,4%	35,5%	36,6%	37,2%	36,6%	37,3%	38,9%	38,5%
Com. Valenciana	35,9%	34,0%	34,3%	39,5%	40,0%	38,7%	40,1%	39,6%
Extremadura	30,9%	34,4%	32,3%	32,0%	34,4%	38,1%	39,6%	39,4%
Galícia	34,0%	32,5%	32,1%	37,7%	38,3%	39,7%	38,5%	39,8%
Madrid	23,8%	23,3%	22,8%	25,7%	23,9%	23,9%	25,0%	26,0%
Múrcia	34,1%	34,6%	33,8%	33,9%	33,6%	38,1%	39,1%	40,1%
Navarra	38,3%	35,4%	35,3%	39,5%	42,2%	41,8%	45,8%	43,1%
País Basc	34,2%	35,7%	33,4%	39,6%	39,5%	39,7%	40,6%	41,7%
La Rioja	35,9%	36,9%	37,5%	39,3%	42,3%	41,8%	40,1%	43,8%
Total nacional	**33,1%**	**32,4%**	**32,1%**	**35,4%**	**35,4%**	**35,6%**	**36,6%**	**37,4%**

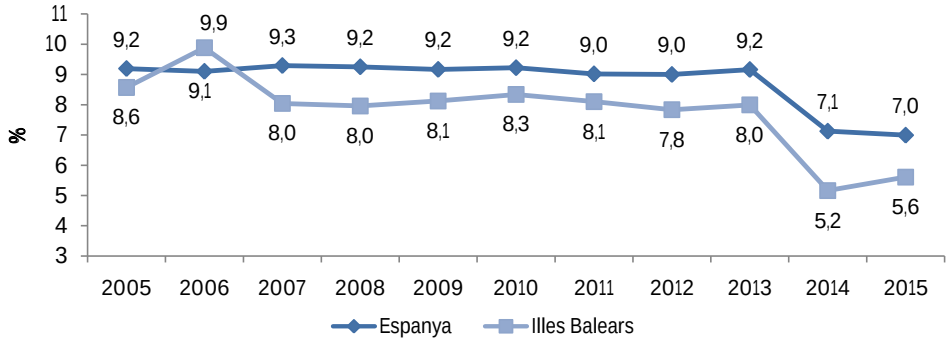
Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

3.5.5.2.- La formació professional per a l'ocupació

Dins del Marc estratègic per a la cooperació europea en l'àmbit de l'educació i la formació, el Consell Europeu va concloure que els països europeus han de fomentar l'aprenentatge al llarg de la vida, augmentant la participació de la població adulta en processos de millora de la seva formació, qualificació i actualització, des d'una perspectiva de l'aprenentatge permanent, tant en sistemes formals d'educació com a través d'altres activitats no formals. En el 2015 el 9,9% de la població de 25 a 65 anys del conjunt d'Espanya va participar en alguna activitat de formació. En el cas de les Illes Balears el percentatge se situà en el 9,3%. I en el conjunt de la Unió Europea en el 10,7%, no assolint-se encara el valor del 15% proposat com a objectiu per a l'any 2020. En totes les comunitats autònomes és major la participació de les dones que la dels homes, assolint la diferència de gairebé 3 p.p. a les Balears (7,9% front al 10,7%).

Al gràfic 17 es mostra l'evolució del percentatge de població activa que segueix algun curs de formació no reglada sobre el total de població activa. Més concretament, a les Illes Balears durant el 2015 i segons dades de l'enquesta de població activa, 34.500 persones afirmen haver realitzat algun curs de programes orientats a millorar la formació personal i professional, aquestes representen el 5,6% del total de la població activa, percentatge que se situa per sota de la mitjana nacional (7,0%). A més, en termes d'evolució sembla que aquest percentatge va a la baixa. De fet, les Illes Balears i Catalunya (4,7%) són les dues comunitats autònomes amb menys pes d'actius seguint cursos de formació no reglada.

Gràfic 17. Evolució del percentatge de població activa que ha realitzat algun curs de formació no reglada a Espanya i les Illes Balears (2005-2015)

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE).

D'altra banda, el subsistema de formació professional per a l'ocupació[9], està integrat pel conjunt d'instruments i accions que tenen per objecte impulsar i estendre entre les empreses i els treballadors ocupats i desocupats una formació que respongui a les seves necessitats i contribueixi al desenvolupament d'una economia basada en el coneixement. El 10 de setembre de 2015 es va publicar al BOE la Llei 30/2015, de 9 de setembre, per la qual es regula el sistema de formació professional per a l'ocupació en l'àmbit laboral. Aquest nou marc normatiu se centra a atendre la posició diferent, després de l'impacte de la recent crisi, dels diferents sectors i ocupacions en el procés de recuperació econòmica; l'impacte també desigual de la crisi en el col·lectiu de joves, que requereixen una atenció específica; la tendència a requeriments de nivells de qualificació més alts, sobretot per cobrir els llocs de treball de qualificació mitjana; la demanda que l'envelliment de la població activa tindrà en les qualificacions necessàries per cobrir els llocs de treball de substitució; la coexistència d'altes taxes d'atur amb l'escassetat d'oferta de mà d'obra qualificada en alguns sectors o ocupacions emergents amb nivells d'innovació elevats; i l'augment del col·lectiu d'aturats de llarga durada durant la crisi recent, amb l'adequació consegüent i necessària de la seva ocupabilitat a les noves condicions del mercat de treball.

A continuació es presenten algunes dades sobre la participació en accions formatives finalitzades al llarg dels anys 2012, 2013 i 2014 (darrer any disponible) en les modalitats de formació professional per a l'ocupació existents: adreçades prioritàriament a persones treballadores desocupades, adreçades a col·lectius vulnerables envers el mercat laboral (programes específics), adreçades prioritàriament a treballadors ocupats, i finalment la formació en alternança o programes públics d'ocupació-formació[10].

L'any 2014 varen participar 12.652 treballadors desocupats en les accions formatives finançades pel Servei d'Ocupació de les Illes Balears. D'aquests el 50,7% són dones i el restant 49,3% homes. Per grups d'edat, el perfil majoritari es correspon amb el col·lectiu més jove (entre 16 i 29 anys) que representen el 48%, seguits del grup d'entre 30 i 44 anys (el 37,4%) i finalment els majors de 44 anys (el 14,6%).

[9] Tal com especifica el RD 395/2007, de 23 de març, pel qual es regula el subsistema de formació professional per a l'ocupació

[10] La informació s'extreu de l'I*nforme d'Avaluació de la Formació Professional per a l'Ocupació de les Illes Balears 2014*, realitzat pel Servei de Seguiment Tècnic, Acreditacions i Certificats del Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB).

D'altra banda, les accions formatives dirigides a col·lectius vulnerables suposen 1.911 participants (998 dones i 913 homes) l'any 2014; el 53,1% menor de 30 anys, el 29,4% entre 30 i 44 anys i el 17,5% restant de 45 i més anys.

En accions formatives adreçades a plans de formació per a treballadors ocupats el volum de participants va ser de 247 persones (147 dones i 100 homes), essent el grup d'edat més nombrós el que se situa entre els 30 i 44 anys (39,7%).

Finalment, la formació en alternança va aglutinar a 213 persones, 150 de les quals varen participar en tallers d'ocupació.

Quadre 28. Evolució dels participants en accions formatives per tipus de formació

	2012	2013	2014
Treballadors en atur	5.207	13.966	12.652
Col·lectius vulnerables	1.762	979	1.911
Treballadors ocupats	-	-	247
Programes públics d'ocupació-formació			213

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Per famílies professionals, la major part dels participants en les accions formatives destinades a treballadors desocupats realitzaren cursos dins l'àrea d'Hoteleria i turisme (el 33,7%), seguit ja a certa distància pels cursos englobats dins les famílies professionals de Serveis socioculturals i a la comunitat (14,7%) i Administració i gestió (12,2%).

En canvi, dins el grup de col·lectius vulnerables la major part de participants es concentren en la família professional d'Administració i gestió (24,4%), seguit d'hoteleria i turisme (12,8%), comerç i màrqueting (12,2%), transport i manteniment de vehicles (11,8%) i la família agrària (11,7%). Per la seva banda, les accions dirigides a treballadors ocupats s'han desenvolupat en un 68,4% dins l'àrea de serveis socioculturals i a la comunitat.

Quadre 29. Participants en accions formatives per famílies professionals i modalitats de formació, any 2014

Família professional	Accions formatives desocupats	Col·lectius vulnerables	Treballadors ocupats	Programes ocupació-formació
Activitats físiques i esportives	456			
Administració i gestió	1.542	467		
Agrària	864	223		127
Comerç i màrqueting	665	233		
Edificació i obra civil	54	11		20
Electricitat i electrònica	287			
Energia i aigua	243	27		
Fabricació mecànica	129			
Hoteleria i Turisme	4.269	245		17
Imatge i so	250	139		
Imatge personal	562			
Indústries alimentàries	42			
Informàtica i comunicacions	22			
Instal·lació i manteniment	167	76		
Marítimopesquera	303		60	10
Sanitat	60	8		
Seguretat i medi ambient	342	51	18	
Serveis socioculturals i a la comunitat	1.860	138	169	29
Tèxtil, confecció i pell		67		10
Transport i manteniment de vehicles	535	226		
Total	**12.652**	**1.911**	**247**	**213**

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Promoure una ràpida reinserció de les persones en el mercat laboral és un dels principals objectius de les polítiques d'ocupació. Així, la taxa d'inserció laboral fa referència al nombre d'alumnes que formalitzen un contracte de treball durant els 6 mesos següents a la finalització de l'acció formativa. En el 2014 la taxa d'inserció total es va situar en el 50,6% en els cursos sense certificat de professionalitat i en el 45,2% en les accions que condueixen a un certificat de professionalitat.

D'altra banda, les estadístiques de la Fundació Estatal per a la Formació en l'ocupació informen de la formació realitzada mitjançant les convocatòries estatals de subvenció de plans de formació d'oferta dirigits prioritàriament a treballadors ocupats. En el 2015 varen realitzar formació bonificada 13.546 empreses amb activitat principal a les Illes Balears, 29,8 % de les empreses beneficiàries potencials de les bonificacions a la formació. El nombre de treballadors formats amb centre de treball a Balears ascendeix a 70.754. Així, la taxa de cobertura dels participants respecte respecte als assalariats del sector privat se situa en el 26,6 %.

3.5.6.- Els joves que no estudien ni treballen (NI-NIS)

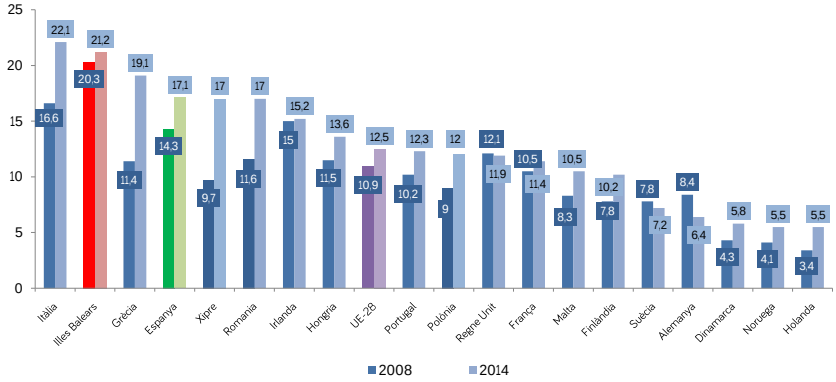
La situació laboral de la població de 15 a 24 anys s'ha agreujat en els darrers deu anys de forma preocupant. El 2015 la taxa d'ocupació dels menors de 25 anys del conjunt d'Espanya se situa en el 20,0%, la qual cosa suposa que s'ha reduït a més de la meitat des del 2006 (43,3%). En el cas de les Balears ha passat del 51,5% al 26,1%. Paral·lelament, la taxa d'atur juvenil ha seguit un ritme ascendent fins el 2013 en el conjunt nacional i afecta al 48,3% de la població activa en el 2015, mentre que el 2006 no afectava ni la cinquena part. A les Illes Balears l'increment és també molt significatiu, tenint en compte que es partia d'una taxa d'atur del 13,4% en el 2006 i va arribar al 48,9% en el 2012, per baixar fins al 42,2% en el 2015.

Tradicionalment, l'anàlisi del mercat de treball es fa mitjançant la taxa d'ocupació i la taxa d'atur, entre d'altres. Ara bé, corrents actuals de pensament consideren que, pel que fa als joves, la informació presentada així no inclou la diversitat de situacions que els envolten. Per intentar apropar l'anàlisi a la realitat dels joves es varen començar a descriure nous conceptes i indicadors. Un dels més coneguts és el que fa referència als ni-nis, en anglès NEET (*not in employment, education or training*). El 2010, la Unió Europea va acordar definir-lo i calcular-lo amb l'objectiu de facilitar la comparació de dades entre els diferents estats membres.[11] Així les coses, es consideren ni-nis els joves que ni estudien ni treballen ni reben cap tipus de formació.

Les dades de l'Eurostat del 2014 mostren que hi ha 4.451.600 ni-nis a la Unió Europea, és a dir, el 12,5 % dels joves de 15 a 24 anys es poden incloure en aquesta classificació. La xifra augmenta fins al 17,1 % a Espanya i fins al 21,2 % a les Illes Balears. Com s'observa en el gràfic 18, la taxa de les Illes és la segona més alta de les representades, només darrere d'Itàlia.

[11] *NEETs-Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe.* Fundació Europea per a la Millora de les Condicions de Vida i de Treball. Luxemburg, 2012.

Gràfic 18. Percentatge de joves de 15 a 24 anys que no estudien ni treballen als principals països de la UE-28 (2008-2014)

Font: OTIB a partir de dades de l'Eurostat.

En termes generals en tots els països de la Unió Europea han augmentat les xifres de joves que ni estudien ni treballen ni reben cap tipus de formació respecte al 2008, tret d'alguns casos aïllats. Tanmateix, l'increment d'aquests joves ha estat més marcat a Itàlia, Grècia o Espanya (on passa del 14,3 % el 2008 al 17,1 % el 2014) i a les Illes Balears (on passa del 20,3 % al 21,2 % en aquest període de temps). De fet, l'any 2006 el percentatge de ni-nis sobre el total de joves era pràcticament el mateix en els tres territoris (11,8%). I és a partir del 2007 i 2008, coincidint amb l'inici de la greu recessió econòmica quan el percentatge de joves que ni estudien ni treballen es dispara de forma alarmant en el conjunt d'Espanya i en el cas de les Illes Balears.

El Programa de Garantia Juvenil és una iniciativa europea que pretén facilitar l'accés als joves al mercat de treball i va dirigit a joves menors de 30 anys que no estudien ni treballen i es troben allunyats del mercat de treball. Al quadre 30 es presenten les dades de joves ni-ni de les Illes Balears entre 16 i 29 anys que en el 2015 suposaven 36.090 joves, un 21% sobre el total de població d'aquesta franja d'edat. Respecte al 2008 ja s'observa un descens de la xifra, si bé el que s'ha donat és sobretot un descens del total de població de 16 a 29 anys (-15,0%), atès que el percentatge de ni-nis del 2015 es troba per sobre del 2008. Una vegada més es confirma que l'increment de ni-nis es troba molt lligat al fort augment que ha experimentat l'atur juvenil durant els anys de crisi econòmica i no tant per l'evolució de la inactivitat.

Quadre 30. Evolució de la població de 16 a 29 anys que ni estudia ni treballa ni rep cap tipus de formació segons la situació laboral a les Illes Balears (2008-2015)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aturats	20.489	26.843	32.537	28.296	32.424	26.080	24.090	21.725
Inactius	19.448	16.140	12.441	15.279	13.745	13.688	17.454	14.365
Total NI-NIS	**39.937**	**42.983**	**44.978**	**43.575**	**46.169**	**39.768**	**41.544**	**36.090**
Total població 16 a 29 anys	201.626	198.852	191.854	185.174	180.473	176.770	173.663	171.454
% ni-nis sobre total	19,8%	21,6%	23,4%	23,5%	25,6%	22,5%	23,9%	21,0%

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

Pel que fa al perfil sociodemogràfic dels ninis de les Illes Balears i segons les dades del 2015, els homes representen el 53,8 % del total de joves que ni estudien ni treballen. Pel que fa a l'edat, el 47,6% tenen entre 25 i 29 anys, el 34,7% entre 20 i 24 anys i el 17,7% restant entre 16 i 19 anys. El 27,4% són de nacionalitat estrangera. Finalment, pel que fa al nivell d'estudis el 69,6% d'aquests joves ha assolit com a màxim fins a la primera etapa d'educació secundària, el 10,0% té estudis de batxillerat, el 10,3% ha realitzat formació professional de grau mitjà i el 10,1% restant té estudis superiors.

En definitiva, els joves són un dels col·lectius que més ha patit els efectes de la crisi econòmica, i el significatiu increment de joves que ni estudien ni treballen posa de manifest la greu situació laboral dels joves, que pot tenir com a conseqüència una forta desconnexió del mercat de treball i d'exclusió social a llarg termini

3.6- Condicions de treball i relacions laborals

3.6.1.- Precarietat laboral

3.6.1.1.- La temporalitat contractual

Si bé com s'ha vist durant els anys de crisi econòmica es varen destruir molts de llocs de treball un dels indicadors que varen presentar una millora fou la taxa de temporalitat que va passar de xifres properes al 30% al 24,1% en el 2012. Aquest fet es deu a que els primers treballadors en perdre el seu lloc de feina foren els temporals, fet que va fer baixar la taxa. En canvi, l'augment de l'ocupació ha anat acompanyat amb un increment de les taxes de temporalitat, que el 2015 es va situar novament en el 26,5%, per sobre la del conjunt nacional (25,1%). La taxa de temporalitat és especialment elevada entre el col·lectiu masculí (29,7%), els joves menors de 25 anys (72,4%) i els treballadors de la construcció (52,7%). Així un de cada quatre treballadors de les Illes Balears té un contracte temporal, que en el cas dels joves la ràtio s'eleva a 7 de cada 10.

Quadre 31. Evolució de la taxa de temporalitat a Espanya i les Illes Balears per sexe i edat (2006-2015)

ANYS	ILLES BALEARS						ESPANYA					
	TOTAL	SEXE		EDAT			TOTAL	SEXE		EDAT		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 45 anys	46 i més anys		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 45 anys	46 i més anys
2006	33,5	32,7	34,6	67,5	32,7	19,8	34,0	32,0	36,6	66,0	35,2	18,3
2007	29,1	30,5	27,4	60,0	29,1	16,3	31,6	30,5	32,9	62,7	32,7	17,4
2008	28,7	30,4	26,8	59,4	29,5	15,7	29,1	27,4	31,2	59,2	30,5	16,3
2009	25,1	25,9	24,1	51,7	25,5	15,6	25,2	23,6	27,2	55,7	27,1	14,0
2010	26,0	27,6	24,3	59,4	27,7	14,7	24,7	23,6	26,1	58,4	26,8	14,0
2011	26,9	26,8	26,9	59,5	29,1	15,3	25,1	24,0	26,5	61,2	27,9	14,0
2012	24,1	24,5	23,7	56,9	24,9	16,3	23,4	22,0	24,9	62,2	26,4	12,9
2013	25,1	25,3	24,8	58,5	26,8	15,8	23,1	22,2	24,1	64,7	26,2	13,1
2014	25,9	28,4	23,4	69,8	27,5	16,4	24,0	23,5	24,5	69,1	27,1	13,8
2015	26,5	29,7	23,1	72,4	28,7	15,7	25,1	25,1	25,2	70,4	28,6	14,6

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

De la mateixa manera les dades de la Tresoreria General de la seguretat social a partir de l'afiliació per tipus de contracte indiquen com els primers anys de crisi econòmica (entre 2007 i 2009) els treballadors amb contracte temporal (-24,7%) varen patir una major caiguda que els treballadors amb contracte indefinit (-1,6%). Ja a partir del 2011 quan els efectes de la crisi es varen estendre a tots els sectors i col·lectius els treballadors amb contracte indefinit comencen a presentar descensos interanuals lleugerament superiors als treballadors temporals. I és a partir del 2013, quan es comença a reactivar l'ocupació, quan els treballadors amb contracte temporal presenten un major increment, que és molt més suau entre els que tenen un contracte de caire indefinit. D'altra banda, el nombre de treballadors amb contracte fixo discontinu no ha deixat de créixer des del 2007, arribant a tenir un creixement acumulat entre 2006 i 2015 del 54,8%.

Quadre 32. Evolució de l'afiliació al règim general de la seguretat social per tipus de contracte i jornada a les Illes Balears (2006-2015)

Tipus de contracte i jornada	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Indefinits jornada completa	139.632	149.919	152.703	145.449	138.351	131.031	123.629	118.628	117.913	121.923
Indefinits jornada parcial	20.102	22.535	23.678	24.302	24.592	24.921	25.111	26.476	27.339	28.344
Indefinits fixos discontinus	28.861	30.095	31.000	32.123	33.699	34.628	35.860	38.096	41.372	44.689
Temporals jornada completa	109.043	107.684	96.373	74.943	69.607	65.352	60.308	60.139	65.187	75.467
Temporals jornada parcial	27.759	25.579	25.353	25.342	26.870	28.933	30.549	32.616	33.605	34.123
No consta	7.203	6.977	7.519	8.324	7.662	8.125	7.685	6.802	7.713	8.238
Total	**332.600**	**342.789**	**336.625**	**310.481**	**300.781**	**292.989**	**283.142**	**282.757**	**293.130**	**312.783**

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Pel que fa als nous contractes de treball registrats a les oficines del SOIB les dades del 2015 indiquen que l'11,8% varen ser de caire indefinit, front al 88,2% de temporals. Aquests valors es mantenen en el temps, si bé en el 2008 el percentatge de contractació indefinida assolia el 13,6%. Entre 2006 i 2009 la contractació va patir una forta davallada (-29,8%), que va ser lleugerament més intensa entre els indefinits (-34,3%) que entre els temporals (-29,2%). A partir del 2011 va començar a incrementar-se la contractació, donant-se fins al 2013 un major increment entre els contractes temporals, si bé en el 2014 es dóna un major increment entre els indefinits. S'ha de remarcar novament l'empenta de la modalitat contractual fixa discontínua que experimenta sobretot en els dos darrers anys un fort creixement.

És interessant analitzar la durada dels contractes, atès que la qualitat de l'ocupació difereix si el contracte té una durada de sis mesos o superior, o bé si el contracte només es formalitza per uns dies. Malgrat l'increment de la contractació registrada, es detecta un fort augment dels contractes de poca durada i fins i tot de molt poca durada. Així, els contractes inferiors a un mes representen en el 2015 el 41,6% del total de contractes de durada determinada, quan en el 2007 representaven el 28%. En el quadre es detalla l'evolució de la durada (en mesos) dels contractes de durada determinada. S'observa com entre 2008 i 2015 els únics contractes que experimenten un increment són els de durada inferior a un mes, que pugen un 50%, mentre que cau la contractació en la resta de durades.

Quadre 33. Evolució dels contractes temporals de durada determinada segons durada a les Illes Balears (2005-2015)

Contractes per durada	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<1	74.428	78.299	75.470	69.347	67.162	70.323	73.071	77.316	91.571	104.000	118.797
1 a 3	99.879	108.396	108.858	90.904	68.659	69.714	71.236	68.855	72.322	78.120	87.156
3 a 6	72.983	68.659	66.975	58.236	43.140	44.725	48.469	46.249	50.971	55.824	63.180
6 a 12	14.876	15.942	16.000	14.343	10.180	9.989	10.946	11.402	11.813	12.745	15.061
Més de 12 mesos	1.453	1.671	2.316	2.353	1.901	1.649	1.296	1.420	864	1.145	1.047
TOTAL	**263.619**	**272.967**	**269.619**	**235.183**	**191.042**	**196.400**	**205.018**	**205.242**	**227.541**	**251.834**	**285.241**

Font: OTIB a partir de dades deL SOIB

3.6.1.2.- La parcialitat contractual

Un altre aspecte a analitzar és la parcialitat de la relació contractual dels treballadors de les Illes Balears. La llei determina que els contractes a temps parcial són aquells en que la jornada és inferior en nombre d'hores al dia, la setmana, el mes o l'any, a la d'un contracte a temps complet comparable. Aleshores, la taxa de parcialitat ve donada per la relació entre els treballadors amb contracte a temps parcial respecte al total de persones ocupades. Com es pot observar a la sèrie presentada en el quadre la taxa de parcialitat de les Illes Balears és inferior a la d'Espanya, i en ambdós casos inferior a la parcialitat de la mitjana de la Unió Europea. Aquest fet es dóna a tota la sèrie històrica, si bé s'observa un augment de les taxes de parcialitat des de l'any 2012, assolint l'any 2014 el 14,1% a les Illes Balears front al 9,9% que es donava en el 2008.

Quadre 34. Evolució de la taxa de parcialitat a l'UE-28, Espanya i Illes Balears (2006-2015)

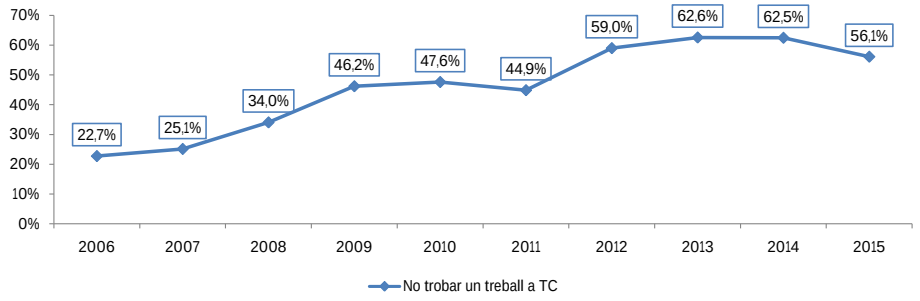
ANYS	UNIÓ EUROPEA-28			ESPANYA			ILLES BALEARS		
	TOTAL	SEXE		TOTAL	SEXE		TOTAL	SEXE	
		Homes	Dones		Homes	Dones		Homes	Dones
2006	18,0	7,7	31,0	11,8	4,4	22,6	10,3	3,9	19,0
2007	18,1	7,7	31,0	11,6	4,1	22,2	10,1	4,0	18,6
2008	18,2	7,8	30,9	11,8	4,2	22,0	9,9	3,6	18,2
2009	18,7	8,3	31,3	12,5	4,9	22,4	11,3	4,7	19,3
2010	19,2	8,7	31,9	13,0	5,3	22,7	11,8	6,7	17,9
2011	19,5	9,0	32,1	13,6	5,9	22,9	12,7	6,6	19,9
2012	20,0	9,4	32,5	14,5	6,6	23,9	14,5	7,4	23,1
2013	20,4	9,8	33,0	15,8	7,8	25,3	13,7	8,3	20,2
2014	20,4	9,9	32,8	15,9	7,8	25,6	14,1	7,1	22,0
2015	20,4	10,0	32,7	15,7	7,9	25,2	14,1	7,0	22,3

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE) i EUROSTAT

El perfil del treballador amb contracte a jornada parcial és clarament femení (22,3%). La taxa dels homes en el 2015 a Balears fou del 7%, el que suposa que la taxa femenina triplica a la masculina, circumstància que també es dóna en el conjunt d'Espanya i de la Unió Europea, on 1 de cada 3 dones treballa a temps parcial. La raó cal cercar-la en les polítiques de conciliació familiar que recauen majoritàriament en les dones, amb tots els perjudicis que comporta per les seves trajectòries professionals. Per edat, la major incidència del treball a temps parcial es dóna en el grup més jove, els menors de 25 anys, que de mitjana en el 2015 presenten una taxa de parcialitat del 34,6%. Respecte del 2009 (21,5%) aquest grup ha patit un increment de 13,1 punts percentuals.

L'enquesta de població activa permet analitzar els motius pels quals es treballa a temps parcial. D'aquestes dades es desprèn que la major part de les persones que es troben treballant a jornada parcial ho fan perquè no han trobat un lloc de feina a jornada completa. En el 2015 la taxa de parcialitat involuntària es situa en el 56,1%. Aquesta taxa ha experimentat un fort augment des del començament de la crisi econòmica, atès que ha passat del 25,1% en el 2007 a superar el 60 per cent durant els anys 2013 i 2014. La taxa de parcialitat involuntària és, en canvi, molt inferior en el conjunt de la Unió Europea, un 35% per als homes i un 25,4% en el cas de les dones en el 2014.

Gràfic 19. Evolució de la parcialitat involuntària a les Illes Balears (2006-2015)

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE).

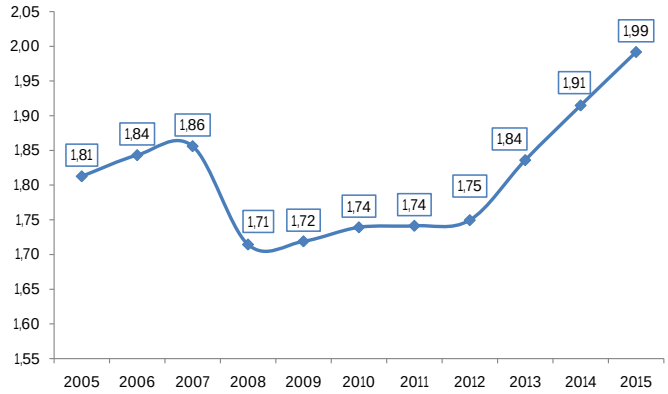
La Tresoreria general de la seguretat social proporciona dades d'afiliació per tipus de contracte (vegeu quadre 32). El nombre de total de treballadors d'alta a la seguretat social amb un contracte a jornada parcial a les Illes Balears fou de 62.467, un 20% del total de treballadors del règim general. Si es comparen les dades de 2015 amb les del 2006,

s'observa com els afiliats amb contracte a temps parcial s'han incrementat un 30,5%, mentre que els que tenen un contracte jornada completa han patit una davallada del 20,6% en el mateix període.

De la mateixa manera els nous contractes registrats al SOIB evidencien aquesta tendència del creixement de treballadors a jornada parcial. El 2015 es varen registrar a les Illes Balears 157.959 nous contractes amb jornada a temps parcial, fet que suposa un 35,3% del total dels contractes registrats. Així, s'ha passat del 20,5% a l'actual 35,3% en els darrers deu anys i és de fet durant els pitjors anys de la crisi econòmica quan aquest tipus de contractació ha assolit els majors percentatges. A més, el nombre de contractes amb una jornada d'una o dues hores diàries augmenta també de forma notable des del 2011, fins al punt que l'any 2013, el 30% del total de contractació a temps parcial era per unes jornades igual o inferiors a les dues hores diàries.

D'altra banda, l'índex de rotació ve donat pel quocient entre el nombre de contractes d'un període i les persones contractades. En el 2015 es situa en l'1,99 contractes per persona contractada. Aquesta xifra és la més alta de tota la sèrie estudiada (des del 2005). Entre els anys 2007 i 2008 es dóna un fort descens, probablement per la caiguda del nombre total de contractes a conseqüència de la recessió econòmica. En canvi, la incipient recuperació econòmica sembla que porta associat un increment en el volum de contractes registrats, però com s'ha vist de menor durada, fet que repercuteix en un augment de la rotació laboral.

Gràfic 20. Evolució de l'índex de rotació laboral (contractes temporals/persones contractades), Illes Balears (2005-2014)

Font: OTIB a partir de les dades del SOIB.

3.6.1.3.- Les hores treballades

L'any 2015 el nombre d'ocupats (no empresaris) es va incrementar en un 6,9% respecte al 2011, segons les dades de l'enquesta de població activa. Aquest augment s'atribueix sobretot als treballadors amb jornades inferiors a 30 hores setmanals (26,2%), atès que entre els que afirmen treballar més de 30 hores setmanals de forma habitual augmenta de forma més discreta (2,7%). De fet, 6 de cada 10 nous ocupats entre 2015 i 2011 treballa de forma habitual menys de 30 hores setmanals.

D'altra banda, si es mira amb més detall el que creix de forma més suau són els ocupats que declaren treballar entre 31 i 42 hores (2,4%), atès que augmenta de forma significativa els que declaren treballar habitualment 43 i més hores setmanals (6,2%). L'any 2015 hi havia prop de 32.000 ocupats no empresaris que realitzaren de mitjana prop de 50 hores setmanals, és a dir, realitzaren

hores extres il·legals. Si es comptabilitzen totes les hores extres il·legals d'aquests treballadors es computen més de 6.000 llocs de feina equivalents a jornada completa (40 hores setmanals). En termes d'evolució es dóna un descens en el còmput total d'hores treballades en relació al 2013 i 2014, quan els treballadors equivalents en temps complets s'aproximaven o fins i tot superaven els 9.000.

Quadre 35. Ocupats no empresaris amb jornades habituals de 43 i més hores, total hores treballades, jornada habitual mitjana setmanal (en hores) i treballadors equivalents a temps complet a les Illes Balears (2005-2015)

	Ocupats	Hores treballades	Jornada habitual mitjana (hores)	Treballadors equivalents a temps complet
2005	57.658	2.958.542	51,31	13.423
2006	69.047	3.471.476	50,28	14.288
2007	70.360	3.525.083	50,10	14.249
2008	51.065	2.574.620	50,42	10.747
2009	37.454	1.907.415	50,93	8.359
2010	35.574	1.806.501	50,78	7.810
2011	29.368	1.483.477	50,51	6.251
2012	29.062	1.483.762	51,06	6.579
2013	40.114	2.057.157	51,28	9.309
2014	38.766	1.983.510	51,17	8.883
2015	31.195	1.553.754	49,81	6.089

Font: OTIB a partir de dades de l'EPA (INE)

En definitiva, els millors resultats d'algunes dades macroeconòmiques i del mercat de treball no ha implicat una veritable millora de les condicions laborals del mercat de treball. Els indicadors de temporalitat, parcialitat i les hores treballades mostren com la incipient recuperació de les xifres d'ocupació amaguen majors taxes de temporalitat, una major rotació laboral, treballs a jornada parcial indesitjada, contractes de molt curta durada i hores extres il·legals, que a més impliquen salaris més baixos i pitjors condicions laborals.

3.6.2.- Els costs laborals

Les Illes Balears presenta el 2015 un cost salarial mensual mitjà de 1.782,7 €, valor un 6,3 % per sota de la mitjana nacional (1.902,4 €) i se situa en la setena posició entre les comunitats autònomes amb majors costs. Tanmateix, el valor de 2015 és el més alt a les Balears des de l'any 2011. En termes d'evolució, entre els anys 2000 i 2008 s'observa un increment molt considerable del cost salarial influenciat per l'expansió econòmica, que assoleix el 45,1 % a les Illes i el 34,8 % a Espanya. En canvi, entre el 2008 i el 2015, aquest augment és més discret (5,1 % i 5,7 %, respectivament), perquè reflecteix els efectes de la recessió i els descensos experimentats entre el 2012 i el 2014. Així, el cost salarial total manté una tònica descendent a partir de l'any 2009 i arriba a romandre més d'un any amb variacions negatives. La taxa interanual toca fons a final del 2012 i des d'aleshores comença a créixer fins arribar al 2015, quan novament torna a presentar increments salarials. Tot i això, el salari mitjà a les Illes Balears es troba per davall dels nivells nacionals i la diferència en els trimestres de temporada alta és cada vegada més intensa.

Si es desagrega el cost salarial per sector econòmic segons l'Enquesta trimestral de cost laboral, es repeteix la mateixa distribució al llarg del temps. El cost salarial més alt és el recollit per la indústria (1.910,1 € en 2015), seguit pels serveis (1.790,2 €) i la construcció (1.621,1 €). Els salaris més baixos de la cons-

trucció troben una explicació en el fet de que és un sector amb una gran part de mà d'obra poc qualificada i, per tant, amb salaris més baixos. En canvi, la indústria compta amb una part dels treballadors més especialitzats que reben un salari més alt.

Els anys de crisi econòmica han afectat a la productivitat per hora, atès que el valor real del PIB ha caigut a un ritme més suau que el nombre d'hores treballades, tal com s'ha comentat anteriorment. Aquesta evolució dispar ha incrementat la ràtio de productivitat fins a un 13% en set anys. En canvi, el cost salarial per hora treballada es troba al 2015 en uns nivells semblants als del 2011. Al quadre 36 s'observa el descens experimentat a les Illes Balears en el cost per hora treballada, a partir del 2012, per situar-se ja en el 2015 (13,21€) al nivell del 2011 (13,23€). En el conjunt d'Espanya també es va donar aquesta circumstància, si bé de manera més suau, situant-se en el 2015 en els 14,75€ per hora treballada, un 11,7% per sobre de les Illes Balears.

Quadre 36. Evolució del cost salarial total per hora treballada per comunitat autònoma (2008-2015)

Comunitat autònoma	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Andalusia	12,27	13,02	13,06	13,36	13,27	13,19	13,27	13,44
Aragó	13,19	13,75	13,90	13,86	13,98	13,99	14,18	14,45
Astúries	13,44	14,27	14,42	14,54	14,24	14,61	14,78	14,87
Illes Balears	**12,47**	**12,83**	**13,09**	**13,23**	**12,92**	**12,99**	**13,14**	**13,21**
Illes Canàries	10,98	11,48	11,44	11,74	11,69	11,91	12,13	12,31
Cantàbria	12,49	12,98	13,12	13,38	13,12	13,18	13,40	13,42
Castella-la Manxa	11,52	12,49	12,47	13,09	12,94	12,98	13,19	12,93
Castella i Lleó	12,51	13,21	13,29	13,54	13,43	13,34	13,30	13,60
Catalunya	14,49	15,10	15,32	15,65	15,72	15,71	15,44	15,64
Com. Valenciana	11,83	12,46	12,72	13,07	13,12	12,99	13,00	13,14
Extremadura	10,86	11,65	11,97	12,33	12,25	11,96	12,28	12,39
Galícia	11,50	12,05	12,42	12,59	12,29	12,57	12,50	12,60
Madrid	15,30	16,00	16,07	16,42	16,45	16,62	17,00	17,29
Múrcia	11,85	12,96	13,28	13,27	13,28	13,05	13,18	13,14
Navarra	14,75	15,43	15,58	15,90	15,60	15,52	15,60	15,69
País Basc	16,50	17,40	17,61	17,65	18,08	18,37	18,02	18,09
La Rioja	12,63	13,42	13,60	13,81	13,89	14,12	13,77	13,93
Total nacional	**13,33**	**14,04**	**14,20**	**14,50**	**14,49**	**14,54**	**14,59**	**14,75**

Font: OTIB a partir de dades de l'ETCL (INE)

Al quadre 37 s'analitza l'evolució del cost salarial respecte del pactat en els convenis i de la taxa d'inflació. Així es pot observar com ha variat la relació d'aquests indicadors durant els anys recollits al quadre. A les Illes, fins a l'any 2009 l'augment salarial superava la taxa d'inflació, fet que va permetre mantenir el nivell adquisitiu. Entre el 2010 i el 2013 la inflació supera l'increment salarial. Aquest fet és una conseqüència de la crisi, que ha portat una reducció dels salaris. Al mateix temps, també implica una disminució del poder adquisitiu del treballadors per l'increment de la inflació. Els dos darrers anys, 2014 i 2015, una vegada iniciada la recuperació, els augments dels costs salarials tornen a ser superiors que la inflació, que fins i tot assoleix xifres negatives en 2015.

Quadre 37. Evolució de l'augment salarial pactat, l'augment del cost salarial i la taxa d'inflació* a les Balears i Espanya (2005–2015)

Any	ILLES BALEARS			ESPANYA		
	Augment salarial pactat (%)	Augment del cost salarial (%)	Taxa inflació	Augment salarial pactat (%)	Augment del cost salarial (%)	Taxa inflació
2005	3,9	4,6	3,1	4,0	2,5	3,4
2006	3,4	5,9	3,5	3,6	4,8	3,5
2007	3,7	3,7	2,7	4,2	4,0	2,8
2008	4,5	5,4	3,8	3,6	5,1	4,1
2009	1,6	3,3	-0,2	2,3	3,2	-0,3
2010	1,9	1,0	1,7	2,2	0,9	1,8
2011	3,4	0,1	2,9	2,3	1,0	3,2
2012	0,7	-1,6	2,5	1,2	-0,6	2,4
2013	0,6	-0,5	1,6	0,5	0,0	1,4
2014	1,1	1,0	0,2	0,6	-0,1	-0,2
2015	0,7	1,8	-0,1	0,7	1,1	-0,5

Nota: (*) IPC base 2011=100.

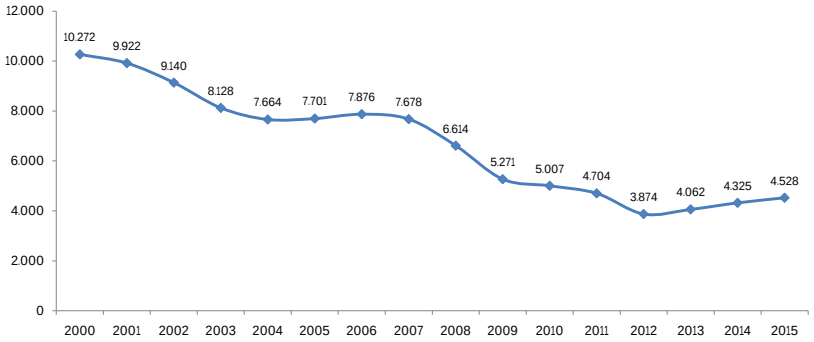
Font: OTIB a partir de dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, ETCL i IPC (INE)

3.6.3.- La sinistralitat laboral

La sinistralitat laboral és, sens dubte, l'element estructural de la qualitat del mercat de treball amb una major divergència respecte de la mitjana estatal. Les darreres dades disponibles de sinistralitat per comunitat autònoma mostren com les Illes Balears presenten en el 2015 un índex d'incidència de 4.528 accidents per cada cent mil afiliats amb les contingències cobertes, un valor molt superior a la mitjana estatal (3.190). De fet, les Illes Balears és una vegada més la comunitat autònoma amb l'índex d'incidència més elevat. La desagregació dels d'accidents en funció de la seva gravetat mostra que aquesta diferència entre les Balears i l'Estat s'explica sobretot pels accidents lleus (amb un pes del 99 % sobre el total d'accidents), que registren a les Illes Balears un índex de 4.499, quan la mitjana estatal és de 3.162. En canvi, l'índex d'incidència dels accidents greus (26), tot i que per damunt de la mitjana (23,8), no és ni de bon tros l'índex més alt de l'estat i el dels accidents mortals (2,5) es troba per davall de la mitjana estatal (3,6).

Des d'una perspectiva temporal, cal esmentar la tendència a la reducció dels índexs (vegeu el gràfic 21), si bé entre 2004 i 2007 es va produir un cert estancament per tornar al camí de la reducció a partir del 2008, fet que es dóna fins al 2012, quan es torna produir un canvi de tendència i l'índex torna a remuntar de forma gradual fins a la darrera dada disponible (2015). Tanmateix, aquest índex és el resultat de la comparació de dos indicadors: afiliats amb contingències cobertes i nombre d'accidents. En aquest sentit, mentre que la sèrie de persones afiliades presenta un perfil creixent fins l'any 2007 i, la posterior caiguda a conseqüència de la crisi econòmica, la d'accidentalitat no segueix un patró homogeni i marcat per la recessió econòmica, atès que es redueix entre el 2001 i el 2004 i torna a remuntar fins al 2007. L'any 2008, en canvi, mostra una notable caiguda que es manté fins al 2012, any en què torna a pujar, per tancar el 2015 amb 16.329 accidents, amb baixa, en jornada laboral.

Gràfic 21. Evolució de l'índex d'incidència de la sinistralitat laboral a les Illes Balears (2000-2015)

Font: OTIB a partir de dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social

Per sexe, els homes patiren el 66,0 % del total d'accidents l'any 2015, mentre que les dones acumularen el 34,0 % restant. En ambdós sexes, la gran majoria foren de caràcter lleu (99,1 % per als homes i 99,8 % per a les dones). Tots els accidents mortals (9) del 2015 els varen patir els homes.

Per sectors i segons les dades acumulades del 2015, registraren el major nombre d'accidents els sectors dels serveis (11.694 accidents, o sigui, un 71,6 %) i de la construcció (2.750 accidents, un 16,8 %), si bé tots reflecteixen una millora respecte del 2008, sobretot a la construcció (-58,5%). Pel que fa als índexs d'incidència (vegeu quadre 38), s'observa com la construcció segueix presentant el major patró de sinistralitat, malgrat el descens experimentat entre 2012 i 2013. El segueix el sector de la indústria (7.739 incidències per 100.000 afiliats), que també va experimentar un fort descens a partir de l'any 2009, si bé en el 2015 presenta una tendència ascendent. Per la gravetat dels accidents destaquen, els índexs dels mortals dels sectors de l'agricultura (35,6, amb dos accidents mortals) i de la construcció (22,1, amb sis accidents mortals), seguits a gran distància, dels serveis (0,3, amb un accident mortals) i, finalment la indústria on en el 2015 no es dóna cap accident amb resultat de mort. En el cas dels accidents greus, és novament la construcció la que encapçala el rànquing (117,8 incidències per 100.000 afiliats), seguit en aquest cas per la indústria (74), l'agricultura (35,6) i finalment el sector dels serveis (15,7).

Quadre 38. Índex d'incidència dels accidents de treball per sectors econòmics a les Illes Balears (2007-2015)

Anys	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
2007	5.484,2	12.695,2	16.652,9	5.903,4
2008	6.672,0	11.017,7	14.549,3	5.425,4
2009	6.009,0	8.543,3	10.865,4	4.403,2
2010	5.819,9	7.982,4	9.559,8	4.345,0
2011	6.022,7	7.661,5	9.251,3	4.190,1
2012	6.026,6	6.482,3	7.968,3	3.477,7
2013	5.664,2	6.598,1	8.501,6	3.671,7
2014	5.966,2	6.671,1	9.311,5	3.944,5
2015	5.604,9	7.738,7	10.120,6	3.986,0

Font: OTIB a partir de dades de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral i de la TGSS

Finalment, per illes comentar que durant el 2015 la distribució dels accidents va ser la següent: Mallorca amb 12.855 accidents aglutina el 78,7% del total dels accidents de les Balears, a Menorca es registraren 942 accidents que suposa el 5,8% del total i les Pitiüses amb 2.464 accidents concentren el 15,1% restant. Tanmateix és l'índex d'incidència el que permet comparar els tres territoris, essent a les Pitiüses (5.696 accidents per 100.000 treballadors amb les contingències cobertes) on es dóna la major incidència, seguit de Mallorca (4.325) i Menorca (4.204).

3.6.4.- Els convenis col·lectius

Les dades relatives a la negociació col·lectiva les presenta el Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social. Aquesta informació comprèn informació relativa als convenis, als treballadors afectats, a les variacions salarials i a les jornades pactades, entre d'altres. A les Illes Balears els convenis col·lectius que ocupen a la major part de la població ocupada són el de l'hostaleria (agrupa aproximadament a una quarta part dels treballadors de les Illes), el comerç (afecta a unes 50.000 persones, i s'ha començat a negociar en gener del 2016) i el del transport discrecional.

Segons les dades avançades, fins al desembre de 2015, a les Illes se subscriuen un total de 64 convenis col·lectius. D'aquests 55 són d'empresa i afecten 6.197 treballadors i els altres 9 corresponen a un àmbit superior, afectant a 189.520 treballadors. En el conjunt d'Espanya es subscriuen 4.460 convenis que afecten a més de 7,8 milions de treballadors. El quadre 39 mostra l'evolució dels convenis col·lectius de les Illes Balears entre el 2008 i el 2015, mostrant tant el total de convenis, com la desagregació segons si són d'empresa o si són d'àmbit superior a l'empresa. A partir del 2011 es dona un descens en el nombre de convenis col·lectius subscrits a les Illes Balears, sobretot en els convenis d'empresa. Aquest descens també es dóna en el nombre de treballadors afectats (una caiguda del 24,4% respecte al 2012). És en el 2013 quan la caiguda de registres de convenis toca sostre, amb una forta caiguda tant en el nombre de convenis, com sobretot en el nombre de treballadors afectats (del 41,2% respecte al 2008) per ja en el 2014 tornar a remuntar i superar la xifra dels 200 mil treballadors.

Quadre 39. Evolució dels convenis col·lectius de les Illes Balears per tipus (d'empresa i d'altres àmbits) (2008-2015)

ILLES BALEARS	TOTAL CONVENIS				CONVENIS D'EMPRESA		CONVENIS D'ÀMBIT SUPERIOR A LA EMPRESA	
	Convenis	Empreses	Treballadors	Var. Salarial (%)	Convenis	Treballadors	Convenis	Treballadors
2008	89	51.295	248.796	4,50	69	9.065	20	239.731
2009	87	50.764	245.416	1,61	70	8.110	17	237.306
2010	76	50.068	241.117	1,85	61	6.317	15	234.800
2011	63	20.464	182.365	3,38	50	5.459	13	176.906
2012	66	38.805	188.800	0,73	53	4.978	13	183.822
2013	61	19.135	146.294	0,88	48	5.885	13	140.409
2014	74	29.126	204.316	0,57	62	6.848	12	197.468
2015	64	27.816	195.717	0,64	55	6.197	9	189.520

Font: OTIB a partir de dades del Ministeri d'ocupació i Seguretat Social.

El grau de cobertura dels convenis col·lectius en el 2015 (indicador que relaciona el total de treballadors afectats per convenis autonòmics amb el total de treballadors afiliats a la Seguretat Social) és del 45,3%, si bé la dada de treballadors afectats per convenis col·lectius és encara provisional. L'evolució del grau de cobertura mostra com a partir de

l'any 2011 cau de forma notable, donant-se en el 2013 la menor taxa de cobertura (36,8%) de tota la sèrie històrica. L'any 2008 la taxa de cobertura es situava en el 55 % i durant el 2009 i 2010 va fins i tot situar-se per sobre del 58%. Posteriorment, en el 2014 creix novament per situar-se aprop del 50%.

Pel que fa a l'augment salarial pactat es fa palès la forta caiguda que han experimentat entre el 2015 i el 2008. En aquest període, la variació salarial dels treballadors és negativa al conjunt de convenis (-3,85 p. p. menys), i alhora als convenis d'empresa (-3,04 p. p.) i als d'altres àmbits (-3,90 p. p.). Per tant, tot i que en el darrer any han crescut en el conjunt de convenis (0,64 %), les xifres posen de manifest una altra vegada la pèrdua de poder adquisitiu que pateixen els treballadors en els darrers anys.

3.6.5.- Regulació de l'ocupació

La regulació de l'ocupació es troba molt lligada als cicles econòmics, de manera que en èpoques d'expansió baixen i en moments de recessió augmenten. A la sèrie analitzada s'observa com la major part dels expedients són de suspensió o de reducció de jornada (el 86,4 % en 2015), mentre que els d'extinció representen el 13,6 %. De la mateixa manera, la major part dels treballadors afectats ho són per expedients de suspensió o reducció.

Al quadre 40 s'observa com en els anys de crisi (entre el 2008 i pràcticament el 2012), els expedients de regulació es varen incrementar considerablement, tant els d'extinció com els de suspensió. Concretament entre el 2012 i el 2007 els expedients varen augmentar a les Illes un 1.588,5% i els treballadors afectats un 944,3 %. En canvi, a partir del 2013, tot seguint la recuperació, el nombre d'expedients cau. El nombre d'expedients entre 2015 i 2013 ha disminuït un 73,0 % i el de treballadors afectats un 69,9 %. Ara bé, malgrat aquesta millora el nombre d'expedients de 2015 encara és superior a dels anys previs a la crisi.

Quadre 40. Treballadors afectats per expedients de regulació de l'ocupació a les Illes Balears (2005-2015)

ERO	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nombre d'expedients autoritzats	39	44	26	47	114	146	264	439	326	147	88
Suspensió/reducció de jornada	26	28	20	35	86	121	237	401	294	132	76
Extinció	13	16	6	12	28	25	27	38	32	15	12
Nombre de treballadors afectats	597	528	282	581	1.592	1.806	3.027	2.945	2.547	1.454	767
Suspensió/reducció de jornada	362	244	189	365	1.144	1.420	2.244	2.355	2.053	1.186	532
Extinció	235	284	93	216	448	386	783	590	494	268	235

Font: OTIB a partir de dades de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral

4. Marc jurídic del Pla d'Ocupació de Qualitat de les Illes Balears

L'estructura del POQIB com a fulla de ruta per desenvolupar les polítiques de treball i ocupació a les Illes Balears esdevé de la praxis quotidiana de la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria com administració competent en polítiques actives d'ocupació i de l'anàlisi del mercat laboral Balear.

Per altra banda, el POQIB està alineat amb les principals recomanacions que fan els organismes multilaterals especialitzats en matèria d'economia i ocupació com són l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament de l'Economia (OCDE) i l'Agència de Nacions Unides de caràcter tripartit com és l'Organització Internacional del Treball (OIT).

Finalment, l'arquitectura jurídica i financera en matèria d'ocupació de la Unió Europea, de l'Estat Espanyol i de la pròpia Comunitat Autònoma de les Illes Balears determina les competències, proposa instruments financers i focalitza les prioritats que ha de fer front la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria per a crear un marc de gestió adequat que impulsi l'ocupació de qualitat a les Balears.

4.1.- Àmbit internacional

L'any 2015 va finalitzar el període per a la consecució dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni. Conseqüentment, les Nacions Unides van llençar una nova iniciativa global anomenada **Agenda 2030: Objectius pel Desenvolupament Sostenible** que promou un pacte mundial per a la consecució d'un món més sostenible en la triple vessant social, econòmica i ambiental. Nacions Unides preveu impulsar la consecució de 17 objectius globals de sostenibilitat, dels quals se'n deriven alguns que estan íntimament relacionats amb les polítiques d'ocupació objecte del POQIB. Concretament, l'**Objectiu 8 de l'Agenda 2030: Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva i el treball decent per a tots.** Així doncs, per a aconseguir un desenvolupament econòmic més sostenible i inclusiu, les societats han de crear les condicions necessàries per a què les persones accedeixin a llocs de feina de qualitat, s'estimuli l'economia sense danyar el medi ambient i s'ofereixin oportunitats laborals amb condicions de treball decents per a tota la població en edat de treballar.

L'Organització Internacional del Treball a través del **Pacte Mundial per a l'Ocupació**, del qual Espanya és membre signant, va proposar una recuperació productiva centrada en la inversió, l'ocupació i la protecció social. Hi ha un mandat concret de desenvolupar polítiques encaminades a generar més ocupació, ampliar la protecció social, respectar les normes laborals, promoure el diàleg social i fomentar una globalització més equitativa.

Al mateix temps, l'OIT ha llençat diverses iniciatives clau per posar especial atenció a determinats col·lectius i situacions que es donen en els mercats laborals. Especialment

rellevant per a les Illes Balears és la **Iniciativa Mundial sobre Treball decent pel jovent** on es planteja l'adopció de mesures específiques per a la inclusió dels joves en el mercat de treball i el foment de la seva transició des dels àmbit educatius o la inactivitat laboral com a mecanisme de prevenció de l'exclusió social.

També cal destacar el **Programa de l'OIT per a la generació d'ocupació verd** que va en la línea de promoure les ocupacions vinculades a nous jaciments d'ocupació sostenibles amb retorn econòmic, social i mediambiental elevat. Són les activitats estratègiques i emergents les que el POQIB tindrà en compte alhora de formular polítiques d'ocupació i emprenedoria.

Per altra banda, l'OCDE amb la seva línea d'anàlisi sobre **Envelliment i politiques d'ocupació** posa l'esment en un fenomen de gran impacte en els mercats laborals occidentals i conseqüentment en el Balear com és la necessitat de donar majors incentius i oportunitats en els treballadors de major edat per tal de fomentar la inclusió dels treballadors madurs dins els sistemes productius i al mateix temps fomentar la sostenibilitat dels mecanismes de protecció social.

4.2.- Àmbit europeu

La Recomanació del Consell Europeu de crear un **Sistema de Garantia Juvenil** pretén que l'Estat Espanyol garanteixi a tots els joves menors de 30 anys una oferta de feina, de formació, d'aprenentatge o de pràctiques de qualitat abans del transcurs de quatre mesos des de l'acabament dels seus estudis o de la finalització de la seva feina. Això, suposa un vertader impuls en la creació de polítiques d'ocupació, educació i formació adreçades a joves. El diagnòstic presentat i els fets estilitzats de l'economia Balear informen que a les Illes hi ha un 32,1% de joves que no treballen, no estudien i tampoc es formen. Resulta cabdal que el POQIB desplegui adequadament el Sistema de Garantia Juvenil i generi alternatives per incloure de manera eficaç en el jovent dins els sistemes productius i formatius de les Balears.

Per altra banda, l'atur de llarga durada esdevé un problema crònic que augmenta any rere any com a conseqüència de la durada de la crisi econòmica per a determinats grups de treballadors amb el risc d'exclusió social que això suposa. Així doncs, la recomanació del Consell Europeu de fomentar la **Integració dels aturats de llarga durada en el mercat laboral** reclama Plans d'Ocupació que tinguin present les necessitats d'un col·lectiu afectat per dèficits competencials, riscs d'obsolescència professional i sobre tot, per la reestructuració del mercat de treball dels darrers anys.

La Directiva 76/207/CEE del Consell, relativa a l'aplicació d'**Igualtat de tracte entre homes i dones pel que fa a l'accés a l'ocupació, la formació i la promoció professionals,** i a les condicions de treball és un pilar fonamental per a l'accés a la feina en condicions d'igualtat d'oportunitats de la Unió Europea.

El CEDEFOP en col·laboració amb la Direcció General d'Ocupació, Afers Socials i Inclusió de la Comissió Europea ha desenvolupat el **Projecte Skills Panorama** i estima que a l'any 2025 només el 15% de les oportunitats d'ocupació previstes a Espanya seran ocupacions relacionades amb nivells formatius elementals. Conseqüentment, els serveis d'ocupació, d'educació i de formació han

d'oferir alternatives que facilitin i promoguin la qualificació dels demandants de feina amb la finalitat darrera de cobrir adequadament l'oferta d'ocupació que s'espera i evitar que ningú quedi fora del mercat de treball que es preveu.

El **Fons Social Europeu** és el principal instrument financer de la Unió Europea per a fomentar l'ocupació en els Estats membres i promoure una major cohesió econòmica i social. Pel cicle de programació 2014-2020 hi ha un Programa regional adreçat a les Balears i 3 grans programes operatius de caràcter horitzontal, temàtic i pluriregionals, dels quals les Illes també es poden beneficiar alhora d'executar actuacions concretes:

- Programa Operatiu d'Ocupació, Formació i Educació
- Programa Operatiu d'Inclusió Social i de l'Economia Social
- Programa Operatiu d'Ocupació Juvenil

4.3.- Àmbit estatal

El Reial Decret legislatiu 3/2015, de 23 d'octubre, pel qual s'aprova el **Text refós de la Llei d'ocupació** representa l'arquitectura institucional del Sistema Nacional d'Ocupació (SNO) i les característiques bàsiques de la política d'ocupació com a conjunt de decisions adoptades entre l'Estat i les Comunitats Autònomes. Així doncs, tots els programes, serveis i mesures d'ocupació que es desenvolupen a les Illes Balears han de respectar les regles establertes pel SNO i cercar la plena ocupació, la qualitat de l'ocupació, l'adequació quantitativa i qualitativa de l'oferta i demanda d'ocupació i l'adequada protecció de les situacions de desocupació.

Per altra banda, l'**Estratègia Espanyola d'Activació per a l'Ocupació** marca les polítiques actives d'ocupació i d'intermediació laboral que s'han d'executar dins l'àmbit territorial de les Illes Balears amb independència de la procedència dels fons de finançament.

L' Estratègia s'articula al voltant de 6 eixos: orientació, formació, oportunitats d'ocupació, igualtat d'oportunitats en l'accés a l'ocupació, emprenedoria i millora del marc institucional del Sistema Nacional d'Ocupació. Els 6 eixos classifiquen tot el conjunt de serveis i programes d'ocupació que desenvolupen les comunitats autònomes per a reforçar l'activació i inserció dels treballadors i la millora de les seves capacitats per adaptar-les, de manera dinàmica, a les necessitats del sistema productiu.

Els **Plans Anuals de Política d'Ocupació (PAPO)** informen dels objectius de l'Estratègia Espanyola d'activació per a l'Ocupació en cadascuna de les comunitats autònomes així com els indicadors que s'utilitzaran per avaluar anualment el grau de compliment. El Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB) ha orientat tots els seus programes i serveis al compliment d'objectius i ha impulsat a les Illes Balears com una de les comunitats autònomes de l'Estat amb major orientació a resultats en polítiques d'ocupació dins els rànquing que internament elabora el Ministeri de Treball i Seguretat Social.

El POQIB, amb un horitzó temporal a llarg termini, impulsarà la dinàmica d'orientació a resultats en polítiques d'ocupació que ja hi ha a les Balears i facilitarà que el SOIB esdevingui l'administració tractora en matèria d'ocu-

pació, formació per a l'ocupació i emprenedoria a les Illes Balears.

En darrer lloc, el Reial Decret 7/2015, de 16 de gener, pel qual s'aprova la **Cartera comuna de serveis del Sistema Nacional d'Ocupació** té per objecte garantir els serveis comuns mínims a lliurar pels serveis públics d'ocupació a les persones, tant aturades com ocupades, i a les empreses. El POQIB anirà més enllà i amb un enfocament d'intervenció individualitzada reforçarà i incrementarà el catàleg de serveis oferts a les Illes Balears en matèria d'orientació professional, col·locació, assessorament a les empreses, formació i qualificació per a l'ocupació, suport a l'emprenedoria i a l'autoocupacióI promoció de l'ocupació de qualitat.

4.4.- Àmbit autonòmic

La Llei Orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'**Estatut d'Autonomia de les Illes Balears** determina que les administracions públiques de les Illes Balears han d'impulsar la formació permanent, l'accés gratuït als serveis públics d'ocupació i a l'ocupació estable i de qualitat per a garantir la seguretat, la dignitat i la salut en el treball. El POQIB vol reforçar l'aplicació dels drets relatius a l'ocupació i el treball a les Illes Balears i posar el focus en la millora de la qualitat en el treball després d'un cicle econòmic on la precarietat i la informalitat a l'àmbit laboral han crescut significativament.

El Decret 24/2015, de 7 d'agost, de la presidenta de les Illes Balears, pel qual s'estableixen les **competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears,** assigna a la Direcció General d'Ocupació i Economia les competències de planificar, gestionar i coordinar les polítiques actives d'ocupació; la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral s'encarrega de promoure, fomentar i difondre l'economia social i l'autoocupació; la Direcció General de Comerç i Empresa ha d'impulsar el comerç i l'empresa; la Direcció General de Política Industrial ha de promoure l'activitat industrial, el desenvolupament empresarial, la competitivitat, la innovació i el disseny del teixit empresarial. Finalment, la Secretaria General de Treball, Comerç i Indústria coordina i gestiona el Sistema Balear de Responsabilitat Social Corporativa.

Per altra banda, el Decret 37/2015, de 22 de maig, d'aprovació dels **Estatuts del Servei d'Ocupació de les Illes Balears**, delimita com a finalitats primordials del SOIB dins l'àmbit territorial de les Illes Balears la planificació, la gestió i la coordinació de les polítiques actives d'ocupació, amb funcions concretes d'informar, orientar, fer d'intermediari en el mercat laboral, fomentar l'ocupació en tots els vessants i desenvolupar la formació professional per a l'ocupació. El SOIB és un organisme autònom, dotat de personalitat jurídica pròpia i amb plena capacitat d'obrar, adscrit a la Conselleria competent en matèria de treball i ha de desenvolupar les seves funcions en coherència amb les polítiques d'ocupació transferides per l'Estat i en col·laboració amb el Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE).

Conseqüentment, el POQIB és el resultat de la cooperació administrativa entre el SOIB, la Secretaria General i les Direccions Generals adscrites a la Conselleria de Treball, Indústria i Comerç a la vegada que es treballa transversalment amb la resta del Govern de les Illes Balears. A més, la participació tripartida dels agents econòmics i socials i de les en-

titats locals en l'elaboració del POQIB s'estructura en dos vessants: d'una banda, com a membres del Consell de Direcció del SOIB i del Consell General de Formació Professional i, de l'altra, com a integrants del **Pacte per la competitivitat, l'ocupació de qualitat i el progrés social de les Illes Balears.** En darrer lloc, dins l'estructura administrativa cal palesar el paper a jugar pels ens locals, ajuntaments i consell insulars, que en molts de casos traslladen a l'àmbit local les diferents línies d'actuació.

5. Prioritats i línies d'actuació del POQIB

El diagnòstic de les Illes Balears en ocupació i economia indica una sèrie de reptes demogràfics, de capital humà, d'impuls empresarial, d'ajust entre oferta i demanda laboral i de qualitat en l'ocupació que s'han de adreçar cap a la consecució d'un veritable mercat de treball inclusiu i eficient.

El POQIB fixa de manera sistemàtica el conjunt de prioritats, línies d'actuació i accions concretes a desplegar per part de l'administració autonòmica, juntament i en coordinació amb la resta d'agents, amb un horitzó temporal fins a l'any 2020. Es vol donar resposta a les febleses detectades al diagnòstic i aprofitar les fortaleses de la nostra economia, dins un marc coherent i comprensiu que permeti fer política d'ocupació de manera ordenada. Per això, s'assignen els agents responsables i els agents clau, es distribueixen les responsabilitats d'impuls i execució i és fomenta la cooperació estratègica entre tots els actors clau en matèria de mercat de treball de les Balears.

Totes les accions a desenvolupar dins el marc del POQIB duen associades els objectius que sustenten la seva elecció, així com un indicador principal de seguiment i d'altres de suport per a facilitar la convergència entre els plans anuals de gestió (PAPE) aprovats en la Conferència Sectorial d'Assumptes Laborals del Sistema Nacional d'Ocupació i el Pla estratègic a mitjà termini propi de les Illes Balears, que és el POQIB.

L'orientació a resultats del POQIB articulada a traves de prioritats, línies d'actuació, accions concretes, objectius, indicadors de referència i de suport vol impulsar el bon govern a través d'un seguiment transparent que promogui l'anàlisi crític i la rendició de comptes.

Val a dir que l'ordenació de les prioritats que tot seguit es detalla no suposa un establiment de preferències, en l'avinentesa que totes les línies d'actuació són rellevants i, sobretot, que en molts de casos les línies d'actuació formen part d'un conjunt seqüencial, de manera que totes i cadascuna de les línies d'actuació són cabdals per assolir l'objectiu general d'aconseguir un mercat de treball més eficient i inclusiu. Sigui com sigui, l'ordenació de les prioritats pren la lògica que les dues primeres prioritats abasten la part majoritària del nostres mercat de treball, és a dir, les persones ocupades, mentre que la resta de prioritats es refereixen a la millora de l'ocupabilitat de les persones desocupades, majoritàriament. Dins de les prioritats referides al col·lectiu de persones desocupades, l'ordenació respon a una seqüència de les diferents polítiques actives des d'aquelles inicials, com són l'orientació laboral, fins acabar amb les referides al contacte amb les empreses, com són les d'intermediació laboral. Dins de les prioritats no hi figuren accions generals relatives a l'autoocupaciója que dins del Pacte per la competitivitat, l'ocupació de qualitat i el progrés social s'acordà elaborar un pla específic d'autoocupacióque està fora del POQIB 2017-2020.

PRIORITAT			LÍNIES D'ACTUACIÓ	ACCIONS
1	MILLORA DE LA QUALITAT DE L'OCUPACIÓ I SALUT EN EL TREBALL	1.1	Lluita contra la precarietat laboral	2
		1.2	Desenvolupament de l'Estratègia Balear de Seguretat i Salut laboral 2016-2020	9
2	IMPULS PER A L'EFECTIVA IGUALTAT DE GÈNERE EN EL TREBALL	2.1	Lluita contrala discriminació, l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe.	3
		2.2	Foment de polítiques d'igualtat i de coresponsabilitat familiar i laboral	5
		2.3.	Perspectiva de gènere en l'oferta formativa del subsistema de formació profesional per a l'ocupació	2
		2.4	Capacitació i sensibilització cap a Polítiques d'igualtat	2
		2.5	Atenció a les persones víctimes de la violencia de gènere	3
		2.6	Creació d'un registre públic de plans d'igualtat	1
3	MILLORA DEL SERVEI D'ORIENTACIÓ LABORAL	3.1	Impuls de l'orientació a través de la Cartera comuna de serveis del S.N.O.	4
		3.2	Creació i desplegament del Sistema Integrat d'informació i Orientació entre les administracions educativa i laboral	3
		3.3	Assessorament sobre foment d'ocupació, contractació laboral i suport en els processos de recol·locació prevists	3
		3.4	Promoció de l'emprenedoria a través del Servei d'orientació laboral	3
4	ESESTRATÈGIA BALEAR DE FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A L'OCUPACIÓ	4.1	Desenvolupament normatiu del model integrat de formació profesional	3
		4.2	Desplegament de la formació professional per a l'ocupació en centres propis del SOIB i de la Conselleria d'Educació	5
		4.3	Establiment del marc de col·laboració pública – privada en el Subsistema de Formació Professional per a l'Ocupació	2
		4.4	Orientació dels recursos formatius cap els objectius estratègics de millora del model productiu actualment existent	4
		4.5	Inclusió formativa de les persones amb un nivell educatiu baix	4
		4.6	Impuls de la formació Dual i promoció de l'aprenentatge dins l'àmbit laboral	4
		4.7	Posada en marxa dels Centres de Referència Nacional de Manteniment en Nàutica, Turisme i Serveis Socials	2
		4.8	Millorar la competititvitat a través de la formació d'oferta en els treballadors preferentment ocupats	2
		4.9	Fomentar els elements clau que afecten a la qualitat de la formació professional per a l'ocupació	3
		4.10	Millora del dispositiu de certificació de competències professionals mitjançant el reconeixement d'experiència laboral	4
		4.11	Accés a la formació professional per a l'ocupació mitjançant plataformes tecnològiques	2
		4.12	Foment de la col·laboració entre la Conselleria de Treball, Indústria i Comerç amb el Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social en matèria de lluita contra el frau en formació	2
		4.13	Establiment d'ajudes formatives pel reforç de les polítiques de formació: Beques èxit.	2
5	DESENVOLUPAMENT DEL SERVEI D'INTERMEDIACIÓ LABORAL	5.1	Millora en la gestió de les ofertes d'ocupació i adequacio de la intermediació a la Cartera comuna de serveis del SNO	6
		5.2	Captació i fidelització d'empreses per a la intermediació	5
		5.3	Desenvolupament de les noves tecnologies per a la intermediació laboral	2
		5.4	Consolidació dels programes europeus com a mecanisme d'adquisició d'experiència laboral	3
		5.5	Informació i assessorament sobre la contractació i mesures de suport per a l'activació i la inserció laboral	4
6	COL·LECTIUS D'ATENCIÓ IMMEDIATA I ESPECÍFICA	6.1	SOIB Jove: Integració de totes les polítiques d'ocupació i formació juvenil	7
		6.2	SOIB Visibles: Pla integral d'atenció per als desocupats de llarga durada i majors de 45 anys	10
		6.3	SOIB Inclosos: Sistema laboral integral d'atenció a les persones amb capacitats diferents i en risc d'exclusió social	9
7	MODERNITZACIÓ DEL SOIB	7.1	Millora de la Xarxa d'oficines i d'informació del SOIB	3
		7.2	Impuls de polítiques de desenvolupament local	2
		7.3	Enfortiment del capital humà del SOIB	2
		7.4	Millora dels processos del SOIB	7
		7.5	Enfortiment de la diagnosi i del coneixement del mercat de treball de les Illes Balears	2
		7.6	Programa de seguiment i avaluació de les polítiques actives d'ocupació	4
PRIORITATS PREVISTES: 7			LÍNIES D'ACTUACIÓ PREVISTES: 39	ACCIONS PREVISTES: 145

PRIORITAT 1. Millora de la Qualitat de l'Ocupació i la Salut en el Treball

El POQIB té com una dels seus objectius principals la lluita contra el model d'ocupació precària i de baixos salaris. Amb les línies d'actuació contingudes en aquesta prioritat, es pretén la creació d'ocupació de qualitat, entès com una ocupació estable, amb salaris dignes i en condicions de seguretat i salut. La millora de la qualitat en l'ocupació és essencial per recuperar un sistema de relacions laborals basat en l'equilibri de poder entre treballadors i empresaris.

No hi haurà una vertadera recuperació econòmica a les Illes Balears sense una millora de la qualitat de l'ocupació que abasti a totes les persones treballadores i per això el POQIB continuarà impulsant mecanismes correctors de lluita contra la precarietat i millora de les condicions laborals.

1.1. Línia d'actuació de lluita contra la precarietat laboral.

La lluita contra la precarietat laboral presenta diverses vessants. El POQIB inclou, d'una banda, mesures conduents al foment de la contractació estable dirigides a persones que pertanyen a col·lectius prioritaris, especialment en sectors emergents i tradicionals.

D'altra banda, el POQIB impulsa que la Inspecció de Treball i Seguretat Social dediqui una part de la seva activitat important de la seva activitat a la investigació i control en les empreses concretes de l'adequació a la legalitat de les modalitats de contractació; el control del temps de treball, especialment, el temps parcial i les hores extraordinàries; i la prevenció de riscos laborals.

Agent responsable: Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral.

Agents clau: Inspecció de Treball i Seguritat Social, agents social

1.1.1. Incentivar la contractació estable de persones que pertanyen a col·lectius prioritaris amb una incidència especial en els sectors industrials tradicionals i en sectors emergents.

Objectiu POQIB 2020: reducció de la taxa de temporalitat fins al 15%

Indicador principal: Nº de persones contractades en les modalitats assenyalades per empreses que han rebut alguna subvenció.

Indicador PAPO: No desenvolupat

1.1.2. En l'àmbit de competències autonòmiques, planificar l'activitat de la Inspecció de Treball i Seguretat Social tenint com a objectiu la lluita contra la precarietat (entre d'altres, frau en la temporalitat, parcialitat ...), en el seu cas amb el reforç temporal d'inspectors d'altres comunitats autònomes.

Objectiu POQIB 2020: Increment fins al 50% de la planificació de l'actuació de la Inspecció de Treball i Seguretat Social a les àrees de relacions laborals i prevenció laborals

Indicador principal: Nº d'ordres de servei planificades en matèria de relacions laborals i prevenció de riscos laborals. Nº d'ordres de serveis planificades en la campanya extraordinària de reforç temporal d'Inspectors provinents d'altres comunitats autònomes

Indicador PAPO: No desenvolupat

1.2. Línea d'actuació de desenvolupament de l'Estratègia Balear de Seguretat i Salut laboral 2016-2020.

Les Illes Balears presenten els índexs de sinistralitat laboral més elevats de l'Estat. Fins a l'any 2012, tot i mantenir l'índex mes alt, la tendència era descendent. Aquesta tendència canvia a partir del 2012, ascendint any darrera any. En els nou primers mesos de 2016 s'han estabilitzat els accidents laborals i s'ha passat de 389,63 l'any 2015 a 393,03 de 2016, la qual cosa suposa una reducció notable en el ritme de creixement, que ha passat a ser del 0,87%.

El total d'accidents laborals en els nous primer mesos de 2016 fou de 14.163, dels quals el 99,42% han estat lleus, un 0,053% greus o molt greus i un 0,03 % han estat catalogats como a mortals. Si contrastem les dades amb el mateix període de 2015, s'observa que els accidents mortals s'han reduït el 30,10%, els accidents greus i molt greus el 15,74%, però hi ha un lleuger increment dels accidents lleus del 0,12 %.

La sinistralitat és, per tant, una preocupació essencial per a tots els implicats. La salut laboral és un dret i reduir la sinistralitat una obligació. Per això, el POIQB es dirigeix també a aconseguir l'objectiu bàsic que tot el treball creat es desenvolupi en plenes condicions de seguritat i salut.

Agent responsable: Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral.

Agents clau: Inspecció de Treball i Seguritat Social, agents econòmics i socials

1.2.1. Reduir la sinistralitat laboral millorant les condicions de seguretat i salut laboral a les empreses de la nostra comunitat.

Objectiu POQIB 2020: Convergir a la mitjana estatal en l'índex de sinistralitat.

Indicador principal: Índex de sinistralitat de les Illes Balears

Indicador PAPO: No desenvolupat

1.2.2. Desenvolupar una cultura de seguretat i salut laboral en el conjunt de la societat balear.

Objectiu POQIB 2020: promoure la prevenció de riscs i la salut laboral amb tots els implicats, empresaris, treballadors, agents econòmics i socials i administracions.

Indicador principal: Nº de jornades i de campanyes de sensibilització realitzades

Indicador PAPO: No desenvolupat

1.2.3. Promoure el compliment de la normativa de prevenció de riscos laborals i la qualitat i l'eficàcia dels serveis de prevenció.

Objectiu POQIB 2020: Vigilar el compliment de la Llei 31/1995 i altra normativa de desenvolupament, tant en els centres de treball com en les diferents formes d'integració de l'organització preventiva dins de les empreses.

Indicador principal: Nº d'actuacions d'investigació dutes a terme per la Inspecció de Treball i Seguretat Social en matèria de prevenció de riscos laborals. Nº d'actuacions d'assessorament dutes a terme pels tècnics de salut laboral de la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria.

Indicador PAPO: No desenvolupat

1.2.4. Potenciar la coordinació de les diferents organitzacions i entitats implicades en matèria de prevenció i salut laboral.

Objectiu POQIB 2020: Col·laborar amb diferents organismes que poden tenir relació amb la prevenció de riscos laborals, especialment amb l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball (INSHT)

Indicador principal: Nº de grups de treball de l'INSHT en què participa la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria. Nº de convenis subscrits amb altres entitats.

Indicador PAPO: No desenvolupat

1.2.5. Millorar i promoure l'estudi i la investigació de malalties professionals, així com la seva detecció i comunicació.

Objectiu POQIB 2020: Establir un circuit eficaç de detecció de malalties professionals, mitjançant el impuls i la potenciació de l'Institut Balear de Salut laboral (IBASAL)

Indicador principal: Nº de treballadors atesos a l'IBASAL i Nº de malalties professionals detectades després de la utilització del circuit de l'IBASAL.

Indicador PAPO: No desenvolupat

1.2.6. Sensibilitzar sobre la importància de prevenir els riscos psicosocials.

Objectiu POQIB 2020: Atendre de forma individualitzada i resoldre els conflictes psicosocials en l'àmbit de l'empresa, així com promoure les bones pràctiques en aquest àmbit.

Indicador principal: Nº de persones i empreses ateses a la secció de Psicosociologia de la Direcció General de Treball, Comerç i Indústria.

Indicador PAPO: No desenvolupat

1.2.7. Enfortir el paper dels interlocutors socials i la implicació dels empresaris i els treballadors.

Objectiu POQIB 2020: Potenciar la participació dels agents econòmics i socials en totes les accions que es desenvolupin en l'àmbit de la prevenció de riscos laborals, derivades de l'Estratègia de Salut Laboral de Balears 2016-2020.

Indicador principal: Nº de reunions amb els agents econòmics i socials i Nº d'actuacions conjuntes amb els agents econòmics i socials.

Indicador PAPO: No desenvolupat

1.2.8. Promoure la investigació i la formació en l'àmbit de la prevenció i la salut laboral i incloure la perspectiva de gènere en totes les accions de formació i investigació .

Objectiu POQIB 2020: Afavorit la formació en matèria de prevenció de riscos i promoure estudis d'anàlisi de la sinistralitat, desagregades per sexes.

Indicador principal: Nombre de cursos de formació impartits.

Indicador PAPO: No desenvolupat

1.2.9. Publicar i difondre un informe, amb periodicitat màxima anual, sobre els accidents de treball, respecte de les causes, sectors econòmics i tipologia de gravetat, i malalties professionals que inclogui una perspectiva de gènere.

Objectiu POQIB 2020: Consolidar la publicació de l'informe.

Indicador principal: Nombre d'informes.

Indicador PAPO: No desenvolupat

PRIORITAT 2. Impuls per a l'efectiva igualtat de gènere en el treball

La igualtat entre dones i homes és un principi jurídic universal reconegut. No obstant això, la violència de gènere, la discriminació salarial, el major atur femení, l'escassa presència de les dones en llocs de responsabilitat o els problemes derivats de que les mesures de conciliació entre la vida personal, laboral i familiar recaiguin majoritàriament entre les dones mostren com la igualtat plena, efectiva, entre dones i homes, és encara avui en dia una tasca pendent.

Malauradament, el mercat de treball de les Illes Balears pateix situacions discriminatòries i desiguals entre dones i homes. Queda molt de recorregut per aconseguir la igualtat plena i el POQIB vol prioritzar esforços en matèria d'ocupació, formació, bretxa salarial, emprenedoria i desenvolupament del capital humà que coadjuvin en la consecució de la plena igualtat efectiva entre dones i homes.

Aquesta situació, a més de suposar una evident discriminació, té un enorme cost en termes de desaprofitament del potencial d'aportació de les dones al nostre desenvolupament econòmic i social, ja que les societats laboralment més equitatives són també més innovadores i productives, mercè la integració de perspectives que enriqueixen les dinàmiques de les organitzacions.

Concretament, el POQIB desplegarà línees d'actuació centrades en les esferes de la lluita contra la discriminació, la corresponsabilitat familiar, la capacitació de les dones en les activitats econòmiques on estan poc representades i la sensibilització dels agents clau del mercat laboral Balear.

2.1. Línea d'actuació de lluita contra la discriminació, l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe.

Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, determina a l'article 46 que les administracions públiques de les Illes Balears han d'adoptar les mesures necessàries perquè hi hagi un entorn laboral lliure d'assetjament sexual i d'assetjament per raó de sexe. En aquest sentit, tenen la consideració de conductes que afecten la salut laboral, per la qual cosa el tractament i la prevenció de l'assetjament s'han d'abordar des d'aquesta perspectiva, sens perjudici de les responsabilitats penals, laborals i civils que se'n derivin.

Agent responsable: Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral.

Agents clau: IB Dona, Agents econòmics i socials, Inspecció de Treball i Seguritat Social.

2.1.1. Prevenir la discriminació per raó de sexe en l'accés al treball i actualitzar el protocol de detecció de situacions de discriminació per raó de sexe. Desenvolupar campanyes formatives així com actuacions formatives que incideixin en l'assetjament sexual i de l'assetjament per raó de sexe.

Objectiu POQIB 2020: Impulsar el protocol de detecció de Situacions de discriminació en l'accés al Treball per Raó de sexe mitjançant la Derivació de les ofertes d'ocupació sexistes a la Inspecció de Treball

Indicador principal: Nº d'ofertes que puguin contenir discriminacions enviades a la Inspecció de Treball

Indicador PAPO: No desenvolupat

2.1.2. Actualitzar el Protocol d'actuació en cas d'assetjament sexual i assetjament per raó de sexe.

Objectiu POQIB 2020: Adaptar el protocol d'actuació per evitar possibles supòsits d'assetjament sexual i per raó de sexe

Indicador principal: Nombre de reunions del grup de treball per a la millora del protocol

Indicador PAPO: No desenvolupat

2.1.3. Realitzar campanyes formatives i de sensibilització en l'àmbit de les empreses per a la difusió dels drets laborals i les bonificacions per a l'ocupació dirigides a dones víctimes de violència de gènere.

Objectiu POQIB 2020: Establir un calendari de campanyes informatives

Indicador principal: Nombre de campanyes realitzades

Indicador PAPO: No desenvolupat

2.2. Línea d'actuació de foment de polítiques d'igualtat i de corresponsabilitat familiar i laboral

El POQIB pretén aconseguir la plena integració de la igualtat entre dones i homes a les empreses, així com contribuir al fet que la societat prengui consciència que la igualtat efectiva millora la productivitat i la competitivitat de les nostres empreses, les condicions de treball, la formació de les persones treballadores i la conciliació de la vida laboral, familiar i personal. Per això, cal promoure la reducció de les diferències salarials, l'empredoria femenina i la millora de les condicions de treball entre els treballadors i les treballadores de la Comunitat.

Agent responsable: Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral.

Agents clau: IB Dona, SOIB, IDI, Agents econòmics i socials, Inspecció de Treball i Seguritat Social.

2.2.1. Combatre la bretxa salarial de gènere a través de mesures de difusió, estudis i accions amb impacte públic.

Objectiu POQIB 2020: Reduir la bretxa salarial entre homes i dones un 10%.

Indicador principal: Índex de bretxa salarial i nº d'actuacions fetes

Indicador PAPO: No desenvolupat

2.2.2. Fomentar la igualtat de tracte i oportunitats de dones i homes en les empreses a través de tècniques d'igualtat

Objectiu POQIB 2020: Promoure i difondre la figura dels tècniques d'igualtat a les empreses

Indicador principal: Nº d'empreses que compten amb tècniques d'igualtat

Indicador PAPO: No desenvolupat

2.2.3. Promoure l'ocupabilitat de dones pertanyents a grups especialment vulnerables.

Objectiu POQIB 2020: Aconseguir una distribució equilibrada per sexes en els llocs de feina oferts a través de programes de forment d'ocupació

Indicador principal: Nº de dones que participen en programes de foment d'ocupació i programes de bonificacions a la contractació. Percentatge relatiu dones i homes

Indicador PAPO: No desenvolupat

2.2.4. Fomentar l'emprenedoria femenina, donant suport a la creació d'empreses i l'auto ocupació, especialment en aquells sectors en què les dones estan infrarepresentades.

Objectiu POQIB 2020: Impulsar l'autoocupació entre les dones, mitjançant un sistema de promoció de desenvolupament d'empreses prioritzant les fórmules d'economia social i l'ocupació autònoma.

Indicador principal: Nombre de dones ateses en el sistema per a la promoció de la autoocupació.

Indicador PAPO: No desenvolupat

2.2.5. Promoure la formació destinada als treballadors de les administracions públiques sobre la bretxa salarial i la igualtat efectiva en el món laboral.

Objectiu POQIB 2020: Consolidar una línia de formació en l'àmbit de les administracions públiques.

Indicador principal: Nombre d'accions formatives

Indicador PAPO: No desenvolupat

2.3. Línea d'actuació per aplicar la perspectiva de gènere en l'oferta formativa del subsistema de formació professional per a l'ocupació

El POQIB vol desenvolupar la formació professional per a l'ocupació amb perspectiva de gènere, la qual cosa implica que s'han de conèixer les activitats econòmiques on les dones estan poc representades i oferir recursos de capacitació específics amb la intenció d'incrementar la seva participació en les ocupacions on estan poc representades.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral, IB Dona, Conselleria d'Educació i Universitat, centres de formació col·laboradors, agents econòmics i socials i empreses.

2.3.1. Aplicar la perspectiva de gènere en l'oferta formativa i desenvolupar programes de participació de les dones en la formació associada a activitats econòmiques on estan poc representades.

Objectiu POQIB 2020: Assegurar la presència equilibrada de dones i homes en les accions formatives on les dones estan poc representades

Indicador principal: desagregació del % de dones per accions formatives i famílies professionals

Indicador PAPO: Nº total de participants en accions formatives dirigides a desocupats finançades amb fons distribuïts en Conferència Sectorial, finalitzades en l'any de referència. Desagregades per sexe.

2.3.2. Vigilar que la definició dels perfils professionals del catàleg de qualificacions professionals no inclogui estereotips sexistes ni mecanismes d'exclusió per raó de gènere.

Objectiu POQIB 2020: Tots els perfils professionals del catàleg de qualificacions professionals perfectament adaptats.

Indicador principal: Percentatge de perfils professionals revisats

Indicador PAPO: No desenvolupat

2.4. Línea d'actuació de capacitació i sensibilització cap a Polítiques d'igualtat

Per aconseguir la inclusió de clàusules destinades a promoure i garantir la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació per raó de sexe en la negociació col·lectiva a les Illes Balears i en el quefer diari de les empreses, cal sensibilitzar en matèria d'igualtat en els agents clau. Per això, el POQIB desplegarà una línea d'actuació que inclourà accions concretes de formació i sensibilització en igualtat efectiva a l'àmbit laboral.

Agent responsable: Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral.

Agents clau: IB Dona, SOIB i Agents econòmics i socials.

2.4.1. Formar personal tècnic a les empreses en el Certificat de professionalitat ¨Promoció per a la igualtat efectiva de dones i homes (SCCE0212)¨.

Objectiu POQIB 2020: Aconseguir que les empreses tinguin en compte la perspectiva de gènere i la igualtat efectiva en els programes de formació per treballadores i treballadors que desenvolupen.

Indicador principal: Nº de persones treballadores que s'han format en el Certificat de professionalitat SCCE0212

Indicador PAPO: No desenvolupat

2.4.2. Desenvolupar accions de sensibilització en matèria d'igualtat en els agents clau del mercat laboral de les Illes Balears: associacions empresarials, sindicats, tercer sector i administracions públiques.

Objectiu POQIB 2020: Aconseguir que tots els implicats en el mercat laboral tinguis com a prioritat el combat de qualsevol tipus de discriminació entre homes i dones, en l'àmbit laboral.

Indicador principal: Nº d'accions de sensibilització desenvolupades

Indicador PAPO: No desenvolupat

2.5. Línia d'actuació per a l'atenció de les dones víctimes de la violència de gènere

El RD 1917/2008, de 21 de novembre, pel qual s'aprova el programa d'inserció sociolaboral per a dones víctimes de violència de gènere, determina un conjunt de mesures de polítiques actives d'ocupació basades en els Itineraris individuals i personalitzats d'ocupació a realitzar per personal altament especialitzat en el col·lectiu.

Les possibles accions a incloure són mesures formatives per a l'ocupació que afavoreixin la inserció laboral per compte aliè, el desenvolupament de tallers d'autoestima i de recuperació d'aspectes personals cap a la motivació per a l'ocupació, la intermediació laboral, la creació d'incentius per a l'autocupació, per a la contractació per part de les empreses, facilitar la mobilitat geogràfica o per a compensar diferències salarials.

Més enllà del Programa estatal d'inserció sociolaboral per a dones víctimes de la violència de gènere, la llei d'igualtat de dones i homes de les Illes Balears determina que les dones víctimes de violència masclista demandants d'ocupació hauran de ser considerades com a col·lectiu prioritari per accedir als plans públics d'ocupació i als cursos de formació per a l'ocupació que financen totalment o parcialment les administracions públiques de les Illes Balears.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: SEPE, IBDONA, IBSalut, Conselleria d'Educació i Universitat, Serveis socials locals, associacions de dones, cases d'acolliment, policia i jutjats.

2.5.1. Assessorament i orientació especialitzada en matèria d'ocupació, formació, adquisició d'experiència i foment amb les dones víctimes de la violència de gènere seguint els protocols comuns establerts i prevenint els abandonaments.

Objectiu POQIB 2020: Aprofundir en els Itineraris individualitzats i personalitzats cap a l'ocupació amb els requisits que marca la normativa estatal d'atenció a les persones víctimes de violència de gènere.

Indicador principal: Nº d'Itineraris individualitzats i personalitzats amb persones víctimes de violència de gènere.

Indicador PAPO: Nº d'itineraris individuals personalitzats prestats a demandants inscrits diferents en l'any de referència. Desagregat per col·lectiu.

2.5.2. Impulsar els mecanismes de coordinació amb altres administracions que treballen amb les dones víctimes de la violència de gènere.

Objectiu POQIB 2020: Consolidar la programació de reunions de treball amb els agents clau per a l'atenció de les víctimes de la violència de gènere

Indicador principal: Nº de reunions fetes

Indicador PAPO: No desenvolupat.

2.5.3. Millora dels recursos destinats a l'atenció confidencial de les dones víctimes de la violència de gènere

Objectiu POQIB 2020: Especialitzar al manco un/a tècnic/a d'ocupació i mercat de treball com a referent del col·lectiu a cada oficina del SOIB i assegurar l'existència d'un espai privat per a l'atenció i orientació de les dones víctimes de la violència de gènere.

Indicador principal: Nº de despatxos individuals a les oficines del SOIB

Indicador PAPO: No desenvolupat

2.6. Línea d'actuació de creació d'un registre públic de plans d'igualtat segons l'article 45 de la Llei Orgànica 3/2007.

Per aconseguir la transparència i esperonament de les empreses d'establir plans d'igualtat es planteja l'oportunitat de crear un registre públic on es detalli els diferents plans d'igualtat.

Agent responsable: Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral.

Agents clau: IB Dona, SOIB i Agents econòmics i socials.

2.6.1. Creació d'un registre públic de plans d'igualtat.

Objectiu POQIB 2020: Disposar d'un registre amb els plans que les empreses tinguin en compte la perspectiva de gènere i la igualtat efectiva en els programes de formació per treballadores i treballadors que desenvolupen.

Indicador principal: Nº de plans d'igualtat enregistrats.

Indicador PAPO: No desenvolupat

PRIORITAT 3. Millora del Servei d'Orientació Laboral de la CAIB

L'orientació laboral és la porta d'entrada a totes les polítiques actives d'ocupació i el principal mecanisme per a gestionar eficientment les transicions laborals de les persones treballadores de Balears. De fet, el Servei d'orientació laboral està íntimament lligat amb les primeres passes que fa una persona quan acudeix a una oficina del SOIB: sol·licitud de cita prèvia, registre de la demanda d'ocupació, clarificació de les necessitats i expectatives a través de tallers ocupacionals i sessions individuals, anàlisi detallat de la trajectòria formativa i professional del demandant d'ocupació, pla d'acció consensuat, seguiment, avaluació dels progressos i proposta de canvis si es requereixen.

Així, a través del Servei d'orientació laboral s'articulen tots els itineraris individuals i personalitzat en matèria d'ocupació i qualificació de les persones demandants d'ocupació que estan registrades en el SOIB. L'orientació inclourà sempre una entrevista diagnòstica individualitzada, l'oferiment d'un conjunt d'accions de formació, intermediació, foment i emprenedoria derivades de la Cartera comuna de serveis del SNO, així com altres serveis específics que pugui necessitar la persona demandant en funció de les seves necessitats i/o mancances per aconseguir les seves fites professionals. Al mateix temps, el Servei d'orientació assegurarà una perspectiva de gènere en totes les actuacions i especialment en el disseny i execució dels itineraris personalitzats d'ocupació.

Estendre una gestió de l'orientació individualitzada i per itineraris a tots els demandants registrats al SOIB implica redoblar els esforços en matèria d'orientació laboral i posar el focus en els elements crítics que afecten el lliurament d'un servei de qualitat com són la dotació de personal i la seva qualificació professional, la millora dels processos de gestió, la incorporació de les noves tecnologies a la gestió diària de l'orientació, l'atenció multicanal personalitzada del demandant d'ocupació i la millora de la proximitat territorial del SOIB.

3.1. Línia d'actuació per a l'impuls de l'orientació a través de la Cartera comuna de serveis del Servei Nacional d'Ocupació

El RD 7/2015, de 16 de gener, pel qual s'aprova la Cartera comuna de serveis del SNO determina els serveis requerits en matèria d'orientació professional, de col·locació i d'assessorament a les empreses, de formació i qualificació per a l'ocupació i d'assessorament per a l'autoocupacióI l'emprenedoria d'acord amb als estàndards bàsics internacionals que han d'ajudar els treballadors a trobar una feina adequada a les seves característiques i a les empreses a contractar treballadors adequats a les seves necessitats productives. Al mateix temps, la Cartera comuna de serveis vincula la protecció contra l'atur amb accions de participació en polítiques actives d'ocupació.

Tots els ciutadans tenen dret a rebre una atenció personalitzada i adaptada a les seves necessitats en matèria d'ocupació i formació. A les Illes Balears, serà el Servei d'orientació laboral la unitat administrativa del SOIB responsable d'impulsar la Cartera comuna de serveis i d'articular els itineraris personalitzats per a l'ocupació a través del seu personal tècnic d'ocupació i mercat de treball o d'entitats col·laboradores especialitzades.

Aquesta atenció personalitzada podrà prestar-se de manera presencial o fent servir les noves tecnologies però en tot cas, requereix un esforç permanent d'actualització dels processos i protocols de gestió de l'orientació del SOIB.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: SEPE.

3.1.1. Adaptació del Model Integral d'intervenció Individualitzada (MIDI) en els requisits que s'esdevenen segons el Reial Decret 7/2015, de 16 de gener, pel qual s'aprova la Cartera Bàsica de Serveis.

Objectiu POQIB 2020: El 100% de les atencions en matèria d'orientació es basaran en Itineraris individuals i personalitzats d'ocupació que inclouran sempre un diagnòstic d'ocupabilitat, la identificació d'alternatives professionals, d'alternatives formatives, d'accions de recerca activa de feina, d'accions informatives sobre mercat laboral i un compromís de recerca d'activitat signat per part del demandant d'ocupació. De manera complementària es podran incloure accions d'acompanyament a l'ocupació.

Indicador principal: Nº d'itineraris i compromisos d'activitat signats.

Indicador PAPO: Nº d'itineraris individuals i personalitzat d'ocupació prestats a demandants distints que hagin estat inscrits durant l'any de referència.

3.1.2. Desenvolupament d' un mapa de processos sobre la orientació laboral a les Illes Balears que inclogui protocols d'atenció i procediments per agilitar, sistematitzar i polir la intervenció amb els demandants d'ocupació.

Objectiu POQIB 2020: Disposar a la intranet del SOIB del mapa sobre l'orientació laboral que inclogui tots els processos, procediments, protocols i documents de registre. Haurà d'estar controlat i actualitzat periòdicament.

Indicador principal: Nº de processos definits i inclosos en el mapa sobre l'orientació laboral.

Indicador PAPO: Aplicació en l'any de referència d'alguna metodologia formal d'avaluació de l'ocupabilitat dels demandants.

3.1.3 Incorporació de les noves tecnologies aplicades a l'orientació laboral des de la perspectiva de l'usuari i millora de les funcionalitats que permeten les diferents plataformes per a la gestió de la demanda d'ocupació.

Objectiu POQIB 2020: Desenvolupar un aplicatiu web o gamificació que faciliti la pressa de decisions sobre l'Itinerari individual personalitzat d'ocupació. Preferentment basat en models de competències per a l'ocupació.

Indicador principal: Tenir l'aplicatiu web operatiu

Indicador PAPO: Es disposa en l'any de referència d'un pla de modernització del servei públic d'ocupació en el qual es contempli la implantació i desenvolupament d'un sistema de classificació i orientació sobre la base de competències.

3.1.4 Desenvolupament d'una eina informàtica de gestió de l'orientació que inclogui perfilats estadístics d'ocupació i permeti la gestió dels Itineraris individuals i personalitzats d'ocupació amb interoperabilitat SISPE.

Objectiu POQIB 2020: Desenvolupar un aplicatiu que faciliti la gestió integral dels itineraris individuals i personalitzats d'ocupació.

Indicador principal: Tenir l'aplicatiu operatiu

Indicador PAPO: Es disposa en l'any de referència d'un pla de modernització del servei públic d'ocupació en el qual es contempli la implantació i desenvolupament d'un sistema de classificació i orientació sobre la base de competències.

3.2. Línia d'actuació per a la creació i desplegament del Sistema integrat d'informació i orientació entre l'administració educativa i laboral

El POQIB reforçarà la cooperació entre el món de l'educació i el món del treball amb la finalitat d'oferir sistemes d'orientació educatius i laborals adequats a la realitat del mercat de treball Balear. La cooperació vol prevenir la inactivitat dels jovent que abandona els estudis reglats perquè ignora les possibilitats laborals, formatives, emprenedores i d'adquisició de l'experiència que ofereix el SOIB.

Agent responsable: SOIB i Conselleria d'Educació i Universitat

Agents clau: SEPE, administracions locals i insulars, FUEIB, agents econòmics i socials, entitats especialitzades en joves, IES, centres de formació propis i centres formatius col·laboradors i associacions juvenils.

3.2.1. Establiment d'un sistema integrat d'informació i orientació entre les administració laboral, educativa i juvenil i el seu desplegament amb punts integrats d'orientació a totes les illes.

Objectiu POQIB 2020: Desplegar un Sistema integrat d'informació i orientació educativa - laboral en tots els municipis amb més de 5.000 habitants.

Indicador principal: Nº de punts d'informació i orientació integrats

Indicador PAPO: No desenvolupat

3.2.2. Promoció dels itineraris personalitzats per a l'ocupació que incloguin diagnòstics individualitzats, compromisos d'activitat, mesures d'acompanyament i de seguiment conjunt entre el jove i l'orientador/tutor laboral.

Objectiu POQIB 2020: 100% dels desocupats registrats al SOIB tindran un diagnòstic i un Itinerari individualitzat i personalitzat per a l'ocupació.

Indicador principal: Nº d'Itineraris individualitzats i personalitzats fets a joves.

Indicador PAPO: Nombre d'itineraris individuals personalitzats prestats a demandants inscrits diferents en l'any de referència. Desagregat per edat i sexe.

3.2.3 Assessorament sobre les mesures de qualificació i formació per a l'ocupació en els demandants d'ocupació amb baixos nivells formatius.

Objectiu POQIB 2020: Promoure la formació en totes les seves vessants com a mecanisme per aconseguir una feina de qualitat a mig termini.

Indicador principal: Nº d'Itineraris individualitzats i personalitzats fets a joves que inclouen mesures específiques de formació.

Indicador PAPO: Nº de demandants diferents que han finalitzat amb resultat d'apte programes formatius durant l'any de referència. Desagregat per edat i sexe.

3.3. Línia d'actuació per a l'assessorament sobre les mesures de foment d'ocupació existents, a la contractació laboral i de suport en els processos de recol·locació prevists

L'assessorament sobre incentius i mesures disponibles pel foment de la contractació resulta clau si es vol facilitar el seu ús i incorporar els col·lectius beneficiaris dins el mercat laboral. Per això, el POQIB incorporarà sistemàticament dins el Servei d'orientació accions d'informació qualificada i de suport a la tramitació dels incentius a la contractació i del mitjans de foment de l'autoocupacióexistents tant pels usuaris que tenen un Itinerari individual i personalitzat d'ocupació acordat com per a les empreses que tinguin necessitats de personal i posin una oferta de feina en les oficines del SOIB.

Per altra banda, el POQIB reforçarà a través del Servei d'orientació la assumpció dels drets i deures dels usuaris en els seus processos de transició cap a l'ocupació. Finalment, es millorarà l'atenció dels demandants incorporats com a conseqüència de casos d'expedients de regulació total o parcial d'ocupació a través d'un protocol específic per aquests supòsits.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: SEPE.

3.3.1 Assessorament en matèria de bonificacions vigents a l'usuari del Servei d'orientació per a millorar les seves possibilitats de contractació i informar de les avantatges comparatives que tenen alguns col·lectius respecte d'altres.

Objectiu POQIB 2020: Incorporar sistemàticament accions informatives sobre bonificacions a la contractació en tots els Itineraris individuals i personalitzats d'ocupació de les persones susceptibles de rebre'ls.

Indicador principal: Nº d'assessorament en matèria de bonificacions.

Indicador PAPO: Nº de serveis de tutories individualitzades i atencions personalitzades prestats als demandants diferents durant l'any de referència. Desagregat per tipus.

3.3.2 Assessorament en legislació laboral bàsica a l'usuari del Servei d'orientació.

Objectiu POQIB 2020: Incorporar sistemàticament accions informatives bàsiques sobre drets i deures laborals i tipus de contractes existents en els usuaris que han acordat Itineraris individualitzat i personalitzat d'ocupació.

Indicador principal: Nº d'assessoraments sobre legislació laboral: drets i deures en matèria de prestacions i contractació així com tipologia de contractes.

Indicador PAPO: Nº de serveis de tutories individualitzades i atencions personalitzades prestats als demandants diferents durant l'any de referència. Desagregat per tipus.

3.3.3. Establiment d'un protocol d'intervenció prioritària pels treballadors que han sofert un

Expedient de Regulació d'Ocupació (ERO) en qualsevol de les seves modalitats.

Objectiu POQIB 2020: Agilitar les transicions laborals amb els treballadors que sofreixen un ERO i facilitar la seva participació en mesures de requalificació professional.

Indicador principal: Nº de treballadors que han sofert un ERO i tenen un Itinerari individualitzat i personalitzat d'ocupació.

Indicador PAPO: Nº d'itineraris individuals i personalitzat d'ocupació prestats a demandants inscrits diferents en l'any de referència. Desagregat per col·lectiu.

3.4. Línia d'actuació per a la promoció de l'autoocupació a través del Servei d'orientació

Desenvolupar l'autoocupacióés un dels grans reptes pendents que té el SOIB per a donar cobertura a tota la Cartera comuna de serveis del SNO. Promoure l'emprenedoria implica el lliurament de serveis altament especialitzats on conflueixen element d'orientació, d'ajudes econòmiques per a l'autoocupacióí d'anàlisi de la viabilitat empresarial i de suport al llarg de les estades inicials del projecte emprenedor.

El POQIB millorarà la cooperació entre els agents clau del sistema d'atenció a l'emprenedor, promourà la detecció de potencials emprenedors i fomentarà la cultura emprenedora a través de mesures informatives.

Agents responsables: SOIB, Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral i IDI.

Agents clau: SEPE i agents econòmics i socials

3.4.1. Establiment d'un sistema integral per a l'atenció i la promoció de l'autoocupacióen el SOIB i entitats especialitzades de suport.

Objectiu POQIB 2020: Incrementar la cooperació entre els agents clau de la Xarxa emprenedora de les Illes Balears, assignació de responsabilitats i dotació de recursos.

Indicador principal: Nº de punts d'atenció a l'emprenedor.

Indicadors PAPO: Existència d'un servei o oficina específica d'orientació a l'emprenedoria especialitzada en l'assessorament i acompanyament al nou emprenedor en els termes establerts en l'Estratègia d'emprenedoria i ocupació.

Recursos pressupostaris compromesos per la Comunitat Autònoma a càrrec del seu pressupost de l'any en curs per promoure i subvencionar l'autocupació, addicionals als distribuïts en Conferència Sectorial procedents del programa 241 del MEYSS i el SEPE.

3.4.2. Establiment de procediments de detecció dels demandants d'ocupació potencialment emprenedors, derivació a serveis especialitzats i inici d'un projecte emprenedor.

Objectiu POQIB 2020: Fomentar itineraris individuals i personalitzats

d'autocupació.

Indicador principal: Nº de demandants d'ocupació registrats al SOIB que són atesos i derivats a serveis especialitzats.

Indicador PAPO: Nombre total de demandants diferents que es van donar d'alta al RETA en l'any de referència, havent rebut un servei per donar suport al emprenedoria en els sis mesos anteriors.

3.4.3. Promoció de l'esperit emprenedor a través de mesures informatives, educatives i d'assessorament sobre l'autoocupacióI les ajudes existents a les Balears.

Objectiu POQIB 2020: Difondre l'alternativa de l'autoocupacióa través de tallers de formació bàsica en emprenedoria des de les oficines d'ocupació, així com mòduls formatius en el marc de l'Estratègia balear per la formació professional per l'ocupació.

Indicador principal: Nº de tallers i o mòduls d'emprenedoria impartits

Indicador PAPO: Nº de serveis de tutories individualitzades i atencions personalitzades prestats als demandants diferents durant l'any de referència. Desagregat per tipus d'atenció.

PRIORITAT 4. Desplegament de l'Estratègia Balear de Formació Professional per a l'Ocupació

L'Estratègia Balear de Formació Professional per a l'Ocupació integra la formació reglada i l'ocupacional en els centres públics i es planteja com una vertadera eina per al canvi de model productiu. És una iniciativa que uneix les forces d'una banda, de la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria i el SOIB, i, de l'altra, de la Conselleria d'Educació i Universitat per a millorar la formació professional a les Illes Balears basant-se en un model de qualitat que utilitzi tots els recursos de la Xarxa Pública; centres propis, centres integrats, centre de referència nacional, IES de formació professional i CEPAS.

La finalitat de l'Estratègia Balear de Formació Professional per a l'Ocupació es impartir una formació professional per a l'ocupació de qualitat, que estigui programada mitjançant la formació que se'n deriva dels certificats de professionalitat i que realment incrementi les possibilitats d'inserció laboral dels participants.

Per altra banda, l'Estratègia també ha de ser una palanca de canvi i de qualificació de tal manera que faciliti i motivi en els demandants d'ocupació a iniciar processos de retorn al Sistema educatiu reglat, a homologar les seves titulacions i a acreditar la seva experiència professional.

Es vol crear una sinèrgia que afecti positivament la formació professional impartida des de l'àmbit educatiu i la formació professional impartida des de l'àmbit ocupacional i laboral. El POQIB vol aprofundir en la millora del capital humà de les Balears des de la perspectiva dels sectors econòmics emergents i estratègics que generen ocupació de qualitat alhora que farà un esforç per promoure la formació de les dones en les ocupacions on estan poc representades i que generen major valor afegit. En definitiva, l'Estratègia vol esdevenir una palanca que fomenti la qualitat de la formació professional, a la vegada que esperoni la millora del model econòmic i engegui tot un seguit d'accions que persegueixin la inclusió formativa dels treballadors en un objectiu global de millora de la competitivitat del nostre sistema productiu.

4.1. Línia d'actuació sobre desenvolupament normatiu del model integrat de formació professional.

L'Estratègia Balear de Formació Professional per a l'ocupació és una iniciativa pionera en tot l'Estat i conseqüentment necessitarà alguns ajustaments normatius i reglamentaris per a impulsar la seva execució des d'una perspectiva de transparència, qualitat i eficiència.

Agent responsable: SOIB i Conselleria d'Educació i Universitat

Agents clau: Consell General de Formació Professional, i l'IQPIB

4.1.1. Desenvolupar la normativa autonòmica referent en els centres integrats de formació professional i requisits dels docents que imparteixen la formació.

Objectiu POQIB 2020: Desenvolupar el dispositiu jurídic i reglamentari de l'Estratègia Balear de la Formació Professional per a l'ocupació.

Indicador principal: Nº de Decrets, Ordres i reglaments publicats en el Butlletí Oficial.

Indicador PAPO: No desenvolupat.

4.1.2. Establir un registre de docents acreditats per a la impartició de Formació Professional per a l'ocupació que abasti el Subsistema de Formació Professional per a l'Ocupació i faciliti la recerca de docents adequats a les accions formatives a executar.

Objectiu POQIB 2020: Disposar d'un registre de docents acreditats per a la impartició de la Formació Professional que abasti totes les 26 Famílies Professionals.

Indicador principal: Nº de docents registrats segons Família professional.

Indicador PAPO: No desenvolupat

4.1.3. Desenvolupar passarel·les entre el sistema educatiu i la formació professional per l'ocupació per afavorir el reconeixement mutu de les diferents acreditacions existents.

Objectiu POQIB 2020: Incrementar un 10% el número de sol·licituds d'homologacions de certificats de professionalitat a mòduls de Formació Professional.

Indicador principal: Número de sol·licituds d'homologacions informades favorablement.

Indicador PAPO: No desenvolupat

4.2. Línia d'actuació per al desplegament de la formació professional per a l'ocupació en centres propis del SOIB i dels centres educatius de la Conselleria d'Educació i Universitat

La Llei Orgànica 5/2002, de 19 de juny, de les Qualificacions i de la Formació Professional i la Llei 30/2015, de 9 de setembre, per la qual es regula el Sistema de

Formació Professional per a l'ocupació en l'àmbit laboral remarquen la rellevància de la participació de l'administració educativa i de la laboral en el disseny, execució i avaluació de la formació per a l'ocupació. Tradicionalment, ambdues administracions han desplegat la formació professional sense grans línies de col·laboració conjunta i en el cas de l'administració laboral recolzant-se amb entitats col·laboradores.

El POQIB promou, de manera pionera, que la formació professional per a l'ocupació es desenvolupi integralment a través de la Xarxa pública d'educació. Això implica fer una aposta decidida per la mobilització conjunta dels recursos públics d'educació i de formació per a l'ocupació que doni resposta a les necessitats formatives de les empreses de les Illes Balears.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: Consell General de Formació Professional, Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, Agents econòmics i socials, Xarxa Pública d'Educació, centres propis de for-

mació, centres integrats de formació, Escola d'Hoteleria de les Illes Balears (EHIB), IES, centres de referència nacional, CEPAS, IES, administració locals i insulars, centres privats col·laboradors de formació i l'Institut de Qualificacions Professionals de les Illes Balears (IQPIB).

4.2.1. Establir una oferta pública de qualitat de formació professional per l'ocupació en els centres propis del SOIB i els centres educatius de la Conselleria d'Educació i Universitat que abasti el màxim de famílies professionals i especialment d'aquelles que incorporen els sectors emergents i estratègics per a la CAIB.

Objectiu POQIB 2020: Planificar, executar i avaluar el catàleg de formació professional per l'ocupació en funció de les necessitats dels sector econòmics i atenent en els criteris de qualitat que se'n deriven dels certificats de professionalitat o en el seu defecte de les especialitats formatives

Indicador principal: Nº de cursos impartits i famílies professionals implicades

Indicador PAPO: Inclusió en les convocatòries realitzades en l'any de referència d'accions formatives de caràcter prioritari dirigides al nou model productiu.

4.2.2. Ampliar la Xarxa de Centres Integrats de Formació Professional, amb especial interès en les famílies professionals vinculades amb sectors i activitats econòmiques emergents i estratègiques per a la CAIB.

Objectiu POQIB 2020: Crear nous centres integrats de formació professional, dotats i en funcionament o en el seu defecte extensions territorials dels ja existents.

Indicador principal: Número de Centres integrats de formació professional i abast de les famílies professionals

Indicador PAPO: Nº de centres de formació professional per a l'ocupació a Balears inclosos en el Registre estatal d'entitats de formació

4.2.3. Ampliar l'abast d'entitats i organismes de la CAIB reconeguts com a centres propis de formació del SOIB i la qualitat de gestió.

Objectiu POQIB 2020: Crear nous centres propis de formació i incrementar la seva oferta formativa

Indicador principal: Número de centres propis de formació del SOIB i abast de les famílies professionals.

Indicador PAPO: Número de centres de formació professional per a l'ocupació que tenen implantat i acreditat un sistema de gestió de qualitat tipus EFQM, ISO 9001, o altres.

4.2.4. Millorar la dotació i la infraestructura dels centres propis del SOIB, dels Centres Integrats de Formació Professional, dels centres educatius de la Conselleria d'Educació i Universitat i dels Centres de Referència Nacional de les Illes Balears per poder oferir una oferta pública de formació professional per l'ocupació de qualitat a totes les illes.

Objectiu POQIB 2020: Assegurar que tots els centres de formació implicats en la formació professional per a l'ocupació tinguin una dotació suficient pel correcte desenvolupament de la formació i s'imparteixin seguint els requisits que se'n

deriven dels certificats de professionalitat.

Indicador principal: Pressupost assignat en els diferents centres de formació

Indicador PAPO: Nº de centres de formació professional per a l'ocupació que tenen implantat i acreditat un sistema de gestió de qualitat tipus EFQM, ISO 9001, o altres

4.2.5. Elaborar un mapa de formació professional conjunt entre la Conselleria d'Educació i Universitat i el SOIB per a cadascuna de les illes.

Objectiu POQIB 2020: Tenir un mapa de recursos formatius desagregats per illes permanentment actualitzat i que serveixi de quadre de comandament de l'oferta formativa del conjunt de la formació professional per a millorar el disseny, la gestió de la formació i agiliti la cobertura de les necessitats productives de l'economia Balear

Indicador principal: Existència d'un mapa de recursos formatius permanentment actualitzat i amb un conjunt de variables clau com tipus de formació, accions previstes, cobertura territorial, places disponibles i activitats econòmiques vinculades.

Indicador PAPO: No desenvolupat

4.3. Línia d'actuació per a l'establiment del marc de col·laboració pública–privada en el Subsistema de Formació Professional per a l'Ocupació

Amb la finalitat de cobrir tot l'espectre formatiu que requereixen les empreses i atendre el dinamisme competencial dels sectors econòmics estratègics i emergents, es donarà cabuda en els centres col·laboradors per a què imparteixin la formació professional per a l'ocupació que des de l'àmbit públic no s'hi arribi.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, Conselleria d'Educació i Universitat, agents econòmics i socials, entitats associatives del sector, centres col·laboradors i acadèmies de formació.

4.3.1. Alinear l'oferta formativa dels centres col·laboradors de la formació professional per a l'ocupació de les Illes Balears com a complementària a l'oferta formativa pública desenvolupada per la CAIB en els centres propis del SOIB i en els centres educatius de la Conselleria d'Educació i Universitat.

Objectiu POQIB 2020: Desenvolupar un mecanisme de coordinació de les accions formatives previstes segons les necessitats del sistema productiu i que no es poden impartir per la Xarxa pública d'educació i formació per a l'ocupació.

Indicador principal: Número de cursos impartits per centres col·laboradors

Indicador PAPO: No desenvolupat

4.3.2. Establir un programa per a fomentar l'ús dels recursos disponibles i donar a conèixer les possibilitats de la formació de demanda destinada als treballadors ocupats.

Objectiu POQIB 2020: Difondre la importància de la formació de demanda a les empreses de Balears i dirigir les necessitats formatives dels treballadors

ocupats cap a la formació de demanda.

Indicador principal: Número de cursos de formació de demanda fets a les Illes Balears.

Indicador PAPO: No desenvolupat

4.4. Línia d'actuació per a l' orientació dels recursos formatius d'acord els objectius estratègics de la CAIB de millora del model productiu actualment existent.

El Pacte per la Competitivitat, l'Ocupació de Qualitat i el Progrés Social, que ha subscrit el Govern de les Illes Balears amb els agents econòmics i socials més representatius, té l'objectiu de transformar el creixement econòmic en benestar social i que es traslladi la recuperació tant a les empreses com als treballadors, amb polítiques que siguin inclusives, justes i sostenibles en el temps.

Una millora del model productiu que diversifiqui l'economia i estableixi unes bases sòlides a llarg termini implica orientar els recursos formatius cap a les activitats econòmiques que incrementen la competitivitat de les empreses, alhora que es garanteix una ocupació de qualitat.

Agent responsable: Direcció General d'Ocupació i Economia

Agents clau: SOIB, Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, Conselleria d'Educació i Universitat, agents econòmics i socials, OTIB, empreses, UIB, fundacions i entitats associatives.

4.4.1. Desplegar, mitjançant la participació de l'Observatori del Treball de les Illes Balears, del Servei d'intermediació laboral i dels organismes participants en el Consell General de la Formació Professional, mecanismes de prospecció per a conèixer les necessitats formatives i d'ocupació del teixit productiu de cadascuna de les illes i així adaptar l'oferta formativa del fitxer d'especialitats.

Objectiu POQIB 2020: Tenir un sistema que proporcioni evidències empíriques sobre les necessitats formatives i d'ocupació a curt, mig i llarg termini a les Illes Balears

Indicador principal: Nº d'informes prospectius i de necessitats formatives.

Indicador PAPO: No desenvolupat

4.4.2.Desplegament dels acords de col·laboració en matèria de Formació i Ocupació signats pel SOIB amb associacions, patronals i entitats empresarials.

Objectiu POQIB 2020: Tenir consolidats els grups de treball per a la detecció de necessitats formatives que se'n deriven dels acords de col·laboració signats entre els diversos actors

Indicador principal: Nº de reunions mantingudes i documents sobre necessitats formatives elaborats.

Indicador PAPO: No desenvolupat

4.4.3. Prioritzar els recursos formatius associats a les activitats econòmiques vinculades en els sectors estratègics de les Illes Balears, com el turisme, la nàutica, la indústria tradicional i les Tecnologies de la Informació i Comunicació (TIC) així com també amb els sectors emergents com les energies renovables, els serveis a les persones, els serveis d'oci, el sector quinari i d'altres.

Objectiu POQIB 2020: 50% dels recursos formatius s'apliquen a les activitats econòmiques dels sectors estratègics i/o emergents de les Illes Balears.

Indicador principal: Volum de recursos econòmics compromesos

Indicador PAPO: Inclusió en les convocatòries realitzades en l'any de referència d'accions formatives adreçades a les quatre àrees considerades en tot cas prioritàries per l'Ordre TAS 718/2008/2008

4.4.4. Impulsar les accions formatives en idiomes, PRL i TIC.

Objectiu POQIB 2020: 25% dels recursos formatius s'apliquen a les accions formatives en idiomes, PRL i TIC

Indicador principal: Volum de recursos econòmics compromesos

Indicador PAPO: Inclusió en les convocatòries realitzades en l'any de referència d'accions formatives de caràcter prioritari dirigides al nou model productiu.

4.5. Línia d'actuació d'inclusió formativa de les persones amb un nivell educatiu baix.

Determinats col·lectius de persones aturades romanen sense qualificar i això els dificulta l'accés a la formació professional per a l'ocupació donat que no assoleixen els mínims competencials requerits per participar, fer un adequat seguiment i aprofitament de l'acció formativa. Per altra banda, el POQIB pretén oferir alternatives adequades a la diversitat dels demandants d'ocupació amb la finalitat darrera d'esperonar-los cap a la qualificació i l'aprenentatge continu al llarg de la vida.

Agent responsable: SOIB i Conselleria d'Educació i Universitat

Agents clau: Consell General de Formació Professional, Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, Agents econòmics i socials, Xarxa Pública d'Educació i Formació, administració locals i insulars Centres d'Educació de Persones Adultes (CEPAS), Centres de Formació i l'IQPIB.

4.5.1. Dissenyar una oferta pública de cursos i proves d'acreditació de competències clau de nivell 2 i 3 a través de la Xarxa de CEPAS de la Conselleria d'Educació i Universitat per així garantir a tota la població la inclusió formativa en l'àmbit de la formació professional per a l'ocupació.

Objectiu POQIB 2020: Consolidar una oferta anual de cursos en competències clau amb ajuda econòmica associada a l'aprofitament per un mínim de 350 beneficiaris anuals.

Indicador principal: Nº de proves d'acreditació de competències clau.

Indicador PAPO: Inclusió en les convocatòries realitzades en l'any de referència, d'accions formatives dirigides a l'adquisició de competències en idiomes, ofimàtica i tecnologies de la informació i comunicació, coneixements financers, jurídics

i del funcionament de les administracions públiques.

4.5.2. Prioritzar els certificats de professionalitat de nivell 1 i 2 per alinear l'oferta formativa a la realitat formativa de la població activa de les Balears.

Objectiu POQIB 2020: 50% de l'oferta formativa seran certificats de professionalitat de nivell 1 i 2.

Indicador principal: Nº de persones que obtenen un certificat de professionalitat de nivell 1 i 2.

Indicador PAPO: Nº total de sol·licituds d'acreditacions parcials acumulables o certificats de professionalitat en l'any de referència

4.5.3. Establir un programa específic entre la Conselleria d'Educació i Universitat i el SOIB amb itineraris formatius personalitzats dintre de la formació professional per l'ocupació d'aquelles persones catalogades pels serveis d'orientació educatius com alumnes amb necessitats educatives especials una vegada que aquests finalitzen la seva etapa escolar.

Objectiu POQIB 2020: Consolidar un Programa de formació professional per a l'ocupació específic a les necessitats i expectatives dels alumnes amb adaptació.

Indicador principal: Nº d'alumnes amb adaptació que participen de accions formatives en el sí de l'Estratègia Balear de la Formació Professional per a l'ocupació.

Indicador PAPO: Nº de participants en projectes finalitzats en l'any de referència de programes públics d'ocupació - formació, fossin de normativa estatal, estatal adaptada o autonòmica

4.5.4. Impulsar un programa modular d'alfabetització digital bàsica per a la formació a través de plataformes tecnològiques i/o presencialment

Objectiu POQIB 2020: Disposar d'una plataforma en línia que ofereixi mensualment accions modulars d'alfabetització digital bàsica

Indicadors principals: Nº de cursos d'alfabetització digital oferts i Nº d'alumnes certificats amb aprofitament.

Indicador PAPO: Inclusió en les convocatòries realitzades en l'any de referència, d'accions formatives dirigides a l'adquisició de competències en idiomes, ofimàtica i tecnologies de la informació i comunicació, coneixements financers, jurídics i del funcionament de les administracions públiques

4.6. Línia d'actuació per a l'impuls de la formació dual i de la promoció de l'aprenentatge dins l'àmbit laboral

La formació professional dual és una modalitat d'oferta formativa amb un gran impacte en l'ocupabilitat dels participants i que ha donat grans resultats en la lluita contra l'atur juvenil en països europeus com Alemanya o Àustria.

Es realitza en règim d'alternança entre el centre educatiu/formatiu i l'empresa, amb un nombre d'hores o dies d'estada distribuït de manera variable entre el centre de treball de l'empresa i el centre educatiu/formatiu. La formació professional dual va més enllà dels plans de pràctiques tradicionals ja que els joves gaudeixen, des del primer moment, d'un contracte de formació i aprenentatge i les empreses poden incorporar formació complementària adaptada a les seves necessitats

de formació alhora que imparteixen contingut formatiu amb valor curricular.

EL POQIB desplegarà la formació dual basada en certificats de professionalitat a les Illes Balears fent servir la Xarxa Pública d'educació i les empreses que pertanyen als sectors estratègics com és la indústria en general, la nàutica, les TIC, el calçat, la bijuteria, la cuina i allotjament entre d'altres. També posarà especial esment en el desplegament d'accions de formació dual amb els col·lectius en risc d'exclusió social per a fomentar la seva inserció laboral

Agent responsable: SOIB

Agents clau: SEPE, Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, Conselleria d'Educació i Universitat, agents econòmics i socials, Xarxa pública d'educació, centres col·laboradors, empreses, administracions locals i insulars i entitats del 3er sector.

4.6.1. Desenvolupar un programa permanent de formació dual en l'àmbit de la formació professional per a l'ocupació amb els principals sectors econòmics del teixit productiu de les Illes Balears.

Objectiu POQIB 2020: Crear un Servei de Formació Dual basat en certificats de professionalitat, adreçat prioritàriament a les activitats econòmiques emergents i estratègiques.

Indicador principal: Nº de persones formades sota la modalitat de Formació Dual.

Indicador PAPO: Nº de participants en accions formatives vinculades amb els contractes per a la formació i aprenentatge en l'any anterior al de referència

4.6.2. Desenvolupar un programa permanent de formació dual en l'àmbit de la formació professional per a l'ocupació adreçat a col·lectius vulnerables

Objectiu POQIB 2020: Orientar les actuacions del Servei de Formació Dual cap en els col·lectius vulnerables o amb major dificultat d'inserció.

Indicador principal: Nº de persones que pertanyen a col·lectius amb dificultats d'inserció que s'han format sota la modalitat de Formació Dual.

Indicador PAPO: Nº de participants en accions formatives vinculades amb els contractes per a la formació i aprenentatge en l'any anterior al de referència. Desagregat per col·lectius i sexe.

4.6.3. Fomentar els programes mixtos d'ocupació i formació amb les entitats locals de les Balears per a què ajudin a impulsar estratègies de desenvolupament local.

Objectiu POQIB 2020: Transformar els Programes mixtes d'ocupació i formació cap a actuacions locals basades en criteris de sostenibilitat econòmica, social i ambiental.

Indicador principal: Nº de participants en programes mixts de formació i ocupació

Indicador PAPO: Nº de participants en projectes finalitzats en l'any de referència de programes públics d'ocupació-formació, fossin de normativa estatal, estatal adaptada o autonòmica.

4.6.4. Incentivar programes formatius que incloguin compromisos de contractació amb una durada mínima de sis mesos en aquelles ocupacions amb menors taxes d'atur.

Objectiu POQIB 2020: Crear un dispositiu permanent de detecció d'empreses amb requeriments de treballadors en ocupacions amb baixes taxes d'atur i promoció de programes específics de formació vinculats a compromisos de contractació posterior

Indicador principal: Nº d'accions formatives amb compromisos de contractació i **Nº de participants.**

Indicador PAPO: No desenvolupat

4.7. Línia d'actuació per a la posada en marxa i posicionament dels Centres de Referència Nacional de Manteniment en Nàutica, Turisme i Serveis Socials

Els centres de referència nacional (CRN) són centres públics d'innovació i experimentació en matèria de Formació Professional. De caràcter sectorial i per les seves instal·lacions són considerats d'excel·lència, tant en el desenvolupament d'accions d'investigació com en la impartició de cursos. Les Illes Balears tenen assignades 3 centres, Manteniment Nàutic a Menorca, Turisme i Serveis Socials a Mallorca. El POQIB pretén reforçar la col·laboració i cooperació institucional entre les distintes institucions per desplegar adequadament els CRN a les Illes Balears

Agent responsable: SOIB

Agents clau: SEPE, Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, Ministeri d'Educació, Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, Conselleria d'Educació i Universitat i agents econòmics i socials.

4.7.1. Establiment del conveni entre el Govern de les Illes Balears i els Ministeris d'Ocupació i Seguretat Social i d'Educació per a l'adjudicació definitiva dels centres de referència nacional de formació professional de Manteniment en Nàutica, Turisme i Serveis Socials.

Objectiu POQIB 2020: Tenir signats els convenis dels CRN assignats a Balears i amb dotació pressupostaria vinculada.

Indicador principal: Nº de convenis subscrits

Indicador PAPO: No desenvolupat

4.7.2. Elaboració dels plans de treball anuals de cadascun dels CRN.

Objectiu POQIB 2020: Plans d'actuació de tots els CRN assignats a les Illes Balears i que siguin coherents amb el Pla plurianual 2015-2018 dels Centres de Referència Nacional de l'Estat.

Indicador principal: Nº de Plans d'actuacions publicats

Indicador PAPO: No desenvolupat

4.8. Línia d'actuació per a l'establiment d'una millora en la competitivitat a través de la formació d'oferta adreçada preferentment a persones treballadores que estan ocupades

La necessitat d'orientar part dels recursos formatius a treballadors ocupats té com a finalitat promoure el aprenentatge continu al llarg del cicle productiu vital i des de la perspectiva d'oferta avançar en l'acumulació de capital humà en el sectors productius estratègics per a les Illes Balears i en les activitats econòmiques emergents que tenen un efecte multiplicatiu major.

El POQIB promourà accions formatives adreçades preferentment a treballadors ocupats, tant intersectorials com sectorials per a l'adquisició de competències transversals i específiques, així com accions específicament dissenyades pel col·lectiu de treballadors autònoms i de l'economia social.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: SEPE, Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, Conselleria d'Educació i Universitat, agents econòmics i socials, Xarxa pública d'educació, entitats associatives del sector, centres col·laboradors i acadèmies de formació.

4.8.1. Establir una oferta pública de qualitat de formació professional per l'ocupació adreçada a treballadors preferentment ocupats, autònoms i socis de fórmules empresarials basades en l'economia social que abasti les famílies professionals que incorporen els sectors estratègics i emergents per a la CAIB.

Objectiu POQIB 2020: Planificar, executar i avaluar la formació d'oferta per a treballadors ocupats en funció de les necessitats dels sector econòmics i atenent en els criteris de qualitat que se'n deriven dels certificats de professionalitat o en el seu defecte de les especialitats formatives.

Indicador principal: Nº de accions formatives impartides per a treballadors ocupats i famílies professionals implicades.

Indicador PAPO: Inclusió en les convocatòries realitzades en l'any de referència d'accions formatives de caràcter prioritari dirigides al nou model productiu.

4.8.2. Inclusió d'accions formatives sobre competències transversals a les convocatòries de formació adreçades a treballadors ocupats.

Objectiu POQIB 2020: 25% de les accions formatives adreçades a treballadors ocupats estan basades en especialitats formatives relacionades amb competències transversals.

Indicador principal: Nº de accions formatives impartides per a treballadors ocupats.

Indicador PAPO: Inclusió en les convocatòries realitzades en l'any de referència, d'accions formatives dirigides a l'adquisició de competències en idiomes, ofimàtica i tecnologies de la informació i comunicació, coneixements financers, jurídics i del funcionament de les administracions públiques

4.9. Línia d'actuació per fomentar els elements clau que afecten a la qualitat de la formació professional per a l'ocupació

Per atendre les necessitats del model productiu i perquè les oportunitats de creixement de les empreses de les Illes Balears no es perdin per falta de capital humà cal oferir una formació professional de qualitat que lliure els coneixements requerits per incrementar la competitivitat de les empreses i asseguri la impartició de la formació des de sistemes de gestió de qualitat i plataformes telemàtiques de gestió. Per això, el POQIB aprofundirà en les noves tecnologies de la informació com a metodologia per a fomentar l'auto formació en línia i facilitar l'autonomia en els processos d'aprenentatge alhora que planificarà tota la formació sota els estàndards de qualitat que se'n deriven dels certificats de professionalitat aprovats pel BOE.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: SEPE, Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, Conselleria d'Educació i Universitat, agents econòmics i socials, Xarxa pública d'educació, entitats associatives del sector, centres col·laboradors i acadèmies de formació.

4.9.1. Crear i implantar sistemes telemàtics per a la gestió, desenvolupament i execució de les iniciatives de formació.

Objectiu POQIB 2020: Tenir un sistema de formació en línia que automatitzi la gestió administrativa de la formació i faciliti la impartició de les accions formatives adequades a la metodologia en línia i prioritzar les famílies professionals d'administració i oficines, informàtica o comerç.

Indicador principal: Nº d'expedients de formació tramitats en línia

Indicadors PAPO: S'han fet les adaptacions necessàries en els sistemes d'informació que utilitza la CAIB per a remetre les seves dades al Dispositiu Comú de Formació (DCF) i % d'execució dels treballs de construcció dels serveis web.

4.9.2. Prioritzar les accions formatives basades en certificats de professionalitat.

Objectiu POQIB 2020: 100% de les accions formatives basades en certificats de professionalitat i si no hi hagués al manco basades en especialitats formatives

Indicador principal: Nº d'accions formatives vinculades a certificats de professionalitat impartides.

Indicador PAPO: Total hores-participant de formació acreditable en accions formatives finalitzades en l'any de referència accions formatives per aturats i Total hores-participant de formació acreditable (completa i parcial) finalitzada en l'any de referència: plans d'ocupats

4.9.3. Implantar un programa de control, seguiment i avaluació de la qualitat de la formació que finança el SOIB segons la Llei 30/2015, de 16 de gener, per la qual es regula el Sistema de Formació Professional per a l'Ocupació.

Objectiu POQIB 2020: Protocol d'avaluació estratificada de les accions formatives atenent a criteris de gestió de qualitat.

Indicador principal: Nº de no conformitats detectades i mesures correctores implantades.

Indicador PAPO: Mitjana aritmètica dels valors assignats pels participants de les accions formatives de l'any en curs a l'ítem 10 "Grau de satisfacció general amb el curs" del qüestionari per a l'avaluació de la qualitat de les accions formatives per a l'ocupació (Resolució SEPE 27/04 / 2009).

4.10. Línia d'actuació de l'IQPIB per a la millora del dispositiu de certificació de les competències professionals mitjançant el reconeixement de l'experiència professional

El reconeixement de les competències professionals adquirides a través de l'experiència professional té per finalitat acreditar oficialment la qualificació professional de les persones interessades que malgrat no tenen una titulació educativa oficial, han demostrat la seva competència professional. Això fomenta la qualificació dels treballadors i esperona la formació continua al llarg de la vida.

Per altra banda, i donada la dinàmica de mercat de treball així com el baix nivell titulació educativa de amples segments de població Balear, el reconeixement de l'experiència professional és una eina essencial per a impulsar la qualificació dels treballadors i així facilitar que accedeixin a ocupacions de major qualitat.

Agent responsable: IQPIB

Agents clau: SOIB, SEPE, Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, Conselleria d'Educació i Universitat, Consell General de Formació i agents econòmics i socials.

4.10.1. Impulsar la certificació de les competències professionals mitjançant el reconeixement professional, prioritzant els àmbits on és obligatori la disposició de carnets professionals i aquells sectors declarats estratègics.

Objectiu POQIB 2020: Convocatòria permanent per a la certificació de les ocupacions on es requereix administrativament la disposició d'un carnet professional vigent.

Indicador principal: Nº de persones acreditades

Indicador PAPO: No desenvolupat

4.10.2. Pla específic pel sector turístic que inclogui les fases d'assessorament, procés d'avaluació i acreditació de la competència professional segons el RD 1224/2009, de 7 de juliol.

Objectiu POQIB 2020: Executar un Pla d'acreditació de l'experiència professional per a les ocupacions de cambrers, cuiners, cambrers de pis, recepcionistes i manteniment d'instal·lacions hoteleres.

Indicador principal: Nº de persones que sol·liciten acreditar-se des de l'àmbit de la restauració i hoteleria per tipus d'ocupació segons CNO.

Indicador PAPO: Nº total de sol·licituds d'acreditacions parcials acumulables o certificats de professionalitat en l'any de referència

4.10.3. Elaborar una campanya publicitària sobre els recursos disponibles a les Illes Balears i els avantatges que suposa l'acreditació de l'experiència professional.

Objectiu POQIB 2020: Incrementar el coneixement ciutadà de l'IQPIB

Indicador principal: Nº de sol·licituds d'informació a la seu de l'IQPIB

Indicador PAPO: No desenvolupat

4.10.4. Protocol de derivació i simplificació administrativa per a totes aquelles persones que vulguin retornar al Sistema educatiu reglat o de formació professional per a l'ocupació una vegada han estat reconegudes les seves competències professionals.

Objectiu POQIB 2020: Augmentar la incorporació al Sistema Educatiu de les persones amb l'experiència professional acreditada a través de l'IQPIB pe a complementar o aprofundir en la seva qualificació

Indicador principal: Nº de persones qualificades a través de l'experiència professional que s'inscriuen en accions de formació professional per a l'ocupació.

Indicador PAPO: No desenvolupat

4.11. Línia d'actuació per a l'accés a la formació professional per a l'ocupació mitjançant plataformes tecnològiques

La necessitat de disposar d'informació rellevant per a la pressa de decisions en matèria de carrera professional esdevé un eina clau per a facilitar les tasques d'assessorament que desenvolupen els professionals dels Serveis d'orientació educativa i/o laboral. El POQIB vol facilitar la integració de la informació sobre tots els recursos disponibles a les Illes Balears en matèria de formació professional per a l'ocupació i orientació laboral, de manera senzilla, àgil i amigable.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, Conselleria d'Educació i Universitat, Consell General de Formació i IQPIB.

4.11.1. Dissenyar un portal únic amb tota l'oferta formativa de les Illes Balears que inclogui la formació professional per a l'ocupació tant del SOIB com de la Conselleria d'Educació i Universitat i que faciliti la inscripció en línia.

Objectiu POQIB 2020: Portal únic de formació professional per a l'ocupació plenament operatiu i actualitzat mensualment

Indicador principal: Nº de visites al portal.

Indicador PAPO: No desenvolupat

4.11.2. Projecte pilot modular en formació professional per a l'ocupació en línia dins les famílies professionals d'administració i oficines, informàtica i comerç i basats en certificats de professionalitat.

Objectiu POQIB 2020: Incorporar la formació professional per a l'ocupació en línia al catàleg de serveis formatius públics.

Indicador principal: Nº d'accions formatives impartides en línia i Nº de participants.

Indicador PAPO: No desenvolupat

4.12. Línia d'actuació pel foment de la col·laboració entre la Conselleria de Treball, Indústria i Comerç amb el Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social en matèria de lluita contra el frau en formació.

La col·laboració institucional entre les administracions públiques esdevé un principi bàsic de gestió pública. Actualment la necessitat d'optimitzar els recursos disponibles en matèria de formació i qualitat demana que es reforci la cooperació i els sistemes de seguiment entre l'administració de l'Estat i l'autonòmica en matèria de bonificacions aplicades a la contractació i la formació en el lloc de treball.

Agents responsables: SOIB i Conselleria de Treball, Comerç i Indústria

Agents clau: SEPE, Ministeri de Treball i Seguretat Social

4.12.1. Desplegar un conveni de col·laboració entre la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, el SOIB i el Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social d'inspecció i lluita contra el frau en formació d'acord a l' establert a la Llei 30/2015, de 16 de gener, per la qual es regula el Subsistema de Formació Professional per l'ocupació.

Objectiu POQIB 2020: Executar un Pla de lluita contra el frau en formació

Indicador principal: Nº d'actuacions fetes

Indicador PAPO: Nº de resolucions sancionadores dictades pel SEPE a l'any de referència.

4.12.2. Pla de seguiment tècnic dels contractes de formació i aprenentatge, de pràctiques i de les pràctiques no laborals en empreses.

Objectiu POQIB 2020: Protocol de seguiment estadístic mostral per l'univers de contractes de formació i aprenentatge, i de pràctiques no laborals a empreses autoritzades a Balears.

Indicador principal: Nº d'actes de seguiment tècnic fetes

Indicador PAPO: Joves menors de 30 anys registrats en el Sistema Nacional de la Garantia Juvenil, als que se'ls hagués proporcionat una bona oferta d'ocupació, educació contínua, formació d'aprenent o període de pràctiques en l'any de referència.

4.13. Línia d'actuació per l'establiment d'ajudes formatives pel reforç de les polítiques de formació.

Les baixes taxes de qualificació del capital humà, l'elevat índex de fracàs escolar així com les dificultats per a conciliar la formació continua amb la feina en els sectors econòmics més afectats per l'estacionalitat i la temporalitat impulsen al POQIB a dissenyar un paquet d'incentius i de mesures que motivin en els col·lectius amb majors dificultats d'accés al mercat laboral a participar en accions de formació professional per a l'ocupació amb altres esferes vitals com la laboral, familiar i la personal.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, Conselleria d'Educació i Universitat, Xarxa Pública d'educació, centres propis de formació i centres col·laboradors.

4.13.1. Activar programes de segona oportunitat que fomentin el retorn al sistema educatiu de les persones desocupades. A través de l'establiment d'ajudes formatives lligades a l'èxit pels col·lectius de persones desocupades d'actuació prioritària amb la finalitat d'incentivar la millora de la seva qualificació.

Objectiu POQIB 2020: Consolidar una oferta d'accions formatives per a la consecució del títol d'ESO amb ajuda econòmica associada a l'aprofitament per a un mínim de 1500 beneficiaris anuals.

Indicador principal: Nº de persones que han abandonat prematurament el Sistema Educatiu i han obtingut el títol d'ESO a través de programes de segona oportunitat

Indicador PAPO: Nº total de participants en accions formatives dirigides a desocupats, finançades amb fons propis de Comunitats Autònomes, finalitzades en l'any de referència.

4.13.2.Ajudes econòmiques per a col·lectius amb majors dificultats d'inserció per a què es puguin formar en el marc del Sistema de Formació Professional per a l'Ocupació.

Objectiu POQIB 2020: Consolidar una oferta d'ajudes econòmiques per a l'assistència i aprofitament de les accions formatives que se'n deriven del marc del Subsistema de Formació Professional per a l'Ocupació específicament adreçada a col·lectius amb major dificultat d'inserció.

Indicador principal: Nº de persones considerades com a col·lectiu de difícil inserció que reben una ajuda per assistir i treure profit dels cursos de formació professional per a l'ocupació.

Indicador PAPO: No desenvolupat

PRIORITAT 5. Desenvolupament del Servei d'Intermediació Laboral de la CAIB

La intermediació laboral és el conjunt d'accions que tenen per objecte posar en contacte les ofertes de treball existents amb els treballadors que busquen una ocupació adequada a les seves característiques. Al mateix temps, la intermediació laboral facilita a les empreses els treballadors més apropiats en els seus requeriments. És un procés bidireccional que afecta tant al demandant d'ocupació com a l'empresa que té necessitats de personal perquè ha de cobrir vacants.

EL POQIB rellançarà el Servei d'Intermediació laboral amb la finalitat d'incrementar la quota de mercat en la gestió de les ofertes de treball i millorarà l'atenció a les necessitats de les empreses i demandants d'ocupació des d'una perspectiva d'accés universal, igualtat i gratuïtat en la prestació del servei.

Per això, resulta cabdal facilitar a les empreses capital humà qualificat i informar-les del catàleg de serveis oferts per part de les administracions públiques de tal manera que els ajudi a millorar la seva eficiència i productivitat. Per altra banda, una adequada intermediació laboral facilita l'adquisició d'experiència professional en els col·lectius amb majors dificultats d'inserció a través de programes de mobilitat, de contractació i d'activació per a evitar l'exclusió dins el mercat laboral.

5.1. Línea d'actuació per a la millora en la gestió de les ofertes d'ocupació i l'adequació de la intermediació laboral a la Cartera comuna de Serveis

Oferir un sistema d'intermediació laboral ràpid que posi a l'abast de les empreses una terna adequada de candidatures per a cobrir les necessitats de personal esdevé la clau per a incrementar la ràtio d'intermediació laboral a les Illes. Per això cal, millorar i agilitar els processos de detecció, gestió, seguiment i avaluació de les ofertes de feina.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: SEPE, empreses, agents econòmics, associacions empresarials i patronals sectorials, agents econòmics i socials.

5.1.1. Simplificació dels processos d'intermediació laboral, preselecció i cassació de les ofertes d'ocupació amb els demandants inscrits en el SOIB.

Objectiu POQIB 2020: Disposar d'un mapa de gestió de la intermediació laboral actualitzat que inclogui els processos estratègics, operatius i de suport requerits per a lliurar un servei de qualitat a les empreses i en els demandants.

Indicador principal: Nº d'actuacions fetes

Indicador PAPO: Es disposa d'una certificació vigent en base a algun sistema de gestió de la qualitat (EFQM, EVAM, CAF, o un altre) en l'any de referència

5.1.2. Incloure la perspectiva de gènere en tots els processos d'inserció laboral per a promoure la igualtat efectiva.

Objectiu POQIB 2020: Aconseguir la igualtat efectiva en els processos d'intermediació laboral gestionats pel SOIB.

Indicadors principals: Nº d'atencions personalitzades a ofertes (servei 140)

Indicador PAPO: Nº de col·locacions amb oferta prèvia amb gestió i amb enviament. Les col·locacions hauran de desagregar-se per sexe i tipus d'intermediació (pública, privada, col·laboracions socials, pràctiques no laborals).

5.1.3. Redisseny del protocol de gestió dels casos de certificats d'insuficiència de demandants adequats i disponibles per a incrementar el nombre de col·locacions efectuades pel Servei d'Intermediació.

Objectiu POQIB 2020: Disminuir un 50% el nombre de certificats d'insuficiència de demandants emesos pel SOIB.

Indicador principal: Nº de certificats d'insuficiència de demandants.

Indicador PAPO: Nº de col·locacions amb oferta prèvia amb gestió i amb enviament.

5.1.4. Redisseny dels protocols de gestió de les ofertes que demanen excepció de la quota de discapacitats per a incorporar a les persones discapacitades dins empreses ordinàries.

Objectiu POQIB 2020: Promoure la incorporació de persones amb discapacitats en les empreses que estan obligades per llei i minimitzar l'expedició de certificats d'excepció a la quota de discapacitats.

Indicador principal: Nº de certificats d'excepció a la quota de discapacitats emesos.

Indicador PAPO: Nº total de demandants diferents que haguessin causat baixa per col·locació en l'any anterior al de referència. Desagregat per tipus de col·lectiu.

5.1.5. Millorar els protocols d'intermediació laboral en les pràctiques no laborals en empreses i en les col·laboracions socials per a facilitar l'adquisició de competències i experiència laboral en les persones participants.

Objectiu POQIB 2020: Ajustar les pràctiques no laborals i les col·laboracions socials a necessitats reals i dèficits d'habilitats i/o d'experiència laboral dels demandants d'ocupació.

Indicador principal: Nº de pràctiques no laborals i col·laboracions socials

Indicador PAPO: No desenvolupat

5.1.6. Desenvolupar un quadre integral de comandament de les ofertes laborals gestionades pel SOIB amb desagregació per oficines d'ocupació.

Objectiu POQIB 2020: Implantar una metodologia de seguiment de la intermediació laboral orientada a resultats.

Indicadors principals: Nº d'ofertes gestionades, Temps de cassació oferta demanda i % d'intermediació efectiva sobre el volum d'ofertes gestionades.

Indicador PAPO: Es disposa d'una certificació vigent en base a algun sistema de gestió de la qualitat (EFQM, EVAM, CAF, o un altre) en l'any de referència

5.2. Línea d'actuació per a la captació i fidelització d'empreses per a la intermediació

Incrementar la cartera d'empreses usuàries del SOIB i lliurar un Servei de qualitat són elements clau per gestionar un major volum d'ofertes d'ocupació i reforçar la posició del SOIB com l'agent més rellevant en la intermediació laboral a les Balears i com eina de suport a les empreses.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, IDI, agents econòmics, associacions empresarials i patronals sectorials, empreses, agències de desenvolupament local i de col·locació i agents econòmics i socials.

5.2.1. Elaboració de la Cartera de serveis del SOIB des de la perspectiva de l'empresa.

Objectiu POQIB 2020: Desplegar una unitat especialitzada en empreses que lideri la cartera de serveis per a empreses i doni suport tècnic a les unitats d'intermediació laboral existents a les oficines d'ocupació. La cartera de serveis s'articularà en les àrees de gestió d'ofertes i selecció de candidats, informació de les bonificacions a la contractació, foment de l'adquisició d'experiència professional amb col·lectius específics, programes europeus de mobilitat laboral i registre de la contractació.

Indicador principal: Nº d'empreses que usen els Serveis del SOIB

Indicador PAPO: Nº d'ocupadors diferents que presenten ofertes d'ocupació.

5.2.2 Desenvolupar serveis d'intermediació basats en criteris d'especialització sectorial preferentment en els sectors estratègics i emergents de l'economia balear

Objectiu POQIB 2020: Aprofundir en la intermediació laboral per activitats econòmiques estratègiques i emergents amb independència de l'oficina d'ocupació que les correspon.

Indicador principal: Nº d'empreses dels àmbits estratègics i emergents que usen els Serveis del SOIB

Indicador PAPO: Nº d'empreses diferents que presenten ofertes d'ocupació.

5.2.3. Programa específic de prospecció per a la captació d'ofertes d'ocupació i llocs de feina dins les PIMES de Balears.

Objectiu POQIB 2020: Anar a les empreses a fer prospecció i així incrementar el nombre d'ofertes de feina gestionades fins arribar a una quota de mercat del 10% sobre el volum de contractació o com a mínim les 10.000 ofertes anuals.

Indicador principal: Nº d'ofertes gestionades

Indicador PAPO: Nº total de llocs oferts en l'any de referència

5.2.4. Programa específic de prospecció per a la captació d'ofertes d'ocupació i llocs de feina a grans empreses de les Balears

Objectiu POQIB 2020: Desenvolupar activitats de captació i gestió d'ofertes d'ocupació amb el 50% de les empreses de gran mida establertes a les Balears i així incrementar el nombre d'ofertes de feina gestionades per a grans empreses fins arribar les 2.000 ofertes anuals provinents de grans empreses.

Indicador principal: Nº d'ofertes gestionades

Indicador PAPO: Nº total de llocs oferts en l'any de referència

5.2.5. Campanya de difusió i promoció del Servei d'Intermediació laboral.

Objectiu POQIB 2020: Explicar les avantatges del SOIB com a eina gratuïta per a les empreses quan han de cobrir vacants existents, rebre assessorament sobre contractació, bonificacions i suport al registre de la contractació.

Indicador principal: Nº d'actuacions de difusió fetes

Indicador PAPO: Vacants difoses a internet pel SOIB

5.3 Línia d'actuació pel desenvolupament de les noves tecnologies per a la intermediació laboral del SOIB

El POQIB aprofundirà en la utilització de les noves tecnologies com a eina d'intermediació laboral i reforçarà la participació institucional i col·laborativa en el Portal d'ofertes del Sistema Nacional d'Ocupació, la plataforma Eures i el portal empleate. Una aposta decidida per les noves tecnologies acurçarà significativament els terminis de gestió de la intermediació laboral.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: SEPE.

5.3.1. Promoció de les plataformes comunes d'intermediació laboral

Objectiu POQIB 2020: Ésser un interlocutor rellevant en el disseny del Portal d'ofertes del SNO i incrementar l'ús del portal Eures per part dels demandants d'ocupació.

Indicador principal: Nº d'ofertes del portal del SNO gestionades i publicades.

Indicador PAPO: Es participa durant l'any de referència en els grups de treball constituïts per elaborar els protocols de la Cartera comuna de serveis del SNO.

5.3.2. Creació de plataformes específiques, com ara apps, que faciliten la captació d'ofertes de treball i l'atenció de les persones que cerquen feina.

Objectiu POQIB 2020: Desplegar una app d'intermediació laboral que permeti la difusió de les ofertes de feina i impulsi la intermediació laboral a les Illes

Indicador principal: Existència d'una app.

Indicador PAPO: Fons pressupostaris executats en l'any de referència en la modernització de la xarxa d'oficines i en la implantació i desenvolupament del SISPE.

5.4. Línea d'actuació de consolidació de programes europeus com a mecanisme d'adquisició d'experiència laboral de les persones desocupades inscrites al SOIB.

La lliure circulació de treballadors a la Unió Europea possibilita que els demandants d'ocupació de les Balears puguin formar-se o treballar en un altre país si així ho desitgen. Per altra banda, promoure la mobilitat a través de programes de formació i adquisició

d'experiència des dels Serveis d'Ocupació genera un retorn significatiu en els participants quant a la qualificació professional, l'adquisició d'experiència laboral i de les competències clau que proposa la Unió Europea.

El POQIB integra les distintes accions d'orientació i intermediació laboral europees en una única línia d'actuació que inclou la difusió dels serveis de la Xarxa Eures, promou l'adquisició d'experiència professional a través del Programa Erasmus Plus i fomenta la cooperació institucional amb altres serveis d'ocupació europeus.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, Conselleria d'Educació i Universitat, Xarxa Eures, Serveis d'ocupació europeus i la Comissió Europea.

5.4.1. Potenciar el Servei Eures a Balears a través de major presència a les fires del sector i major difusió de les convocatòries d'ocupació que es gestionen.

Objectiu POQIB 2020: Consolidar un calendari anual d'actuacions i difusions de la Xarxa Eures a Balears dissenyat per a demandants d'ocupació i empreses posant especial atenció al col·lectiu de joves i a l'àmbit educatiu.

Indicador principal: Nº d'actuacions fetes

Indicador PAPO: No desenvolupat

5.4.2. Participació institucional en el Programa Erasmus Plus.

Objectiu POQIB 2020: Participar d'una acció clau 1 del Programa Erasmus Plus en el que participi el SOIB com a soci d'un consorci europeu que executi accions de mobilitat per a la formació i adquisició de l'experiència professional dels joves aturats de les Balears en països europeus.

Indicador principal: Nº de mobilitats realitzades amb càrrec al Programa Erasmus Plus.

Indicador PAPO: No desenvolupat

5.4.3. Incrementar la cooperació amb altres Serveis d'ocupació europeus per a promoure la mobilitat, l'ocupació i la formació dels treballadors de les Balears.

Objectiu POQIB 2020: Incrementar els fluxos d'ofertes i propostes de col·laboració amb els Serveis d'ocupació europeus i especialment amb l'Alemany per a gestionar programes de formació dual per a joves i ofertes massives de feina adreçades al sector de l'hoteleria i oci en temporada baixa.

Indicador principal: Nº d'ofertes gestionades

Indicador PAPO: No desenvolupat

5.5. Línea d'actuació en matèria informativa i d'assessorament sobre la contractació i les mesures de suport per a l'activació, la contractació i la inserció laboral.

L'existència de varies línies d'ajuda en matèria de contractació i de bonificacions a la Seguretat Social per part de l'Estat, així com les desplegades pel Govern de les Illes Balears, reclamen integrar adequadament i millorar la capacitat informativa del Servei d'intermediació laboral sobre totes les ajudes, bonificacions i subsidis en matèria de contractació per a fomentar la presa de decisions a les empreses de Balears.

Malgrat la majoria de la contractació ja es fa a través de la plataforma digital Contrat@, les unitats de registre del SOIB encara registren aspectes específics de la contractació de personal que no estan inclosos dins les tramitacions telemàtiques de Contrat@ i que resulten capitals per a donar una traçabilitat de registre total a la contractació efectuada a les Balears.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: Direcció General de Treball, SEPE, MEYSS, empreses i gestors.

5.5.1. Assessorament especialitzat a les empreses en matèria de bonificacions i subvencions en matèria de contractació.

Objectiu POQIB 2020: Desplegar un procediment permanent d'informació a la contractació per a totes les empreses de Balears que posin una oferta de feina al SOIB o demanin assessorament especialitzat a la unitat especialitzada en empreses.

Indicador principal: Nº d'assessoraments en matèria de contractació.

Indicador PAPO: Nº total de llocs oferts en l'any de referència

5.5.2. Assessorament especialitzat a les empreses en matèria de contractes de formació i aprenentatge, pràctiques i plans de formació amb compromisos de contractació en empreses.

Objectiu POQIB 2020: Promoure les fórmules contractuals que incloguin formació per a l'ocupació en les empreses privades i l'ús de solucions personalitzades en matèria de formació sempre que incloguin compromisos de contractació

Indicador principal: Nº d'assessoraments sobre contractes vinculats a formació.

Indicador PAPO: Nº total de llocs oferts en l'any de referència

5.5.3. Informar sobre la formació bonificada a demanda de les empreses.

Objectiu POQIB 2020: Assessorar a les empreses de Balears sobre els beneficis de la formació de demanda.

Indicador principal: Nº d'assessoraments sobre la formació de demanda i % de pressupost de la fundació estatal per a la formació en l'ocupació (FUNDAE) assignat a Balears que es consumit anualment.

Indicador PAPO: No desenvolupat

5.5.4. Registre de la contractació laboral, altes, períodes d'activitat i resolució d'incidències en els casos que l'empresa ho faci de manera presencial o el sistema contr@ta no ho permeti.

Objectiu POQIB 2020: Incorporar les modificacions contractuals presentades en les unitats de registre el mateix dia de la seva presentació i promoure l'ús de la plataforma contract@.

Indicador principal: Nº de registres realitzats

Indicador PAPO: Nº total de contractes comunicats en l'any de referència.

PRIORITAT 6. Col·lectius d'atenció immediata i específica

La crisi econòmica que han patit les Illes Balears al llarg dels darrers anys no només ha suposat la destrucció d'ocupació i la pèrdua de riquesa si no que també ha generat més desigualtat i dificultats significatives pel retorn a l'ocupació de determinats col·lectius de treballadors com els major de 45 anys i la incorporació al treball dels joves. Al mateix temps, les persones amb discapacitats, els immigrants i les minories ètniques continuen vorejant l'exclusió laboral i sofreixen les dificultats de l'accés al mercat laboral. La manca d'oportunitats i la persistència de l'atur en aquests grups de persones i especialment en els joves i majors de 45 anys ha produït un increment significatiu de l'atur de llarga durada i l'augment de les persones en risc d'exclusió.

El POQIB considera com a prioritat transversal l'atenció immediata i específica de les persones amb major dificultat d'incorporació al món del treball, especialment en un moment en què la majoria d'indicadors de conjuntura informen que el cicle econòmic ha canviat i s'ha tornat a la senda del creixement.

Resulta estratègic desenvolupar actuacions que reforcin la inclusivitat de les persones amb majors dificultats d'accés al mercat laboral a través de actuacions específicament dissenyades per a elles i les seves circumstàncies. Per això resulta fonamental donar adequat compliment a la cartera comuna de serveis del SNO i alinear totes les actuacions des d'una perspectiva d'itineraris individuals i personalitzats d'ocupació.

6.1. Línia d'actuació SOIB Jove: integració de totes les polítiques d'ocupació i formació juvenil.

La situació del jovent balear reclama una aposta decidida i integradora de totes les mesures d'ocupació, qualificació, intermediació, adquisició d'experiència, emprenedoria i foment de la contractació amb la finalitat darrera d'oferir un ventall exhaustiu d'accions que complementin els itineraris Individuals d'Inserció.

Per això, el Servei d'Ocupació de les Illes Balears ha d'esdevenir la principal porta d'entrada al mercat laboral pels joves de les Illes Balears que hagin acabat els seus estudis o quedin sense feina, tot activant una estratègia específica per als joves aprofitant el marc establert pel Sistema Nacional de Garantia Juvenil (SNGJ). Així, el SOIB ha de desenvolupar un programa específic per a joves capaç d'oferir una oferta de feina, formació o pràctiques laborals abans que hagin transcorregut quatre mesos des de la incorporació del jove a la garantia juvenil.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: SEPE, Conselleria d'Educació, IBJOVE, administracions locals i insulars, FUEIB, agents econòmics i socials, entitats especialitzades en joves i associacions juvenils.

6.1.1. Captació al SOIB dels joves que no treballen, no estudien i no es formen (Ni-nis) i inscripció en el SNGJ.

- Informar sobre el SNGJ.
- Dissenyar circuits d'inscripció assistida.
- Participació de l'arquitectura institucional del SNGJ.

Objectiu POQIB 2020: 75% dels Ni-nis de Balears inscrits en el SNGJ.

Indicador principal: Nº joves inscrits en el SNGJ.

Indicador PAPO: Nº de joves entre 16 i 29 anys no registrats en el SNGJ, que hagin estat demandants d'ocupació en l'any de referència.

6.1.2. Millorar l'anàlisi del jove i estructurar totes les mesures en funció d'una segmentació acurada del col·lectiu. En tot cas, les mesures s'hauran d'articular tenint en compte tres grans grups d'intervenció en joves:

- Joves amb vulnerabilitat severa, importants dèficits formatius, risc d'exclusió social.
- Joves amb estudis obligatoris i/o de secundària.
- Joves amb estudis superiors.

Objectiu POQIB 2020: 100% dels joves inscrits en el SOIB hauran d'estar perfilats i segmentats en termes d'ocupabilitat laboral.

Indicador principal: Nº diagnòstics d'ocupabilitat fets a joves.

Indicador PAPO: Nº total de demandants diferents menors de 30 anys durant l'any de referència.

6.1.3. Mesures dins l'àmbit de l'orientació i intermediació juvenil:

- Implementar una metodologia d'intervenció des del SOIB on el jove sigui el centre del seu propi procés i se li assigni un orientador / tutor de referència de manera permanent.
- Impulsar un model de diagnòstic d'ocupabilitat basat en competències.
- Desenvolupament d'instruments professionals per al suport del procés d'orientació laboral i elaboració de píndoles informatives d'interès pels joves sobre perfils professionals, eines per a l'adquisició d'experiència i oportunitats laborals.
- Crear un servei específic, amb metodologies concretes, per a l'orientació laboral dels joves amb estudis superiors.
- Impulsar la col·laboració amb els serveis d'orientació especialitzats en joves i ubicats a les Illes Balears com el DOIP, IBJOVE i d'altres.
- Desenvolupar un projecte específic per a la prospecció d'ofertes d'ocupació atractives des de la perspectiva dels joves.
- Desenvolupar un protocol d'intermediació especialitzat en joves.
- Articular totes les accions en torn a itineraris Individuals i personalitzats d'ocupació.

Objectiu POQIB 2020: 100% dels joves inscrits en el SOIB i en el SNGJ tindran un diagnòstic i un Itinerari individualitzat i personalitzat per a l'ocupació.

Indicador principal: Nº d'Itineraris individualitzats i personalitzats fets a joves.

Indicador PAPO: Joves entre 16 i 29 anys registrats en el SNGJ als que se'ls hagués proporcionat alguna política activa d'ocupació, com ara una bona oferta d'ocupació, educació contínua, formació d'aprenent o període de pràctiques en l'any de referència.

6.1.4. Mesures dins l'àmbit de la formació i la qualificació.

- Desenvolupar Plans de segona oportunitat en col·laboració amb la Conselleria d'Educació i Universitat.
- Impulsar programes de formació en alternança i adreçar-los a les activitats econòmiques emergents i estratègiques.
- Formar els joves en competències transversals i especialment en noves tecnologies i idiomes.
- Organitzar campanyes informatives sobre la importància de la formació qualificadora com a mecanisme per aconseguir una adequada sortida professional i de les dificultats que suposa l'abandonament prematur del Sistema Educatiu quan es vol aconseguir una feina estable.

Objectiu POQIB 2020: 70% dels joves amb Itinerari individualitzat i personalitzat d'ocupació, gaudiran d'una oferta de formació per a incrementar la seva qualificació.

Indicador principal: Nº de joves que fan accions formatives finançades amb càrrec del POQIB.

Indicador PAPO: Nº de demandants diferents que han finalitzat amb resultat d'apte programes formatius durant l'any de referència. Desagregat per trams d'edats.

6.1.5. Mesures per fomentar l'adquisició d'experiència laboral.

- Dissenyar programes de primera experiència laboral en col·laboració amb les entitats locals de Balears per a la contractació durant 6 ó 9 mesos de joves qualificats però sense experiència laboral.
- Establir un programa d'incentius a la contractació en empreses privades per facilitar la primera experiència laboral als joves que finalitzen certificats de professionalitat, títols de grau mitja i superior de formació professional i graus universitaris.
- Establir un programa que incentivi l'ocupació dels joves mitjançant la fórmula del contracte de relleu.
- Establir mesures positives per afavorir la representació equilibrada de dones i homes en el programes públics de foment d'ocupació.

Objectiu POQIB 2020: 25% dels joves amb Itinerari individualitzat i personalitzat d'ocupació, gaudiran d'una oferta de feina i/o d'unes pràctiques laborals de qualitat.

Indicador principal: Nº de joves contractats a través del SNGJ.

Indicador PAPO: Nombre de participants en accions formatives vinculades amb els contractes per a la formació i aprenentatge en l'any de referència i que tenien la condició de demandants en el moment del inici del contracte.

6.1.6. Mesures per a promoure l'emprenedoria en el jovent.

- Desenvolupar elements de prospecció per a la detecció de sectors emergents per a l'autoocupaciójuvenil.

- Assessorar els joves emprenedors en totes les fases del projecte emprenedor fins a la transformació de la idea en una empresa. Fer un seguiment personalitzat i mantenir un procés de tutorització intensiu que abasti com a mínim el primers devuit mesos de vida de la nova empresa.
- Incrementar la capacitat de les incubadores d'empreses per allotjar un major nombre de projectes emprenedors de joves.
- Posar en marxa un programa d'ajudes i microcrèdits a fons perduts per a l'autoocupaciójuvenil vinculades al seguiment i *coaching* per part d'un expert en emprenedoria, preferentment en els sectors estratègics i emergents.
- Potenciar la formació en habilitats i coneixements necessaris per als joves emprenedors i/o empresaris.
- Establiment de jornades de promoció de l'esperit de l'emprenedoria i d'impuls de les capacitats emprenedores.
- Impartició d'un mòdul específic de foment de l'esperit emprenedor en els últims cursos dels cicles formatius. Disseny d'una dinàmica específica de foment de l'emprenedoria juvenil impartida per experts.
- Creació d'un premi a l'emprenedor juvenil de l'any.
- Oferir accions formatives de gestió d'empreses i capacitació empresarial.
- Establir una Xarxa de col·laboració amb les entitats que assessoren i donen suport a la creació d'empreses que faciliti la creació d'una finestreta única d'autoocupaciójuvenil o al manco una pista prioritària per a la gestió de les idees emprenedora juvenils.
- Donar major visibilitat a les fórmules d'economia social entre els joves emprenedors.

Objectiu POQIB 2020: 5% dels joves amb Itinerari individualitzat i personalitzat d'ocupació, iniciaran un projecte d'autocupació.

Indicador principal: Nº de Plans d'empreses elaborats per joves inscrits en el SNGJ.

Indicador PAPO: Nombre total de demandants diferents que es van donar d'alta al RETA en l'any de referència, havent rebut un servei per donar suport al emprenedoria en els sis mesos anteriors. Desagregat per edat.

6.1.7. Mesures transversals específiques per als joves i de reforç institucional del Sistema de Garantia Juvenil entre el SOIB, la Conselleria d'Educació i Universitat i altres agents.

- Crear i participar d'una Aliança pel Jovent Balear on estiguin implicades totes les administracions amb competències en joventut i altres agents clau i en la què el SOIB lideri tots els aspectes relacionats amb les dimensions d'ocupació i formació.
- Fer un Portal únic d'ocupació juvenil.
- Elaborar una guia jove per a l'ocupació i la formació professional.
- Dinamitzar el col·lectiu en matèria d'ocupació mitjançant l'ús intensiu de Xarxes socials.
- Executar un Pla de Comunicació adreçat a l'empresariat, les associacions professionals, el tercer sector i els agents econòmics i socials per a promoure la seva implicació en polítiques d'incorporació dels joves en el mercat de treball i de prevenció de l'abandonament .

- Organitzar una fira d'ocupació juvenil itinerant que abasti les 4 illes.

Objectiu POQIB 2020: Aliança pel Jovent Balear operativa.

Indicador principal: Nº d'acords presos en el sí de l'Aliança pel Jovent Balear.

Indicador PAPE de suport: No desenvolupat

6.2. Línia d'actuació SOIB Visibles: Pla integral d'atenció per als desocupats de llarga durada i pels majors de 45 anys.

Els aturats de llarga durada, entre els que s'inclouen significativament les persones majors de 45 anys, requereixen d'una atenció intensiva del SOIB, tal i com determina el Full de ruta de la Comissió Europea per a la integració dels aturats de llarga durada de la qual se'n deriva el Programa conjunt per a l'atenció de les persones aturades de llarga durada dissenyat pel Ministeri d'Ocupació i la Seguretat Social i les Comunitats autònomes.

Aquest col·lectiu és un dels grans reptes del POQIB donada la complexitat i multi causalitat que els afecta i que al mateix temps coadjuva en el manteniment de la situació d'atur al llarg del temps amb el consegüent deteriorament de les capacitats laborals fins arribar a produir l'obsolescència professional i l'exclusió social.

Per altra banda, es requereix un major esforç de reconeixement i valoració de les persones madures per part de les empreses i així aprofitar adequadament les habilitats sèniors de moltes de les persones incloses dins el col·lectiu de majors de 45 anys. L'economia balear no pot deixar de banda l'experiència de les persones majors de 45 anys si vol ser competitiva.

Totes les mesures del POQIB dissenyades pel col·lectiu s'han d'alinear a través d'Itineraris Individuals i personalitzats d'Ocupació. El diagnòstic d'ocupabilitat compartit entre el tècnic d'ocupació i el demandant serà la passa prèvia abans de desplegar de manera seqüencial i/o paral·lela totes les accions requerides en matèria d'orientació, requalificació, formació, intermediació laboral i promoció de l'emprenedoria.

En conclusió, els itineraris Individuals han de ser el full de ruta que ajudi a reincorporar els aturats de llarga durada en el mercat de treball ordinari i implicarà l'existència de mecàniques de suport intensiu per part dels professionals del SOIB.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: SEPE, Conselleria de Treball, Indústria i Comerç, administració local i insular, agents econòmics i socials, entitats especialitzades en l'atenció dels aturats de llarga durada i l'IDI.

6.2.1. Captació dels majors de 45 anys que no treballen i no estan registrats en el SOIB com a demandants d'ocupació.

Objectiu POQIB 2020: Disminuir un 10% el número de treballadors desanimats majors de 45 anys (que, d'acord a la definició establerta a l'Enquesta de Població Activa, són aquelles persones que desitgen treballar però que no cerquen feina davant la seva percepció de la baixa probabilitat de trobar-ne) i promoure la seva inscripció i manteniment de la demanda d'ocupació per a l'elaboració d'un itinerari individual i personalitzat d'ocupació.

Indicador principal: Nº persones majors de 45 anys inscrites en el SOIB, diferència entre les persones aturades majors de 45 anys inscrites al SOIB i les declarades per l'EPA.

Indicador PAPO: Nº de demandants diferents majors de 45 anys que siguin aturats de llarga durada, perceptors de Prepara o beneficiaris del Programa d'activació cap a l'ocupació (PAE) que van rebre alguna atenció.

6.2.2. Millorar l'anàlisi dels majors de 45 anys i aturats de llarga durada i estructurar totes les mesures en funció d'una segmentació acurada del col·lectiu. En tot cas, les mesures s'hauran d'articular tenint en compte tres grans grups d'intervenció:

- Majors de 45 anys que són aturats de llarga durada i amb importants dèficits formatius.
- Majors de 45 anys que són aturats de llarga durada i amb nivells formatius mitjans i /o superiors.
- Majors de 45 anys que no són aturats de llarga durada.

Objectiu POQIB 2020: 100% dels majors de 45 anys inscrits en el SOIB hauran d'estar perfilats i segmentats en termes d'ocupabilitat laboral.

Indicador principal: Nº de diagnòstics fets a demandants majors de 45 anys a les Balears.

Indicador PAPO: Nº de demandants diferents majors de 45 anys que siguin aturats de llarga durada, perceptors de Prepara o beneficiaris del Programa d'activació cap a l'ocupació (PAE) que van rebre alguna atenció.

6.2.3. Establiment d'un dispositiu d'orientació específic per als desocupats de llarga durada i els majors de 45 anys.

- Implementar una metodologia d'intervenció des del SOIB on l'aturat de llarga durada tingui un orientador / tutor de referència de manera permanent i signi un Itinerari individualitzat i personalitzat d'ocupació.
- Impulsar un model de diagnòstic d'ocupabilitat basat en competències i desplegar eines de perfilat estadístic pel col·lectiu.
- Desenvolupament d'instruments professionals adequats a les característiques del col·lectiu que donin suport al procés d'orientació laboral i motivi en els usuaris a la consecució de les fites acordades en els Itineraris individuals i personalitzats d'ocupació: elaboració de píndoles informatives d'interès sobre perfils professionals, noves eines per a la requalificació professional i sensibilització cap a les oportunitats laborals existents.

Objectiu POQIB 2020: Aconseguir que el 100% dels aturats de llarga durada registrats en el SOIB tinguin un diagnòstic d'ocupabilitat i un Itinerari Individual i personalitzat d'ocupació.

Indicador principal: Nº Itineraris individuals i personalitzats d'ocupació de les persones aturades de llarga durada.

Indicador PAPO: Nº de demandants diferents majors de 45 anys que siguin aturats de llarga durada, perceptors de Prepara o beneficiaris del Programa d'activació cap a l'ocupació (PAE) que van rebre alguna atenció.

6.2.4. Impulsar programes basats en metodologies d'orientació intensiva per als desocupats de llarga durada i els majors de 45 anys.

- Desenvolupar programes dirigits a fer processos d'orientació intensiva en combinació amb altres polítiques actives d'ocupació per millorar l'ocupabilitat dels aturats de llarga durada.

Objectiu POQIB 2020: Aconseguir que el 30% dels aturats de llarga durada registrats en el SOIB hagin participat de processos d'orientació intensiva.

Indicador principal: Nº Itineraris individuals i personalitzats intensius d'ocupació de les persones aturades de llarga durada.

Indicadors PAPO: Nº de demandants diferents majors de 45 anys que segueixen processos d'orientació individual.

6.2.5. Programa específic d'intermediació laboral per als desocupats de llarga durada i els majors de 45 anys

- Desenvolupar un projecte específic per a la prospecció d'ofertes d'ocupació adequades al col·lectiu.
- Desenvolupar un protocol d'intermediació especialitzat en aturats de llarga durada i majors de 45 anys.
- Campanya informativa adreçada a les empreses sobre els avantatges d'incorporar a persones aturades de llarga durada i les bonificacions i incentius a la contractació existents.

Objectiu POQIB 2020: Aconseguir que el 50% dels aturats de llarga durada registrats en el SOIB hagin participat de processos d'intermediació laboral.

Indicador principal: Nº Itineraris individuals i personalitzats d'ocupació de les persones aturades de llarga durada.

Indicadors PAPO: Nº de demandants diferents majors de 45 anys que siguin aturats de llarga durada, perceptors de Prepara o beneficiaris del Programa d'activació cap a l'ocupació (PAE) que van rebre alguna atenció i de manera complementària; Nº de demandants diferents que pertanyen a un o varis dels col·lectius amb dificultats d'inserció, que han firmat un contracte de treball durant l'any de referència.

6.2.6. Desenvolupar un programa formatiu específic que prioritzi l'adquisició de competències clau bàsiques i de formació en alternança que permeti la requalificació en sectors amb major ocupabilitat.

- Desenvolupar Programes de requalificació professional i formació per a treballadors desocupats de llarga durada.
- Programa específic de formació dels majors de 45 anys en competències transversals i especialment en noves tecnologies i idiomes.
- Organitzar campanyes informatives sobre la importància de la requalificació professional com a mecanisme per aconseguir una adequada sortida laboral i evi-

tar l'obsolescència professional.

- Establir ajudes econòmiques a les persones desocupades de llarga durada sense prestacions d'atur que volen dur a terme accions de formació per requalificar-se dins el marc d'itineraris individuals d'inserció.

Objectiu POQIB 2020: 50% dels aturats de llarga durada i majors de 45 anys amb Itinerari individualitzat i personalitzat d'ocupació, gaudiran d'una oferta de formació per a fomentar la requalificació professional.

Indicador principal: Nº d'aturats de llarga durada que fan accions formatives.

Indicador PAPO: Nº de demandants diferents que han finalitzat amb resultat d'apte programes formatius durant l'any de referència. Desagregat per edats i sexe.

6.2.7. Desenvolupar un programa de formació dual amb els ens locals que permeti la requalificació de les persones aturades de llarga durada cap a les activitats econòmiques emergents i estratègiques, a la vegada que ofereix una oportunitat d'ocupació lligada a la formació rebuda.

Objectiu POQIB 2020: 5% dels aturats de llarga durada i majors de 45 anys amb Itinerari individualitzat i personalitzat d'ocupació, gaudiran d'una oferta de formació dual per a fomentar la requalificació professional.

Indicador principal: Nº d'aturats de llarga durada que fan accions formatives.

Indicador PAPO: Nº de demandants diferents que han finalitzat amb resultat d'apte programes formatius durant l'any de referència. Desagregat per edats i sexe.

6.2.8. Desplegament de mesures d'ocupació pública directa pels desocupats de llarga durada amb majors dificultats d'inserció, especialment dels desocupats majors de 45 anys i sense estudis bàsics.

- Pla de xoc per a la contractació directa dels majors de 45 anys, especialment d'aquells sense estudis i amb càrregues familiars, que sempre inclourà per a tots els beneficiaris accions d'orientació intensives, formació, intermediació laboral i acompanyament a l'ocupació posterior basat en l'Itinerari individual i personalitzat d'ocupació.
- Incloure mesures positives per afavorir la representació equilibrada de dones i homes en el programes públics de foment d'ocupació.

Objectiu POQIB 2020: 15% dels aturats de llarga durada, majors de 45 anys i amb càrregues familiars contractats durant 6 mesos a jornada completa i a través d'entitats que pertanyen al grup d'agents clau.

Indicador principal: Nº d'aturats de llarga durada contractats a través del Pla de xoc.

Indicador PAPO: Nº de participants en projectes finalitzats en l'any de referència de programes públics d'ocupació - formació, fossin de normativa estatal, estatal adaptada o autonòmica. Desagregat per edats i sexe.

6.2.9. Mesures de foment de la contractació per la iniciativa privada dels desocupats de llarga durada, especialment dels majors de 45 anys.

- Mesures d'estímul per a la contractació dels majors de 45 anys a través d'empreses privades que inclogui accions de sensibilització, informació sobre les bonificacions i subvencions existents, i de reconeixement institucional de les empreses participants.

Objectiu POQIB 2020: 15% dels aturats de llarga durada i majors de 45 anys contractats per empreses privades que s'hagin adherits a alguna de les mesures de foment de la contractació.

Indicador principal: Nº d'aturats de llarga durada contractats per empreses privades i que hagin rebut alguna bonificació, subvenció o ajuda institucional.

Indicador PAPO: Nº de demandants diferents pertanyents als col·lectius amb dificultats d'inserció, que van signar un contracte de treball durant l'any de referència i no haguessin tornat a inscriure com a demandants en aquest any. Desagregat per edats i sexe.

6.2.10. Mesures de promoció de l'emprenedoria i motivació cap a l'autocupació.

- Assessorar l'aturat de llarga durada que vulgui auto ocupar-se en totes les fases del projecte emprenedor fins a la transformació de la idea en una empresa. Fer un seguiment personalitzat i mantenir un procés de tutorització intensiu que abasti com a mínim el primers devuit mesos de vida de la nova empresa.
- Posar en marxa un programa d'ajudes i microcrèdits a fons perduts per a l'autoocupaciódels majors de 45 anys vinculades al seguiment i coaching del projecte emprenedor per part d'un expert en emprenedoria.
- Potenciar la formació en habilitats i coneixements necessaris per a emprendre.
- Oferir accions formatives de gestió d'empreses i capacitació empresarial.
- Establir una Xarxa de col·laboració amb les entitats que assessoren i donen suport a la creació d'empreses que faciliti la creació d'una pista prioritària per a la gestió de les idees emprenedores dels aturats de llarga durada.
- Donar major visibilitat a les fórmules d'economia social dins els aturats de llarga durada i els majors de 45 anys.

Objectiu POQIB 2020: 5% dels aturats de llarga durada i/o majors de 45 anys amb Itinerari individualitzat i personalitzat d'ocupació, iniciaran un projecte d'autocupació.

Indicador principal: Nº de Plans d'empreses elaborats pels aturats de llarga durada i/o majors de 45 anys.

Indicador PAPO: Nombre total de demandants diferents que es van donar d'alta al RETA en l'any de referència, havent rebut un servei per donar suport al emprenedoria en els sis mesos anteriors. Desagregat per edat i sexe.

6.3. Línia d'actuació SOIB Inclosos: impuls d'un sistema laboral integral d'atenció a les persones amb capacitats diferents i en risc d'exclusió social

Les persones amb capacitats diferents i en risc d'exclusió social requereixen d'un conjunt de mesures flexibles, altament especialitzades i adequades a la seva circumstància per tal de combatre l'exclusió social i la probabilitat de tornar-se persones inactives.

La múltiple causalitat de l'exclusió social demana un enfocament integrador i innovador de les polítiques actives d'ocupació que

tingui en compte els trets diferenciadors, la necessitat de treballar les habilitats prelaborals dels demandants d'ocupació i promogui la col·laboració entre els agents públics i els privats.

De manera complementària hi haurà una línia d'actuació conduent al foment de la integració laboral, mitjançant models de contractació de qualitat, dels col·lectius vulnerables, bé per tractar-se de persones amb capacitats diferents, bé per tractar-se de persones en situació d'exclusió social.

Agents responsables: SOIB i Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral

Agents clau: SEPE, Conselleria de Serveis Socials, administració local i insular, agents econòmics i socials, tercer sector, associacions i fundacions especialitzades, empreses d'inserció i centres especials d'ocupació.

6.3.1. Captació de les persones amb capacitats diferents i en risc d'exclusió social.

Objectiu POQIB 2020: Registrar i derivar a entitats especialitzades a totes les persones que pertanyen a col·lectius en risc d'exclusió social així com detectar possibles grups emergents de persones en risc d'exclusió social.

Indicador principal:

Indicador PAPO: Nº de demandants diferents pertanyents a un o diversos dels col·lectius amb dificultats d'inserció, que van signar un contracte de treball durant l'any anterior al de referència i no haguessin tornat a inscriure's com a demandants ni aquest any ni en el de referència.

6.3.2. Millorar l'anàlisi de les persones amb capacitats diferents i en risc d'exclusió social i estructurar totes les mesures en funció d'una segmentació acurada del col·lectiu. En tot cas, les mesures s'hauran d'articular tenint en compte no només els col·lectius de difícil inserció que determini l'Estratègia Espanyola d'Ocupació ans també els que se'n derivin de les característiques sociodemogràfiques de les Illes Balears.

Objectiu POQIB 2020: 100% de les persones en risc d'exclusió social inscrites en el SOIB i amb una ajuda, subsidi o prestació hauran d'estar perfilats i segmentats en termes d'ocupabilitat laboral.

Indicador principal: Nº de diagnòstics fets a les persones en risc d'exclusió social.

Indicador PAPO: Nº de demandants diferents majors de 45 anys que siguin aturats de llarga durada, perceptors de Prepara o beneficiaris del Programa d'activació cap a l'ocupació (PAE) que van rebre alguna atenció.

6.3.3. Millora del sistema integral d'atenció a les persones amb capacitats diferents i en risc d'exclusió social que inclogui la captació, la derivació a recursos especialitzats del tercer sector i la promoció de la vessant laboral i formativa en el sí del col·lectiu així com la preparació prèvia per a la inclusió amb èxit dins el mercat ordinari.

- Protocol de derivació i seguiment des de SOIB a les entitats especialitzades.
- Seguiment de les actuacions i millora de la traçabilitat informàtica SISPE.
- Promoure el trànsit dels usuaris del sistema integral d'atenció a les persones en risc d'exclusió social cap a la inserció laboral en empreses de treball ordinari a través de bonificacions, subvencions i ajudes a la contractació

- Promoció en els processos de preselecció de les ofertes de feina gestionades pel Servei d'Orientació i Intermediació laboral.
- Establir mesures positives per afavorir la representació equilibrada de dones i homes en el programes públics de foment d'ocupació.

Objectiu POQIB 2020: 100% de les persones en risc d'exclusió social i/o beneficiaris de rendes actives d'inserció participaran en processos d'inserció en entitats especialitzades.

Indicadors principals: Nº d'usuaris atesos i inserits a través d'entitats especialitzades.

Indicadors PAPO: Nº de demandants diferents inscrits pertanyents a un o diversos dels col·lectius en l'any de referència i Nº demandants diferents que han rebut ajuda del Programa d'activació cap a l'ocupació (PAE).

6.3.4. Sistema integral d'atenció a les persones amb capacitats diferents que fomenti l'aplicació de metodologies innovadores i adequades pel col·lectiu.

- Consolidar les mesures que fomenten processos de formació dual amb col·lectius de capacitats diferents i que estiguin vinculades a la formació basada en certificats de professionalitat i a Itineraris individualitzats i personalitzats d'ocupació.
- Elaborar un aplec web de bones pràctiques a l'abast de totes les entitats especialitzades i promoure processos comparatius i d'autoaprenentage.
- **Objectiu POQIB 2020:** 20% de les persones amb capacitats diferents i en risc d'exclusió amb Itinerari individualitzat i personalitzat d'ocupació, gaudeixen d'un contracte vinculat a formació dual.

Indicador principal: Nº de persones amb capacitats diferents i en risc d'exclusió en accions de formació dual vinculada a certificats de professionalitat.

Indicador PAPO: No desenvolupat

6.3.5. Impuls dels centres especials d'ocupació (CEO) i de les empreses d'inserció a través d'un conjunt d'accions de suport i difusió de les seves actuacions per a millorar la seva visibilitat dins el mercat ordinari.

- Campanya de difusió dels CEO i de la tasca que realitzen.
- Línia d'ajudes

Objectiu POQIB 2020: Incrementar un 5% els CEO i/o empreses d'inserció.

Indicador principal: Nº de CEO i d'empreses d'inserció.

Indicador PAPO: Nº de demandants amb discapacitat durant l'any de referència.

6.3.6. Establiment d'un Acord públic - privat de col·laboració que persegueixi l'estabilitat temporal dels programes i la simplificació administrativa entre l'administració laboral i els agents especialitzats en el col·lectiu de persones amb capacitats diferents i en risc d'exclusió social.

Objectiu POQIB 2020: gestionar els recursos destinats al manteniment del Sistema integral d'atenció a les persones amb capacitats diferents i en risc d'exclusió social a través de mecanismes de contractació administrativa pluriennals.

Indicador principal: Volum de recursos econòmics compromesos i fórmules ju-

rídiques emprades.

Indicador PAPO: No desenvolupat

6.3.7. Fomentar la integració laboral de persones amb discapacitat en centres especials d'ocupació per mitjà d'incentius a la contractació indefinida, la subvenció parcial dels seus costs salarials i de les unitats de suport a l'activitat professional.

Objectiu POQIB 2020: Promoure la contractació de persones amb discapacitat a través d'ocupació protegida.

Indicador principal: Nº de persones amb discapacitat contractats a través de centres especials d'ocupació

Indicador PAPO: Nº total de demandants diferents que haguessin causat baixa per col·locació en l'any anterior al de referència. Desagregat per tipus de col·lectiu.

6.3.8. Promoure la contractació estable de persones amb discapacitat en empreses del mercat ordinari de treball.

Objectiu POQIB 2020: Promoure la contractació de persones amb discapacitat en empreses del mercat ordinari de treball.

Indicador principal: Nº de persones amb discapacitat contractades amb discapacitat en empreses del mercat ordinari de treball.

Indicador PAPO: Nº total de demandants diferents que haguessin causat baixa per col·locació en l'any anterior al de referència. Desagregat per tipus de col·lectiu.

6.3.9. Impulsar l'accés al mercat laboral de les persones en situació d'exclusió social per mitjà de la subvenció dels costs salarials de les que prestin serveis en empreses d'inserció.

Objectiu POQIB 2020: Promoure la contractació de persones en situació d'exclusió social

Indicador principal: Nº de persones en situació d'exclusió social contractades per empreses d'inserció.

Indicador PAPO: Nº total de demandants diferents que haguessin causat baixa per col·locació en l'any anterior al de referència. Desagregat per tipus de col·lectiu.

PRIORITAT 7 Modernització del Servei d'Ocupació

El SOIB és un dels Serveis públics d'ocupació amb menor nombre d'oficines de tot l'Estat i històricament ha tingut una de les ràtios més altes de demandants d'ocupació registrat per tècnic/a d'ocupació i mercat de treball en plantilla. La mancança de personal i de infraestructures dificulta el lliurament adequat de serveis i polítiques actives d'ocupació.

El POQIB millorarà la cobertura territorial del SOIB, l'assignació d'efectius i l'actualització del capital humà dels professionals que hi fan feina per adequar-se a les necessitats i expectatives dels ciutadans i empreses de Balears.

Per altra banda, l'evolució del mercat laboral com a conseqüència de la conjuntura econòmica i la irrupció de les noves tecnologies dins l'àmbit de les administracions públiques reclamen un esforç per a consolidar un sistema d'atenció multicanal en matèria de formació, ocupació, intermediació laboral i promoció de l'emprenedoria que sigui més àgil i amb un component digital important.

7.1. Línia per a la millora de la Xarxa d'oficines i d'informació del SOIB

El POQIB vol reestructurar i adequar la Xarxa d'oficines del SOIB per a incrementar la seva eficiència i eficàcia i al mateix temps facilitar l'accés informatiu a la cartera de serveis ciutadans en matèria de polítiques actives d'ocupació des d'un criteri de proximitat i d'accessibilitat.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: SEPE, Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, Conselleria d'Hisenda i Administracions Públiques.

7.1.1. Disseny d'un Pla d'infraestructures integral i específic de les oficines d'ocupació existents.

Objectiu POQIB 2020: Executar un Pla d'infraestructures que millori els espais d'interacció amb els ciutadans i suposin nous espais per a nous serveis.

Indicador principal: Volum pressupostari compromès i executat

Indicador PAPO: Total de crèdits assignats a la Comunitat Autònoma i distribuïts en Conferència Sectorial procedents del concepte 458 del programa 241A del pressupost de despeses del Servei Públic d'Ocupació Estatal en l'any de referència

7.1.2 Desplegament territorial de la Xarxa d'oficines amb l'obertura de noves oficines d'ocupació així com l'establiment de punts d'informació sobre polítiques d'ocupació en col·laboració amb les entitats locals.

Objectiu POQIB 2020: Incrementar el nombre d'oficines i punts d'informació

Indicador principal: Nº d'oficines SOIB i Nº de punts d'informació creats

Indicador PAPO: Fons pressupostaris executats en l'any de referència en la modernització de la xarxa d'oficines i en la implantació i desenvolupament del SISPE.

7.1.3 Desenvolupament de programes informàtics, noves funcionalitats web i aplicacions per a dispositius mòbils que facilitin la sol·licitud de cita prèvia, l'accés al catàleg de serveis del SOIB i el registre de les accions a SISPE tant pels ciutadans particulars com per a les empreses.

Objectiu POQIB 2020: Executar un Pla específic de millora de l'entorn web del SOIB per a incrementar la tramitació electrònica i crear una app adreçada en els demandats d'ocupació i a les empreses de Balears.

Indicador principal: Nº d'actuacions fetes i app SOIB operativa

Indicadors PAPO: Fons pressupostaris executats en l'any de referència en la modernització de la xarxa d'oficines i en la implantació i desenvolupament del SISPE i Suma de tots els temps d'introducció al SISPE de la informació dels serveis prestats a tots els demandants d'ocupació, en dies.

7.2. Línea de foment de polítiques de desenvolupament local

El POQIB vol reforçar l'activitat productiva a nivell territorial mitjançant la recuperació i finançament d'una Xarxa d'Agents de Desenvolupament Local que a escala municipal impulsin propostes emprenedores sostenibles i viables, detectin nous nínxols d'ocupació i d'activitat econòmica i al mateix temps articulin les polítiques d'ocupació i promoció econòmica en el territori des d'una perspectiva sostenible, inclusiva, d'equitat i amb visió de gènere.

Per altra banda, el model tripartit que reforça els processos de responsabilitat compartida entre les administracions, els sindicats i les patronals ha de quedar reflectiu en les Meses pel Diàleg constituïdes a nivell autonòmic i també s'ha d'impulsar a nivell local per a la consecució, execució i seguiment de Plans d'ocupació i desenvolupament local.

7.2.1. Creació d'una Xarxa d'Agents d'Ocupació i Desenvolupament Local (AODL) per a donar suport a les iniciatives econòmiques i d'ocupació locals.

Objectiu POQIB 2020: Desplegament d'una Xarxa d'AODLs que abasti tot el territori de les Balears en funció de la distribució poblacional en el territori i en la que participin els municipis de més de 4000 habitants, les mancomunitats i els consells insulars per a donar suport en els municipis de manco 4000 habitants.

Indicador principal: Nº d'AODL i territoris de referència

Indicador PAPO: No desenvolupat

7.2.2. Fomentar la participació de les administracions i els agents econòmics i socials per assolir plans locals d'ocupació i de desenvolupament local.

Objectiu POQIB 2020: Consensuar Plans locals d'ocupació i desenvolupament local com a fulla de ruta per a fomentar la sostenibilitat econòmica i productiva.

Indicador principal: Nº de Plans locals d'ocupació i desenvolupament local signats.

Indicador PAPO: No desenvolupat

7.3. Línea de actuació per a l'enfortiment del capital humà del SOIB

La teoria econòmica clàssica prediu que a major nivell de qualificació del personal, major capacitat productiva i d'adaptació en els canvis tenen les organitzacions. L'equip humà del SOIB està altament format però l'evolució del mercat de treball Balear demana una actualització constant de les competències requerides per a lliurar adequadament la Cartera comuna de serveis.

Al mateix temps, l'aparició de nous reptes com l'atur de llarga durada i la persistència d'altres com l'atur juvenil i el manteniment de les desigualtats entre dones i homes reclamen l'aplicació de nous enfocaments i l'aprenentatge de noves metodologies d'intervenció.

En darrer lloc, cal executar un Pla de recursos humans que completi la plantilla de treballadors/es i millori la distribució de les càrregues de treball existents amb criteris de productivitat i especialització.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: SEPE, Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, Conselleria d'Hisenda i Administracions Públiques i EBAP.

7.3.1. Ampliació de la plantilla de personal del SOIB, amb especial menció d'aquell personal especialitzat en ocupació i mercat de treball

Objectiu POQIB 2020: Tenir una ràtio de personal per demandant d'ocupació equivalent a la mitja de l'Estat espanyol.

Indicador principal: Nº de Tècnics/es d'ocupació i mercat de treball

Indicador PAPO: No desenvolupat

7.3.2. Programa sectorial de formació i capacitació dels recursos humans

Objectiu POQIB 2020: Consolidar el programa de formació sectorial del SOIB posant especial esment en continguts relacionats amb l'anàlisi de mercat laboral, les polítiques d'ocupació, la perspectiva de gènere, els col·lectius amb dificultats d'inserció i metodologies d'intervenció amb la finalitat de promoure l'actualització de competències del personal adscrit.

Indicador principal: Nº de treballadors del SOIB formats anualment

Indicador PAPO: Es disposa en l'any de referència d'un pla de modernització del servei públic d'ocupació en el qual es contempli un pla de requalificació del personal del servei públic d'ocupació.

7.4. Línea per a la millora dels processos del SOIB

El Programa EVADES d'Avaluació de l'acompliment dels Serveis d'ocupació que impulsa bianualment la Comissió Europea i en el que participen tots els Serveis d'ocupació de l'Estat ha detectat que el SOIB no disposa d'un mapa de processos actualitzat i malgrat els processos clau del SOIB estan definits, cal donar una passa endavant per a millorar-los i afinar els indicadors associats d'acompliment.

Pel que fa a l'estructura tecnològica de suport, es disposa d'una cessió d'ús del SEPE que facilita la interoperabilitat entre les polítiques actives i passives d'ocupació però es necessita major inversió i actualització tecnològica en matèria de gestió i tramitació. Cal avançar cap a una atenció multicanal de la ciutadania que ajudi a les persones demandants d'ocupació a conèixer que poden esperar del SOIB.

Per altra banda, el SOIB realitza actuacions periòdiques per avaluar la satisfacció dels ciutadans i empreses de Balears però encara no té un sistema de gestió de la qualitat implantat que emmarqui totes les accions que se'n deriven de la Cartera comuna de serveis.

Agent responsable: SOIB

Agents clau: SEPE i Conselleria de Treball, Comerç i Indústria.

7.4.1. Revisió del manual de Sistemes i adequació en els requeriments dels nous programes operatius del Fons Social Europeu.

Objectiu POQIB 2020: Revisar tots els processos estratègics, operatius i de suport i posar-lo a l'abast de l'organització.

Indicador principal: Nº de revisions del Manual de Sistemes aprovades

Indicador PAPO: Es disposa d'una certificació vigent en base a algun Sistema de Gestió de la Qualitat (EFQM, EVAM, CAF, o un altre) en l'any de referència.

7.4.2. Simplificació dels procediments de gestió.

Objectiu POQIB 2020: Implantar la cultura de qualitat a través d'equips de millora que simplifiquin els procediments de gestió

Indicador principal: Nº d'equips de millora i actuacions fetes

Indicador PAPO: No desenvolupat

7.4.3. Actualització tecnològica per millorar la tramitació en línea de subvencions, ajudes i seguiment tècnic de programes de foment d'ocupació.

Objectiu POQIB 2020: Avançar cap a una administració sense documents que permeti el seguiment de subvencions a través de sistemes tecnològics.

Indicadors principals: Nº de tràmits en línia existents i Nº de convocatòries i programes d'ocupació que es gestionen integrament amb aplicatius tecnològics

Indicador PAPO: No desenvolupat

7.4.4. Millora de la Carta marc del SOIB i actualització en funció dels requeriments de la Cartera comuna de serveis

Objectiu POQIB 2020: Transformar la Carta marc del SOIB en una Carta de serveis segons el Marc comú sobre les Cartes de serveis a les administracions espanyoles de l' Agència Estatal d'Avaluació de les Polítiques Públiques i Qualitat dels Serveis.

Indicador principal: Nº d'actuacions fetes per aconseguir la publicació de la Carta de serveis.

Indicador PAPO: Es disposa d'una certificació vigent en base a algun Sistema de gestió de la qualitat (EFQM, EVAM, CAF, o un altre) en l'any de referència.

7.4.5. Millorar els sistemes informatius del SOIB cap a la ciutadania i a les empreses

Objectiu POQIB 2020: Executar un Pla de comunicació basat en un sistema d'informatiu multicanal que faci ús de les noves tecnologies i millori l'atenció

telefònica i presencial a les oficines tant dels ciutadans particulars com de les empreses que fan servir el sistema d'intermediació o registren contractes.

Indicador principal: Nº d'accions fetes desagregades per tipus de canal: en línia, presencial i telefònic

Indicador PAPO: No desenvolupat

7.4.6. Avaluar la Satisfacció dels ciutadans, empreses i dels agents col·laboradors del SOIB

Objectiu POQIB 2020: Transformar les accions d'avaluació de la satisfacció de la ciutadania i de gestió de queixes i suggeriments sobre els serveis prestats al SOIB en un programa integral que abasti periòdicament la veu dels tres grans grups de referència; ciutadans, empreses i agents col·laboradors de Balears en polítiques d'ocupació.

Indicador principal: Nº d'accions fetes desagregades per grups.

Indicador PAPO: Es disposa en l'any de referència d'un pla de modernització del servei públic d'ocupació en el qual es contemplin mesures específiques de seguiment i suport a demandants.

7.4.7. Impulsar l'obtenció de certificats de qualitat o si més no, involucrar al SOIB en programes d'auditories de qualitat

Objectiu POQIB 2020: Dirigir el SOIB cap a un sistema d'assegurament de la qualitat que sigui certificable i que motivi a la institució a desenvolupar processos d'auto-aprenentatge i millora funcional o participar de models d'avaluació internacionalment adaptats (CAF).

Indicador principal: Nº d'auditories de qualitat fetes

Indicador PAPO: Es disposa d'una certificació vigent en base a algun sistema de gestió de la qualitat (EFQM, EVAM, CAF, o un altre) en l'any de referència.

7.5. Línea per a l'enfortiment de la diagnosi i del coneixement del mercat de treball de les Illes Balears

L'evolució de la conjuntura econòmica obliga a un coneixement exhaustiu de les dinàmiques del mercat de treball Balear i molt especialment de l'estoc de demandants d'ocupació que facilitin un anàlisi basat en l'evidència i ajudin a dissenyar i executar polítiques d'ocupació adequades a les necessitats de les persones inactives, aturades o en millora d'ocupació i així facilitar la seva transició cap a la inserció laboral.

Des de la perspectiva de les persones, el POQIB considera especialment rellevants els d'aturats de llarga durada, les persones en risc d'exclusió, els majors de 45 anys i els joves sense feina.

Paral·lelament, cal continuar reportant sobre les principals notes distintives del mercat de treball, prestar atenció a nous fenòmens com la subocupació, la precarietat, la informalitat laboral i millorar la detecció de les activitats econòmiques emergents i estratègiques pel conjunt de l'economia Balear.

Agent responsable: OTIB i Direcció General d'Ocupació i Economia

Agents clau: SOIB, IBESTAT i Conselleria de Treball, Comerç i Indústria.

7.5.1. Seguiment del mercat de treball de les Illes Balears i publicació de la informació

Objectiu POQIB 2020: Reportar periòdicament i analitzar de manera comprensiva els principals indicadors de mercat de treball i la seva evolució.

Indicador principal: Nº d'informes, notes i anuaris publicats sobre indicadors de mercat de treball.

Indicadors PAPO: Nº total de demandants diferents que es van inscriure alguna vegada durant l'any de referència i Nº de demandants diferents que s'haguessin ocupa't durant l'any de referència i que hagin rebut Servei. Desagregat per Col·lectius

7.5.2. Realització d'estudis específics sobre mercat laboral, col·lectius preferents i activitats econòmiques estratègiques.

Objectiu POQIB 2020: Aprofundir en els elements distintius de l'atur i en les característiques diferencials dels principals grups d'aturats. Per altra banda, avançar en l'anàlisi sectorial de l'economia i de les empreses de Balears.

Indicador principal: Nº d'estudis publicats.

Indicador PAPO: Nº total de demandants diferents inscrits pertanyents a un o diversos dels col·lectius en l'any de referència.

7.6. Línea per a l'establiment d'un programa de seguiment i avaluació de les polítiques actives d'ocupació

Per a dissenyar polítiques actives d'ocupació eficaços cal avaluar-les qualitativa i quantitativament i sobre tot, orientar-les a resultats. Això implica desenvolupar sistemes de traçabilitat i seguiment de les actuacions i valorar-les per a saber que funciona i perquè. Conseqüentment el POQIB promou la pressa de decisions basades en l'evidència empírica alhora que impulsa el compliment dels requisits jurídics que esdevenen del PAPE.

Per altra banda, s'ha d'avançar en l'anàlisi estadístic desagregat per col·lectius i amb perspectiva de gènere amb la finalitat de promoure les polítiques d'ocupació més adequades en funció de les característiques diferencials de les persones demandants d'ocupació.

Agent responsable: SOIB i Direcció General d'Ocupació i Economia

Agents clau: OTIB i Conselleria de Treball, Comerç i Indústria.

7.6.1. Protocol de Seguiment del PAPE

Objectiu POQIB 2020: Consolidar totes les actuacions del SOIB a la metodologia d'orientació a resultats del PAPE de freqüència anual

Indicador principal: Índex de consecució d'objectius PAPE

Indicador PAPO: Nº de reunions bilaterals de coordinació celebrades en-

tre la Comunitat i el SEPE durant l'any de referència

7.6.2. Informe periòdic de resultats sobre les polítiques actives d'ocupació executades per la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, amb referència expressa dels resultats per raó de sexe.

Objectiu POQIB 2020: Incorporar la rendició de comptes sobre les polítiques actives d'ocupació executades a les Illes Balears per part de la Conselleria competent en la matèria

Indicador principal: Nº d'Informes presentats

Indicador PAPO: No desenvolupat

7.6.3. Formular un Programa d'avaluació de la inserció laboral dels participants de les diferents polítiques actives d'ocupació.

Objectiu POQIB 2020: Desenvolupar perfilats de demandants d'ocupació a través d'estudis economètrics i d'avaluació d'impacte de les polítiques actives d'ocupació.

Indicador principal: Nº d'estudis publicats

Indicador PAPO: Aplicació en l'any de referència d'alguna metodologia formal d'avaluació de l'ocupabilitat dels demandants.

7.6.4. Participació institucional en el Programa d'avaluació de l'acompliment dels Serveis d'ocupació (EVADES)

Objectiu POQIB 2020: Incorporar el SOIB a la dinàmica de participació del Programa EVADES i aprofitar les auditories que se'n deriven per a posar en marxa plans de millora

Indicador principal: Nº d'auditories fetes en el marc del programa EVADES

Indicador PAPO: Programa EVADES: participació en l'execució dels resultats del programa per a l'avaluació qualitativa dels factors que afecten l'acompliment de les funcions dels Serveis Públics d'Ocupació en l'aplicació del programa d'aprenentatge comparatiu.

6. Calendari d'execució del POQIB i grans fites

PRIORITATS	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.- Qualitat de l'ocupació	• Disseny POQIB: Prioritats, actuacions i mesures • Negociació a les Meses de diàleg	• Aprovació del POQIB • Presentació ciutadana • Desplegament i Execució d'actuacions • Seguiment institucional	• Execució mesures • Seguiment institucional • Avaluació anual POQIB	• Execució mesures • Seguiment institucional • Avaluació intermèdia del POQIB	• Execució mesures • Seguiment institucional • Avaluació anual del POQIB	• Avaluació final POQIB • Valoració institucional • Disseny nou Pla d'Ocupació
2.- Igualtat efectiva						
3.- Orientació laboral						
4.- Formació per a l'ocupació						
5.- Intermediació laboral						
6.- Col·lectius prioritaris						
7.- Modernització SOIB						

7. Pressupost del POQIB

El pressupost del POQIB 2017-2020 es presenta desagregat en funcions seguint les prioritats marcades en el Pla. En l'elaboració del pressupost només s'han tingut en compte els recursos econòmics esmerçats directament en polítiques actives d'ocupació. Dit altrament, els recursos econòmics dels capítols 1 i 2 de personal i despeses corrents del SOIB i de la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria que no es dediquin a donar un servei directament en contacte amb els usuaris no s'han contemplat, malgrat és evident que tot el personal destinat a la gestió i administració de les diferents convocatòries que donen suport a les distintes polítiques actives d'ocupació són imprescindibles. En canvi, les despeses en el personal que tracta directament amb els usuaris, com és el cas dels orientadors i els intermediadors laborals, sí s'han tingut en compte.

Pel que fa a l'origen dels fons el pressupost del POQIB es nodreix de fons propis de la CAIB (que computen al voltant del 25% dels recursos), de fons finalistes provinents de l'Impost de Turisme Sostenible i dels fons finalistes provinents de la Conferència Sectorial d'Ocupació i Assumptes Laborals, del Fons Social Europeu i del Programa de Garantia Juvenil.

En l'evolució temporal del pressupost s'ha suposat un increment de tres milions d'euros anuals, el que suposaria un augment proper al 4% del pressupost assignat en l'any 2018 respecte del pressupost esmerçat en el 2017. La distribució dins del pressupost dels increments anuals s'ha repartit proporcionalment en base al seu pes l'any 2017.

Pressupost en polítiques actives d'ocupació, 2017-2020

PRIORITATS	2017	2018	2019	2020	TOTAL
1.- Qualitat de l'ocupació	1.120.000	1.162.624	1.205.248	1.247.872	4.735.744
2.- Igualtat efectiva	200.000	237.611	275.223	302.834	1.015.668
3.- Orientació laboral	9.546.752	9.910.075	10.273.398	10.636.721	40.366.946
4.- Formació per a l'ocupació	18.458.834	23.161.327	23.863.819	20.566.311	86.050.291
5.- Intermediació laboral	3.495.587	3.628.619	3.761.651	3.894.684	14.780.541
6.- Col·lectius prioritaris	41.066.954	42.629.849	44.192.744	45.755.639	173.645.186
7.- Modernització SOIB	4.940.505	5.128.527	5.316.549	5.504.571	20.890.152
TOTAL	78.828.632	85.858.632	88.888.632	87.908.632	341.484.528

8. Concertació i seguiment del POQIB

El Pla d'Ocupació de Qualitat de les Illes Balears (POQIB) 2017-2020 està impulsat per la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria i pel seu èxit funcional i social es requereix la participació institucional d'altres Conselleries del Govern de les Illes Balears, de l'administració local, dels agents econòmics i socials més representatius, i de la societat civil que pugui aportar i enriquir el debat i el disseny de les polítiques d'ocupació a les Balears. L'articulació formal de la participació social en l'elaboració del POQIB es realitza a través de la Mesa Tècnica d'Economia, Ocupació i Formació, i de les submeses que se'n derivin, creada en el marc del Pacte per la Competitivitat, l'ocupació de Qualitat i el progrés Social.

Pel que fa al seguiment del POQIB, es crearà una Comissió de Seguiment de la què serà titular la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria. Hi participaran de manera proporcional totes les entitats signants del POQIB així com els titulars dels òrgans de Direcció de la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria i d'altres òrgans de direcció d'altres Conselleries i organismes públics autonòmics que es determinin.

Anualment es presentarà un Informe de resultats sobre les polítiques actives d'ocupació executades per la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria i el SOIB. En aquest informe s'ha de recollir, obligatòriament, tant un detall dels usuaris de les mesures i el pressupost esmerçat, com un detall dels resultats quantitatius i qualitatius que se'n deriven de les mateixes.

Actuarà com a secretari de la Comissió de Seguiment del POQIB el titular de la Direcció General d'Ocupació i Economia o la persona en qui delegui.

Les funcions de la Comissió de Seguiment del POQIB son:

- Vetllar per l'acompliment dels principis rectors del POQIB
- Avaluar el grau de consecució dels objectius generals i específics
- Promoure l'adequada execució de les línees d'actuació i mesures previstes al POQIB.
- Detectar els punts forts i els febles del POQIB com a factor de desenvolupament econòmic, com a instrument d'inserció laboral i com a eina de cohesió social, per tal de prendre decisions que n'afavoreixin la millora.
- Promoure la interrelació del POQIB amb els Plans Anual de Política d'Ocupació.
- Informar els agents polítics i socioeconòmics, així com el conjunt de la societat, sobre la qualitat i el desenvolupament del POQIB.
- Avaluar la percepció social del POQIB i dels seus resultats.
- Garantir i formalitzar el diàleg i la participació de les organitzacions empresarials i sindicals més representatives

respecte de les qüestions estructurals generals que afecten l'Administració laboral de les Balears i el lligam amb el sistema de relacions laborals, sense perjudici de les competències i funcions dels òrgans específics existents en l'àmbit institucional de la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria.

- Fer recomanacions estratègiques per a futurs Plans d'Ocupació una vegada s'hagi exhaurit el POQIB.

La Comissió de Seguiment del POQIB com a òrgan col·legiat es dotarà d'un reglament intern de funcionament i es reunirà en Ple i podrà crear subcomissions específiques de treball. El Ple es reunirà com a mínim cada sis mesos en sessió ordinària, amb la convocatòria prèvia de la presidència. EL Ple es podrà reunir en sessió extraordinària quan sigui necessari a criteri de la presidència o a proposta del terç sindical o de l'empresarial.

Les subcomissions específiques que tindran la funció de debatre una qüestió concreta que interessi el Ple es reuniran en la forma i amb la periodicitat que es determini en l'acord de creació. Un cop acabada la tasca elevaran una proposta al Ple perquè aquest l'aprovi. Les comissions específiques, a instàncies del Ple, podran tenir una naturalesa estable.

De cada sessió, la persona que ocupi el càrrec de secretari n'estendrà una acta, que recollirà els acords que s'hagin pres. L'ordre del dia de la Comissió de Seguiment del POQIB serà acordat conjuntament per la presidència i les organitzacions empresarials i sindicals més representatives dels agents econòmics i socials que seran membres i inclourà la documentació necessària per tal de conèixer la matèria i promoure un diàleg fructífer.

PLA D'OCUPACIÓ DE QUALITAT DE LES ILLES BALEARS 2017-2020

PACTE PER LA COMPETITIVITAT, L'OCUPACIÓ DE QUALITAT I EL PROGRÉS SOCIAL

JUNY 2017

GOVERN ILLES BALEARS

GOIB CONSELLERIA TREBALL, COMERÇ I INDÚSTRIA

MINISTERIO DE EMPLEO Y SEGURIDAD SOCIAL

Unión Europea
Fondo Social Europeo
"El FSE invierte en tu futuro"

Illes Sostenibles

soib formació i ocupació

#Qualitat Ocupació

ESTRATEGIA DE EMPRENDIMIENTO Y EMPLEO JOVEN garantía juvenil